

H. A. D. Amherst

THE REPUBLIC

OF

PLATO

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

London: FETTER LANE, E.C.

C. F. CLAY, MANAGER

Edinburgh: 100, PRINCES STREET

Berlin: A. ASHER AND CO.

Leipzig: F. A. BROCKHAUS

New York: G. P. PUTNAM'S SONS

Bombay and Calcutta: MACMILLAN AND CO., LTD.

[All Rights reserved.]

THE REPUBLIC
OF
PLATO

EDITED BY
JAMES ADAM, LITT.D.

CAMBRIDGE
AT THE UNIVERSITY PRESS
1909

First Edition 1899. Reprinted 1900, 1909.

PREFACE TO THE EDITION OF 1909.

OWING to the untimely death of the editor in 1907, the preparation of a reprint of this book has devolved upon me. In the interval between the first publication and reprint of this text (in 1897 and 1900 respectively), and the appearance in 1902 of his larger work on the *Republic* in two volumes with a commentary, the editor altered his views on the text very considerably. He had always, as may be seen from the introduction to this book, been disposed to take a conservative line with regard to the authority of the Manuscript A, and this tendency was increased by further study, so that in many cases where in 1897 the readings of minor MSS or emendations of various scholars, including the editor himself, were adopted, he reverted in the large edition of 1902 to the reading of A. In a very few instances changes in the opposite direction were made, and emendations not formerly approved were substituted for the reading of A.

After the publication of the large edition the editor was occupied with other work, and ceased to make any minute study of the text of the *Republic*. I have therefore corrected the text of this book so as to bring it into correspondence with the large edition, and I believe that the editor's latest views are thus represented. As regards

PREFACE.

one passage, Book VI 503 C, he was convinced by the late Professor Lewis Campbell (*Classical Review* Vol. XVII p. 106 f.) that the reading of A should be restored. With the exception of this alteration, which I have made, I think that the justification for all changes made in this reprint will be found in the notes to the edition of 1902 (Vol. I reprinted 1905, Vol. II reprinted 1907).

I have felt some hesitation as to the right course to take in citing the MS *v*, where its reading is preferred and agrees with that of F. Professor Burnet's article in the *Classical Review* Vol. XVI p. 98 ff. called forth an acknowledgment from the editor (*Classical Review* Vol. XVI p. 215 ff.) that F and *v* were of the same family, and that, as F is the older member, it should be cited in preference to *v* wherever the two agree. If this were done, however, it would have been necessary to re-write the last paragraph on p. xii of the Introduction, and also note 3 on the same page. I have been unwilling to make so great an alteration in the editor's work, and have therefore cited both MSS in all cases where F and *v* have a common reading, which is preferred to that of A. The slight additions to the Introduction involved by this change are indicated by square brackets on pp. xii and xiii.

The corrections of the text have necessitated the omission of some passages in the list on p. xvii, where the reading of A¹ was originally adopted, but that of A² was substituted in the large edition. Otherwise the Introduction is unchanged, with the exception of the additions mentioned above.

A. M. ADAM.

CAMBRIDGE August 1909.

STUDIORUM PLATONICORUM
EGREGIO ANTISTITI FAUTORIQUE
HENRICO JACKSON, LITT.D.,
HOC OPUS
BENEFICIORUM MEMOR DEDICO.

καινοῦς δὲ οὐρανοῦς καὶ γῆν καινὴν προσδοκῶμεν, ἐν
οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

INTRODUCTION.

THE text of the Republic, as is well known, rests chiefly upon Codex Parisinus A (number 1807). This noble Manuscript so excited the admiration of Cobet that he was willing to commit the others to the flames. 'Vile damnum,' he exclaims, 'si omnes ad unum flammis comburerentur¹.' Later critics, while recognizing the unchallenged supremacy of A, have admitted that the Venetian codex II has some title to consideration. According to Schanz, II is the best representative of the second of the two families or groups into which he divides Bekker's twelve Manuscripts of the Republic². Beyond the limits of these two MSS, Schanz declines to go³.

An editor of the Republic might well be thankful if he could be spared the necessity of using any MSS except only A and II. But it must first be proved that all the other MSS are directly descended either from A, or from II, or from both of

¹ *Mnemosyne N.S.* III (1875), p. 197. The MS has been described by Cobet *l.c.* pp. 157 ff.; by Schanz *Rheinisches Museum* XXXIII (1878), pp. 303 ff., and recently with great fulness by Waddell in his edition of the *Parmenides*, pp. xciv ff.

² *Hermes* XII (1877), pp. 173 ff.: see also Jordan *ib.* XIII (1878), p. 479. II has been described by Wohlrab in *Die Platonhandschriften und ihre gegenseitigen Beziehungen* (Leipzig, 1887), pp. 688—689, and by Castellani in Jowett and Campbell's edition of the *Republic*, Vol. II p. 73. See also Waddell *l.c.* pp. lxxxv ff.

³ *Hermes l.c.* p. 181, and *Über den Platocodex der Markusbibliothek*, pp. 77—82.

these MSS together. Such a proposition, in default of external evidence, can only be established by the fulfilment of three conditions, not one of which has yet been adequately fulfilled. We must, in the first place, possess a thoroughly full and trustworthy collation of all the MSS¹. That Bekker's collations are sometimes wrong, and frequently incomplete, has been abundantly proved by Schneider², Dübner³, and Castellani⁴. The second requisite is a careful comparison of each of the later MSS with A and II. The comparison must be exhaustive: it must take account not merely of isolated passages, but of every individual instance both of agreement and of difference. So comprehensive and laborious an inquiry has not yet been undertaken, nor can it be fruitfully begun until we are assured of the correctness of our collations. Finally, when these two conditions have been fulfilled, it will still not be satisfactorily proved that any of the later MSS is a direct descendant of A or II, or of any one or more of its extant predecessors, until every case of divergence between the copy and its supposed original has been explained by a theory which not only may, but must, be true. It cannot be affirmed that we have already reached this stage in the criticism of Platonic

¹ Cf. J. L. V. Hartman *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros*, p. xii: "Aliquando fortasse, si accurate variae cuiusque codicis manus enotatae fuerint, certiora iudicia de cognatione, qua Politiae codices contineantur, proferre licebit, verum adhuc percaute virorum doctorum de ea suspicionibus et hariolationibus fides habenda est."

² Vol. I pp. xviii ff., Vol. II pp. iii ff. After giving the results of a recollection of the first four books of Φ , Schneider remarks "Profecto optandum est ut omnibus deinceps, quam nobis nunc uni licuit, aliquando adhibeatur retractatio." The wish has now been fulfilled as far as some of the most important MSS are concerned; but we have still no revision of Bekker in 7 out of his 12 MSS. It is especially the inference from Bekker's silence which is apt to be fallacious.

³ For Parisinus A. Dübner's collation, which is used by the Zurich editors, was first published in full by Schneider in his *Additamenta* (1854).

⁴ In his recollection of II and Ξ for Jowett and Campbell's edition.

MSS: we may even doubt whether it is attainable without the help of such external evidence as we can never hope to find¹.

On the other hand we have one solid fact which renders these inferior MSS of some practical value to the student of the Republic. They contain many indubitably right readings which are not to be found either in A or in II. How is the presence of these readings to be explained on the theory that A and II are the originals of all our MSS? Some of them are no doubt due to conjecture: but it would be rash to affirm that they are all arrived at in this way. Even if they were, no critical edition of the Republic can dispense with conjectural readings altogether; and why neglect the efforts of the Manuscripts in this direction, especially when they are admitted to be sound? The result of ignoring all MSS except A and II would only be to restore by conjecture in many cases the reading of the very MS which we have condemned unheard². But there is strong reason for believing that the right readings in some of these MSS do not rest upon conjecture, but represent a tradition which is independent of both A and II. They are too numerous, and too convincing to admit of any

¹ In *Hermes* XII pp. 180—181 Schanz inclines to hold that the 'Mutterhandschrift' of Ξ and three other MSS is derived from A. He cites a few cases in which these MSS agree with A. What of the numerous cases where they disagree? 'Nicht zu verwundern ist, dass bei der grossen zeitlichen Entfernung von A die Handschriften m Ξ vt Interpolationen und Ergänzungen der Lücken, welche A bietet, aus der zweiten Klasse erfahren haben.' This is quite possible, but other alternatives are equally so. What the true explanation is we have no chance of knowing except by such an exhaustive inquiry as is sketched above. The same criticism applies to Schanz's later view on the descent of Ξ from A (*Über den Platocodex* etc. p. 81).

² It is a fact that some of the best-known emendations have been made in ignorance that they are already contained in one or other of the inferior MSS, notably (for example) Orelli's *στραγγενομένων* for *στρατενομένων* in 472 A. In such cases I have generally cited the MS authority and ignored the emendator.

other explanation¹. Nor is the affiliation of all other MSS to A or II, whether immediately, or through intervening ancestors, in harmony with the antecedent probabilities. We may provisionally admit that the MSS can be roughly divided into two groups². But is there any *a priori* reason why the parent of each group should still be extant? In that case A must have been the only MS of the first class in existence at one period, and II the only MS of the second; or else they must have been the only MSS from which copies were made. For neither alternative is there any external evidence whatever; and the probabilities are strongly against both. It is far more likely that our MSS reach back collaterally in several lines of descent through links which have often disappeared, to the archetype from which they are all derived.

On these grounds I have not felt myself at liberty, in preparing the present text, to neglect any of the MSS of which collations are available. The fundamental principle to which I have endeavoured to conform is this. *By reason of its age and excellence, Parisinus A is the primary authority for the text of the Republic, but the other MSS are valuable for correcting its errors and supplying its omissions*³. The primary criterion by which at all events an editor should determine the relative value of the other MSS is the assistance which they give when A breaks down.

¹ Examples will be found (for the codices Ξ and η) in the notes upon 388 E 392 A 407 C 411 D 415 C 425 D 431 B 440 C 454 D 501 A 532 A 532 D 540 C 544 C 580 D 590 E 604 C 606 C 610 D 611 C 615 B. These instances, which could easily be multiplied, are not likely to be all of them conjectural. The argument against deriving Ξ from A and η from II would be still further strengthened by a comparison of the passages in which A (or II) is right and Ξ (or η) wrong.

² This is made probable by a comparison of the omissions in the different MSS: cf. Schanz *Hermes l.c.* pp. 173—174. Professor Campbell has however given reasons for holding that there were three groups: Vol. II pp. 67—96.

³ Cf. Schneider, Vol. I pp. iiiii—v.

By applying this general principle in accordance with certain canons to be presently explained, I have been able to keep the notes in this edition within short compass. The MSS which have had to be cited in one or more places are the following :—

(1) Parisinus A. Ninth Century.

Of this MS I have used a collation made by myself in 1891¹.

(2) Venetus II. Twelfth Century.

(3) Venetus Æ. Fifteenth Century.

Of these two MSS I have used Castellani's collation, lent me by Professor Campbell.

(4) Monacensis *g*. Fifteenth Century. Recollated, after Bekker, by Schneider.

(5) Angelicus *z*. Sixteenth Century. Collated by Bekker.

(6) Vaticanus Θ. Twelfth Century (?). Collated by Bekker. I have also recollated the first three books.

(7) Vindobonensis Φ. Collated by Bekker, and after him by Schneider.

(8) Parisinus K. Fifteenth Century. Collated by Bekker.

(9) Vaticanus III. Contains only Books II—X. Collated by Bekker.

(10) Vaticanus v. Collated by Bekker.

The above MSS were (together with two others) all of them used by Bekker. The following, which are occasionally cited in the notes, were collated by De Furia. Stallbaum in his edition makes use of De Furia's collation.

(11) Flor. B=Stallbaum's *b*. Contains only Books I—II. I—II 358 E was written in the twelfth century : the rest is later.

(12) Flor. R=Stallbaum's *x*.

¹ Professor Campbell's collation is published in Jowett and Campbell's edition, Vol. II pp. 132—145. I have recently examined the MS again, in order to settle the few and insignificant discrepancies between Professor Campbell's collation and my own.

(13) Flor. T = Stallbaum's α' . Fifteenth Century.

(14) Flor. U = Stallbaum's β' . Fifteenth Century¹ (?).

Besides these, the following three Vienna MSS collated by Schneider are once or twice referred to.

(15) Vind. D. Contains only Books I—V.

(16) Vind. E. This MS omits Book II 379 B—III 399 B.

(17) Vind. F. Fourteenth century. [See Preface to the edition of 1909.]

(18) Cesenas M. Twelfth or Thirteenth Century. Collated by Rostagno for Jowett and Campbell's edition².

The only MSS besides A which are referred to with any frequency are Π , Ξ , and ϱ . The two last, though both, and especially ϱ , shew manifest signs of editing, are, according to my estimate, more useful than any others (Π only excepted) for correcting the errors of A; and—what is of great importance—they have been carefully recollated with Bekker's collation.

In the case, therefore, of A, Π , Ξ , and ϱ , we now possess collations on which we can fully rely. For our knowledge of ν , which next to these four I have found the most valuable in correcting A, we are still dependent upon Bekker³. It is very seldom necessary to refer to any of the remaining MSS.

The specific canons by which I have endeavoured to apply

¹ I have adopted Schneider's notation of De Furia's MSS (Flor. B etc.) in preference to Stallbaum's, chiefly because Schneider's edition is indispensable for a critical study of the text of the Republic. Schneider is the only editor who gives a collation of all the MSS used by Bekker, Stallbaum, and himself.

² See Vol. II pp. 157—164.

³ ν has been cited in all more than twenty times. In these cases it is supported sometimes by no other MSS, sometimes by a small number. Only in three instances have I inferred the reading of ν from Bekker's silence, viz. in 400 A, 429 C, 504 C, and in the first two passages the reading in question is found also in Cesenas M. In a few cases it is perhaps still open to doubt whether ν is right; but the general result—that where A is wrong, ν is right oftener than any other single MS except Π , Ξ and ϱ —is, I believe, firmly established. [See Preface to the edition of 1909.]

the aforesaid general principle in writing the notes to this edition are as follows:—

I. Follow A wherever possible¹.

II. Where A must be deserted, state the reading of A and the source of the reading adopted.

If the right reading is (1) that of II alone or with other MSS, cite II only. If (2) that of Ξq alone or with other MSS, cite Ξq only. If (3) that of Ξ or q alone or with other MSS, cite Ξ or q only. If (4) that of [Fv alone or with other MSS, cite Fv only. If (5)] that of v alone or with other MSS, cite v only².

In the few cases where the right reading (as it appears to me) is not given by any of the above MSS, I cite all its supporters among (5) Bekker's MSS or, failing these, (6) the MSS of de Furia and Schneider. Cesenas M appears to be the only MS which preserves the right reading in two places³, and I have accordingly referred to it there and there only. Finally, where an emendation has been adopted in preference to the reading of any of the Manuscripts, I mention its author.

These canons are subject to certain reservations.

Codex A, as is well known, has suffered more than one revision. We frequently meet with corrections both in the

¹ 'Possible' is of course a term which different editors and critics will always interpret differently. On the whole, I think it will be found that the present edition follows A pretty closely. In several instances I have been able to restore the reading of A where it has been abandoned even by the most conservative editors, e.g. *πρὸς τὸ λογιστικόν* in 440 E (on the strength of CIA II 317. 9, cf. Meisterhans *Grammatik der Attischen Inschriften*², p. 158).

² In a small number of cases, where the reading of A has been retained in the text, I have added in the footnote a reading from one (or more) of the later MSS. By this it is intended to suggest that, though A is probably right, the alternative reading is not unworthy of consideration.

³ 492 E and 547 B. It should perhaps have been noted that in 390 A the first hand of M wrote *παράπλειαι* (sic), not *παράπλειαι* or *παραπλείαι*. This—so far as it goes—is perhaps in favour of the restoration *παρὰ πλείαι* (adopted in the text) or *παρὰ πλείαι*, if *πλείαι* can be scanned *πλείαι*.

body of the text and in the margin. It is usual to ascribe these indiscriminately to "A²," but no one supposes that they all come from the same hand¹. We have to distinguish between (1) marginal additions of words omitted by the copyist, (2) marginal various readings, glosses, etc., (3) corrections added above the words in the text itself, (4) words or letters written over an erasure. Of the first category, some are due to the original hand, although the majority perhaps are somewhat later: few if any are very late. With few exceptions, they have all been noted in this edition². The corrections and glosses in the margin are of widely different date and value, and I have cited them only where they seem to me to give the right reading. A similar remark will apply to the third category, except that I usually refrain from citing them in any case. When correct, they are usually letters, syllables, or particles accidentally omitted, and when wrong, they are for the most part late variants of no authority. The corrections belonging to the fourth category are much more interesting and important. Many, if not most of them, are in all probability by the original hand, which, as Professor Campbell observes³, "corrected many slips in the course of writing." Traces of the original reading can sometimes be detected in spite of the erasure, but it is more frequently divined with more or less of certainty.

¹ On the different hands in A see Schanz *Rhein. Mus.* xxxiii (1878), pp. 303 ff.; Campbell, Vol. II p. 70; and Waddell's *Parmenides*, p. c.

² I have omitted to add a note in the following cases: 328 D *ὡς παρὰ φίλους τε* 333 E *οὐκ ἂν οὖν (οὐκουν is written in the text of A)* 360 A *τῶν παρὰ τὸν βασιλέα* 364 D *καὶ τραχείαν* after *ἀνάντη* (not in II and therefore rejected as probably spurious) 367 C the second *ἀλλὰ τὸ δοκεῖν* 373 E *καὶ ἴδια καὶ δημοσία* 376 C *φιλόσοφον* 382 B *ἐψεῖσθαι καὶ* 454 C *καὶ τὴν* 493 D *εἶτε δὴ—ὀμιλῆ*. Many of the omissions are mere slips, due to homoioteleuton; others are perhaps due to the accidental omission of one or more lines in copying (cf. Schanz *Rhein. Mus. l.c.* pp. 303—307). Most, if not all of them, are in the text of II; and probably few, if any, are spurious, unless they can be shewn to be so on independent grounds.

³ Vol. II p. 71.

Apart from orthography, it is not the original text (so far as it can be deciphered), but its revision which is usually correct. This is in harmony with the view which assigns most of this class of corrections to the first hand. There are, however, a considerable number of cases in which the original reading is probably right, and in most of these we may perhaps suspect that the correction is not by the first hand. A desire to lighten the notes has usually prevented me from drawing attention except when absolutely necessary to cases of this kind; but it may be useful to have a list—nearly, if not quite, complete¹—of the instances in which the original reading has been preferred to that written over an erasure.

Book I. 337 B ἀποκρίνωμαι A¹ ἀποκρίνομαι A²: 338 B ψεύδει A¹ ψεύδη A²: 340 E ἐπιλιπούσης A¹ ἐπιλειπούσης A². (In the last two cases A² may be right.)

Book II. 368 B χρήσωμαι A¹ χρήσομαι A²: 368 E μείζον (bis) A¹ μείζων A².

Book III. 402 A ἐμοὶ γοῦν A¹ ἔμοιγ' οὖν A²: 402 C γνωρίζωμεν—αἰσθανόμεθα—ἀτιμάζωμεν A¹ γνωρίζομεν—αἰσθανόμεθα—ἀτιμάζομεν A². 415 B φυλάξουσι A¹ φυλάξωσι A².

Book IV. 426 B αὐτὸν A¹ αὐτῶν A²: 437 C ἐρωτῶντος A¹ ἐρῶντος A²: 437 D εἶη A¹ εἰ ἦ A²: 442 D ἀπαμβλύνεται A¹ ἀπαμβλύνηται A².

Book V. 466 A εἶμεν A¹ εἰ μὲν A²: 469 B προσκυνήσομεν A¹ προσκυνήσωμεν A²: 472 B τοῦτο A¹ τοῦτό γ' A²: 473 A δοκεῖ A¹ δοκῆ A².

Book VI. 487 C λέγωσιν A¹ λέγουσιν A²: 491 D εἶτε τῶν A¹ εἴ τέ των A²: 509 C παραλίπης A¹ παραλείπης A².

Book VII. 515 E ἀνείη A¹ ἀνίη A²: 533 A ἀπολίποι A¹ ἀπολείπει A²: 534 A ἐπιστήμην A¹ ἐπιστήμη A². 537 A ὁ A¹ ὄ A² (intended for ὄ. The omission of the iota adscript proves the lateness of this correction).

Book VIII. 545 B ταύτην A¹ ταύτη A²: 547 A φήσομεν A¹ φήσωμεν A²: 558 D εἶμεν A¹ εἰ μὲν A²: 564 D προεστὸς A¹

¹ Differences merely of accentuation, breathings, and spelling are ignored. I also omit those cases which are mentioned in the notes.

προεστὸς A²: 566 D μέλλει A¹ μέλει A²: 567 B αὐτὸν A¹
ἀστὸν A².

Book IX. 573 B ἀποκτείνει—ὠθεῖ A¹ ἀποκτείνῃ—ὠθῆ A²: 573 E
ἐπιλίπη A¹ ἐπιλείπη A²: 577 B προσποιησώμεθα A¹ προσποιησόμεθα
A²: 585 B οἶον A¹ οἶα A²: 586 D λέγωμεν—λαμβάνωσι A¹ λέγομεν—
λαμβάνουσι A².

Book X. 604 C ὄ τε A¹ ὄ τι A²: 605 A τε A¹ γε A²: 605 B ποιῶν
A¹ ποιοῦν A²: 607 D ἀπολογησαμένη A¹ ἀπολογησομένη A²: 608 E
ἔγωγ' A¹ ἔγωγε τοῦτό γ' (sic) A²: 614 B οὐ A¹ οὖν A²: 615 A ὄσουσ A¹
οὐς A²: 615 E διαλαβόντες A¹ ἰδίᾳ λαβόντες A²: 621 D χιλίετι A¹
χιλιέτι A².

I have not chronicled the instances in which I desert the punctuation, accentuation, or spelling, of A. As regards the last, A¹ preserves several traces of the true Attic orthography, such as ἀποκτείνυμι (for example in 360 C), ὕς and a few others¹. These I have sedulously preserved. In general I have silently abandoned the spelling of A wherever the evidence of Inscriptions² appeared conclusive against it, and sometimes also (though rarely) on other grounds, as for example in φιλόμικος versus φιλόμεικος³. Otherwise, in doubtful cases, where no sure guidance comes from Inscriptions, such as the addition or omission of ν ἐφέλκυστικόν, εὐπαθία versus εὐπαθεία and the like⁴, I have invariably aimed at following the practice of the first hand in A. I have also deferred to Inscriptions so far as to exclude those grammatical forms which have conclusively been shewn to be unattic, such as ἔστωσαν (352 A et al.), ψευδέσθωσαν (381 D), εὐρήσθαι (for ἠρήσθαι), and a few

¹ Cf. Schanz *Platonis Opera* Vol. VIII p. vi. ὕς is found also in II.

² As given in Meisterhans *Gr. der Att. Inschr.* ed. 2.

³ Cf. Schanz *l.c.* Vol. VI p. x. That the derivation of φιλόμικος from *νίκη* was known to Plato can hardly be doubted in view of *Rep.* 581 A—B, 586 C: see the editor's note on *Prot.* 336 E.

⁴ Cf. Schanz *Theact.* pp. vii ff. The orthography of this edition will be found to be in general agreement with that adopted by Schanz in his *Platonis opera*.

others; but where there seems to be some room for doubt, the reading of A has been retained. In general, the cases where it has seemed necessary to abandon A on these and similar grounds are few and insignificant.

So much with regard to Manuscripts. The other documentary materials on which editors occasionally rely are citations of the Republic in ancient authors, the translation by Ficinus (1491), the Aldine edition (1513), the two editions published at Bâle (1534 and 1556), and that of Stephanus¹ (1578).

The excerpts from the Republic in Stobaeus, Galen, and other ancient writers, have been carefully collated by Schneider. They are seldom of value for determining the text. The instances in which they seem to be right and Plato's MSS wrong, are specified in the notes. Schneider has also collated Ficinus' translation, and all the early editions which I have named, with very little practical result.

Besides these *subsidia critica*, there are, of course, emendations. The number of conjectures on the Republic, already enormous, is steadily increasing. I have a large collection, gathered from German, French, and English editions, periodicals, dissertations, and monographs, but I cannot hope that it is quite complete². There is hardly a single passage of the slightest difficulty on which corrections have not been proposed, and, where the difficulties are at all serious, we have a positive *embarras de choix*.

The favourite weapon of a certain school of critics is excision. Everything which can be cut out without detriment to the syntax, or serious injury to the meaning, is "interpolated." The warcries of this party are 'Apage nugas istas!' 'Apage foedum emblema!' 'Putidissimum interpretamentum!'

¹ It should be mentioned that the paging of the present edition has been throughout revised with that of Stephanus.

² In his *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros* (1896) Hartman has collected the conjectures on Books I—V up to the end of 1894. His work, when it is finished, will be a great boon to editors of the Republic.

‘Credat Judaeus Apella!’ and so on. Rational criticism is less clamorous, but more effective. “It is to be regretted,” says Professor Jebb, “when a habit of mind such as might be fostered by the habitual composition of telegrams is applied to the textual criticism of poetry,—or, indeed, of prose¹.” This observation applies with especial force to the often half-poetical prose of Plato, all of whose discourses, as Aristotle reminds us, ἔχουσι τὸ περιττόν². A suspected interpolation should not be condemned unless it is not only superfluous, but unsound, in language, or sentiment, or both, and unless we can reasonably explain its intrusion. The neglect of these two canons plunges us into “der wüste Dilettantismus der Glossenspürerei,” of which Usener justly complains³. Their observance seldom involves the cancelling of any words or clauses which occur in A: the tendency of that MS is rather to err in the opposite direction⁴.

Of the corrections which have been suggested on the text itself, a large number are wholly worthless. “Dum alienos errores emendare nituntur, ostendunt suos.” They are the Cimmerian offspring of Chaos and old Night, and, in common charity, we should restore them to the darkness out of which they sprang. Others possess a certain exegetical value, and serve to draw attention to real difficulties, which may have escaped the notice of commentators. A more careful interpretation will prove them unnecessary, and therefore wrong. A third class includes those which are probable, and may be right. To the highest grade belong those which are certain, not of course mathematically, but dialectically certain—πιθὰνὰ

¹ *Electra*, p. liii.

² *Pol.* II 6. 1265^a 10. Aristotle is primarily speaking of the genius of Plato, but the exuberance of his genius is reflected in the copiousness of his style.

³ *Unser Platontext* p. 26.

⁴ I have drawn attention in the notes to some passages which have perhaps been interpolated in A. They are not, however, expelled from the text except when they are (in my opinion) demonstrably spurious.

καὶ ἀπερίσπιστα καὶ περιουμένα, as Carneades might have said. A truly successful emendation of the Republic is impossible unless the following conditions are observed. It must first be shewn that the text of A is corrupt. The next step is to examine the readings of the later mss. If any of these furnishes a reading which is entirely satisfactory in point of sense, and such that it might easily have been corrupted into the existing text of A, emendation is at once put out of court¹. Otherwise we are at liberty to exercise the art. The final test is threefold. Does our emendation result in a thoroughly suitable meaning? Is it linguistically above suspicion? Was it likely, in accordance with the universal laws of palaeographical corruption, and—if possible—in accordance with the particular tendencies of A, to have degenerated into the reading of the oldest and best of our Manuscripts²? The forgetfulness of these conditions leads to “*der wüste Dilettantismus der Coniecturenjagd*”³.

I have endeavoured to admit only such conjectures as are (in my judgment) either certain, in the sense just given to the

¹ Examples will be found in the notes on 348 E 400 A 466 A 472 A 473 C 582 C 620 B.

² Codex A is singularly free from palaeographical errors. Its chief fault is a tendency (whether native, or inherited) to omit letters, syllables, and words under the influence of homoioteleuton and the like. I have presumed upon this in making several corrections which will be found in the notes. This particular error is apt to cause dislocation if the omitted words are put back in the wrong place, and two or three new emendations have been suggested on the strength of this. Other errors which occasionally occur in A are (1) wrong accents (2) wrong division of words (3) confusion of *α* and *αι*, *ε* and *αι*, *ε* and *η*, *η* and *ει*, *η* and *ι*, *η* and *η*, *ι* and *ει* (frequent), *ο* and *ου*, *ο* and *ω* (frequent), *ω* and *φ*, *ω* and *οι*, *γ* and *τ*, *π* and *τ*, *π* and *τι* (4) final *ν* wrongly added or omitted (tolerably frequent) (5) *προσ-* for *προ-* in compound verbs (6) omission of *άν* (7) the optative after *δταν* (*δτ' άν* in A), and *κάν* (8) assimilation of the inflexional endings of neighbouring words which are not in grammatical agreement. For examples of these errors, as well as of emendations presupposing them, consult the notes.

³ Usener, *l.c.*

word, or at all events probable¹. Those which I regard as sure and well-established among the emendations due to previous editors and critics will be found in the following passages: 364 C 377 B 428 C 431 C (παισι) 432 C 437 D 442 A 445 C 468 B 493 B 494 B 499 B 504 A 554 B 606 C 615 C (αὐτόχειρος). A few others are in a high degree probable. Where I regard the MS reading as certainly corrupt, the emendation has generally been inserted in the text; but in cases of doubt, where the balance of evidence still seems to be slightly in favour of the MSS, I have sometimes added a conjecture after the MS reading in the notes.

Of my own suggestions, a few have already appeared in the *Classical Review* or elsewhere, but the majority are now published for the first time. They are the result of a minute and laborious study of the text of the *Republic* during the last nine years. Some of them require for their defence a close examination of the argument in the passage where they occur². This duty I shall endeavour to discharge on another occasion. A few will, I trust, carry conviction as they stand³. I have honestly endeavoured to try them by the same tests as have been used in accepting or rejecting the proposals of

¹ Many emendations which have obtained wide currency are excluded from the notes because I have been unable to convince myself that they are even probable. I have, however, mentioned Badham's well-known conjecture δι' ὠτων for ιδιωτῶν (560 D), though (in common with Jowett and Campbell) I believe it to be wrong. Palaeographically considered, it is excellent; but the contrast between the formal alliance (αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν) and the representations of private individuals (ιδιωτῶν) is precisely what the sense requires, and A is therefore right. Moreover, the ἀλάζονες λόγοι are personified, and consequently δι' ὠτων εἰσδέχονται naturally means 'admit through their σινη ears.' So that we have λόγοι admitting λόγοι through their ears! For these reasons I think that if only our MSS had all read δι' ὠτων, ιδιωτῶν would already have been restored. Cobet and Madvig have loudly applauded Badham for this "palmaria emendatio," ἀμφότεροι (as one is tempted to say) ὦτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι (*Rev.* 531 A).

² This is true in particular of the correction on 585 C.

³ Such as ἀπλῆς for ἄλλης in 396 E, and δὲ ἰδὲ for δεῖ δὲ in 580 D.

others; but emendators are generally more partial to their offspring than even parents or poets, and my verdict, in this as in other cases, may well be sometimes mistaken. The text of the Republic—long may it be so!—is jealously guarded by a vast array of scholars, but there is no edition which dispenses with corrections altogether; and we must beware of stereotyping an emendation because it is old, or fathered by an illustrious name¹. It is the duty, as well as the right, of every editor to go back to the mss, and, whenever they err, to test every emendation, including his own, solely by the standard of its intrinsic probability. This has been my aim throughout; and as often as my corrections and suggestions are proved to be wrong, I shall gladly accept better remedies from others, or make atonement to the injured mss in the larger edition of the Republic which I have in preparation.

It only remains for me to express my thanks to those who have lent assistance and advice in connexion with the work. Professor Campbell's generous and unsolicited loan of the collations made by Castellani and Rostagno has proved of the very greatest service. Dr Jackson has looked over most of the proofs, and constantly helped me in many other ways. But for him, indeed, this edition would not have been undertaken. Mr C. E. S. Headlam has also helped me in the revision of the notes. Finally, it is perhaps not too late to thank M. Delisle of the Bibliothèque Nationale for the facilities which he gave me for collating Paris A under circumstances of some difficulty.

I desire also to thank the Managers and Staff of the University Press for their unfailing courtesy and consideration.

¹ Ruhnken's *βλιττεται* for *βλιττει* in 564E is, I think, a case in point.

ΤΑ ΤΟΥΤ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΓΛΑΥΚΩΝ

ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ

ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ

ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΟΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Α.

St. T.
II. p.
327

Ι. Κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος, προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἑορτὴν βουλόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἕτε νῦν πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἦττον ἐφαίνετο πρέπειν ἢ οἱ Θυράκες ἔπεμπον. προσευξαμένοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ἡμᾶς Β οἴκαδε ὠρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἢ κελεῦσαι. καὶ μου ὅπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἠρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὅπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἄλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὅς ὁ Γλαύκων. καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ὁ τε Πολέμαρχος ἦκε καὶ C Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὠρμῆσθαι ὡς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἦν δ' ἐγώ. Ὅρας οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἡ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένεται αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐν λείπεται¹, τὸ ἦν πείσῳμεν ὑμᾶς,

¹ ἐν λείπεται Ξ q et γρ in marg. A²: ἐλλείπεται Α.

ὡς χρὴ ἡμῶς ἀφείναι; Ἡ καὶ δύναισθ' ἄν, ἣ δ' ὄς, πείσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων, οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἄδει-
 328 μαντος, Ἄρά γε, | ἣ δ' ὄς, οὐδ' ἴστε ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἑσπέραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἄφ' ἵππων; ἦν δ' ἐγὼ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρὸς γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ἦν ἄξιον θεάσασθαι. ἐξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ
 B μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. καὶ ὁ Γλαύκων, Ἐοικεν, ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ἦν δ' ἐγὼ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

II. Ἡμεῖν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Καλχηδόσιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου· ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατήρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν
 C εἶναι· διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἐωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ ἑστεφανωμένος ἐπὶ τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκῶς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν· ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθύς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετό τε καὶ εἶπεν Ὡς Σώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥαδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἂν σε ἔδει δεῦρο
 D ἵεναι, ἀλλ' ἡμεῖς ἂν παρὰ σὲ ἦμεν· νῦν δέ σε χρὴ πυκνότερον δεῦρο ἵεναι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι ἔμοιγε, ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἠδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὖξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἠδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο

παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλε, χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν **E** πυνθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἦν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστίν, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἢ ῥαδία καὶ εὐπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὅ τί σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἰ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῶ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις.

III. Ἐγώ σοι, ἔφη, νῆ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, |οἶόν γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθ' αἱ **329** εἰς ταῦτο παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασφύζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυμῖοντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περὶ τε τὰ φροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἅττα ἂ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρωσ ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ **B** τούτῳ δὴ τὸ γήρας ὑμνοῦσιν ὅσων κακῶν σφίσις αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κὰν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθη ἔνεκά γε γήρωσ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. νῦν δ' ἐγὼ γε ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσιν καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ ποιητῇ παρεγεμόμην ἐρωτωμένῳ ὑπὸ τινος Πῶσ, ἔφη, ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τὰ φροδίσια; ἔτι οἶός τε εἰ γυναικὶ **C** συγγίγνεσθαι; καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε· ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγῶν. εὖ οὖν μοι καὶ τότε ἔδοξεν ἐκεῖνος εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἦττον. παντάπασιν γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρῳ πολλὴ εἰρήμη γίγνεται

καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὴν αἱ ἐπιθυμίαι παύσονται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσιν, παντάπασιν τὸ τοῦ Σοφοκλέους **D** γίγνεται· δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἔστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων περὶ καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἔστιν, οὐ τὸ γῆρας, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἂν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὐκολοὶ ᾧσιν, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἔστιν ἐπίπουρόν· εἰ δὲ μὴ, καὶ γῆρας, ὃ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

E IV. Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βουλόμενος ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον· ὦ Κέφαλε, οἶμαί σου τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγῃς, οὐκ ἀποδέχεται, ἀλλ' ἠγείσθαι σε ῥαδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτήσθαι· τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθια φασιν εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀποδέχονται. καὶ λέγουσι μὲν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται, ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ λοιδορομένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ **330** δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῖ, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐτ' ἂν αὐτὸς Σεριφίος ᾧν ὀνομαστὸς ἐγένετο οὐτ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ γῆρας φέρουσιν, εὖ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὐτ' ἂν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι ῥαδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι, οὔθ' ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας εὐκόλως ποτ' ἂν ἐαυτῷ γένοιτο. Πότερον δέ, ἢν δ' ἐγώ, ὢ Κέφαλε, ᾧν κέκτησαι τὰ πλείω **B** παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσῃς; Ποῖ¹ ἐπεκτησάμην, ἔφη, ὢ Σώκρατες; μέσος τις γέγονα χρηματιστῆς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ σχεδόν τι ὅσην ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλάκις τοσαύτην ἐποίησεν, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὐσης· ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν μὴ ἐλάττω καταλίπω τούτοισιν, ἀλλὰ βραχεῖ γέ τιμι πλείω

¹ ποῖ· Π²: ποῖ Α.

ἢ παρέλαβον. Οὐ τοι¹ ἔνεκα ἠρόμην, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιούσιν C ὡς τὸ πολλὸν οἱ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσονται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῆ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὐτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσιν, ταύτη τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρεῖαν, ἢ ἵπερ² οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἀλλ' ἢ τὸν πλούτου. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

V. Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ μοι ἔτι τοσόνδε D εἰπέ· τί μέγιστον οἶει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; "Ο, ἦ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς πείσαιμι λέγων. εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ἢ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσῃ, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντίς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσήει. οἳ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἄιδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσιν· E καὶ αὐτὸς ἦτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρωσ ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾶ αὐτά. ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μέστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὐρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῆ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ | δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι 331 ἠδεῖα ἐλπίς αἰεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθή, γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὅς ἂν δικαίως καὶ ὀσίως τὸν βίον διαγάγῃ, γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς, ἢ μάλιστα θνατῶν πολίστροφον γνώμαν κυβερνᾶ. εὖ οὖν λέγει θαν-

¹ οὐ τοι Flor. B: οὔτοι A.² ἢ ἵπερ II: ἢ ἵπερ A.

- μαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ' ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὐ τι παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατήσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ' αὐτὸ ὀφείλοντα ἢ θεῶ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπων χρήματα ἔπειτα ἐκείσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἢ τῶν χρημάτων κτήσιν συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλὰς· ἀλλὰ γε ἐν ἀνθ' ἑνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην αὐτὸν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὧς Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον εἶναι. Παγκάλως, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὧς Κέφαλε. τοῦτο δ' αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πόττερα τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἀπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἂν τις τι παρά του λάβῃ, ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίοτε μὲν δικαίως, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἶον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἂν που εἴποι, εἴ τις λάβοι παρά φίλου ἀνδρὸς σωφρονούντος ὄπλα, εἰ μανεῖς ἀπαιτοῖ, ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὔτε δίκαιος ἂν εἴη ὁ ἀποδιδούς οὐδ' αὐτὸς πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων τάληθῆ λέγειν.
- D Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὄρος ἐστὶ δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἂν λάβῃ τις ἀποδιδόναι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὧς Σώκρατες, ὑπολαβὼν ὁ Πολέμαρχος, εἶπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ πείθεσθαι. Καὶ μέντοι, ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με ἤδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφη, ἐγὼ ὁ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἢ δ' ὄς γελάσας· καὶ ἅμα ἦει πρὸς τὰ ἱερά.
- E VI. Λέγε δὴ, εἶπον ἐγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου κληρονόμος, τί φῆς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα ὀρθως λέγειν περὶ δικαιοσύνης; Ὅτι, ἢ δ' ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστῳ ἀποδιδόναι δίκαιόν ἐστι· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἄλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥάδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ἀνὴρ¹. τοῦτο μέντοι ὃ τί

¹ ἀνὴρ Α: ἀνὴρ Bekker.

ποτε λέγει, σὺ μὲν, ὦ Πολέμαρχε, ἴσως γιγνώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γὰρ ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὄψωυν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὀφειλόμενόν ποῦ 332 ἐστὶν τοῦτο, ὃ παρακατέθετο· ἢ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ' ὄψωστιοῦν τότε, ὀπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἢ δ' ὅς. Ἄλλο δὴ τι ἢ τὸ τοιοῦτον, ὡς ἔοικεν, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὀφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδιδόναι. Ἄλλο μέντοι νῆ Δί', ἔφη· τοῖς γὰρ φίλοις οἴεται ὀφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μὲν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδίδωσιν, ὃς ἂν τῷ χρυσίου ἀποδῶ παρακαταθεμένῳ, ἐάνπερ B ἢ ἀπόδοσις καὶ ἢ λήψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὧσιν ὅ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς· οὐχ οὕτω λέγειν φῆς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον, ὅ τι ἂν τύχη ὀφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ὃ γε ὀφείλεται αὐτοῖς. ὀφείλεται δέ¹, οἶμαι, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι.

VII. Ἐνὶ ξατο ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἶη. διενοεῖτο μὲν γάρ, ὡς φαίνεται, C ὅτι τοῦτ' εἶη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἐκάστῳ ἀποδιδόναι, τοῦτο δὲ ὠνόμασεν ὀφειλόμενον. Ἄλλὰ τί οἶει; ἔφη. Ὡ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἤρετο, ὦ Σιμωνίδη, ἢ τίσιν οὖν τί ἀποδιδούσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; τί ἂν οἶει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, ἢ σώμασιν φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἢ δὲ τίσιν τί ἀποδιδούσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἢ τοῖς ὄψοις τὰ ἠδύσματα. D Ἐλεν· ἢ οὖν δὴ τίσιν τί ἀποδιδούσα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο; Εἰ μὲν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὦ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένους, ἢ τοῖς φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὠφελίας

¹ δὲ Ξ: δέ γε Α.

- τε καὶ βλάβας ἀποδιδούσα. Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμνοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς πρὸς νόσον καὶ ὑγίειαν; Ἴατρός. Τίς δὲ
- E** πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θαλάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δέ; ὁ δίκαιος ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἐχθροὺς βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἶεν· μὴ κάμνουσί γε μὴν, ὦ φίλε Πολέμαρχε, ἱατρός ἄχρηστος. Ἄληθῆ. Καὶ μὴ πλέουσι δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἔρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι
- 333** δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γεωργία· ἢ οὐ; Ναί. Πρὸς γε καρποῦ κτήσιν. Ναί. Καὶ μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρὸς γε ὑποδημάτων ἄν, οἶμαι, φαίης κτήσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δῆ; τὴν δικαιοσύνην πρὸς τίνος χρείαν ἢ κτήσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἄν χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὦ Σώκρατες. Ξυμβόλαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἢ τι ἄλλο;
- B** Κοινωνήματα δῆτα. Ἄρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνῶν εἰς πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; Ὁ πεττευτικός. Ἄλλ' εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε καὶ ἀμείνων κοινωνῶν τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνῶν τοῦ κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρουμάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλήν γ' ἴσως, ὦ Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέη
- C** ἀργυρίου κοινῇ πρίασθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὁ ἵππικός· ἢ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυβερνήτης. Ἔοικεν. Ὅταν οὖν τί δέη ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερος τῶν ἄλλων; Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέη αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κείσθαι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα ἄχρηστον ἢ

ἀργύριον, τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἢ δικαιοσύνη; Κινδύ- D
νεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέη¹ φυλάττειν, ἢ δικαιοσύνη
χρήσιμος καὶ κοιῆ καὶ ἰδία· ὅταν δὲ χρῆσθαι, ἢ ἀμπελουρ-
γική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν ὅταν δέη
φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσιμον εἶναι τὴν δικαιο-
σύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὀπλιτικὴν καὶ τὴν μουσικὴν;
Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τᾶλλα δὴ πάντα ἢ δικαιοσύνη ἐκίστου
ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστία χρήσιμος; Κιν-
δυνεύει.

VIII. Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη E
ἢ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρήσιμον ὂν τυγχάνει.
τόδε δὲ σκεψώμεθα. ἄρ' οὐχ ὁ πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ
εἶτε πυκτικῇ εἶτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι;
Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι,
καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμπούσας²; Ἐμοιγε δοκεῖ.
Ἄλλὰ μὴν στρατοπέ|δου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ 334
καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι καὶ βουλευόμενα καὶ τὰς
ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε. Ὅτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ,
τούτου καὶ φῶρ δεινός. Ἐοικεν. Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον
δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. Ὡς γοῦν ὁ λόγος,
ἔφη, σημαίνει. Κλέπτῃς ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν,
ἀναπέφανται· καὶ κινδυνεύεις παρ' Ὀμήρου μεμαθηκέναι
αὐτό. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς μητρὸς
πάππον Αὐτόλυκον ἀγαπᾷ τε καὶ φησιν αὐτὸν πάντας B
ἀνθρώπους κεκάσθαι κλεπτοσύνη θ' ὄρκῳ τε. ἔοικεν
οὖν ἢ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Ὀμηρον καὶ κατὰ
Σιμωνίδην κλεπτικὴ τις εἶναι, ἐπ' ὠφελίᾳ μέντοι τῶν
φίλων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες;
Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' οὐκέτι οἶδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον·
τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἢ
δικαιοσύνη, βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις
εἶναι πότερον τοὺς δοκοῦντας ἐκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ C

¹ δέη γ: δύο Α.

² ἐμπούσας Schneider: ἐμπούσαι Α.

τοὺς ὄντας, καὶ μὴ δοκῶσι, καὶ ἐχθροὺς ὡσαύτως; Εἰκὸς
 μὲν, ἔφη, οὓς ἂν τις ἠγῆται χρηστούς, φιλεῖν, οὓς δ' ἂν
 πονηρούς, μισεῖν. Ἄρ' οὖν οὐχ ἁμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρω-
 ποι περὶ τοῦτο, ὥστε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς
 εἶναι μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ τούναντίον; Ἄμαρτάνουσιν.
 Τούτοις ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἐχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ
 γε. Ἄλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις, τοὺς μὲν πονηροὺς
 D ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαίνεται. Ἄλλὰ
 μὴν οἷ γε ἀγαθοὶ δίκαιοί τε καὶ οἴοι μὴ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ.
 Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδικούντας δίκαιον
 κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες· πονηρὸς γὰρ
 ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδίκους ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δίκαιον
 βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφελεῖν. Οὗτος ἐκείνου καλ-
 λίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὦ Πολέμαρχε, ξυμβήσεται,
 E ὅσοι διημαρτήκασι τῶν ἀνθρώπων, δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν
 φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς εἰσίν· τοὺς δ' ἐχθροὺς
 ὠφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ· καὶ οὕτως ἐροῦμεν αὐτὸ τούναντίον
 ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτω
 ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυνεύομεν γὰρ οὐκ
 ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν θέσθαι. Πῶς θέμενοι, ὦ
 Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρηστὸν, τοῦτον φίλον εἶναι.
 Νῦν δὲ πῶς, ἦν δ' ἐγώ, μεταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἢ
 335 δ' ὅς, καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα | μὲν,
 ὄντα δὲ μὴ, δοκεῖν ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον· καὶ περὶ τοῦ
 ἐχθροῦ δὲ ἡ αὐτὴ θέσις. Φίλος μὲν δὴ, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ
 λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἐχθρὸς δὲ ὁ πονηρὸς. Ναί. Κελεύεις
 δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δικαίῳ, ἢ, ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν,
 λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν
 κακῶς, νῦν πρὸς τούτῳ ὧδε λέγειν, ὅτι ἔστιν δίκαιον τὸν
 μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὖ ποιεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν κακὸν ὄντα
 B βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἂν μοι δοκεῖ καλῶς
 λέγεσθαι.

IX. Ἔστιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν

καὶ ὄντινοὺν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τοὺς γε πο-
 νηροὺς τε καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δ'
 ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίνονται; Χείρους. Ἄρα εἰς
 τὴν τῶν κυνῶν ἀρετὴν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν
 ἵππων. Ἄρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι χείρους γίνονται
 εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετὴν;
 Ἄνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ὦ ἐταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν, C
 βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπεῖαν ἀρετὴν χείρους γίγνε-
 σθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' ἢ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπεῖα
 ἀρετὴ; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτόμενους ἄρα,
 ὦ φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίγνεσθαι.
 Ἔοικεν. Ἄρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύ-
 νανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἵππικῇ οἱ ἵππικοὶ
 ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι
 ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήβδην ἀρετῇ οἱ ἀγαθοὶ κακοὺς; Ἀλλὰ D
 ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμότητος, οἶμαι, ἔργον ψύχειν,
 ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναί. Οὐδὲ ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ
 τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν,
 ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Ὁ δέ γε δίκαιος ἀγαθός;
 Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὦ Πολέ-
 μαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου,
 τοῦ ἀδίκου. Παντῆσίν μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες. Εἰ ἄρα τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστῳ ἀποδιδόναι E
 φησὶν τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν
 ἐχθροῖς βλάβην ὀφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς
 δὲ φίλοις ὠφελίαν, οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών· οὐ γὰρ
 ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γὰρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη
 ὄν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἢ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἦν δ'
 ἐγώ, κοινῇ ἐγώ τε καὶ σύ, εἴαν τις αὐτὸ φῆ ἢ Σιμωνίδην
 ἢ Βίαντα ἢ Πιπτακὸν εἰρηκέειν ἢ τιν' ἄλλοι τῶν σοφῶν
 τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν; ἐγὼ γοῦν, ἔφη, ἔτοιμός εἰμι
 κοινωεῖν τῆς μάχης. Ἀλλ' οἴσθα, ἦν δ' ἐγώ, | οὐ μοι δο- 336
 κεῖ εἶναι τὸ ρῆμα, τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους

ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου ἢ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἢ δικαιοσύνη ὃν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἂν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;

- B** X. Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγομένων ἡμῶν μεταξὺ ὄρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταύτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὡσπερ θηρίου ἦκεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. καὶ ἐγὼ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δείσαντες διεπτοίγημεν· ὁ δ' εἰς τὸ
- C** μέσον φθεγξάμενος Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ὦ Σώκρατες; καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑποκατακλιόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἶπερ ὡς ἀληθῶς βούλει εἰδέναι τὸ δίκαιον ὃ τι ἐστί, μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδὴν τίς τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκῶς τοῦτο, ὅτι ῥᾶον ἐρωτᾶν ἢ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπό-
- D** κριναι καὶ εἰπέ, τί φῆς εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶν μηδ' ὅτι τὸ ὠφέλιμον μηδ' ὅτι τὸ λυσιτελοῦν μηδ' ὅτι τὸ κερδαλέον μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον, ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὃ τι ἂν λέγῃς· ὡς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, εἰ ἢ ἄθλος τοιούτους λέγῃς. καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καὶ μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφρονος ἂν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἤρχετο
- E** ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ οἶός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἶπον ὑποτρέμων ὦ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γὰρ ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγὼ τε καὶ ὅδε, εὖ ἴσθι ὅτι ἄκοντες ἀμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν, οὐκ ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνε-

σθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὐρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίῳ τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέικειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἴου γε¹ σύ, ὦ φίλε· ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα· ἐλεεῖσθαι οὖν ἡμᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστίν | που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν ἢ 337 χαλεπαίνεσθαι.

XI. Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἶπεν ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, αὕτη ἡ κείνη ἢ εἰωθῦια εἰρωνεία Σωκράτους, καὶ ταῦτ' ἐγὼ ἤδη τε καὶ τούτοις προῦλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθέλησιν, εἰρωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσιν ἢ ἀποκρινοῖο², εἰ τίς τί σ' ἐρωτᾷ. Σοφὸς γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· εὖ οὖν ἤδησθα ὅτι, εἴ τινα ἔροιο ὁπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος προεῖποις αὐτῶ· ὅπως μοι, ὦ ἄνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι B ἔστιν τὰ δώδεκα δις ἕξ μῆδ' ὅτι τρὶς τέτταρα μῆδ' ὅτι ἑξάκις δύο μῆδ' ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαί σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρήσῃ· δῆλον, οἶμαι, σοὶ ἦν ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῖτο³ τῷ οὕτως πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἴ σοι εἶπεν· ὦ Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μῆδέν; πότερον, ὦ θαυμάσιε, μῆδ' εἰ τούτων τι τυγχάνει ὧν, ἀλλ' ἕτερον εἶπω τι τοῦ ἀληθοῦς; ἢ πῶς λέγεις; τί C ἂν αὐτῷ εἶπες πρὸς ταῦτα; Εἶπεν, ἔφη· ὡς δὴ ὅμοιον τοῦτο ἐκείνῳ. Οὐδέν γε κωλῖει, ἦν δ' ἐγώ· εἰ δ' οὖν καὶ μὴ ἔστιν ὅμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον, ἡττόν τι αὐτὸν οἶε ἀποκρινεῖσθαι³ τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ, ἐὰν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύομεν ἐὰν τε μή; Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὧν ἐγὼ ἀπέειπον, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτω δόξειεν. Τί οὖν, ἔφη, ἂν ἐγὼ δεῖξω ἑτέραν ἀπόκρισιν D

¹ γε Θ² et (antecedente οἶον) Φ: τε Α.
νοῖτο ρ: ἀποκρίνοιο et ἀποκρίνοιο Α.
σθαι Α.

² ἀποκρινοῖο et ἀποκρι-

³ ἀποκρινεῖσθαι Π: ἀποκρίνε-

παρὰ πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης βελτίω τούτων; τί ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ ὅπερ προσήκει πάσχειν τῷ μὴ εἰδότι; προσήκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ εἰδότος· καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἶ, ἔφη. ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότεισον ἀργύριον. Οὐκοῦν ἐπειδὴν μοι γένηται, εἶπον. Ἄλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Γλαύκων· ἀλλ' ἔνεκα ἀργυρίου, ὃ Θρασύμαχε, λέγε·

E πάντες γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Πάνυ γε, οἶμαι, ἦ δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξῃται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνη λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφην ἐγώ, ὃ βέλτιστε, τίς ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναί, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἶεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ¹, ὅπως μηδὲν ἐρεῖ ὧν ἠγείται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ
338 μᾶλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ | φῆς εἰδέναί καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσης καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.

XII. Εἰπόντος δέ μου ταῦτα ὃ τε Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. καὶ ὁ Θρασύμαχος φανερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν, ἠγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προσεποιεῖτο δὲ φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν
B δὲ ξυνεχώρησεν, κάπειτα Λύτη δὴ, ἔφη, ἡ Σωκράτους σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων περιμόντα μαθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδιδόναί. "Οτι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, μαθάνω παρὰ τῶν ἄλλων, ἀληθῆ εἶπες, ὃ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὐ με φῆς χάριν ἐκτίειν, ψεύδει· ἐκτίνω γὰρ ὅσην δύναμαι· δύναμαι δὲ ἐπαινεῖν μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ἔχω· ὡς δὲ προθύμως τοῦτο δρῶ, εἴαν τίς μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ εἴσει αὐτίκα δὴ
C μάλα, ἐπειδὴν ἀποκρίνη· οἶμαι γὰρ σε εὖ ἐρεῖν. "Ακουε

¹ αὐτῷ Bremius: αὐτῷ εἶη codd.

δῆ, ἢ δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ
 τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ'
 οὐκ ἐθελήσεις. Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφην, τί λέγεις·
 νῦν γὰρ οὐπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῆς ξυμφέρον
 δίκαιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὦ Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις;
 σὺ γὰρ που τό γε τοιόνδε φῆς· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν κρείτ-
 των ὁ παγκρατιαστῆς καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια κρέα
 πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἥπτοσιν D
 ἐκείνου ξυμφέρον ἅμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γὰρ εἶ, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, καὶ ταύτη ὑπολαμβάνεις, ἢ ἂν κακουργήσαις
 μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὦ ἄριστε, ἦν δ' ἐγώ·
 ἀλλὰ σαφέστερον εἶπὲ τί λέγεις. Εἴτ' οὐκ οἶσθ', ἔφη,
 ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦν-
 ται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τοῦτο
 κρατεῖ ἐν ἐκάστη πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθεται
 δέ γε τοὺς νόμους ἐκάστη¹ ἢ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῆ ξυμφέρον, E
 δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννὶς δὲ τυραννικούς,
 καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως· θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον
 τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τούτου
 ἐκβαίνοντα κολλάζουσιν ὡς παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα.
 τοῦτ' οὖν ἐστίν, ὦ βέλτιστε, ὃ λέγω, ἐν ἀπάσαις ταῖς
 | πόλεσιν ταῦτόν εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθεστηκυίας ἀρχῆς 339
 ξυμφέρον· αὕτη δέ που κρατεῖ, ὥστε ξυμβαίνει τῷ
 ὀρθῶς λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ
 κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔμαθον ὃ λέγεις·
 εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ μὴ, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν
 οὖν, ὦ Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι
 ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρινοίμην· πρόσ-
 εστι δὲ δι᾽ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. Σμικρά γε ἴσως, B
 ἔφη, προσθήκη. Οὐπω δῆλον οὐδ' εἰ μεγάλη· ἀλλ' ὅτι
 μὲν τοῦτο σκεπτέου εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ
 ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ

¹ ἐκάστη II: ἐκάστη A.

προστίθης καὶ αὐτὸ φῆς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δὴ. Σκόπει, ἔφη.

XIII. Ταῦτ' ἔσται, ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ· οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τοῖς ἄρχουσιν δίκαιον¹ φῆς εἶναι; Ἔγωγε.

C Πότερον δὲ ἀναμάρτητοὶ εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκάσταις ἢ οἰοί τι καὶ ἁμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἰοί τι καὶ ἁμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασιν, τοὺς δὲ τινὰς οὐκ ὀρθῶς; Οἶμαι ἔγωγε. Τὸ δὲ ὀρθῶς ἄρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἐστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς ἀξύμφορα; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως. Ἄ δ' ἂν θῶνται, ποιητέον τοῖς ἀρχομένοις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δίκαιόν

D ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρου ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τούναντίον, τὸ μὴ ξυμφέρου. Τί λέγεις σύ; ἔφη. Ἄ σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ· σκοπῶμεν δὲ² βέλτιον. οὐχ ὠμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἀρχομένοις προστάττοντας ποιεῖν ἅττα ἐνίοτε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς βελτίστου, ἃ δ' ἂν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ' οὐχ ὠμολόγηται; Οἶ-

E μαι ἔγωγε, ἔφη. Οἴου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα ποιεῖν τοῖς ἀρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὠμολογήσθαι σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκουτες κακὰ αὐτοῖς προστάττωσιν, τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῆς ταῦτα ποιεῖν ἃ ἐκεῖνοι προσέταξαν· ἄρα τότε, ὦ σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον συμβαίνειν αὐτὸ οὕτως δίκαιον εἶναι ποιεῖν τούναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δὴπου προστάττεται τοῖς ἥττοσιν ποιεῖν. Ναί 340 | μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. Ἐὰν σύ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσης, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβών. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίοτε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἀρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα

¹ δίκαιον Π : καὶ δίκαιον Α.

² δὲ Ξ ς : δὴ Α.

ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ὧ Πολέμαρχε, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττους, ὧ Κλειτοφῶν, συμφέρον δίκαιον εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφότερα θέμενος ὠμολόγησεν αὐτῷ ἐνίοτε Β τοὺς κρείττους τὰ αὐτοῖς ἀξύμφορα κελεύειν τοὺς ἥττους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττους ξυμφέρον δίκαιον ἂν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. Ἄλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττους ξυμφέρον ἔλεγεν ὁ ἡγεῖτο ὁ κρείττων αὐτῷ ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττονι, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτο ἐτίθετο. Ἄλλ' οὐχ οὕτως, ἢ δ' ὅς ὁ Πολέμαρχος, ἐλέγετο. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, ὧ Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν C οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχώμεθα.

XIV. Καὶ μοι εἰπέ, ὧ Θρασύμαχε· τοῦτο ἦν δ' ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττους ξυμφέρον¹ δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττονι, εἴαν τε ξυμφέρῃ εἴαν τε μή; οὕτως σε φῶμεν λέγειν; Ἡκιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με οἷε καλεῖν τὸν ἐξαμαρτάνοντα, ὅταν ἐξαμαρτάνῃ; Ἐγώ γε, εἶπον, ὄμνη σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἀρχοντας ὠμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλὰ τι καὶ ἐξαμαρτάνειν. D Συκοφάντης γὰρ εἶ, ἔφη, ὧ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἐξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο ὁ ἐξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, ὅς ἂν ἐν λογισμῷ ἀμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἀμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν; ἀλλ', οἶμαι, λέγομεν τῷ ῥήματι οὕτως, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐξήμαρτεν καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτεν καὶ ὁ γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ὅσον τοῦτ' ἔστιν ὁ προσαγορευόμενος αὐτόν, E οὐδέποτε ἀμαρτάνει· ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἀμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης ὁ ἀμαρτάνων ἀμαρτάνει, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δημιουργός· ὥστε δημιουργός ἢ σοφός ἢ ἀρχων

¹ ξυμφέρον A: ξυμφέρον, <τὸ ξυμφέρον> Bonitz.

οὐδεὶς ἀμαρτάνει τότε ὅταν ἄρχων ᾗ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἤμαρτεν καὶ ὁ ἄρχων ἤμαρτεν. τοιοῦτον οὖν δὴ σοὶ καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι· τὸ δὲ ἀκριβέστατον ἐκείνο τυγχάνει ὄν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον
 341 | ἄρχων ἐστί, μὴ ἀμαρτάνειν, μὴ ἀμαρτάνοντα δὲ τὸ αὐτῷ βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον. ὥστε, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν συμφέρον.

XV. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· δοκῶ σοὶ συκοφαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἶε γάρ με ἐξ ἐπιβουλήs ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἠρόμην; Εὖ μὲν οὖν οἶδα, ἔφη· καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον ἔσται· οὔτε
 B γὰρ ἂν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθὼν βιάσασθαι τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἂν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὐθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται, διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείττονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὃ νῦν δὴ ἔλεγες, οὗ τὸ ξυμφέρον κρείττονος ὄντος δίκαιον ἔσται τῷ ἥττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρχοντα ὄντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι
 C δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι· ἀλλ' οὐ μὴ οἶός τ' ᾗs. Οἶε γὰρ ἂν με, εἶπον, οὕτω μανῆναι, ὥστε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη, ἐπεχείρησας, οὐδέν ὦν καὶ ταῦτα. Ἄδην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, ὃν ἄρτι ἔλεγες, πότερον χρηματιστής ἐστίν ἢ τῶν καμνόντων θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ ὄντι ἰατρὸν ὄντα. Τῶν καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; ὁ ὀρθῶς κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἐστίν ἢ ναύτης; Ναυτῶν
 D ἄρχων. Οὐδέν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεῖ ἐν τῇ νηϊ, οὐδ' ἐστὶν κλητέος ναύτης· οὐ γὰρ κατὰ τὸ πλεῖν κυβερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἐκάστῳ τούτων

ἔστιν τι ξυμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἣν δ' ἐγώ, ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἐκάστῳ ζητεῖν τε καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ ἐκάστη τῶν τεχνῶν ἔστιν τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν¹ εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Ὡσπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με Ε ἔροιο, εἰ ἐξαρκεῖ σῶματι εἶναι σῶματι ἢ προσδεῖται τις, εἵποίμ' ἂν ὅτι Παντάπασι μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα καὶ ἡ τέχνη ἔστιν ἡ ἱατρικὴ νῦν ἠύρημένη, ὅτι σῶμά ἐστι πονηρὸν καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν ὕπως ἐκπορίζῃ τὰ συμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ τέχνη. ἡ ὀρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἂν εἰπεῖν οὕτω λέγων, ἢ οὐ; Ὅρθῶς, | ἔφη. Τί δὲ δὴ; αὐτὴ ἡ ἱατρικὴ ἔστιν πονηρά, ἢ 342 ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὃ τι προσδεῖται τις ἀρετῆς, ὡσπερ ὀφθαλμοὶ ὕψεως καὶ ὠτα ἀκοῆς καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ ξυμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε καὶ ἐκποριούσης²; ἄρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἔνι τις πονηρία, καὶ δεῖ³ ἐκάστη τέχνη ἄλλης τέχνης, ἣτις αὐτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται, καὶ τῇ σκοπομένη ἐτέρας αὐ τοιαύτης, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέραντον; ἢ αὐτὴ αὐτῇ τὸ ξυμφέρον σκέψεται; ἢ οὔτε αὐτῆς οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν Β αὐτῆς πονηρίαν τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν· οὔτε γὰρ πονηρία οὔτε ἀμαρτία οὐδεμία οὐδεμίᾳ τέχνῃ πάρεστιν, οὐδὲ προσήκει τέχνῃ ἄλλῃ τὸ ξυμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὐ τέχνη ἔστιν, αὐτὴ δὲ ἀβλαβῆς καὶ ἀκέραιός ἐστιν ὀρθῆ οὔσα, ἔωσπερ ἂν ἦ ἐκάστη ἀκριβῆς ὕλη ἢ ἡπερ ἐστί; καὶ σκόπει ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, ἱατρικὴ ἱατρικῇ τὸ C ξυμφέρον σκοπεῖ ἀλλὰ σῶματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἵππικῇ ἵππικῇ ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη τέχνη οὐδεμία ἐαυτῇ, οὐδὲ γὰρ προσδεῖται, ἀλλ' ἐκείνῳ οὐ τέχνη ἔστιν. Φαίνεται,

¹ Ita A : sed malim ἄλλο, ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν <δεῖ> εἶναι ;

² ἐκποριούσης γ : ἐκπορίζούσης A.

³ δεῖ II : δεῖ ἀεῖ A.

ἔφη, οὕτως. Ἄλλὰ μὴν, ὦ Θρασύμαχε, ἄρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου, οὐπὲρ εἰσιν τέχναι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγισ. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει,
D ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχομένου ὑπὸ ἑαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευτῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ ὠμολόγησεν, "Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἰατρὸς οὐδεὶς, καθ' ὅσον ἰατρὸς, τὸ τῷ ἰατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὠμολόγηται γὰρ ὁ ἀκριβῆς ἰατρὸς σωμαίων εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής. ἢ οὐχ ὠμολόγηται; Ξυνέφη. Οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβῆς ναυτῶν εἶναι ἄρχων
E ἀλλ' οὐ ναύτης; ὠμολόγηται. Οὐκ ἄρα ὅ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ ξυμφέρον σκέψεται τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ τε καὶ ἀρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγισ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστίν, τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῇ, καὶ πρὸς ἐκεῖνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἂν λέγει καὶ ποιεῖ ἂν ποιεῖ ἅπαντα.

343 XVI. | Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἤμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι καταφανὲς ἦν, ὅτι ὁ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τοῦναντίον περιειστήκει, ὁ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τίτθη σοι ἔστιν; Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; "Οτι τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον, ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις. "Οτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δ' ἐγώ. "Οτι οἶει τοὺς ποιμένας
B ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτοὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῶν, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας, οἷ ὡς ἀληθῶς

ἄρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρ-
 χομένους ἢ ὡσπερ ἂν τις πρὸς πρόβατα διατεθείη, καὶ
 ἄλλο τι σκοπεῖν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο
 ὅθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόρρω εἶπερ τε τοῦ C
 δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥστε
 ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἀλλότριον
 ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρουν,
 οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη,
 ἡ δὲ ἀδικία τούναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν
 τε καὶ δικαίων, οἱ δ' ἄρχόμενοι ποιοῦσιν τὸ ἐκείνου
 ξυμφέρουν κρείττονος ὄντος, καὶ εὐδαίμονα ἐκείνου ποιοῦσιν
 ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἑαυτοὺς δὲ οὐδ' ὅπωςτιοῦν. σκο- D
 πείσθαι δέ, ὡς εὐηθέστατε Σώκρατες, οὕτωςι χρή, ὅτι
 δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν
 ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἂν ὁ τοιοῦτος
 τῷ τοιούτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἂν εὔροις ἐν τῇ διαλύσει
 τῆς κοινωρίας πλεον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ'
 ἔλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν τέ τινες
 εἰσφοραὶ ὦσιν, ὁ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἴσων πλεον εἰσφέρει,
 ὁ δ' ἔλαττον, ὅταν τε λήψεις, ὁ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ πολλὰ E
 κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἀρχὴν τινα ἄρχῃ ἐκάτερος, τῷ
 μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ μηδεμία ἄλλη ζημία, τὰ γε
 οἰκεία δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου
 μηδὲν ὠφελείσθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις
 ἀπεχθέσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μη-
 δὲν ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ
 πάντα τούτων τάναντία ὑπάρχει. λέγω γὰρ ὅνπερ ἵνυ διῆ
 ἔλεγον, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. τοῦτον οὖν 344
 σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὅσῳ μᾶλλον ξυμφέρει ἰδίᾳ
 αὐτῷ ἄδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾶστα μαθή-
 σει, εἰ ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς, ἢ τὸν μὲν
 ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιῶν, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας
 καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστιν δὲ

- τούτο τυραννίς, ἢ οὐ κατὰ σμικρὸν τ' ἄλλότρια καὶ λάθρα καὶ βία¹ ἀφαιρεῖται, καὶ ἱερὰ καὶ ὄσια καὶ ἴδια καὶ δημόσια,
- B** ἀλλὰ ξυλλήβδην, ὧν ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ λάθῃ, ζημιούται τε καὶ ὀνειδίῃ ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ ἱερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι καὶ ἀποστερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοιούτων κακουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὴν δέ τις πρὸς τοῖς τῶν πολιτῶν χρήμασιν καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος δουλώσεται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχυρῶν ὀνομάτων εὐδαίμονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν
- C** ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἂν πύθωνται αὐτὸν τὴν ὅλην ἀδικίαν ἠδίκηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα ἀλλὰ τὸ πάσχειν φοβούμενοι ὀνειδίζουσιν οἱ ὀνειδίζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὦ Σώκρατες, καὶ ἰσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώτερον καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἱκανῶς γιγνομένη, καὶ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ξυμφέρων τὸ δίκαιον τυγχάνει ὄν, τὸ δ' ἀδικὸν ἑαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρων.
- D** XVII. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῶ εἶχεν ἀπιέναι, ὡσπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὄτων ἀθρόον καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἴασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ' ἠνάγκασαν ὑπομείναι τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λόγον. καὶ δι' ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην τε καὶ εἶπον ὦ δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἷον ἐμβαλὼν λόγον ἐν νῶ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει; ἢ σμικρὸν οἶε ἐπιχειρεῖν
- E** πρᾶγμα διορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ βίου διαγωγὴν, ἢ ἂν διαγόμενος ἕκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῶῃ; Ἐγὼ γὰρ οἶμαι, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως ἔχειν; Ἔοικας, ἦν δ' ἐγώ, ἤτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χειρὸν εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῆς εἶδέναι. ἀλλ', ὦ ἄγαθέ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι·

¹ βία II: βία A.

οὔτοι κα|κῶς σοι κείσεται, ὅ τι ἂν ἡμᾶς τοσοῦσδε ὄντας 345
 εὐεργετήσης. ἐγὼ γὰρ δὴ σοι λέγω τό γ' ἐμόν, ὅτι οὐ
 πείθομαι οὐδ' οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον
 εἶναι, οὐδ' ἐὼν ἐᾶ τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύη πράττειν
 ἢ βούλεται. ἀλλ', ὦ γαθέ, ἔστω μὲν ἀδικος, δυνάσθω δὲ
 ἀδικεῖν ἢ τῷ λαυθάνειν ἢ τῷ διαμαχέσθαι· ὅμως ἐμέ γε
 οὐ πείθει ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταῦτ'
 οὖν καὶ ἕτερος ἴσως τις ἡμῶν πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ. B
 πείσον οὖν, ὦ μακάριε, ἱκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀρθῶς βου-
 λευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι.
 Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ
 πέπεισαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ
 τὸν λόγον; Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρῶτου
 μὲν, ἃ ἂν εἴπης, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῆ, φανερώς
 μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἔξαπάτα. νῦν δὲ ὀρᾶς, ὦ
 Θρασύμαχε, ἔτι γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψόμεθα, ὅτι τὸν C
 ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν τὸ πρῶτον ὀριζόμενος τὸν ὡς ἀληθῶς
 ποιμένα οὐκέτι ᾤου δειν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ
 ποιμαίνειν¹ οἷε αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμὴν
 ἔστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ'
 ὥσπερ δαιτυμόνα τινα καὶ μέλλοντα ἐστιάσεσθαι, πρὸς
 τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὥσπερ χρημα-
 τιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δῆπου ἄλλου D
 του μέλει ἢ, ἐφ' ᾧ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον
 ἐκποριεῖ· ἐπεὶ τὰ γε αὐτῆς, ὥστ' εἶναι βελτίστη, ἱκανῶς
 δῆπου ἐκπεπόρισται, ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέη τοῦ ποιμενικῆ
 εἶναι· οὕτω δὲ ᾤμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι ἡμῖν
 ὁμολογεῖν, πᾶσαν ἀρχὴν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδενὶ ἄλλῳ
 τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ
 θεραπευομένῳ, ἐν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιωτικῇ ἀρχῇ. σὺ δὲ E
 τοὺς ἄρχοντας ἐν ταῖς πόλεσιν, τοὺς ἀληθῶς ἄρχοντας,
 ἐκόντας οἷε ἄρχειν; Μὰ Δί' οὐκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα.

¹ ποιμαίνειν II et γρ in marg. A²; πιαίνειν A.

XVIII. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας ἀρχὰς οὐκ ἐννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἐθέλει ἄρχειν ἐκόν, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφελίαν ἐσομένην ἐκ 346 τοῦ ἄρχειν ἀλλὰ τοῖς ἀρχο|μένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἰπέ· οὐχὶ ἐκάστην μέντοι φαμέν ἐκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἑτέραν εἶναι, τῷ ἑτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὦ μακάριε, μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνου, ἵνα τι καὶ περαίνωμεν. Ἄλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἑτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὠφελίαν ἐκάστη ἰδίαν τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν ὑγίαιαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρία ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν; B αὕτη γὰρ αὐτῆς ἡ δύναμις. ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἕανπερ βούλη ἀκριβῶς διορίζεις, ὥσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἕαν τις κυβερνῶν ὑγιῆς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρειν¹ αὐτῷ πλεῖν ἐν τῇ θαλάττῃ, ἔνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικὴν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικὴν, ἕαν ὑγίανη τις μισθαρνῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν C μισθαρνητικὴν, ἕαν ἰώμενός τις μισθαρνῆ; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν τὴν γε ὠφελίαν ἐκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὡμολογήσαμεν εἶναι; Ἔστω, ἔφη. Ἦντινα ἄρα ὠφελίαν κοινῇ ὠφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον ὅτι κοινῇ τινὶ τῷ αὐτῷ προσχρῶμενοι ἀπ' ἐκείνου ὠφελοῦνται. Ἔοικεν, ἔφη. Φαμέν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνυμένους ὠφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρῆσθαι τῇ μισθωτικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα D ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τέχνης ἐκάστῳ αὕτη ἡ ὠφελία ἐστίν, ἢ τοῦ μισθοῦ λήψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἢ μὲν ἰατρικὴ ὑγίαιαν ποιεῖ, ἢ δὲ μισθαρνητικὴ μισθόν, καὶ ἢ μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἢ δὲ μισθαρνητικὴ αὐτῇ ἐπομένη μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι οὕτως· τὸ αὐτῆς ἐκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ ἐκεῖνο, ἐφ' ᾧ τέτακται. ἕαν δὲ μὴ

¹ ξυμφέρειν Ξ² γ: ξυμφέρον Δ.

μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὃ τι ὠφελεῖται ὁ δη-
μιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἄρ' οὖν
οὐδ' ὠφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. **Ε**
Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, τοῦτο ἤδη δῆλον, ὅτι οὐδεμία
τέχνη οὐδὲ ἀρχὴ τὸ αὐτῇ ὠφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ',
ὅπερ πάσαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει
καὶ ἐπιτάττει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἥττονος ὄντος σκο-
ποῦσα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. διὰ δὲ ταῦτα ἔγωγε, ὦ
φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἐκόντα
ἄρχειν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα,
ἀλλὰ μισθὸν αἰτεῖν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ | πράξειν **347**
οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βέλτιστον πράττει οὐδ' ἐπιτάττει κατὰ
τὴν τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ. ὦν¹ δὲ ἔνεκα,
ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν
ἄρχειν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμὴν, ἢ ζημίαν, εἰ μὴ ἄρχη.

XIX. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύ-
κων. τοὺς μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γινώσκω· τὴν δὲ ζημίαν
ἦντινα λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνήκα.
Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνιείς, δι' ὃν **B**
ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχειν. ἢ οὐκ
οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλόργυρον εἶναι ὄνειδος
λέγεταιί τε καὶ ἔστιν; Ἐγώ γε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν, ἦν
δ' ἐγώ, οὔτε χρημάτων ἔνεκα ἐθέλουσιν ἄρχειν οἱ ἀγαθοὶ
οὔτε τιμῆς· οὔτε γὰρ φανερώς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς
ἔνεκα μισθὸν μισθωτοὶ βούλονται κεκλήσθαι, οὔτε λάθρα
αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδ' αὖ τιμῆς
ἔνεκα· οὐ γὰρ εἰσι φιλότιμοι. δεῖ δὲ² αὐτοῖς ἀνάγκην **C**
προσεῖναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέλειν ἄρχειν· ὅθεν
κινδυνεύει τὸ ἐκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἵεναι ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην
περιμένειν αἰσχρὸν νενομίσθαι. τῆς δὲ ζημίας μεγίστη τὸ
ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, εἰ μὴ αὐτὸς ἐθέλη ἄρχειν·

¹ ὦν **Ξ**: ᾧ **A**.² δεῖ **Π**: δε **A**.

ἦν δείσαντές μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρχωσιν, οἱ ἐπιεικεῖς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ ὡς ἐπ' ἀγαθόν τι ἰόντες οὐδ' ὡς εὐπαθήσοντες ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὡς

D ἐπ' ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίοσιν ἐπιτρέψαι οἰδὲ ὁμοίοις. ἐπεὶ κινδυνεῖει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ γένοιτο, περιμάχητον ἂν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥσπερ νυνὶ τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθ' ἂν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ ὄντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ· ὥστε πᾶς ἂν ὁ γιγνώσκων τὸ ὠφελεῖσθαι μᾶλλον ἔλοιτο ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλον ὠφελῶν πράγματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῇ συγχωρῶ

E Θρασυμάχῳ, ὡς τὸ δίκαιόν ἐστιν τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαύθις σκεψόμεθα· πολὺ δέ μοι δοκεῖ μείζον εἶναι, ὃ νῦν λέγει Θρασύμαχος, τὸν τοῦ ἀδίκου βίον φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου. σὺ οὖν ποτέρως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, αἰρεῖ καὶ πότερον ἀληθεστέρως¹ δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου ἔγωγε, ἔφη, λυσιτελέστερον βίον εἶναι. Ἦκουσας, ἦν δ' ἐγώ,

348 | ὅσα ἄρτι Θρασύμαχος ἀγαθὰ διῆλθε τῷ τοῦ ἀδίκου; Ἦκουσα, ἔφη, ἀλλ' οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πείθωμεν, ἂν δυνώμεθά πη ἐξευρεῖν, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγει; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἦ δ' ὅς. Ἄν μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον, ὅσα αὐτὸ ἀγαθὰ ἔχει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ αὐθις οὗτος, καὶ ἄλλον ἡμεῖς, ἀριθμεῖν δεήσει τὰ ἀγαθὰ καὶ μετρεῖν ὅσα

B ἐκάτεροι ἐν ἐκατέρῳ λέγομεν, καὶ ἤδη δικαστῶν τινῶν τῶν διακρινούντων δεησόμεθα· ἂν δὲ ὥσπερ ἄρτι ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλήλους σκοπῶμεν, ἴμα αὐτοί τε δικασταὶ καὶ ῥήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ὅποτέρως οὖν σοι, ἦν δ' ἐγώ, ἀρέσκει. Οὕτως, ἔφη.

XX. Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἀπόκριναι ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς· τὴν τελέαν ἀδικίαν τελέας οὔσης δικαιο-

¹ ἀληθεστέρως Fv: ὡς ἀληθεστέρως A.

σύνης λυσιτελεστέραν φῆς εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν καὶ φημί,
 ἔφη, καὶ δι' ἃ, εἴρηκα. Φέρε δὴ τὸ τοιούδε περὶ αὐτῶν C
 πῶς λέγεις; τὸ μὲν που ἀρετὴν αὐτοῖν καλεῖς, τὸ δὲ κα-
 κίαν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετὴν,
 τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκός γ', ἔφη, ὧ ἥδιστε, ἐπειδὴ
 καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δ' οὐ.
 Ἀλλὰ τί μὴν; Τούναντίον, ἧ δ' ὅς. Ἦ τὴν δικαιοσύνην
 κακίαν; Οὐκ, ἀλλὰ πάνυ γενναίαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδικίαν D
 ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὐκ, ἀλλ' εὐβουλίαν, ἔφη. Ἦ
 καὶ φρόνιμοί σοι, ὧ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀγαθοὶ
 οἱ ἄδικοι; Οἷ γε τελέως, ἔφη, οἰοί τε ἀδικεῖν, πόλεις τε
 καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ἰφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι. σὺ
 δὲ οἶε με ἴσως τοὺς τὰ βαλλάντια ἀποτέμνοντας λέγειν.
 λυσιτελεῖ μὲν οὖν, ἧ δ' ὅς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάνπερ
 λανθάνῃ· ἔστι δὲ οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ' ἂ νῦν δὴ ἔλεγον.
 Τοῦτο μέντοι, ἔφη, οὐκ ἀγνωῶ ὅ τι βούλει λέγειν· ἀλλὰ E
 τόδε ἐθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρος τὴν
 ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. Ἄλλὰ
 πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη στερεώτερον,
 ὧ ἐταῖρε, καὶ οὐκέτι ῥᾶδιον¹ ἔχειν ὅ τί τις εἶπη. εἰ γὰρ
 λυσιτελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἢ
 αἰσχροὺν αὐτὸ ὠμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἴχομεν
 ἂν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δήλος εἶ
 ὅτι φήσεις αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τᾶλλα
 αὐτῷ πάντα προσθήσεις, | ἂ ἡμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμεν, 349
 ἐπειδὴ γε καὶ ἐν ἀρετῇ αὐτὸ καὶ σοφίᾳ ἐτόλμησας θεῖναι.
 Ἀληθέστατα, ἔφη, μαντεύει. Ἄλλ' οὐ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀποκνητέον γε τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν σκοπούμενοι, ἕως ἂν
 σε ὑπολαμβάνω λέγειν ἄπερ διανοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ,
 ὧ Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δο-
 κοῦντα περὶ τῆς ἀληθείας² λέγειν. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο
 διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ' οὐ τὸν λόγον ἐλέγ-

¹ ῥᾶδιον F v: ῥᾶον A.² ἀληθείας A: ἀδικίας coniecit H. Wolf.

Β χεις; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τότε μοι πειρῶ ἔτι πρὸς τούτοις ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι ἂν ἐθέλειν πλεόν ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀστεῖος, ὡσπερ νῦν, καὶ εὐήθης. Τί δέ; τῆς δικαίας πράξεως; Οὐδὲ τῆς <πράξεως τῆς¹> δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῖ ἂν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι, ἢ οὐκ ἂν ἡγοῖτο δίκαιον; 'Ηγοῖτ' ἂν, ἢ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ' οὐκ ἂν δύναίτο. 'Αλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, **Γ** ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλεόν ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; 'Αλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τί δὲ δὴ ὁ ἄδικος; ἄρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλεόν ἔχειν ἀξιοῖ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἄδικος πλεονεκτῆσει καὶ ἀμιλλήσεται ὡς ἀπάντων πλείστον αὐτὸς λάβῃ; 'Ἔστι ταῦτα.

XXI. Ὡδε δὴ λέγωμεν, ἔφην· ὁ δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἄδικος τοῦ τε **Δ** ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. 'Αριστα, ἔφη, εἴρηκας. 'Ἔστιν δέ γε, ἔφην, φρόνιμός τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερα. Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὖ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικεν; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦτος ὢν καὶ εοικέναι τοῖς τοιούτοις, ὁ δὲ μὴ εοικέναι; Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἐκάτερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. 'Αλλὰ τί μέλλει; ἔφη. Εἶεν, ὦ Θρασύμαχε· μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἕτερον **Ε** δὲ ἄμουσον; 'Ἐγωγε. Πότερον φρόνιμον καὶ πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μουσικὸν δήπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἄμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν καὶ ἄπερ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἂ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δὲ ἰατρικόν; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Δοκεῖ ἂν οὖν τίς σοι, ὦ ἄριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἀρμοστικός λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλεόν ἔχειν;

¹ πράξεως τῆς nos : om. codd.

Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ
 ἰατρικός; | ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἂν τι ἰατρικοῦ 350
 πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ
 ἰατρικοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὲ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης, εἴ τίς σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὅστισοῦν
 πλείω ἂν ἐθέλειν αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστήμων ἢ
 πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταῦτὰ τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ εἰς τὴν
 αὐτὴν πράξιιν. Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτό γε οὕτως
 ἔχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστή-
 μονος πλεονεκτῆσειεν ἂν, ὁμοίως δὲ ἀνεπιστήμονος; Ἴσως. B
 Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός; Φημί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός;
 Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ
 ἐθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου.
 Ἔοικεν, ἔφη. Ὁ δὲ κακός τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου
 καὶ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν
 δ' ἐγώ, ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεον-
 εκτεῖ; ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἔγωγε, ἔφη. Ὁ δέ γε
 δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτῆσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; C
 Ναί. Ἔοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ
 ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει.
 Ἀλλὰ μὴν ὠμολογοῦμεν, ὦ γε ὅμοιος ἐκάτερος εἶη, τοιοῦτον
 καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ. Ὁ μὲν ἄρα
 δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὦν ἀγαθός τε καὶ σοφός, ὁ δὲ
 ἄδικος ἀμαθὴς τε καὶ κακός.

XXII. Ὁ δὲ Θρασύμαχος ὠμολόγησε μὲν πάντα
 ταῦτα, οὐχ ὡς ἐγὼ νῦν ῥαδίως λέγω, ἀλλ' ἐλκόμενος καὶ D
 μόγις, μετὰ ἰδρῶτος θαυμαστοῦ ὅσου, ἅτε καὶ θέρους ὄντος.
 τότε καὶ εἶδον ἐγώ, πρότερον δὲ οὐπω, Θρασύμαχον
 ἐρυθριῶντα. ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιο-
 σύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν
 τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω
 κείσθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρὸν εἶναι τὴν ἀδικίαν· ἢ οὐ
 μέμνησαι, ὦ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ' ἔμοιγε

οὐδὲ ἂ νῦν λέγεις ἀρέσκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. εἰ
E οὖν λέγοιμι, εἴ οἶδ' ὅτι δημηγορεῖν ἂν με φαίης· ἢ οὖν
 ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἢ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα·
 ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς γραυσὶν ταῖς τοὺς μύθους λεγοί-
 σαις, εἶεν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μη-
 δαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, παρά γε τὴν σαντοῦ δόξαν. Ὡστε σοι,
 ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδήπερ οὐκ ἔῃς λέγειν. καίτοι τί ἄλλο
 βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἶπερ τοῦτο
 ποιήσεις, ποίει· ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα δὴ. Τοῦτο
351 τοίνυν ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι, ἵνα καὶ ἐξῆς διασκεψώμεθα | τὸν
 λόγον, ὁποῖόν τι τυγχάνει ὃν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν.
 ἐλέχθη γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἰσχυρότερον εἴη
 ἀδικία δικαιοσύνης· νῦν δέ γ', ἔφην, εἶπερ σοφία τε καὶ
 ἀρετή ἐστιν δικαιοσύνη, ῥαδίως, οἶμαι, φανήσεται καὶ
 ἰσχυρότερον ἀδικίας, ἐπειδήπερ ἐστὶν ἀμαθία ἢ ἀδικία·
 οὐδεὶς ἂν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν. ἀλλ' οὐ τι οὕτως
 ἀπλῶς, ὦ Θρασύμαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῆδέ πη
B σκέψασθαι· πόλιν φαίης ἂν ἄδικον εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις
 ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι ἀδίκως καὶ καταδεδουλώσθαι, πολ-
 λὰς δὲ καὶ ὑφ' ἑαυτῇ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γὰρ οὐκ;
 ἔφη· καὶ τοῦτό γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώ-
 τατα οὖσα ἄδικος. Μαυθάνω, ἔφην· ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ
 λόγος. ἀλλὰ τύδε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ· πότερον ἢ κρείττων
 γιγνομένη πόλις πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν
 ταύτην ἔξει, ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μὲν,
C ἔφη, ὡς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει, ἢ δικαιοσύνη σοφία, μετὰ
 δικαιοσύνης· εἰ δ' ὡς ἐγὼ ἔλεγον, μετὰ ἀδικίας. Πάνυ
 ἄγαμαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον
 καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνει πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ,
 ἔφη, χαρίζομαι.

XXIII. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τότε μοι
 χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν ἢ πόλιν ἢ στρατόπεδον ἢ
 ληστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι

ἔρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἄν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλή-
 λους; Οὐ δῆτα, ἢ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν; οὐ μᾶλλον; D
 Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὦ Θρασύμαχε, ἢ γε ἀδικία
 καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ἢ δὲ δικαιοσύνη
 ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν· ἢ γάρ; Ἔστω, ἢ δ' ὅς, ἵνα σοι μὴ
 διαφέρωμαι¹. Ἄλλ' εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ ἄριστε. τότε δέ
 μοι λέγε· ἄρα εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μίσος ἐμποιεῖν ὅπου
 ἂν ἐνῆ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη
 μισεῖν ποιήσει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους
 εἶναι κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἂν E
 ἐν δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσιν καὶ
 ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσονται,
 ἔφη. Ἐὰν δὲ δῆ, ὦ θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται ἀδικία
 μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἦττον ἔξει;
 Μηδὲν ἦττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται
 ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἴαν, ὦ ἂν ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινὶ
 εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὄφρουν, πρῶτον μὲν
 ἀδύνατον | αὐτὸ ποιεῖν² πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ
 ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνυ γε. Καὶ
 ἐν ἐνὶ δῆ, οἶμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἄπερ
 πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράτ-
 τειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμοιοῦντα αὐτὸν
 ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις· ἢ γάρ;
 Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν, ὦ φίλε, καὶ οἱ θεοί; Ἔστων, ἔφη. B
 Καὶ θεοῖς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἀδικός, ὦ Θρασύμαχε, ὁ δὲ
 δίκαιος φίλος. Εὐώχου τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ
 ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴθι
 δῆ, ἢν δ' ἐγώ, καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρω-
 σον ἀποκρινόμενος ὡσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ
 σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ

¹ διαφέρωμαι Π: διαφέρωμεν Α.² ποιεῖν Π: ποιεῖ Α.

δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλή-
 C λων οἰοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὓς φαμεν ἔρρωμένως πώποτε
 τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πράξαι ἀδίκους ὄντας, τοῦτο οὐ
 παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν· οὐ γὰρ ἂν ἀπείχοντο ἀλλή-
 λων κομιδῇ ὄντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐνῆν τις αὐτοῖς
 δικαιοσύνη, ἣ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ'
 οὓς ἦσαν ἅμα ἀδικεῖν, δι' ἣν ἔπραξαν ἢ ἔπραξαν, ὥρμησαν
 δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικία ἡμιμόχθηροι ὄντες, ἐπεὶ οἱ γε
 D παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶν καὶ πράττειν
 ἀδύνατοι· ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μαυθάνω, ἀλλ'
 οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶσιν οἱ
 δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί εἰσιν, ὅπερ τὸ
 ὕστερον προϋθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται
 μὲν οὖν καὶ νῦν, ὡς γέ μοι¹ δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως
 δ' ἔτι² βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ
 λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄντινα τρόπον χρῆ ζῆν. Σκόπει δὴ,
 ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ. καί μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι
 E ἵππου ἔργον; Ἐμοιγε. Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου
 καὶ ἄλλου ὄτουοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνω ἐκείνω ποιῆ τις ἢ
 ἄριστα; Οὐ μαυθάνω, ἔφη. Ἄλλ' ὦδε· ἔσθ' ὅτφ ἂν ἄλλω
 ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλω ἢ
 ὡσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαί-
 353 μεν³ ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; | μαχαίρα ἂν⁴ ἀμπέλου
 κλήμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ
 οὔ; Ἄλλ' οὐδενί γ' ἂν, οἶμαι, οὔτω καλῶς, ὡς δρεπάνω
 τῷ ἐπὶ τοῦτο ἔργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο
 τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν.

XXIV. Νῦν δὴ, οἶμαι, ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι
 ἠρώτων, πυνθανόμενος εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον,
 ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζεται.

¹ ὡς γε μοι (sic) Π: ὥστέ μοι A¹: ὡς γ' ἐμοί corr. A².

² δ' ἔτι Ξ q: δέ τι A.

³ φαίμεν Stephanus: φαμέν A.

⁴ ἂν F v cum Stobaeo (Flor. 9. 63): om. A

Ἄλλ', ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐκοῦν καὶ Β ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστω, ὥπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; Ἔστιν. Ἄρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ; ὧτων ἦν τι ἔργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω; Οὕτω. Ἐχε δὴ· ἄρ' ἂν ποτε ὄμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν C ἀρετὴν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἂν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὀψεως. Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἢ ἀρετῆ· οὐ γάρ πω τοῦτο ἔρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὖ ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα, κακία δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὧτα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τἄλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἴθι D δὴ, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστιν τι ἔργον, ὃ ἄλλω τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξαις; οἶον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαίμεν ἴδια ἐκείνου¹ εἶναι; Οὐδενὶ ἄλλω. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἄρ' E οὖν ποτέ, ὦ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αὐτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οἴκοῦν ἀρετὴν γε συνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. Ἢ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. | Ἄλλὰ 354

¹ ἐκείνου Ξ γ: ἐκεῖνης Α.

μὴν ὃ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ μὴ
 τάναντία. Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ
 δ' ἄδικος ἄθλιος. Ἔστων, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἄθλιόν γε
 εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὐ; Οὐδέποτ'
 ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιο-
 σύνης. Ταῦτα δὴ σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰστιάσθω ἐν
 τοῖς Βενδιδείοις. Ἐπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε,
 ἐπειδὴ μοι πρᾶος ἐγένου καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ
 Β μέντοι καλῶς γε εἰστίμαι, δι' ἑμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ·
 ἀλλ' ὥσπερ οἱ λίχνοι τοῦ ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται
 ἀρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ
 ἐγώ μοι¹ δοκῶ οὕτω, πρὶν δὲ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὐρεῖν,
 τὸ δίκαιον ὃ τί ποτ' ἐστίν, ἀφέμενος ἐκείνου ὀρμῆσαι ἐπὶ
 τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶν καὶ ἀμαθία
 εἴτε σοφία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπεσόντος αὐ ὕστερον λόγου,
 ὅτι λυσιτελέστερον ἢ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπε-
 σχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι
 C νυνὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέναι· ὁπότε γὰρ τὸ
 δίκαιον μὴ οἶδα ὃ ἐστίν, σχολῇ εἴσομαι εἴτε ἀρετή τις
 οὔσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὐ, καὶ πότερον ὁ ἔχων αὐτὸ οὐκ
 εὐδαίμων ἐστὶν ἢ εὐδαίμων.

τέλος πολιτείας α'.

¹ ἐγώ μοι Θ τ: ἐγῶμαι Α.

B.

I. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ῥῆμην λόγου ἀπηλλά- 357
 χθαι· τὸ δ' ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, προοίμιον. ὁ γὰρ Γλαύκων
 αἰεί τε ἀνδρειότατος ὢν τυγχάνει πρὸς ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ
 τότε τοῦ Θρασυμάχου τὴν ἀπόρρησιν οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ'
 ἔφη ὦ Σώκρατες, πότερον ἡμᾶς βούλει δοκεῖν πεπεικέναι,
 ἢ ὡς ἀληθῶς πείσαι ὅτι παντὶ τρόπῳ ἄμεινόν ἐστιν B
 δίκαιον εἶναι ἢ ἄδικον; Ὡς ἀληθῶς, εἶπον, ἔγωγ' ἂν
 ἐλοίμην, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη. Οὐ τοίνυν, ἔφη, ποιεῖς δ' βούλει.
 λέγε γάρ μοι· ἄρά σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν, ὃ
 δεξαίμεθ' ἂν ἔχειν οὐ τῶν ἀποβαινόντων ἐφιέμενοι, ἀλλ'
 αὐτὸ αὐτοῦ ἔνεκα ἀσπαζόμενοι; οἷον τὸ χαίρειν καὶ αἰ
 ἡδοναὶ ὅσαι ἀβλαβεῖς καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον διὰ
 ταύτας γίγνεται ἄλλο ἢ χαίρειν ἔχοντα. Ἐμοιγε, ἦν δ'
 ἐγώ, δοκεῖ τι εἶναι τοιοῦτον. Τί δέ; ὃ αὐτὸ τε αὐτοῦ C
 χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γιγνομένων; οἷον αὐ
 τὸ φρονεῖν καὶ τὸ ὀρᾶν καὶ τὸ ὑγιαίνειν· τὰ γὰρ τοιαυτά
 που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Ναί, εἶπον. Τρίτον δὲ
 ὀρᾶς τι, ἔφη, εἶδος ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ τὸ
 κάμνοντα ἰατρεύεσθαι καὶ ἰάτρευσις τε καὶ ὁ ἄλλος
 χρηματισμός; ταῦτα γὰρ ἐπίπονα φαῖμεν ἂν, ὠφελεῖν δὲ
 ἡμᾶς, καὶ αὐτὰ μὲν ἑαυτῶν ἔνεκα οὐκ ἂν δεξαίμεθα ἔχειν, D
 τῶν δὲ μισθῶν τε χάριν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα γίγνεται ἀπ'
 αὐτῶν. Ἔστιν γὰρ οὖν, ἔφην, καὶ τοῦτο τρίτον. ἀλλὰ τί
 δὴ; Ἐν ποίῳ, ἔφη, τούτων τὴν δικαιοσύνην τίθης; Ἐγὼ

358 μὲν οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῷ καλλίστῳ, ὃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι. Οὐ τοίνυν δοκεῖ, ἔφη, τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῦ ἐπιπόνου εἶδους, ὃ μισθῶν θ' ἔνεκα καὶ εὐδοκίμησεων διὰ δόξαν¹ ἐπιτηδευτέον, αὐτὸ δὲ δι' αὐτὸ φευκτέον ὡς ὃν χαλεπὸν.

II. Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπὸ Θρασυμάχου ὡς τοιοῦτον ὃν ψέγεται, ἀδικία δ' ἐπαινεῖται².
 B ἄλλ' ἐγώ τις, ὡς ἔοικε, δυσμαθής. Ἴθι δὴ, ἔφη, ἄκουσον καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι ταῦτά δοκῇ. Θρασύμαχος γάρ μοι φαίνεται πρωαίτερον τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥσπερ ὄφεις κηληθῆναι, ἐμοὶ δὲ οὐπω κατὰ νοῦν ἢ ἀπόδειξις γέγονεν περὶ ἐκατέρου· ἐπιθυμῶ γὰρ ἀκοῦσαι τί τ' ἔστιν ἐκάτερον καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐνὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ μισθοὺς καὶ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἐᾶσαι χαίρειν. οὕτωςι οὖν ποιήσω, ἐάν καὶ σοὶ δοκῇ· ἐπανα-
 C νεώσομαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ δικαιοσύνην οἷον εἶναί φασιν καὶ ὅθεν γεγονέναι· δεύτερον δὲ ὅτι πάντες αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκουτες ἐπιτηδεύουσιν ὡς ἀναγκαῖον ἄλλ' οὐχ ὡς ἀγαθόν· τρίτον δὲ ὅτι εἰκότως αὐτὸ δρῶσι· πολὺ γὰρ ἀμείνων ἄρα ὁ τοῦ ἀδίκου ἢ ὁ τοῦ δικαίου βίος, ὡς λέγουσιν. ἐπεὶ ἔμοιγε, ὦ Σώκратες, οὔτι δοκεῖ οὕτως· ἀπορῶ μέντοι διατεθρυλημένος τὰ ὦτα, ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἄλλων, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς
 D δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἄμεινον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκήκοα ὡς βούλομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐγκωμιαζόμενον ἀκοῦσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἂν σοῦ πυθέσθαι· διὸ κατατείνας ἐρῶ τὸν ἀδικὸν βίον ἐπαινῶν, εἰπὼν δὲ ἐνδείξομαί σοι, ὃν τρόπον αὖ βούλομαι καὶ σοῦ ἀκοῦειν ἀδικίαν μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὄρα, εἴ σοι βουλομένῳ ἂ λέγω. Πάντων μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ·

¹ διὰ δόξαν codd.: seclusit Herwerden. Cf. 363 A.

² ἀδικία δ'

ἐπαινεῖται II: om. A.

περὶ γὰρ τίνος ἂν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χείροι E
λέγων καὶ ἀκούων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὁ πρῶτον
ἔφην ἐρεῖν, περὶ τούτου ἄκουε, οἷόν τέ τι¹ καὶ ὅθεν γέγονε
δικαιοσύνη.

Πεφυκέναι γὰρ δὴ φασιν τὸ μὲν ἀδικεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ
ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέوني δὲ κακῶ ὑπερβάλλειν τὸ ἀδι-
κεῖσθαι ἢ ἀγαθῶ τὸ ἀδικεῖν, ὥστ' ἐπειδὰν ἀλλήλους
ἀδικῶσί τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων γέυνονται, τοῖς
μὴ δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν | τὸ δὲ αἰρεῖν, δοκεῖν² 359
λυσιτελεῖν ξυυθέσθαι ἀλλήλοις μὴτ' ἀδικεῖν μὴτ' ἀδι-
κεῖσθαι· καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ
ξυυθήκας αὐτῶν, καὶ ὀνομάσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα
νόμιμόν τε καὶ δίκαιον· καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε
καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὖσαν τοῦ μὲν ἀρίστου
ὄντος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῶ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν
ἀδικούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ἦ· τὸ δὲ δίκαιον ἐν
μέσῳ ὅν τούτων ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, B
ἀλλ' ὡς ἀρρωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν
δυναμένον αὐτὸ ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδ' ἂν ἐνί
ποτε ξυυθέσθαι τὸ μὴτε ἀδικεῖν μὴτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι
γὰρ ἂν. ἢ μὲν οὖν δὴ φύσις δικαιοσύνης, ὃ Σώκρατες,
αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε, τοιαῦτα, ὡς ὁ
λόγος.

III. Ὅς δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμία τοῦ ἀδικεῖν
ἄκοντες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι, μάλιστα ἂν αἰσθοίμεθα, εἰ
τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἑκατέρῳ C
ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἴτ'
ἐπακολουθήσαιμεν θεώμενοι, ποῖ ἢ ἐπιθυμία ἑκάτερον
ἄξει. ἐπ' αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἂν τὸν δίκαιον τῷ
ἀδίκῳ εἰς ταῦτόν ἴοντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις
διώκειν πεφυκεν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δὲ βία παράγεται ἐπὶ

¹ οἷόν τέ τι nos: τί ὅν τε A: τί οἷόν τε II: τί οἷονται γ.   ² δοκεῖν
Ast: δοκεῖ codd.

τὴν τοῦ Ἰσου τιμὴν. εἶη δ' ἂν ἡ ἐξουσία ἦν λέγω τοιαύδε
 μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἶαν ποτέ φασιν δύναμιν τῆ¹

D Γύγου τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ, γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ
 αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι,
 ὄμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ῥαγῆναί τι τῆς
 γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ἧ ἔνεμεν· ἰδόντα
 δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι· καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ μυθο-
 λογοῦσιν θαυμαστὰ καὶ ἵππου χαλκοῦν κοῖλον, θυρίδας
 ἔχοντα, καθ' ἃς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαίνε-
 σθαι, μείζω ἢ κατ' ἄνθρωπον· τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν²

E οὐδέν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν³ περιε-
 λόμενον ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοῖς ποιμέσιν
 εἰωθότος, ἴν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ
 τὰ ποιμνία, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον.
 καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην
 τοῦ δακτυλίου περιεγαγύντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἶσω τῆς

360 χειρός. τοῦτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς
 παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ
 τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον
 στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα φανερὸν
 γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακ-
 τυλίου, εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω
 ξυμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἶσω τὴν σφενδόνην ἀδήλω
 γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δήλω. αἰσθόμενον δὲ εὐθύς διαπρά-
 ξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα·

B ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ'
 ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν
 κατασχεῖν. εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίῳ γενοίσθην, καὶ
 τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἂν
 γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὕτως ἀδαμάντινος, ὅς ἂν μείνειεν ἐν

¹ Sic codd.: an τῷ <Γύγη, τῷ>? Cf. 612 B.

² ἔχειν II: om. A.

³ δακτύλιον ὃν codd.: δακτύλιον Jackson.

τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἄπτεσθαι, ἐξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὅτι βούλοιο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγί- C
 γμεισθαι ὅτῳ βούλοιο, καὶ ἀποκτεινῆναι καὶ ἐκ δεσμῶν λυεῖν οὔστινας βούλοιο, καὶ τᾶλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἰσόθεον ὄντα. οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἂν διάφορον τοῦ ἐτέρου ποιοῖ, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτόν ἴοιεν ἀμφότεροι. καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον ἂν φαίη τις, ὅτι οὐδεὶς ἐκὼν δίκαιος ἀλλ' ἀναγκαζόμενος, ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδίᾳ ὄντος, ἐπεὶ ὅπου γ' ἂν οἴηται ἕκαστος οἶός τε ἕσσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. λυσιτελεῖν γὰρ δὴ οἶεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδίᾳ τὴν D
 ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὡς φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδὲν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὕτω.

IV. Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου περὶ ὧν λέγομεν, E
 ἐὰν διαστησώμεθα τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδικιώτατον, οἰοί τ' ἐσόμεθα κρῖναι ὀρθῶς· εἰ δὲ μή, οὐ. τίς¹ οὖν δὴ ἡ διάστασις; ἦδε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τέλεον ἐκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ² ἐπιτήδευμα τιθώμεν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ ἄδικος ὥσπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιεῖτω· οἶον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἱατρὸς τὰ τε ἀδύνατα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ δυνατὰ διαισθάνεται, καὶ | τοῖς μὲν 361
 ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἐᾷ· ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πη σφαλῆ, ἱκανὸς ἐπανορθοῦσθαι· οὕτω καὶ ὁ ἄδικος ἐπιχειρῶν ὀρθῶς τοῖς ἀδικήμασιν λανθανέτω, εἰ μέλλει σφόδρα ἄδικος εἶναι· τὸν ἀλίσκόμενον δὲ φαῦλον ἡγητέον· ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὄντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως

¹ τίς II: τί Λ.

² ἑαυτοῦ II: ἑαυτῷ Λ.

ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ' ἐατέον τὰ μέγιστα ἀδικούντα τὴν μεγίστην δόξαν αὐτῷ

Β παρεσκευακέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληται τι, ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι, λέγειν τε ἰκανῷ ὄντι πρὸς τὸ πείθειν, ἐὰν τι μνηνῆται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι, ὅσα ἂν βίας δέηται, διὰ τε ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιοῦτον θέντες τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἰστώμεν τῷ λόγῳ, ἄνδρα ἀπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' Αἰσχύλου οὐ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει

Γ δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δοκοῦντι τοιοῦτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν εἶτε τοῦ δικαίου εἶτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἶη¹. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποιητέος ἐναντίως διακειμένος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα ἢ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ'² αὐτῆς

Δ γιγνομένων· ἀλλὰ ἔστω³ ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος διὰ βίου, ὦν δὲ δίκαιος, ἵνα ἀμφοτέρω εἰς τὸ ἔσχατον ἐλληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνονται ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος.

V. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, ὡς ἐρρωμένως ἐκάτερον ὥσπερ ἀνδριάντα εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῖν ἀνδροῖν. Ὡς μάλιστ', ἔφη, δύναμαι. ὄντιον δὲ τοιοῦτον, οὐδὲν ἔτι, ὡς ἐγῶμαι, χαλεπὸν ἐπέξελθεῖν τῷ λόγῳ, οἷος

Ε ἐκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν· καὶ δὴ κὰν ἀγροικοτέρως λέγεται, μὴ ἐμὲ οἴου λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν. ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακειμένος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδησεται, ἐκκαυθήσεται τῷ φθαλμῷ, τελευτῶν

362 | πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχιנדυλευθήσεται καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν· τὸ δὲ τοῦ

¹ εἶη codd.: seclisit Madvig.

² ἀπ' Eusebius: ὑπ' codd. Cf. 366 E.

³ ἔστω Vind. D Flor. V: ἔτω A¹.

Αἰσχύλου πολὺ ἦν ἄρα ὀρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ αἰδίου. τῷ ὄντι γὰρ φήσουσι τὸν ἄδικον, ἅτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀληθείας ἐχόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἄδικον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν,

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα,

B

πρῶτον μὲν ἄρχειν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμῆν ὀπόθεν ἂν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἂν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἂν ἐθέλη, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὠφελεῖσθαι κερδαίνοντα τῷ μὴ δυσχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν· εἰς ἀγῶνας τοίνυν ἰόντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ περιγίγνεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἐχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλουτεῖν καὶ τοὺς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα C ἱκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἂν βούληται, ὥστε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προσήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὦ Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

VI. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ μὲν ἐν νῶ D εἶχόν τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὐ τί που οἶει, ἔφη¹, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς εἰρήσθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἀλλὰ τί μήν; εἶπον. Αὐτό, ἢ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται ὁ μάλιστα ἔδει ρηθῆναι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λεγόμενον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη· ὥστε καὶ σύ, εἴ τι ὕδε ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ἱκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ρηθέντα καταπαλαῖσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι βοηθεῖν δικαιοσύνη. Καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, ἀλλ' ἔτι καὶ τάδε E ἄκουε· δεῖ γὰρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους

¹ ἔφη II: om. A.

ὧν ὅδε εἶπεν, οἱ δικαιοσύνην μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἕν' ἣ σαφέστερον ὅ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δὲ πού καὶ παρακελεύονται πατέρες τε υἱέσιν καὶ πάντες οἱ τινῶν κηδόμενοι, ὡς χρὴ δίκαιον
 363 | εἶναι, οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικάῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσα περ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι, ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν ὄντα τῷ δικάῳ. ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσιν· τὰς γὰρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἄφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθὰ τοῖς ὁσίοις, ἅ φασι θεοὺς διδόναι, ὥσπερ ὁ γενναῖος Β' Ἡσίοδός τε καὶ Ὀμηρός φασιν, ὁ μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικάοις τοὺς θεοὺς ποιεῖν

ἄκρας μὲν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας·

εἰροπόκοι δ' ὄϊες, φησὶν, μαλλοῖς καταβεβρίθασι, καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἐχόμενα· παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἕτερος· ὥστε τευ γάρ φησιν

ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅστε θεουδῆς
 εὐδικίας ἀνέχῃσι, φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα
 C πυρούς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῶ,
 τίκτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθύς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τὰ γαθὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ παρὰ θεῶν διδῶσιν τοῖς δικάοις· εἰς Ἄιδου γὰρ ἀγαγόντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν
 D ὁσίων κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσιν τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας, ἠγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον· οἱ δ' ἔτι τούτων μακροτέρους ἀποτίνουσιν¹ μισθοὺς παρὰ θεῶν· παῖδας γὰρ παίδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ ὁσίου καὶ εὐόρκου. ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσιν

¹ ἀποτίνουσιν q: ἀποτέινουσιν A.

δικαιοσύνην· τοὺς δὲ ἀνοσίους αὖ καὶ ἀδίκους εἰς πηλὸν τινα κατορύττουσιν ἐν Ἰλίου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ ἀναγκάζουσι φέρειν, ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγοντες, E ἕπερ Γλαῦκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδίκων διήλθε τιμωρήματα, ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγουσιν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος οὗτος ἑκατέρω.

VII. Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὃ Σώκρατες, ἄλλο αὖ εἶδος λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας ἰδία τε λεγόμενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν. | πάντες γὰρ ἐξ ἑνὸς στόματος 364 ὑμνοῦσιν, ὡς καλὸν μὲν ἢ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη¹, χαλεπὸν μὲντοι καὶ ἐπίπουν· ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία ἡδὺ μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξη δὲ μόνου καὶ νόμῳ αἰσχροῦ. λυσιτελέστερα δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος λέγουσιν, καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας δυνάμεις ἔχοντας εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέλουσιν δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, τοὺς δὲ ἀτιμίζειν καὶ ὑπερορᾶν, οἳ ἂν πη ἀσθενεῖς τε καὶ πένητες ὦσιν, ὁμο- B λογοῦντες αὐτοὺς ἀμείνους εἶναι τῶν ἐτέρων. τούτων δὲ πάντων οἱ περὶ θεῶν τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι λέγονται, ὡς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς δυστυχίας τε καὶ βίον κακὸν ἐνειμαν, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐναντίαν μοῖραν. ἀγύρται δὲ καὶ μάντις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη θυσίαις τε καὶ ἐπρωδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκείσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ C ἐορτῶν· εἰάν τέ τινα ἐχθρὸν πημῆναι ἐθέλλῃ, μετὰ σμικρῶν δαπανῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν² ἐπαγωγαῖς τισὶν καὶ καταδέσμοις, τοὺς θεοὺς, ὡς φασιν, πείθοντές σφισιν ὑπηρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσιν τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς ἐπάγονται, οἱ μὲν κακίας περὶ εὐπετείας ἄδοντες³

¹ τε καὶ δικαιοσύνη II: om. A.   ² βλάψειν γ: βλάψει A.   ³ περὶ Madvig: πέρι A. ἄδοντες Muretus: πέρι—διδόντες codd.

ὡς τὴν μὲν κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἐλέσθαι
 D ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροισεν ἔθηκαν
 καὶ τινα ὁδὸν μακρὰν τε καὶ ἀνάντη· οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν
 ὑπ' ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν Ὅμηρον μαρτύρουνται, ὅτι
 καὶ ἐκεῖνος εἶπεν

λιστοὶ δέ τε¹ καὶ θεοὶ αὐτοί,
 καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσιν
 E λοιβῆ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ' ἀνθρωποὶ
 λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβῆῃ καὶ ἀμάρτη.
 βίβλων δὲ ὄμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὀρφέως,
 Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐκγόνων, ὡς φασι, καθ' ἃς θυη-
 πολοῦσιν, πείθοντες οὐ μόνον ἰδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις,
 ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν
 365 καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν εἰσὶ μὲν ἔτι | ζῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ
 τελευτήσασι, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἱ τῶν ἐκεῖ κακῶν
 ἀπολύουσιν ἡμᾶς, μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

VIII. Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὦ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα
 καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἀν-
 θρωποὶ καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἰόμεθα
 ἀκουούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν, ὅσοι εὐφυνεῖς καὶ ἱκανοὶ ἐπὶ
 πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπτόμενοι συλλογίσασθαι ἐξ
 B αὐτῶν, ποιός τις ἂν ὦν καὶ πῆ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς
 ἄριστα διέλθοι; λέγοι γὰρ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὐτὸν
 κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ Πότερον δίκῃ τείχος ὕψιου
 ἢ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς καὶ ἐμαντὸν οὕτω περι-
 φρέξας διαβιώ; τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα δικαίῳ μὲν ὄντι μοι,
 εἴαν καὶ μὴ δοκῶ, ὄφελος οὐδέν φασιν εἶναι, πόνους δὲ καὶ
 ζημίας φανεράς· ἀδίκῳ δὲ δόξαν δικαιοσύνης παρασκευα-
 C σαμένῳ θεσπέσιος βίος λέγεται. οὐκοῦν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν,

¹ λιστοὶ δέ τε a manu rec. II: λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ τε A¹: λιστοὶ δὲ στρεπτοὶ δέ τε A².

ὡς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλάθειαν βιάται καὶ κύριον εὐδαιμονίας, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὅλως· πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλω περὶ ἑμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραπτέου, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἐλκτέον ἐξόπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ, φησί τις, οὐ ῥάδιον αἰεὶ λαυθάνειν κακὸν ὄντα. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετές, φήσομεν, τῶν μεγάλων· ἀλλ' ὅμως, εἰ μέλλομεν εὐδαιμονήσειν, ταύτη ἴτεον, ὡς τὰ ἴχνη D τῶν λόγων φέρει. ἐπὶ γὰρ τὸ λαυθάνειν ξυνωμοσίας τε καὶ ἑταιρίας συνάξομεν, εἰσὶν τε πειθοῦς διδάσκαλοι σοφίαν δημηγορικὴν τε καὶ δικανικὴν διδόντες, ἐξ ὧν τὰ μὲν πείσομεν, τὰ δὲ βιασόμεθα, ὡς πλεονεκτοῦντες δίκην μὴ διδόναι. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λαυθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατὸν. οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν ἢ μηδὲν αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπίνων μέλει, τί καὶ¹ ἡμῖν μελητέον τοῦ λαυθάνειν· εἰ E δὲ εἰσὶ τε καὶ ἐπιμελοῦνται, οὐκ ἄλλοθέν τοι αὐτοὺς ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν, ἢ ἕκ τε τῶν λόγων καὶ τῶν γενεαλογησάιτων ποιητῶν· οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν, ὡς εἰσὶν οἰοί θυσίαις τε καὶ εὐχωλαῖς ἀγανῆσιν καὶ ἀναθήμασιν παράγεσθαι ἀναπειθόμενοι· οἷς ἢ ἀμφοτέρα ἢ οὐδέτερα πειστέον· εἰ δ' οὖν πειστέον, ἀδικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων. | δίκαιοι μὲν γὰρ ὄντες ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν 366 ἐσόμεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα· ἀδικοὶ δὲ κερδανούμεν τε καὶ λισσόμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ἀμαρτάνοντες πείθοντες αὐτοὺς ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γὰρ ἐν Ἄιδου δίκην δώσομεν ὧν ἂν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἢ αὐτοὶ ἢ παῖδες παίδων. ἀλλ' ὦ φίλε, φήσει λογιζόμενος, αἱ τελεταὶ αὐτὰ μέγα δύνανται² καὶ οἱ λύσιοι θεοί, ὡς αἱ μέγιστα πόλεις λέγουσι καὶ οἱ θεῶν παῖδες, ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι, οἱ ταῦτα οὕτως ἔχειν μηνύουσιν.

¹ τί καὶ F v: καὶ Λ.

² αὐτὰ μέγα δύνανται II: om. Λ.

IX. Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγον δικαιοσύνην ἂν πρὸ
 μεγίστης ἀδικίας αἰροίμεθ' ἄν; ἦν ἂν μετ' εὐσχημοσύνης
 κιβδήλου κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις
 πρᾶξομεν κατὰ νοῦν ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες, ὡς ὁ
 τῶν πολλῶν τε καὶ ἄκρων λεγόμενος λόγος. ἐκ δὴ πάντων
 C τῶν εἰρημένων τίς μηχανή, ὃ Σώκρατες, δικαιοσύνην τιμῆν
 ἐθέλειν, ὃ τις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων ἢ
 σώματος ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκούοντα;
 ὡς δὴ τοι εἶ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἂ εἰρήκαμεν,
 ἱκανῶς δὲ ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη, πολλήν που
 συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὀργίζεται τοῖς ἀδίκους, ἀλλ' οἶδεν,
 D ὅτι πλὴν εἶ τις θεία φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν ἢ
 ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς
 ἐκὼν δίκαιος, ἀλλὰ ὑπὸ ἀνανδρίας ἢ γήρωσ ἢ τινος ἄλλης
 ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ὡς δέ,
 δῆλον· ὁ γὰρ πρῶτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν
 πρῶτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἂν οἶός τ' ἦ. καὶ τούτων ἀπάν-
 των οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο, ὅθενπερ ἅπας ὁ λόγος
 οὗτος ὥρμησεν καὶ τῷδε καὶ ἐμοὶ πρὸς σέ, ὃ Σώκρατες,
 εἰπεῖν, ὅτι ὦ θαυμάσιε, πάντων ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται
 E φατὲ δικαιοσύνης εἶναι¹, ἀπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἠρώων ἀρξά-
 μενοι, ὅσων λόγοι λελειμμένοι, μέχρι τῶν νῦν ἀνθρώπων
 οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν οὐδ' ἐπήνεσεν δικαιοσύνην
 ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμὰς καὶ δωρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν
 γιγνομένας· αὐτὸ δ' ἐκάτερον τῇ αὐτοῦ δυνάμει ἐν τῇ τοῦ
 ἔχουτος ψυχῇ ἐνὸν καὶ λανθάνον θεοῦς τε καὶ ἀνθρώπους
 οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποιήσει οὔτ' ἐν ἰδίῳ λόγῳ
 ἐπεξῆλθεν ἱκανῶς τῷ λόγῳ, ὡς τὸ μὲν μέγιστον κακῶν
 ὅσα ἴσχει ψυχὴ ἐν αὐτῇ, δικαιοσύνη δὲ μέγιστον ἀγαθόν.
 367 εἰ | γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ
 νέων ἡμᾶς ἐπιείθετε, οὐκ ἂν ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ
 ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ ἦν ἕκαστος φύλαξ, δεδιὼς μὴ

¹ εἶναι Π: om. A.

ἀδικῶν τῷ μεγίστῳ κακῷ ξύνοικος ἦ. ταῦτα, ὦ Σώκρατες,
 ἴσως δὲ καὶ ἔτι τούτων πλείω Θρασύμαχος τε καὶ ἄλλος
 πού τις ὑπὲρ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἂν
 μεταστρέφοντες αὐτοῖν τὴν δύναμιν, φορτικῶς, ὥς γέ μοι
 δοκεῖ· ἀλλ' ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, Β
 σοῦ ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι τὰναντία, ὡς δύναμαι μάλιστα
 κατατείνας λέγω. μὴ οὖν ἡμῖν μόνον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ,
 ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖττον, ἀλλὰ τί ποιούσα ἑκατέρα
 τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι' αὐτήν ἢ μὲν κακόν, ἢ δὲ ἀγαθόν ἐστίν·
 τὰς δὲ δόξας ἀφαιρεί, ὥσπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ
 γὰρ μὴ ἀφαιρήσεις ἑκατέρωθεν τὰς ἀληθείς, τὰς δὲ
 ψευδεῖς προσθήσεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινεῖν σε,
 ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, οὐδὲ τὸ ἄδικον εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ C
 δοκεῖν, καὶ παρακελεύεσθαι ἄδικον ὄντα λανθάνειν, καὶ
 ὁμολογεῖν Θρασυμάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον
 ἀγαθόν, ξυμφέρον τοῦ κρεῖττονος, τὸ δὲ ἄδικον αὐτῷ μὲν
 ξυμφέρον καὶ λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττοσι ἀξυμφορον. ἐπειδὴ
 οὖν ὁμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην,
 ἂ τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῶν ἕνεκα ἄξια κεκτηῖσθαι,
 πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὐτῶν, οἷον ὄραν, ἀκούειν, φρονεῖν,
 καὶ ὑγιαίνειν δὴ, καὶ ὅσ' ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὐτῶν D
 φύσει ἀλλ' οὐ δόξῃ ἐστίν,—τούτ' οὖν αὐτὸ ἐπαινεσον
 δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴ δι' αὐτήν τὸν ἔχοντα ὀνίνησιν καὶ
 ἀδικία βλάπτει· μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις
 ἐπαινεῖν. ὡς ἐγὼ τῶν μὲν ἄλλων ἀποδεχοίμην¹ ἂν οὕτως
 ἐπαινούντων δικαιοσύνην καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε
 περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούντων,
 σοῦ δὲ οὐκ ἂν, εἰ μὴ σὺ κελεύεις, διότι πάντα τὸν βίον
 οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν διελέλυθας ἢ τοῦτο. μὴ οὖν ἡμῖν E
 ἐνδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖττον,
 ἀλλὰ τί ποιούσα ἑκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι' αὐτήν, εἰάν

¹ ἀποδεχοίμην Π et in mg. Λ: ἀποσχοίμην in contextu Λ.

τε λανθάνη ἐάν τε μὴ θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους, ἢ μὲν ἀγαθόν, ἢ δὲ κακόν ἐστι.

Χ. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας αἰὲ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ τε
 368 Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἠγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ
 τότε πάνυ γε ἤσθην | καὶ εἶπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ὦ
 παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων
 ἐποίησεν ὁ Γλαύκωνος ἐραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν
 Μεγαροῖ μάχην, εἰπών·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖου γένος ἀνδρός.

τοῦτό μοι, ὦ φίλοι, εὖ δοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον
 πεπόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἄμεινον
 εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε δὴ μοι
 Β ὡς ἀληθῶς οὐ πεπεῖσθαι· τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου
 τοῦ ὑμετέρου τρόπου, ἐπεὶ κατὰ γε αὐτοὺς τοὺς λόγους
 ἠπίστων ἂν ὑμῖν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσοῦτῳ
 μᾶλλον ἀπορῶ ὅ τι χρῆσθαι· οὔτε γὰρ ὕπως βοηθῶ
 ἔχω· δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημείον δέ μοι, ὅτι ἂ
 πρὸς Θρασύμαχον λέγων ἔμην ἀποφαίνειν, ὡς ἄμεινον
 δικαιοσύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθέ μου· οὐτ' αὖ ὕπως μὴ
 βοηθήσω ἔχω· δέδοικα γάρ, μὴ οὐδ' ὅσιον ἢ παραγενό-
 C μνοι δικαιοσύνη κακηγορουμένη ἀπαγορεύειν καὶ μὴ
 βοηθεῖν ἔτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κρά-
 τιστον οὖν οὕτως ὕπως δύναμαι ἐπικουρεῖν αὐτῇ. ὅ τε
 οὖν Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθήσαι
 καὶ μὴ ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διερευνησασθαι τί τέ
 ἐστιν ἐκάτερον καὶ περὶ τῆς ὠφελίας αὐτοῖν τάλληθές
 ποτέρως ἔχει. εἶπον οὖν ὕπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι Τὸ ζήτημα
 ὃ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον ἀλλ' ὄξυ βλέποντος, ὡς ἐμοὶ
 D φαίνεται. ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, δοκεῖ μοι, ἦν δ'
 ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἴανπερ ἂν εἰ
 προσέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ
 πάνυ ὄξυ βλέπουσιν, ἔπειτά τις ἐνενόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ

γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι· ἔρμαιον ἂν ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκοπεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ὦ Σώκρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητήσῃ καθορᾶς; Ἐγὼ σοι, ἔφη, **E** ἔρω. δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἐνός, ἔστι δέ που καὶ ὅλης πόλεως; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν μείζον πόλις ἐνός ἀνδρός; Μείζον, ἔφη. Ἴσως τοίνυν πλείων ἂν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥάων καταμαθεῖν. εἰ οὖν βούλεσθε, πρῶτον ἐν | ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν ποῖον τί **369** ἔστιν· ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ, τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττονος ἰδέα ἐπισκοποῦντες. Ἀλλὰ μοι δοκεῖς, ἔφη, καλῶς λέγειν. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἴδοιμεν ἂν γιγνομένην καὶ τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἂν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν γενομένου αὐτοῦ ἐλπίς εὐπετέστερον ἰδεῖν ὃ ζητοῦμεν; Πολύ γε. Δοκεῖ οὖν **B** χρῆναι ἐπιχειρήσαι περαίνειν; οἶμαι μὲν γὰρ οὐκ ὀλίγον ἔργον αὐτὸ εἶναι· σκοπεῖτε οὖν. Ἐσκεπται, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποίει.

XI. Γίγνεται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγῶμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής· ἢ τίς οἶει ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν, ἦ δ' ὅς. Οὕτω δὲ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλου χρεῖα, πολλῶν δεόμενοι, **C** πολλοὺς εἰς μίαν οἴκησιν ἀγείραντες κοινωνοὺς τε καὶ βοηθοὺς—ταύτη τῇ ξυνοικία ἐθέμεθα πόλιν ὄνομα. ἦ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὲ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν, ἢ μεταλαμβάνει, οἴόμενος αὐτῷ ἄμεινον εἶναι; Πάνυ γε. Ἴθι δὲ, ἦν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς ἔοικεν, ἢ ἡμετέρα χρεῖα. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρεῶν ἢ τῆς τροφῆς παρασκευῆ τοῦ εἶναί τε καὶ ζῆν **D**

ἔνεκα. Παντάπασί γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δὲ ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. Ἔστι ταῦτα. Φέρε δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς ἢ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκυτοτόμον αὐτόσε προσθήσομεν, ἢ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἂν ἢ γε ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τεττάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν.

Ε Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἕνα ἕκαστον τούτων δεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἵπασι κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἕνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταρσιν καὶ τετραπλάσιον

370 μέρος ποιεῖν τούτου τοῦ | σιτίου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῇ διατρίβειν, τὸ δὲ ἱματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δι' αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη, Ἄλλ' ἴσως, ὧ Σώκρατες, οὕτω ῥᾶον¹ ἢ κείνως. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, μὰ Δία ἄτοπον. ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι

Β πρῶτον μὲν φύεται ἕκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἐκάστῳ, ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πράξι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι; Ἔμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλλιον πράττοι ἂν τις εἷς ὢν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἷς; Ὅταν, ἢ δ' ὅς, εἷς μίαν. Ἀλλὰ μήν, οἶμαι, καὶ τότε δῆλον, ὡς, εἴαν τις τινος παρῆ ἔργου καιρὸν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττοντος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν

Γ πράττοντα τῷ πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. Ἀνάγκη. Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἕκαστα γίνεται καὶ κάλλιον² καὶ ῥᾶον, ὅταν εἷς ἐν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν ἄλλων ἄγων, πράττη. Παντάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων δὴ, ὧ Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ

¹ ῥᾶον γ: ῥάδιον Α.

² κάλλιον codd.: an καλλίω?

τεττάρων ἐπὶ τὰς παρασκευὰς ὧν ἐλέγομεν. ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐτὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ σμινύην οὐδὲ τᾶλλα ὄργανα D ὅσα περὶ γεωργίαν. οὐδ' αὖ ὁ οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτῳ δεῖ. ὡσαύτως δ' ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοί τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοινωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸ ποιοῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄλλ' οὐκ ἂν πω πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τοὺς τε ἄλλους νομέας προσθείμεν, ἵνα οἳ τε E γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν ἔχοιεν βοῦς, οἳ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωργῶν χρῆσθαι ὑπόζυγιοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρμασίν τε καὶ ἐρίοις. Οὐδέ γε, ἦ δ' ὅς, σμικρὰ πόλις ἂν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἄλλὰ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, κατοικίσαι γε αὐτὴν¹ τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπεισαγωγίμων μὴ δεήσειται, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ. Προσδεήσει ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἳ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῇ κομιούσιν ὧν δεῖται. Δεήσει. Καὶ μὴν κενὸς ἂν ἦ² ὁ διάκουος, μηδὲν ἄγων ὧν ἐκεῖνοι δέονται, παρ' ὧν ἂν κομίζωνται ὧν ἂν αὐτοῖς | χρεῖα, κενὸς ἄπεισιν. ἦ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ 371 οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἱκανά, ἀλλὰ καὶ οἶα καὶ ὅσα ἐκείνοις ὧν ἂν δέωνται. Δεῖ γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἕκαστα. οὔτοι δέ εἰσιν ἔμποροι· ἦ γάρ; Ναί. Καὶ ἐμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μὲν γε κατὰ θάλατταν ἢ ἐμπορία γίγνηται, συχνῶν καὶ ἄλλων προσδεήσειται τῶν ἐπιστημόνων τῆς B περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχνῶν μέντοι.

XII. Τί δὲ δὴ; ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πῶς ἀλλήλοις

¹ αὐτὴν codd: αὐ Ἡerwerden.

² ἦ γ: εἴη A.

μεταδώσουσιν ὧν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται; ὧν δὴ ἕνεκα καὶ κοινωνίαν ποιησάμενοι πόλιν ᾠκίσσαμεν. Δῆλον δὴ, ἢ δ' ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ὠνούμενοι. Ἄγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ξύμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἕνεκα γενήσεται ἐκ
C τούτου. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄν οὖν κομίσας ὁ γεωργὸς εἰς τὴν ἀγορὰν τι ὧν ποιεῖ, ἢ τις ἄλλος τῶν δημιουργῶν, μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἤκη τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὐτοῦ δημιουργίας καθήμενος ἐν ἀγορᾷ; Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς, ἀλλὰ εἰσὶν οἱ τοῦτο ὀρώντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακούϊαν τάττουσιν ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ὀρθῶς οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γὰρ
D δεῖ μένοντας αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὐτῷ ἀργυρίου διαλλάττειν, ὅσοι τι δέονται πρίασθαι. Αὕτη ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, ἢ χρεία καπήλων ἡμῖν γένεσιν ἐμποιεῖ τῇ πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν διακοινοῦντας ἰδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλάνητας ἐπὶ τὰς πόλεις ἐμπόρους; Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ
E τινες, ὡς ἐγῶμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἱ ἂν τὰ μὲν τῆς διανοίας μὴ πάνυ ἀξιοκοινωνῆτοι ὦσιν, τὴν δὲ τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχωσιν· οἱ δὴ πωλοῦντες τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν καλοῦντες, κέκληνται, ὡς ἐγῶμαι, μισθωτοί· ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεώς εἰσιν, ὡς ἔοικε, καὶ μισθωτοί. Δοκεῖ μοι. Ἄρ' οὖν, ὦ Ἀδείμαντε, ἤδη ἡμῖν ἠϋξῆται ἡ πόλις, ὥστ' εἶναι τελέα; Ἴσως. Πού οὖν ἂν ποτε ἐν αὐτῇ εἴη ἢ τε δικαιοσύνη καὶ ἢ ἀδικία; καὶ τίνοι
372 ἅμα ἐγγενομένη ὧν ἐσκέμμεθα; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, | οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ που ἐν αὐτῶν τούτων χρεία τινὲ τῇ πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλ' ἴσως, ἢν δ' ἐγώ, καλῶς λέγεις· καὶ σκεπτέον γε καὶ οὐκ ἀποκνητέον.

πρῶτον οὖν σκεψώμεθα, τίνα τρόπον διαιτήσονται οἱ

οὔτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο τι ἢ σῖτόν τε ποιούντες καὶ οἶνον καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα; καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοὶ τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάζονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἡμφιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδε- B
μένοι ἱκανῶς· θρέψονται δὲ ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιστα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα· τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρὰ, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχῆσονται αὐτοὶ τε καὶ τὰ παιδιά, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεοὺς, ἠδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν ποιούμενοι τοὺς C
παῖδας, εὐλαβούμενοι πενίαν ἢ πόλεμον.

XIII. Καὶ ὁ Γλαῦκων ὑπολαβὼν, Ἄνευ ὄψου, ἔφη, ὡς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἐστιωμένους. Ἄληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἐπελαθόμεν ὅτι καὶ ὄψου ἔξουσιν. ἄλλας τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρὸν καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα οἶα δὴ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα ἐψήσονται. καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσιν πρὸς τὸ πῦρ, D
μετρίως ὑποπίνοντες· καὶ οὔτω διάγοντες τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ὡς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον τοιοῦτον βίον τοῖς ἐκγόνοις παραδώσουσιν. καὶ ὅς, Εἰ δὲ ὑὼν πόλιν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, κατεσκεύαζες, τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχόρταζες; Ἄλλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαῦκων; Ἄπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπὶ τε κλινῶν κατακεῖσθαι, οἶμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δειπνεῖν, καὶ ὄψα ἵπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι E
καὶ τραγήματα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, μαιθάνω· οὐ πόλιν, ὡς ἔοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίγνεται, ἀλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν. ἴσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γὰρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἂν κατίδοιμεν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅπη ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἢ μὲν οὖν

ἀληθινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἢν διεληλύθαμεν, ὡσπερ ὑγιῆς τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε, καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν θεωρήσωμεν. οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δὴ τισιν, ὡς
 373 δοκεῖ, | οὐκ ἐξαρκέσει, οὐδὲ αὐτῆ ἢ δίαιτα, ἀλλὰ κλιναί τε προσέσονται καὶ τράπεζαι καὶ τᾶλλα σκεύη, καὶ ὄψα δὴ καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα, ἕκαστα τούτων παντοδαπά. καὶ δὴ καὶ ἂ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν οὐκέτι ἀναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, ἀλλὰ τὴν τε ζωγραφίαν κινήτεον καὶ τὴν ποικιλίαν¹ καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον.

B ἢ γάρ; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν μείζονά τε αὖ τὴν² πόλιν δεῖ ποιεῖν, ἐκείνη γὰρ ἢ ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή, ἀλλ' ἤδη ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἂ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκά ἐστὶν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἳ τε θηρευταὶ πάντες οἳ τε μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα, πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικῆν, ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπηρέται, ῥαψωδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν

C τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ τὸν γυναικεῖον κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων δεησόμεθα. ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιθῶν, τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὖ ὀψοποιῶν τε καὶ μαγειρῶν; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα· τούτο γὰρ ἡμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνῆν· ἔδει γὰρ οὐδέν· ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει, δεήσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. ἢ
D γάρ; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρεῖαις ἐσόμεθα πολὺ μᾶλλον οὕτω διαιτώμενοι ἢ ὡς τὸ πρότερον; Πολύ γε.

XIV. Καὶ ἡ χώρα που ἢ τότε ἱκανὴ τρέφειν τοὺς τότε σμικρὰ δὴ ἐξ ἱκανῆς ἔσται· ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἔξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις

¹ καὶ τὴν ποικιλίαν Π: om. A.

² αὖ τὴν Π: αὐτὴν A.

αὐτῆς ἡμετέρας, εἴαν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ
 χρημάτων κτῆσιν ἄπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων
 ὄρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Πολεμήσομεν **E**
 τὸ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαῦκων; ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη.
 Καὶ μηδὲν γέ πω λέγωμεν, ἣν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ'
 εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι
 πολέμου αὐτὸ γένεσιν ἠϋρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς
 πόλεσιν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται ὅταν γίγνη-
 ται. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ, ὦ φίλε, μείζονος τῆς
 πόλεως δεῖ οὔτι σμικρῶ, ἀλλ' ὅλω στρατοπέδῳ, ὃ ἐξεληθὸν **374**
 ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἀπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν
 διαμαχεῖται τοῖς ἐπιούσιν. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐχ
 ἱκανοί; Οὐκ, εἰ σύ γε, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες
 ὠμολογήσαμεν καλῶς, ἠνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν·
 ὠμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἓνα πολλὰς
 καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἄληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν;
 ἣν δ' ἐγώ· ἢ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ **B**
 εἶναι; Καὶ μάλιστα, ἔφη. Ἡ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μάλλον
 κίθδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ἄρα τὸν μὲν
 σκυτοτόμον διεκωλύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι
 ἅμα μήτε ὑφάντην μήτε οἰκοδόμον, ἀλλὰ σκυτοτόμον¹,
 ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἔργου καλῶς γίγνοιτο, καὶ
 τῶν ἄλλων ἐνὶ ἐκάστῳ ὡσαύτως ἐν ἀπεδίδομεν, πρὸς ὃ
 ἐπεφύκει ἕκαστος καὶ ἐφ' ᾧ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν
 ἄγων διὰ βίου αὐτὸ ἐργαζόμενος οὐ παριεῖς τοὺς καιροὺς **C**
 καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον πότερον
 οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ῥάδιον,
 ὥστε καὶ γεωργῶν τις ἅμα πολεμικὸς ἔσται καὶ σκυτο-
 τομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἠντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευ-
 τικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἱκανῶς οὐδ' ἂν εἰς γένοιτο μὴ αὐτὸ
 τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος;
 καὶ ἀσπίδα μὲν λαβὼν ἢ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὕπλων τε **D**

¹ ἀλλὰ σκυτοτόμον II: om. A.

καὶ ὀργάνων αὐθημερόν ὀπλιτικῆς ἢ τινος ἄλλης μάχης τῶν κατὰ πόλεμον ἱκανὸς ἔσται ἀγωνιστῆς, τῶν δὲ ἄλλων ὀργάνων οὐδὲν οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν ποιήσει, οὐδ' ἔσται χρήσιμον τῷ μῆτε τὴν ἐπιστήμην ἐκίστου λαβόντι μῆτε τὴν μελέτην ἱκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γὰρ ἂν, ἢ δ' ὅς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια.

XV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν
E φυλάκων ἔργον, τοσοῦτῳ σχολῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης ἂν εἶη καὶ αὐτῆς τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δέομενον. Οἶμαι ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδεΐας εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιτήδευμα; Πῶς δ' οὐ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἶη, ὡς ἔοικεν, εἶπερ οἰοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι, τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδεια εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ ἀποδεικναιότεον, ὅσον γ' ἂν
 375 δύναμις παρείκη. | Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οἶε οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον ὀξύ τε που δεῖ αὐτοῖν ἑκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκαθεῖν, καὶ ἰσχυρὸν αὐτῷ, εἰάν δέη ἔλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρείον γε, εἶπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὐ; Ἄνδρείος δὲ εἶναι ἄρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδῆς εἴτε ἵππος
B εἴτε κύων ἢ ἄλλο ὄτιοῦν ζῷον; ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὡς ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμὸς, οὐ παρόντος ψυχῆ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε ἔστι καὶ ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι ἀλλήλοις ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις¹ πολίταις, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ ῥαδίως. Ἄλλὰ μέντοι
C δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πρᾶους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς

¹ ἄλλοις *g*: ἄλλοις *Δ*.

δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ φθήσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἄληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἴμα πρᾶον καὶ μεγαλόθυμον ἦθος εὐρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἄλλὰ μέντοι τούτων ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται· ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικεν, καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. D
Κινδυνεύει, ἔφη. καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀπορούμεν· ἡς γὰρ προϋθέμεθα εἰκόνας ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοήσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἷας ἡμεῖς οὐκ ᾤθημεν, ἔχουσαι τὰναντία ταῦτα. Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις, οὐ μέντ' ἂν ἤκιστα ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων E
κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἶόν τε πραοτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνωστας τούναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν.

XVI. Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φύλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προσγενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη· οὐ γὰρ | ἐννοῶ. 376
Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶν κατόψει, ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅτι ὄν¹ μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνωσता, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὴ² κακὸν προπεπονηθῶς³. ὄν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεταιται, κἂν μηδὲν πρόποτε ἔπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθη. ἢ οὐπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πᾶν, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾶ ταῦτα, δῆλον. Ἄλλὰ μὴν κομφὸν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῆ δὴ; B

¹ ὅτι ὄν Π: ὄν Α.

² δὴ γ: δὲ Α.

³ προπεπονηθῶς Π:

προσπεπονηθῶς Α¹: προπεπονηθὸς Α².

Ἦι, ἦν δ' ἐγώ, ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει, ἢ τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἂν φιλομαθὲς εἴη, συνέσει τε καὶ ἀγνοία ὀριζόμενον τό τε οἰκείον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ὅπως οὐ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταυτόν; Ταυτόν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ γνωρίμους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδῆς καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἂν οὕτως ὑπάρχοι. θρέψονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπον; καὶ ἄρά τι προὔργου ἡμῖν ἐστὶν αὐτοσκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν, οὐπὲρ ἕνεκα πάντα σκοποῦμεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται, ἵνα μὴ ἐῶμεν ἱκανὸν λόγον ἢ συχρὸν διεξιῶμεν¹; καὶ ὁ τοῦ Γλαῦκωνος ἀδελφὸς Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προσδοκῶ προὔργου εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδ' εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὔσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἴθι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογούντες τε καὶ σχολὴν ἄγοντες λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἀνδρας. Ἀλλὰ χρή.

XVII. Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἢ χαλεπὸν εὐρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου ἠύρημένης; ἔστιν δέ που ἢ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστικῆ, ἢ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσικῆ. Ἔστιν γάρ. Ἄρ' οὖν οὐ μουσικῆ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἢ γυμναστικῆ; Πῶς δ' οὐ; Μουσικῆς δ', εἶπον², τίθης λόγους, ἢ οὐ; Ἔγωγε. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον; Ναί. Παιδευτέον δ' ἐν ἀμφοτέροις, πρότερον δ' ἐν τοῖς ψεύδεσιν; Οὐ

¹ ἵνα—διεξιῶμεν, quae in marg. praebet A, nescio an sint delenda.

² εἶπον F v: εἰπὼν A.

μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν ψεῦδος, ἔνι δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδία ἢ γυμνασίοις χρώμεθα. Ἔστι ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἀπτόεν ἢ γυμναστικῆς. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον, ἄλλως τε καὶ νέφ και ἀπαλῶ ὀτφοῦν; B μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπον¹, ὃν ἂν τις βούληται ἐνσημήνασθαι ἐκάστω. Κομιδῆ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ῥαδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἅς, ἐπειδὴν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῖν αὐτούς; Οὐδ' ὀπωστιοῦν παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς μυθοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν C ἂν καλὸν ποιήσωσιν, ἐγκριτέον, ὃν δ' ἂν μὴ, ἀποκριτέον· τοὺς δ' ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶν καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσίν· ὧν δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δὴ; ἔφη. Ἐν τοῖς μείζοσιν, ἦν δ' ἐγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τοὺς ἐλάττους. δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταῦτὸν δύνασθαι τοὺς τε μείζους καὶ τοὺς ἐλάττους. ἢ οὐκ οἶε; D Ἔγωγ', ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τοὺς μείζους τίνας λέγεις. Οὐς Ἡσίοδός τε, εἶπον, καὶ Ὁμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γὰρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγον τε καὶ λέγουσι. Ποίους δὴ, ἢ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐάν τις μὴ καλῶς ψεύδῃται. Τί τοῦτο; E Ὅταν εἰκάξῃ τις κακῶς τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἰοί εἶσιν, ὥσπερ γραφεὺς μηδὲν εἰκότα γράφῃ οἷς ἂν

¹ τύπον H. Richards: τύπος codd.

ὅμοια βουληθῆ γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τὰ γε
 τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα;
 Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν
 μεγίστων ψεύδους ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ὡς Οὐρανός
 τε εἰργάσατο ἅ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὃ τε αὖ
 378 Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν· τὰ δὲ δὴ | τοῦ Κρόνου
 ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, οὐδ' ἂν εἴ ἦν ἀληθῆ, φῆμην
 δεῖν ῥαδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους,
 ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν,
 δι' ἀπορρήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ
 χοῖρου, ἀλλὰ τι μέγα καὶ ἀπορον θῦμα, ὅπως ὃ τι
 ἐλαχίστοις συνέβη ἀκούσαι. Καὶ γάρ, ἦ δ' ὅς, οὐτοί γε
 οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι γ', ἔφη, ὦ Ἀδείμαντε,
 Β ἐν τῇ ἡμετέρα πόλει, οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούουσι, ὡς
 ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὖ
 ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῶν ἂν
 ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ
 δ' ὅς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ¹ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ
 γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν, ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ
 C ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται· οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ· εἴ γε δεῖ
 ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξιν αἰσχιστον
 νομίζειν τὸ ῥαδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι· πολλοῦ δεῖ
 γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον,
 καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ
 ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν. ἀλλ' εἴ
 πως μέλλομεν πείσειν, ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος
 ἐτέρῳ ἀπήχθετο οὐδ' ἔστιν τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα λεκτέα²
 D μᾶλλον πρὸς τὰ παῖδια εὐθύς καὶ γέρουσι καὶ γραυσί, καὶ
 πρεσβυτέροις γιγνομένοις καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων
 ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. Ἦρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱοῦ καὶ
 Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτο-
 μένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὕσας Ὀμηρος πεποίηκεν οὐ

¹ δοκεῖ Fv: δοκῶ A.² λεκτέα II: om. A.

παραδεκτέου εἰς τὴν πόλιν, οὐτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἶός τε κρίνειν ὅ τί τε ὑπόνοια καὶ ὃ μὴ, ἀλλ' ἂ ἂν τηλικούτος ὢν λάβῃ ἐν ταῖς δόξαις, δυσέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ E γίγνεσθαι. ὢν δὲ ἴσως ἔνεκα περὶ παντὸς ποιητέου, ἂ πρῶτα ἀκούουσιν, ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν.

XVIII. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἴ τις αὖ καὶ ταῦτα ἐρωτῶν ἡμᾶς, ταῦτα ἅπτα ἐστὶν καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνας ἂν φαίμεν; καὶ ἐγὼ εἶπον ὦ Ἀδείμαντε, οὐκ ἐσμέν ποιηταὶ ἐγὼ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, | ἀλλ' οἰκισταὶ 379 πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναί, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μίθους. Ὅρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὲ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας, τίνας ἂν εἶεν; Ὅμοιοίδε πού τινες, ἦν δ' ἐγὼ· οἶος τυγχάνει ὁ θεὸς ὢν, αἰεὶ δῆπου ἀποδοτέον, ἐὰν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔπεσιν ποιῇ, ἐὰν τε ἐν μέλεσιν¹, ἐὰν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὃ γε θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον οὕτω; B Τί μὴν; Ἄλλὰ μὴν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἦ γάρ; Οὐ μοι δοκεῖ. Ἄρ' οὖν ὃ μὴ βλαβερόν, βλάπτει; Οὐδαμῶς. Ὁ δὲ μὴ βλάπτει, κακὸν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὁ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ, οὐδ' ἂν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, C ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τάγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ

¹ ἐὰν τε ἐν μέλεσιν Π: om. A.

κακῶν ἄλλ' ἅπτα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.
 Ἐπιθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
 D ἀποδεκτέον οὔτε Ὀμήρου οὔτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν
 ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως ἀμαρτάνοντος καὶ λέγον-
 τος, ὡς δοιοὶ πίθου

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
 κηρῶν ἔμπλειοι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὁ δειλῶν·
 καὶ ᾧ μὲν ἂν μείξας ὁ Ζεὺς δῶ ἀμφοτέρων,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ'
 ἐσθλῶ,

ᾧ δ' ἂν μή, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα,
 τὸν δὲ κακῆ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα διὰν ἐλαύνει·
 E οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς

ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

XIX. Τὴν δὲ τῶν ὄρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσις, ἦν
 ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, εἴαν τις φῆ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς
 380 γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα, οὐδὲ θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσιν
 διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός· οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει,
 ἑατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
 ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλη.

ἀλλ' εἴαν τις ποιῆ, ἐν οἷς ταῦτα τὰ ἱαμβεῖα ἔνεστιν¹, τὰ
 τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἢ τι ἄλλο
 τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἑατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ,
 ἐξυρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ὅν νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν,
 B καὶ λεκτέον, ὡς ὁ μὲν θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζετο,
 οἱ δὲ ὠνίαντο κολαζόμενοι· ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην
 διδόντες, ἦν δὲ δὴ ὁ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἑατέον λέγειν
 τὸν ποιητὴν. ἀλλ' εἰ μὲν ὅτι ἐδεθήσαν κολάσεως λέγοιεν

¹ ἐν οἷς—ἐνεστι codd.: deleuit J. A. Platt, fortasse recte.

ὡς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὠφελοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινα γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὄντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μῆτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μῆτε τινὰ ἀκούειν μῆτε νεώτερον μῆτε πρεσβύτερον, μῆτε¹ ἐν C μέτρῳ μῆτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔτε ὅσια ἂν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, οὔτε ξύμφορα ἡμῖν οὔτε σύμφωνα αὐτὰ αὐτοῖς. Σύμψηφός σοί εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καί μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἂν εἴη τῶν περὶ θεοῦ νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ᾧ δεῖσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιούντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

Τί δὲ δι' ὁ δεύτερος ὕδε; ἄρα γόητα τὸν θεὸν οἶε εἶναι D καὶ οἶον ἐξ ἐπιβουλήs φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ιδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιῶντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆs ἐαυτοῦ ιδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τόδε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἐξίσταται τῆs αὐτοῦ ιδέας, ἢ αὐτὸ ὑφ' ἐαυτοῦ μεθίστασθαι ἢ ὑπ' ἄλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ E μὲν ἄλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἀλλοιοῦνται τε καὶ κινεῖται; οἶον σῶμα ὑπὸ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἰλήσεών τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ ἰσχυρότατον ἥκιστα | ἀλλοιοῦνται; Πῶs δ' οὔ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν 381 ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιστ' ἂν τι ἔξωθεν πάθος ταράξειεν τε καὶ ἀλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μὴν που καὶ τὰ γε ξύνθετα πάντα σκευή τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέσματα² κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εὔειργασμένα

¹ μῆτε Π: μῆ Λ.

² καὶ ἀμφιέσματα Π: om. Λ.

καὶ εὖ ἔχοντα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἤκιστα ἀλλοιοῦται. Ἔστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς ἔχον, ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις, ἐλαχίστην μεταβολὴν ὑπ' ἄλλου ἐνδέχεται. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν ὁ θεὸς γε¹ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντα ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὐ; Ταύτη μὲν δὴ ἤκιστα ἂν πολλὰς μορφὰς ἴσχοι ὁ θεός. Ἡκιστα δὴτα.

XX. Ἄλλ' ἄρα αὐτὸς αὐτὸν μεταβάλλοι ἂν καὶ ἀλλοιοῖ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτόν, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἰσχίον ἑαυτοῦ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἐπὶ τὸ χεῖρον, εἴπερ ἀλλοιοῦται. οὐ γάρ που ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι. Ὁρθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἂν τίς σοι, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκὼν αὐτὸν χεῖρω ποιεῖν ὀπηροῦν ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων; Ἀδύνατον, ἔφη. Ἀδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῶ ἐθέλειν αὐτὸν ἀλλοιοῦν· ἀλλ', ὡς ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατὸν ἕκαστος αὐτῶν μένει αἰεὶ ἀπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ. Ἄπασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε D δοκεῖ. Μηδεὶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ὡς

θεοὶ ξείνοισιν ἑοικότες ἀλλοδαποῖσι
παντοῖοι τελέθουτες ἐπιστροφῶσι πόληας·
μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδεῖς, μηδ'
ἐν τραγῳδαίαις μηδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω
Ἥραν ἡλλοιωμένην ὡς ἰέρειαν ἀγεῖρουσαν

Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις·
E καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθων· μηδ' αὖ
ὑπὸ τούτων ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παιδιά ἐκδει-
ματούντων, λέγουσαι τοὺς μύθους κακῶς, ὡς ἄρα θεοὶ τινες
περιέρχονται νύκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντοδαποῖς

¹ γε II: τε A.

ἰνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἅμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφημῶσιν, ἅμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους. Μὴ γάρ, ἔφη. Ἄλλ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοὶ εἰσιν οἳ μὴ μεταβάλλειν, ἡμῖν δὲ ποιούσιν δοκεῖν σφᾶς παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἔξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες; Ἴσως, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ψεύδεσθαι | θεὸς ἐθέλοι ἂν ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ 382 φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὄς. Οὐκ οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ οἶόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι μισοῦσιν; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐδεὶς ἐκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸ κεκτῆσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ἦ δ' ὄς, μανθάνω. Οἶει γάρ τί με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι τῇ ψυχῇ περὶ τὰ ὄντα Β ψεύδεσθαί τε καὶ ἐψεύσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἡκιστα ἂν δέξαιτο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸ ἐν τῷ τοιούτῳ. Πολύ γε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἂν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῖτο, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ ἀγνοια, ἢ τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστὶν παθήματος, καὶ ὕστερον γεγονός, εἰδῶλον, οὐ πᾶν ἄκρατον ψεῦδος. ἢ οὐχ οὕτω; Πάνυ C μὲν οὖν.

XXI. Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δὴ; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῷ χρήσιμον, ὥστε μὴ ἀξιὸν εἶναι μίσους; ἄρ' οὐ πρὸς τε τοὺς πολεμίους, καὶ τῶν καλουμένων φίλων, ὅταν διὰ μανίαν ἢ τινα ἄνοιαν κακόν τι ἐπιχειρῶσιν πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἕνεκα ὡς φάρμακον χρήσιμον γίγνεται; καὶ ἐν αἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν D ταῖς μυθολογίαις, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὕπη τάληθες ἔχει περὶ τῶν παλαιῶν, ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὃ τι μάλιστα, οὕτω χρήσιμον ποιούμεν; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὄς,

οὕτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ τὸ ψεῦδος
 χρήσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἶδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοίων
 ἂν ψεύδοιτο; Γελοῖον μὲντ' ἂν εἶη, ἔφη. Ποιητῆς μὲν
 ἄρα ψευδῆς ἐν θεῷ οὐκ ἔνι. Οὐ μοι δοκεῖ. Ἄλλὰ δεδιὼς
 E τοὺς ἐχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. Ἄλλὰ δι' οἰκείων
 ἄνοιαν ἢ μανίαν; Ἄλλ' οὐδεὶς, ἔφη, τῶν ἀνοήτων καὶ
 μαινομένων θεοφιλῆς. Οὐκ ἄρα ἔστιν οὗ ἕνεκα ἂν θεὸς
 ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστιν. Πάντη ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιον
 τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα
 ὁ θεὸς ἀπλοῦν καὶ ἀληθῆς ἐν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ
 οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἄλλους ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ
 φαντασίας¹ οὔτε κατὰ λόγους οὔτε κατὰ σημείων πομπὰς
 383 ὕπαρ οὐδ' ὄναρ². | Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται
 σοῦ λέγοντος. Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφη, τοῦτον δεύτερον τύπον
 εἶναι, ἐν ᾧ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε
 αὐτοὺς γόητας ὄντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς
 ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῶ. Πολλὰ
 ἄρα Ὀμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα,
 τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι, οὐδὲ
 Λισχύλου, ὅταν φῆ ἢ Θέτις τὸν Ἀπόλλω ἐν τοῖς αὐτῆς

B γάμοις ἄδοντα

ἐνδατεῖσθαι τὰς εἰς εὐπαιδίας,
 νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους.
 ξύμπαντά τ' εἰπών, θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
 παιῶν' ἐπηυφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
 κἀγὼ τὸ Φοῖβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
 ἠλπίζον εἶναι, μαντικῇ βρύου τέχνη·
 ὁ δ', αὐτὸς ὕμνων, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
 αὐτὸς τὰδ' εἰπών, αὐτὸς ἔστιν ὁ κτανῶν
 τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

¹ οὔτε κατὰ φαντασίας II: om. A.
 dum A¹: οὐθ' ὕπαρ οὐδ' ὄναρ A² II.

² ὕπαρ οὐδ' ὄναρ dedimus secun-

ὅταν τις τοιαῦτα λέγῃ περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε καὶ ὁ
χορὸν οὐ δώσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἐάσομεν ἐπὶ
παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες
θεοσεβεῖς τε καὶ θεῖοι γίνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπων
ἐπὶ πλεῖστον οἶόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύ-
πους τούτους συγχωρῶ καὶ ὡς νόμοις ἀνὰ χρόνον.

τέλος πολιτείας Β΄.

Γ.

386 I. Τὰ μὲν δὴ περὶ θεοῦς, ἦν δ' ἐγώ, τοιαῦτ' ἄττα, ὡς ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθύς ἐκ παίδων τοῖς θεοῦς τε τιμήσουσιν καὶ γονέας τήν τε ἀλλήλων φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. Καὶ οἶμαί γ', ἔφη, ὀρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δὴ; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀνδρεῖοι, ἄρα οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἶα αὐτοὺς ποιῆσαι

B ἤκιστα τὸν θάνατον δεδιέναι; ἢ ἡγεί τινά ποτ' ἀν γενέσθαι ἀνδρεῖον, ἔχοντα ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ δέιμα; Μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τί δέ; τὰν Ἄιδου ἡγούμενον εἶναί τε καὶ δεινὰ εἶναι οἶε τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς μάχαις αἰρήσεσθαι πρὸ ἥττης τε καὶ δουλείας θάνατον; Οὐδαμῶς. Δεῖ δὴ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ τούτων τῶν μίθων τοῖς ἐπιχειροῦσιν λέγειν, καὶ δεῖσθαι μὴ λαιδορεῖν ἀπλῶς οὕτως τὰ ἐν Ἄιδου, ἀλλὰ μᾶλλον

C ἐπαινεῖν, ὡς οὔτε ἀληθῆ λέγοντας οὔτε ὠφέλιμα τοῖς μέλλουσιν μαχίμοις ἔσεσθαι. Δεῖ μέντοι, ἔφη. Ἐξαλείψομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ τοιαῦτα,

βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
 ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη¹,
 ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·
 καὶ τὸ

¹ ᾧ—εἴη Π: om. A.

οἰκία δὲ θνητοῖσι¹ καὶ ἀθανάτοισι φανείη D
 σμερδαλέ' εὐρώοντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·
 καὶ

ὦ πόποι, ἦ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν Ἄϊδαο δόμοισιν
 ψυχὴ καὶ εἶδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·
 καὶ τὸ

οἷω πεπνῦσθαι, ταὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι·
 καὶ

ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει,
 ὃν πότμον γούωσα, λιποῦσ' ἀνδροτήτα καὶ ἦβην·
 | καὶ τὸ 387

ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἠΰτε καπνός,
 ὄχετο τετριγυῖα·

καὶ
 ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῶ ἀντρον θεσπεσίοιο
 τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσῃσιν
 ὄρμαθού ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχονται,
 ὡς αὖ τετριγυῖαι ἄμ' ἦεσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα Ὅμηρόν τε B
 καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν ἀν διαγράφωμεν,
 οὐχ ὡς οὐ ποιητικὰ καὶ ἠδέα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν, ἀλλ'
 ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσοῦτῳ ἦττον ἀκουστέον παισὶ καὶ
 ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανάτου μᾶλλον
 πεφοβημένους. Παντάπασι μὲν οὖν.

II. Οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματα πάντα
 τὰ δεινὰ τε καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, κωκυτούς τε καὶ στύ-
 γας καὶ ἐνέρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ C
 τύπου ὀνομαζόμενα φρίττειν διὴ ποιεῖ² πάντας τοὺς ἀκού-
 οντας. καὶ ἴσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ³
 τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης
 θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένωνται ἡμῖν.

¹ θνητοῖσι Π: θνητοῖς Α.
 ποιεῖ ὡς οἶόν τε η.

² ποιεῖ Hertz: ποιεῖ ὡς οἶεται Α:

³ ὑπὲρ Π: ὑπὸ Α.

Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα. Ἐξαιρετέα ἄρα; Ναί. Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον καὶ ποιητέον;

D Δῆλα δὴ. Καὶ τοὺς ὀδυρμούς ἄρα ἐξαιρήσομεν καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὐ. φαμέν δὲ δὴ, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὐπερ καὶ ἐταῖρός ἐστιν, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἠγήσεται. Φαμέν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπὲρ γ' ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ

E ζῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἠκιστα ἐτέρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἐκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι ὑέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου τοῦ τῶν τοιούτων. Ἐκιστα μέντοι. Ἐκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεται, φέρει¹ δὲ ὡς πραότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὄρθῶς ἄρ' ἂν² ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπου-

388 δαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα ἡμῖν δυσχεραίνωσιν ὅμοια τούτοις ποιεῖν οὐς δὴ φαμεν ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας τρέφειν. Ὄρθῶς, ἔφη. Πάλιν δὴ Ὀμήρου τε δεησόμεθα καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν μὴ ποιεῖν Ἀχιλλέα, θεᾶς παῖδα,
 ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὐτε
 ὑπτιον, ἄλλοτε δὲ πρηνηῖ,
 τοτὲ δ' ὀρθὸν ἀναστάντα
 πλωίζοντ'³ ἀλύοντ' ἐπὶ θῖν' ἀλὸς ἀτρυγέτοιο,

B μηδὲ ἀμφοτέραισιν χερσὶν ἐλόντα κόνιν αἰθαλόεσσαν χευάμενον κακ κεφαλῆς, μηδὲ ἄλλα κλαίοντά τε καὶ ὀδυρόμενον, ὅσα καὶ οἷα ἐκείνος ἐποίησε· μηδὲ Πρίαμον, ἐγγυὺς θεῶν γεγονότα, λιτανεύοντά τε καὶ
 κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,

¹ φέρει coniecit Stallbaum: ὀδύρεσθαι, φέρειν A. Cf. 407 c.

² ἄρ' ἂν II: ἄρα A.

³ πλωίζοντ' nescio an sit corruptum: an ἀφλοίζοντ'? Cf. II. xv 607.

ἐξονομακλήδην ὀνομάζοντ' ἄνδρα ἕκαστον.
πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεοὺς γε
ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας

ὦ μοι ἐγὼ δειλή, ὦ μοι δυσαριστοτόκεια· C
εἰ δ' οὖν θεοὺς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμήσαι
οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε· ὦ πόποι, φάναι,
ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστῃ
ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ·
καὶ

αἰ αἰ ἐγών, ὅ τέ μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενoitιάδαο δαμῆναι. D

III. Εἰ γάρ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ
νέοι σπουδῆ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῶεν ὡς ἀναξίως λε-
γομένων, σχολῇ ἂν ἑαυτόν γέ τις ἄνθρωπον ὄντα ἀνάξιον
ἠγήσασθαι τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοι-
οῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν αἰσχυρόμενος οὐδὲ
καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσιν παθήμασιν θρήνους ἂν
ἄδοι καὶ ὀδυροῦς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῖ δέ γε E
οὔχ, ὡς ἄρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαιεν· ὦ πειστέον, ἕως ἄν
τις ἡμᾶς ἄλλῳ καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῖ. Ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις
ἐπιῆ¹ ἰσχυρῶ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ
τοιούτου. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους
λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, | ἀποδεκτέον, 389
πολὺ δὲ ἦττον, εἰάν θεοὺς. Πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν
Ὅμηρον οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν·
ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἴδον Ἡφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα
οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη, βούλει
ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον.

¹ ἐπιῆ (vel potius ἐφίη) E: ἔφην A.

- B** Ἄλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου εἶδει, δῆλον, ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἀπτέον. Δῆλον, ἔφη. Τοῖς ἄρχουσιν δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τιςὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἔνεκα ἐπ' ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτέον τοῦ τοιοῦτου, ἀλλὰ πρὸς γε διὰ τοὺς τοιοῦτους ἄρχοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταῦτόν καὶ μείζον ἀμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνουντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκούντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος παθημάτων μὴ τάληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεῶς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυμμαυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἄν ἄρ' ἄλλον τινα
- D** λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει τῶν οὐ δημιουργοῖ ἔασι,

μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,
κολάσει ὡς¹ ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεῶς ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν γε, ἢ δ' ὅς, ἐπί γε λόγῳ ἔργα τελεῖται.

- Τί δέ; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς νεανίαις; Πῶς δ' οὐ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα,
- E** ἄρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἶμαι, καλῶς λέγεσθαι, οἷα καὶ Ὀμήρῳ Διομήδης λέγει,

τέττα, σιωπῇ ἤσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,
καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα, τὰ

ἴσαν μένεα πνεύοντες Ἀχαιοί,
σιγῇ, δειδιότες σημάτωντορας,

¹ κολάσει ὡς Π: κολάσεως Α.

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε
οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο
| καὶ τὰ τούτων ἐξῆς, ἄρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν λόγῳ 390
ἢ ἐν ποιήσει εἶρηκε νεανιεύματα¹ ἰδιωτῶν εἰς ἄρχοντας;
Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἷς γε σωφροσύνην νέοις ἐπιτή-
δεια ἀκούειν. εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαυμα-
στὸν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὕτως, ἔφη.

IV. Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς
δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν

παρὰ πλέαι² ὧσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύστων B
οἰνοχόος φορέησι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι,

δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν
νέω; ἢ τὸ

λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;
ἢ Δία, καθενδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων,
ὡς, μόνος ἐγρηγορῶς ἂ ἐβουλεύσατο, τούτων πάντων
ῥαδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπι- C
θυμίαν, καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν Ἥραν, ὥστε
μηδ' εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλόμενον
χαμαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα ὡς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας
ἔχεται, ὡς οὐδ' ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλή-
λους φίλους λήθοντε τοκῆας; οὐδὲ Ἄρεώς τε καὶ
Ἄφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν δι' ἕτερα τοιαῦτα. Οὐ
μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. Ἄλλ' εἰ D
πού τινες, ἦν δ' ἐγώ, καρτερίαι πρὸς ἅπαντα καὶ λέγονται
καὶ πράττονται ὑπὸ ἔλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ
ἀκουστέον, οἶον καὶ τὸ

¹ νεανιεύματα Π² γ: νεανικεύματα Α.
vel παράπλειαι codd. Cf. Od. IX 8.

² παρὰ πλέαι nos: παραπλείαι

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
 τέτλαθι δῆ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ'
 ἔτλης.

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε
 E ἑατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρημάτους. Οὐδαμῶς.
 Οὐδ' ἄστέον αὐτοῖς ὅτι

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας·
 οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοῖνικα ἐπαινετέον,
 ὡς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν λαβόντι
 ἐπαμύνει τοῖς Ἀχαιοῖς, ἄνευ δὲ δῶρων, μὴ ἀπαλλάττε-
 σθαι τῆς μῆνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα ἀξιόσομεν οὐδ'
 ὁμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ
 Ἀγαμέμνονος δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὐτῷ λαβόντα νεκροῦ
 391 ἀπολύειν, | ἄλλως δὲ μὴ θέλειν. Οὐκ οὖν δίκαιόν γε, ἔφη,
 ἐπαινεῖν τὰ τοιαῦτα. Ὁκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι' Ὀμηρον
 λέγειν, ὅτι οὐδ' ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι καὶ
 ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι, καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς τὸν Ἀπόλλων
 εἶπεν

ἔβλαψάς μ' ἐκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·
 ἦ σ' ἂν τεισαίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρείη,

B καὶ ὡς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα, ἀπειθῶς εἶχεν καὶ
 μάχεσθαι ἔτοιμος ἦν, καὶ αὐτὸς τὰς τοῦ ἐτέρου ποταμοῦ
 Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας

Πατρόκλῳ ἥρωϊ, ἔφη, κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι,
 νεκρῷ ὄντι, καὶ ὡς ἔδρασεν τοῦτο, οὐ πειστέον. τὰς τε
 αὐτῷ Ἐκτορος ἔλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς
 τῶν ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, ξύμπαντα ταῦτα
 οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρήσθαι, οὐδ' ἑάσομεν πείθεσθαι τοὺς
 C ἡμετέρους, ὡς Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὄν παῖς καὶ Πηλέως,
 σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ Διός, καὶ ὑπὸ τῷ
 σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, τοσαύτης ἦν παραχῆς
 πλέως, ὥστ' ἔχειν ἐν αὐτῷ νοσήματε δύο ἐναντίῳ ἀλλήλοι,

ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας καὶ αὐτὴ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

V. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθόμεθα μηδ' ἐώμεν λέγειν, ὡς Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς Πειρίθου τε Διὸς ὄρμησαν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἀρπαγὰς, μηδέ τιν' ἄλλον¹ D θεοῦ παῖδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἂν δεινὰ καὶ ἀσεβῆ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προσαναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι, ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφοτέρω δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους, ὡς οἱ θεοὶ κακὰ γεννώσιν, καὶ ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους. Ὑπὲρ γὰρ E ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὐθ' ὅσια ταῦτα οὔτε ἀληθῆ. ἐπεδείξαμεν γὰρ πού, ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίνεσθαι ἀδύνατον. Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούουσιν βλαβερά. πᾶς γὰρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἔξει κακῷ ὄντι, πεισθεὶς ὡς ἄρα τοιαῦτα πράττουσιν τε καὶ ἔπραττον καὶ

οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,

οἱ² Ζηνὸς ἐγγύς, ὧν κατ' Ἰδαίου πάγου

Διὸς πατρώου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,

καὶ οὐ πῶ σφιν ἐξίτηλον αἶμα δαιμόνων.

ὧν ἔνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολλὴν εὐχέριαν | ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κομιδῆ μὲν οὖν, 392 ἔφη.

Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῖν³ ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων πέρι ὀριζομένοις⁴ οἴους τε λεκτέον καὶ μῆ; περὶ γὰρ θεῶν ὡς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων καὶ τῶν ἐν Ἄιδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἴη ἄν; Δῆλα δὴ. Ἄδύνατον δὴ, ὦ φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι τάξαι. Πῶς; Ὅτι οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν, ὡς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς

¹ ἄλλον II: ἄλλου A.

² οἱ Bekker: om. codd.

³ ἡμῖν II: om. A.

⁴ πέρι ὀριζομένοις γ: περιορίζομεν οἷς A.

Β λέγουσιν περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μὲν, εὐδαίμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λαυθάνῃ, ἢ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ἄδειν τε καὶ μυθολογεῖν· ἢ οὐκ οἶει; **Εὐ** μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῆς ὀρθῶς με λέγειν, φήσω σε ὁμολογηκέναι ἀπάλαι ζητοῦμεν¹; **Ὅ**ρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκοῦν περὶ ἀνθρώπων ὅτι τοιοῦτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὐρωμεν, οἷόν ἐστιν δικαιοσύνη, καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐὰν τε δοκῇ ἐὰν τε μὴ τοιοῦτος εἶναι; **Ἄ**ληθέστατα, ἔφη.

VI. Τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἐχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μετὰ τούτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἅ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. καὶ ὁ Ἄδειμαντος, **Τ**ούτο, ἢ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅ τι λέγεις. Ἄλλὰ μέντοι, **Δ** ἦν δ' ἐγώ, δεῖ γε. Ἔσως οὖν τῆδε μᾶλλον εἴσει. ἄρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὔσα τυγχάνει ἢ γεγονότων ἢ ὄντων ἢ μελλόντων; **Τί** γάρ, ἔφη, ἄλλο; **Ἄ**ρ' οὖν οὐχὶ ἤτοι ἀπλῆ διηγήσει, ἢ διὰ μιμήσεως γιγνομένη, ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσιν; **Κ**αὶ τούτο, ἢ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. **Γ**ελοῖος, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφής. ὥσπερ **Ε** οὖν οἱ ἀδύνατοι λέγειν, οὐ κατὰ ὄλον ἀλλ' ἀπολαβῶν μέρος τι πειράσομαί σοι ἐν τούτῳ δηλῶσαι ὃ βούλομαι. καὶ μοι εἶπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητῆς φησι τὸν μὲν Χρῦσση δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ

393 οὐκ ἐτύγχανεν, | κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν;
 "Ἐγωγε. Οἶσθ' οὖν, ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν,
 καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,
 Ἄτρείδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν,

¹ ζητοῦμεν Stallbaum (cum Ficino): ἐζητοῦμεν codd.

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητῆς καὶ οὐδὲ ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν
διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν, ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός·
τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὡσπερ αὐτὸς ὢν ὁ Χρύσης λέγει καὶ **B**
πειρᾶται ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ Ὅμηρον δοκεῖν
εἶναι τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὸν ἱερέα, πρεσβύτην ὄντα. καὶ
τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποιήται διήγησιν
περὶ τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὅλη
Ὀδυσσεΐα παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν
διήγησις μὲν ἐστίν καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἐκάστοτε λέγῃ καὶ
ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων; Πῶς γὰρ οὐ; Ἄλλ' ὅταν γέ
τινα λέγῃ ῥῆσιν ὡς τις ἄλλος ὢν, ἂρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν **C**
αὐτὸν φήσομεν ὅ τι μάλιστα τὴν αὐτοῦ λέξις ἐκάστω, ὃν
ἂν προείπῃ ὡς ἐροῦντα; Φήσομεν· τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε
ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα
μιμῆσθαί ἐστιν ἐκείνῳ ᾧ ἂν τις ὁμοιοῖ; Τί μὴν; Ἐν δὴ
τῷ τοιοῦτῳ, ὡς ἔοικεν, οὗτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ
μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ
γε μηδαμοῦ ἑαυτὸν ἀποκρύπτοιο ὁ ποιητῆς, πᾶσα ἂν
αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἢ ποιήσις τε καὶ διήγησις γεγонуῖα
εἶη. Ἴνα δὲ μὴ εἴπῃς, ὅτι οὐκ αὖ μαυθάνεις, ὅπως ἂν τοῦτο **D**
γένοιο, ἐγὼ φράσω. εἰ γὰρ Ὅμηρος εἰπὼν, ὅτι ἦλθεν ὁ
Χρύσης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ἰκέτης τῶν
Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ὡς
Χρύσης γενόμενος ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτι ὡς Ὅμηρος, οἶσθ' ὅτι
οὐκ ἂν μίμησις ἦν ἀλλ' ἀπλή διήγησις. εἶχε δ' ἂν ὠδέ
πως· φράσω δὲ ἄνευ μέτρου· οὐ γάρ εἰμι ποιητικός·
ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς ἠὔχετο ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦναι **E**
ἐλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἱ
λῦσαι δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας. ταῦτα
δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ συνήνουν, ὁ
δὲ Ἀγαμέμνων ἠγρίαινεν ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέναι καὶ
αὔθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν

394 θυγατέρα, ἐν Ἀργεὶ ἔφη γηράσειν μετὰ οὐ· ἀπιέναι δ' ἐκέλευεν καὶ μῆ¹ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε | ἔλθοι. ὁ δὲ πρεσβύτης ἀκούσας ἔδειςέν τε καὶ ἀπῆει συγγῆ, ἀποχωρήσας δὲ ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἠύχετο, τὰς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπομιμνήσκων καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένου δωρήσαιτο· ὦν δὲ χάριν κατηύχετο τεῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἂ δάκρυα τοῖς ἐκείνου βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, ἀνευ μιμήσεως ἀπλή διήγησις γίγνεται. Μανθάνω, ἔφη.

VII. Μάνθανε τοῖνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὐτῆς ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων ἐξαιρῶν τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπη. Καὶ τοῦτο, ἔφη, μανθάνω, ὅτι ἔστιν τὸ περὶ τὰς τραγωδίας τοιοῦτον. Ὁρθότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἶμαί σοι ἤδη δηλοῦν ὃ ἔμπροσθεν οὐχ οἶός τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε καὶ μυθολογίας ἢ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὡσπερ σὺ λέγεις, τραγωδία τε καὶ κωμῶδία, ἢ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ· εὐροῖς δ' ἂν αὐτὴν μάλιστα πού ἐν διθυράμβοις· ἢ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἔν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι, εἴ μοι² μανθάνεις. Ἀλλὰ ξυνίημι, ἔφη, ὃ τότε ἐβούλου λέγειν. Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὲ ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν, ἂ μὲν λεκτέον, ἢ δὲ εἰρήσθαι, ὡς δὲ λεκτέον, ἔτι σκεπτέον εἶναι. Ἀλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο

D τοῖνυν αὐτὸ ἦν ὃ ἔλεγον, ὅτι χρεῖη διομολογήσασθαι, πότερον ἐάσομεν τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἡμῖν τὰς διηγήσεις ποιεῖσθαι, ἢ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ ὅποια ἐκάτερα, ἢ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη, σκοπεῖσθαί σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγωδίαν τε καὶ κωμῶδιαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὐ. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ· ἴσως δὲ καὶ πλείω ἔτι τούτων· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγέ πω οἶδα, ἀλλ' ὅπη ἂν ὁ λόγος ὡσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτῃ ἴτεον.

¹ μῆ codd.: μῆ ἔ Valckenaer.

² μοι codd.: μου Heindorf.

Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε, Ἐ
 ἄθρει, πότερον μιμητικούς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ
 οὐ. ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἔπεται, ὅτι εἰς ἕκαστος
 ἐν μὲν ἂν ἐπιτηδεύμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὐ,
 ἀλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων
 ἀποτυγχάνοι ἂν, ὥστ' εἶναί που ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέλ-
 λει; Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ
 ὁ αὐτὸς μιμῆσθαι εὖ ὥσπερ ἐν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν.
 Σχολῇ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτη- 395
 δευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπεὶ
 που οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα
 δύνανται οἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμῆσθαι, οἷον κωμωδίαν καὶ
 τραγωδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα¹ ἄρτι τούτῳ ἐκάλες;
 Ἐγωγε· καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί.
 Οὐδὲ μὴν ῥαψωδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ'
 οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμωδοῖς τε καὶ τραγωδοῖς οἱ αὐτοί· B
 πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὐ; Μιμήματα. Καὶ ἔτι
 γε τούτων, ὦ Ἀδείμαντε, φαίνεται μοι εἰς σμικρότερα
 κατακεκερματίσθαι ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστε ἀδύνατος
 εἶναι πολλὰ καλῶς μιμῆσθαι, ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν, ὧν
 δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἐστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα,
 ἢ δ' ὅς.

VIII. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς
 φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους
 δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκρι- C
 βεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν, ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει,
 οὐδὲν δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμῆσθαι·
 ἐὰν δὲ μιμῶνται, μιμῆσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθύς
 ἐκ παίδων, ἀνδρείους, σώφρονας, ὀσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ
 τοιαῦτα πάντα, τὰ δὲ ἀνελεύθερα μῆτε ποιεῖν μῆτε δεινοὺς
 εἶναι μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν, ἵνα μὴ²
 ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ἤσθησαι,

¹ μιμήματά Ξ: μιμήματά τε Α (sed τά in litura).   ² μὴ Π: om. Α.

- D** ὅτι αἱ μιμήσεις, εἰν ἐκ νέων πόρρω διατελέσωσιν, εἰς ἔθνη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς. Οὐ δὴ ἐπιτρέψομεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦν φαμὲν κήδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυναῖκα μιμῆσθαι ἄνδρας ὄντας, ἢ νέαν ἢ πρεσβυτέραν, ἢ ἀνδρὶ λοιδορουμένην ἢ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην, οἰομένην εὐδαίμονα
- E** εἶναι, ἢ ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσιν καὶ θρήνοις ἐχομένην· κάμνουσαν δὲ ἢ ἐρώσαν ἢ ὠδίνουσαν πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς. Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων. Οὐδὲ τοῦτο. Οὐδέ γε ἄνδρας κακοὺς, ὡς ἔοικεν, δειλοὺς τε καὶ τὰ ἐναντία πράττοντας ὦν νῦν δὴ εἶπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κωμφοδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας
- 396** ἢ καὶ | νήφοντας, ἢ καὶ¹ ἄλλα ὅσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἀμαρτάνουσιν εἰς αὐτοὺς τε καὶ εἰς ἄλλους. οἶμαι δὲ οὐδὲ μαινομένοις ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὐτοὺς ἐν λόγοις οὐδὲ ἐν ἔργοις. γνωστέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲ μιμητέον. Ἄληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἢ τι ἄλλο δημιουργοῦντας, ἢ ἐλαύνοντας
- B** τριήρεις ἢ κελεύοντας τούτοις, ἢ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον; Καὶ πῶς, ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ ἐξέσται; Τί δέ; ἵππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μκωμένους καὶ ποταμοὺς ψοφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὐτὰ τὰ τοιαῦτα ἢ μιμήσονται; Ἄλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομένοις ἀφομοιοῦσθαι. Εἰ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω ἂν σὺ λέγεις, ἔστιν τι εἶδος λέξεώς τε καὶ
- C** διηγήσεως, ἐν ᾧ ἂν διηγοῖτο ὁ τῷ ὄντι καλὸς κάγαθός, ὅποτε τι δέοι αὐτὸν λέγειν, καὶ ἕτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἂν ἔχοιτο ἀεὶ καὶ ἐν ᾧ διηγοῖτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ

¹ ἢ καὶ codd.: καὶ Hartmann.

φύς τε καὶ τραφεῖς. Ποῖα δὴ, ἔφη, ταῦτα; Ὁ μὲν μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, μέτριος ἀνὴρ, ἐπειδὴν ἀφίκτηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ λέξιν τινὰ ἢ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθέλησειν ὡς αὐτὸς ὦν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφαλῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ D καὶ ἤττον ἢ ὑπὸ νόσων ἢ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἢ καὶ ὑπὸ μέθης ἢ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατὰ τινα ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθέλησειν σπουδῇ ἀπεικάξειν ἑαυτὸν¹ τῷ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὦν τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὐτὸν ἐκμάττειν τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακίωνων τύπους, ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ, ὅτι μὴ παιδιᾶς χάριν. E Εἰκός, ἔφη.

IX. Οὐκοῦν διηγήσει χρήσεται οἷα ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἀπλῆς² διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως· ἢ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἷον γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ῥήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὴ | τοιούτος αὖ, ὅσῳ ἂν φαυλότερος ᾖ, πάντα 397 τε μᾶλλον μιμήσεται³ καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῇ τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἂ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε⁴ καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλιῶν, καὶ σαλπύγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις ἅπασα διὰ μιμή- B σεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρὸν τι διηγήσεως

¹ ἑαυτὸν II: ἑαυτοῦ A.² ἀπλῆς nos: ἄλλης codd.³ μιμήσεται

q: διηγήσεται A.

⁴ τε II: γε A.

ἔχουσα; Ἀνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἶδη τῆς λέξεως. Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῖν τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ εἴαν τις ἀποδιδῶ πρόπουσαν ἀρμονίαν καὶ ῥυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὀρθῶς λέγουσι καὶ ἐν μιᾷ ἀρμονίᾳ· σμικραὶ γὰρ αἱ μεταβολαί· καὶ δὴ

C ἐν ῥυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίῳ τινί; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἔχει. Τί δέ; τὸ τοῦ ἐτέρου εἶδος οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἀρμοιῶν, πάντων δὲ ῥυθμῶν, εἰ μέλλει αὐτὸ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. Ἄρ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἷ τι λέγοντες ἢ τῷ ἐτέρῳ τούτων ἐπιτυγχάνουσιν τύπῳ τῆς λέξεως, ἢ τῷ ἐτέρῳ, ἢ ἐξ

D ἀμφοτέρων τινὶ συγκεραυνύντες; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παραδεξόμεθα ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἕτερον ἢ τὸν κεκραμένον; Ἐὰν ἢ ἐμῇ, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν ἄκρατον. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Ἀδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἡδιστος παισὶ τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναντίος οὐ σὺ αἰρεῖ, καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ. Ἡδιστος γάρ. Ἄλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίης

E τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστιν διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐν πράττει. Οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει τὸν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὐρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάντας οὕτω; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄνδρα δὴ, ὡς ἔοικε, δυνά-

398 μενον | ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμῆσθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῖμεν ἂν αὐτὸν ὡς ἱερόν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ' ἂν

ὅτι οὗτ'¹ ἔστιν τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὔτε θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην πόλιν μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέφαντες, αὐτοὶ δ' ἂν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρώμεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελίας ἕνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ ἐπιεικοῦς **B** λέξιν μιμοῖτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἂν ποιοῖμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δὴ, εἶπον ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἅ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον, εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

X. Οὐκοῦν μετὰ-τούτου, ἦν δ' ἐγώ, τὸ περὶ ῥῳδῆς **C** τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν; Δῆλα δὴ. Ἄρ' οὖν οὐ πᾶς ἤδη ἂν εὔροι, ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν, οἷα δεῖ εἶναι, εἴπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; καὶ ὁ Γλαῦκων ἐπιγελάσας, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὐκ οὐκ ἰκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ξυμβαλέσθαι, ποῖα ἅττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑποπτεύω μέντοι. Πάντως δὴπου, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε ἰκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ **D** τριῶν ἐστὶν συγκείμενον, λόγου τε καὶ ἀρμονίας καὶ ῥυθμοῦ. Ναί, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἐστίν, οὐδὲν δὴπου διαφέρει τοῦ μὴ ἄδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἄρτι προείπομεν, καὶ ὡσαύτως; Ἄληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τὴν γε ἀρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ μέντοι θρήνων τε καὶ ὄδυρμων ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσδεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνες οὖν θρηνώδεις ἀρμονίαι; **E** λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντολυδιστί καὶ τοιαῦταί τινες. Οὐκοῦν αὐταί, ἦν δ' ἐγώ, ἀφαιρεταί; ἄχρηστοί γὰρ καὶ γυναιξὶν ἄς δεῖ ἐπιεικέως

¹ οὗτ' nos: οὐκ codd.

εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσι. Πάνυ γε. Ἄλλὰ μὴν μέθη γε
 φίλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ
 οὐ; Τίνες οὖν μαλακαὶ τε καὶ συμποτικάι τῶν ἀρμονιῶν;
 Ἰαστί, ἣ δ' ὅς, καὶ λυδιστί αὖ τινες¹ χαλαραὶ καλοῦνται.
 399 | Ταύταις οὖν, ὦ φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ' ὅ τι
 χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστὶ
 λείπεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφη ἐγώ, τὰς ἀρ-
 μονίας, ἀλλὰ κατάλειπε ἐκείνην τὴν ἀρμονίαν, ἣ ἔν τε
 πολεμικῇ πράξει ὄντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ
 ἐργασίᾳ πρεπόντως ἀν μιμήσαιο φθόγγους τε καὶ προσφ-
 δίας, καὶ ἀποτυχόντος ἢ εἰς τραύματα ἢ εἰς θανάτους
 B ἰόντος ἢ εἰς τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι
 τούτοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου
 τὴν τύχην· καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἰρηρικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ
 ἀλλ' ἐν ἐκουσίῳ πράξει ὄντος, ἢ τινά τι πείθοντός τε καὶ
 δεομένου, ἢ εὐχῇ θεὸν ἢ διδαχῇ καὶ νουθητήσει ἀνθρωπον,
 ἢ τούναντίον ἄλλῳ δεομένῳ ἢ διδάσκοντι ἢ μεταπείθοντι
 ἑαυτὸν ὑπέχοντα², καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ
 μὴ ὑπερφηάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως
 C ἐν πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ³ ἀποβαίνοντα
 ἀγαπῶντα. ταύτας δύο ἀρμονίας, βίαιον, ἐκούσιον, δυσ-
 τυχοῦντων, εὐτυχοῦντων, σωφρόνων, ἀνδρείων⁴ αἵτινες
 φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λείπει. Ἄλλ', ἣ
 δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν, ἢ ἅς νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον.
 Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πολυχорδίας γε οὐδὲ παναρμονίου
 ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς ψδαῖς τε καὶ μέλεσιν. Οὐ μοι, ἔφη,
 φαίνεται. Τριγῶνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων
 D ὀργάνων, ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς
 οὐ θρέψομεν. Οὐ φαινόμεθα. Τί δέ; αὐλοποιοὺς ἢ
 αὐλητὰς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἢ οὐ τοῦτο πολυχорδό-
 τατον, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια αὐλοῦ τυγχάνει ὄντα

¹ αὖ τινες secundum A¹ dedimus: αἵτινες vulgo. ² ὑπέχοντα Ξ:
 ἐπέχοντα A. ³ τὰ II: om. A. ⁴ ἀνδρείων Ξ: ἀνδρείων ἀρμονίας A.

μίμημα; Δῆλα δὴ, ἦ δ' ὅς. Λύρα δὴ σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
κιθάρα λείπεται, καὶ κατὰ πόλιν χρήσιμα· καὶ αὖ κατ'
ἀγρούς τοῖς νομεύσι σύριγξ ἂν τις εἶη. Ὡς γοῦν, ἔφη, ὁ
λόγος ἡμῖν σημαίνει. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ, καινὸν ποιούμεν, **E**
ὦ φίλε, κρίνοντας τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος
ὄργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου ὀργάνων. Μὰ
Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ μοι φαινόμεθα. Καὶ νῆ τὸν κύνα, εἶπον,
λελήθαμέν γε διακαθαίροντες πάλιν ἦν ἄρτι τρυφᾶν
ἔφαμεν πόλιν. Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ἦ δ' ὅς.

XI. Ἴθι δὴ, ἔφην, καὶ τὰ λοιπὰ καθαίρωμεν. ἐπό-
μενον γὰρ δὴ ταῖς ἁρμονίαις ἂν ἡμῖν εἶη τὸ περὶ ῥυθμούς,
μὴ ποικίλους αὐτοὺς διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις,
ἀλλὰ βίου ῥυθμούς ἰδεῖν κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες
εἰσίν· οὓς ἰδόντα | τὸν πόδα τῷ τοιούτου λόγῳ ἀναγκάζειν **400**
ἔπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει.
οἵτινες δ' ἂν εἶεν οὗτοι οἱ ῥυθμοί, σὸν ἔργον, ὥσπερ τὰς
ἁρμονίας, φράσαι. Ἄλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν.
ὅτι μὲν γὰρ τρὶ ἄττα ἐστὶν εἶδη, ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέ-
κονται, ὥσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι
ἁρμονίαι, τεθεαμένος ἂν εἴποιμι¹. ποῖα δ' ὀποίου βίου²
μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν, ἦν δ' ἐγώ, **B**
καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας
καὶ ὑβρεως ἢμανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις,
καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ῥυθμούς. οἶμαι δέ με
ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ
ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἠρῶόν γε, οὐκ οἶδα ὅπως
διακοσμοῦντος καὶ ἴσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχύ
τε καὶ μακρὸν γιγνόμενον, καί, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἴαμβον,
καί τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε, μήκη δὲ καὶ βρα-
χύτητας προσῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς ἀγωγὰς **C**
τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἡττον ψέγειν τε καὶ ἐπαινεῖν ἢ τοὺς
ῥυθμούς αὐτούς, ἦτοι ξυναμφότερόν τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν.

¹ εἴποιμι ν: εἴποι Α.² ποῖα δ' ὀποίου βίου Π: om. Α.

- ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡσπερ εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγου. ἢ σὺ οἶει; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἄλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῷ εὐρύθμῳ τε καὶ ἄρρυθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ μὴν τὸ εὐρυθμόν
- D** γε καὶ τὸ ἄρρυθμον, τὸ μὲν τῇ καλῇ λέξει ἔπεται ὁμοιούμενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντία, καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρμοστον¹ ὡσαύτως, εἶπερ ῥυθμὸς γε καὶ ἄρμονία λόγῳ, ὡσπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις. Ἄλλὰ μὴν, ἢ δ' ὅς, ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ' ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῷ τῆς ψυχῆς ἤθει ἔπεται; Πῶς γὰρ οὐ; Τῇ δὲ λέξει τὰ ἄλλα; Ναί. Εὐλογία ἄρα καὶ εὐάρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐ-
- E** ρυθμία εὐηθεία ἀκολουθεῖ, οὐχ ἦν ἄνοιαν οὖσαν ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν ὡς εὐηθείαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὖ τε καὶ καλῶς τὸ ἦθος κατεσκευασμένην διάνοιαν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοις, εἰ μέλλουσι τὸ αὐτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν οὖν.
- 401** Ἔστιν δὲ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ πᾶσα ἢ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποικιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὐτῶν ἢ τῶν ἄλλων σκευῶν ἐργασία, ἔτι δὲ ἢ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἢ τῶν ἄλλων φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἢ ἀσχημοσύνη. καὶ ἢ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἄρρυθμία καὶ ἀνάρμοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δ' ἐναντία τοῦ ἐναντίου, σῶφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἦθους, ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.
- B** XII. Ἄρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον καὶ προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἦθους ἐμποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κακότητες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἄσχημον

¹ καὶ ἀνάρμοστον II: om. A.

μήτε ἐν εἰκόσι ζώων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλω
μηδενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἶός τε ὦν οὐκ
ἐατέος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίας εἰκόσι
τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ C
ἐκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπόμενοι τε
καὶ νεμόμενοι¹, ἐν τι ξυνίστάντες λανθάνωσιν κακὸν μέγα
ἐν τῇ αὐτῶν ψυχῇ, ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς δημιουρ-
γοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ καλοῦ τε
καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵνα ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ τόπῳ
οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὁπόθεν ἂν αὐτοῖς
ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς ἀκοήν τις²
προσβάλλῃ ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων
ὑγίειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παίδων λανθάνῃ εἰς ὁμοιότητά τε καὶ D
φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγουσα; Πολὺ γὰρ
ἂν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
Γλαῦκων, τούτων ἕνεκα κυριωτάτη ἐν μουσικῇ τροφή, ὅτι
μάλιστα καταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυθμὸς
καὶ ἁρμονία, καὶ ἔρρωμένεστατα ἕπτεται αὐτῆς, φέροντα
τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὀρθῶς
τραφῇ, εἰ δὲ μή, τοῦναντίον; καὶ ὅτι αὐ³ τῶν³ παραλειπο- E
μένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ καλῶς φύντων
ὀξύτατ' ἂν αἰσθάνοιτο ὁ ἐκεῖ τραφεῖς ὡς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ
δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοῖ καὶ χαίρων καὶ⁴ κατα-
δεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν τρέφοιτ' ἂν ἀπ' αὐτῶν καὶ
γίγνοιτο καλὸς τε κἀγαθός, | τὰ δ' αἰσχροὶ ψέγοι τ' ἂν 402
ὀρθῶς καὶ μισοῖ ἔτι νέος ὦν, πρὶν λόγον δυνατὸς εἶναι
λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάξοιτ' ἂν αὐτὸν γνωρί-
ζων δι' οἰκειότητα μάλιστα ὁ οὕτω τραφεῖς; Ἐμοὶ γοῦν
δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἕνεκα ἐν μουσικῇ εἶναι ἡ τροφή.
"Ὡσπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμμάτων περὶ τότε ἰκανῶς

¹ νεμόμενοι II: ἀνεμόμενοι A et in mg. ἀνιμόμενοι A². ² τις nos:
τι codd. ³ αὐ τῶν II: αὐτῶν A. ⁴ Sic codd.: χαίρων καὶ
om. γ: ante δυσχεραίνων transposuit Vermehren.

εἶχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ἡμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἔστιν περιφερόμενα, καὶ οὐτ' ἐν σμικρῷ οὐτ' ἐν
B μεγάλῳ ἠτιμάζομεν αὐτά, ὡς οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προὔθυμούμεθα διαγιγνώσκειν, ὡς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὕτως ἔχοιμεν—Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας¹ γραμμάτων, εἴ που ἢ ἐν ὕδασι ἢ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἂν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ' ἔστιν τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν, ὃ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ
C οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἂν τὰ τῆς σωφροσύνης εἶδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὐ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόητα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζομεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα² τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ'
D ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ ψυχῇ καλὰ ἦθη ἐνόητα καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι; Πολύ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον. Πῶς δ' οὐ; Τῶν δὴ ὅ τι³ μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὅ γε μουσικὸς ἐρώη ἄν· εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρώη. Οὐκ ἂν, εἴ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μὲντοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἄν, ὥστε
E ἐθέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ἔστιν σοὶ ἢ γέγονεν παιδικὰ τοιαῦτα· καὶ συγχωρῶ. ἀλλὰ τότε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονὴ ὑπερβαλλούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς, ἔφη, ἢ γε ἔκφρονα ποιεῖ οὐχ ἡπτον ἢ
403 λύπη; Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; | Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὕβρει

¹ εἰκόνας Ξ q: εἰ εἰκόνας A.
 ὅ τι Π: διότι A.

² οἰώμεθα Π: οἰόμεθα A.

³ δὴ

τε καὶ ἀκολασία; Πάντων μάλιστα. Μείζω δέ τινα καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἢ δ' ὅς, οὐδέ γε μανικώτεραν. Ὁ δὲ ὀρθὸς ἔρωσ πέφυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῷ ἔρωτι; Οὐ προσοιστέον. Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἢ ἡδονή, οὐδὲ κοινωνητέον αὐτῆς **B** ἐραστῇ τε καὶ παιδικοῖς ὀρθῶς ἐρώσῃ τε καὶ ἐρωμένοις; Οὐ μέντοι, μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, προσοιστέον. Οὕτω δὴ, ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις¹ ἐν τῇ οἰκίζομένῃ πόλει, φιλεῖν μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἄπτεσθαι ὡσπερ ὑέος παιδικῶν ἐραστῆν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ· τὰ δ' ἄλλα οὕτως ὀμιλεῖν πρὸς ὃν τις σπουδάζει, ὅπως μηδέποτε δόξει μακρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ **C** ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὕτως, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἱ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκεν· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά. Ξύμφημι, ἢ δ' ὅς.

XIII. Μετὰ δὲ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι. Τί μὴν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτη ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ παίδων διὰ βίου, ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῶμαι, ὧδε· **D** σκόπει δὲ καὶ σύ· ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, ὃ ἂν χρηστὸν ἢ σῶμα, τοῦτο τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ τούναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν ὡς οἶόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτως. Οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς θεραπεύσαντες παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖσθαι, ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑψηγησαίμεθα, ἵνα μὴ **E** μακρολογῶμεν, ὀρθῶς ἂν ποιῶμεν; Πάνυ μὲν οὖν. Μέθης μὲν δὲ εἶπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ γὰρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ, ἢ φύλακι, μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι, ὅπου γῆς ἐστίν. Γελοῖον γάρ, ἢ δ' ὅς, τὸν γε φύλακα

¹ νομοθετήσεις Π: ὁ νομοθετῆς (sic) εἰς Α, sed ὁ addidit Α².

φύλακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγώνος. ἢ οὐχί; Ναί. Ἐὰρ οὖν
 404 ἢ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἕξις προσήκουσ' | ἂν εἴη τούτοις; Ἴσως. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώδης αὐτῆ γέ τις καὶ σφαλερὰ πρὸς ὑγίειαν· ἢ οὐχ ὄρας ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον καί, ἔαν σμικρὰ ἐκβῶσιν τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί; Ὅρω. Κομψοτέρας δὴ τιнос, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθληταῖς, οὓς γε ὡσπερ κύνας ἀγρύπνους τε¹ ἀνάγκη εἶναι καὶ ὅ τι μάλιστα ὀξὺ ὄραν καὶ ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς
 B ἐν ταῖς στρατείαις² μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν ἄλλων σίτων καὶ εἰλήσεων καὶ χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς εἶναι πρὸς ὑγίειαν. Φαίνεται μοι. Ἐὰρ οὖν ἢ βελτίστη γυμναστικὴ ἀδελφὴ τις ἂν εἴη τῆς μουσικῆς, ἦν ὀλίγον πρότερον διῆμην; Πῶς λέγεις; Ἀπλῆ που καὶ ἐπιεικῆς γυμναστικὴ, καὶ μάλιστα ἢ τῶν περὶ τὸν πόλεμον. Πῆ δὴ; Καὶ παρ' Ὀμήρου, ἦν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἂν τις. οἴσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατείας³ ἐν ταῖς τῶν ἡρώων
 C ἐστίασεν οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἐστία, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἐφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς, ἃ δὴ μάλιστ' ἂν εἴη στρατιώταις εὐπορα· πανταχοῦ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτῷ τῷ πυρὶ χρῆσθαι εὐπορώτερον, ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν. Καὶ μάλα. Οὐδὲ μὴν ἡδυσματων, ὡς ἐγῶμαι, Ὀμηρος πώποτε ἐμνήσθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἴσασιν, ὅτι τῷ μέλλοντι σώματι εὖ ἕξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων ἀπάντων; Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ἴσασί τε καὶ ἀπέχονται.
 D Συρακοσίαν δέ, ὦ φίλε, τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψου, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἴπερ σοι ταῦτα δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν. Οὐ μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσιν μέλλουσιν εὖ σώματος ἕξειν.

¹ τε Π: τε καὶ Α.

² στρατείας Θ v: στρατιαῖς Α.

³ στρατείας Π²:

στρατιαῖς Α.

Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀπτικῶν περμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι εὐπαθίας; Ἀνάγκη. Ὅλην γάρ, οἶμαι, τὴν τοιαύτην σίτησιν καὶ δίαιταν τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ ᾠδῇ τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι ῥυθμοῖς πεποιημένη **E** ἀπεικάζοντες ὀρθῶς ἂν ἀπεικάζοιμεν. Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν ἐκεῖ μὲν ἀκολασίαν ἢ ποικιλίαν ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἢ δὲ ἀπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφροσύνην, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων | πληθυσουσῶν **405** ἐν πόλει ἄρ' οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεία πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ δικανικὴ τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλεύθεροι πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν; Τί γὰρ οὐ μέλλει;

XIV. Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦ παιδείας ἐν πόλει ἄρα μὴ τι μείζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον, ἢ τὸ δεῖσθαι ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι προσποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ **B** ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ' ἄλλων, ὡς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, καὶ ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἰσχιστον. Ἡ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἰσχιον εἶναι τοῦτο, ὅταν τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῆ καλλωπίζεσθαι, ὡς δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἰκανὸς πάσας μὲν στροφὰς **C** στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἕνεκα, ἀγνοῶν, ὅσῳ κίλλιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ; Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἔτι αἰσχιον. Τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἦν δ' ἐγώ, δεῖσθαι, ὅτι μὴ τραυμάτων ἕνεκα ἢ τινων ἐπετείων νοσημάτων

- D** ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δίαιταν οἶαν διήλθομεν ῥευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὥσπερ λίμνας ἐμπιπλάμενους φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὀνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομφοὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ αἰσχροὺν δοκεῖ; Καὶ μάλ', ἔφη, ὡς ἀληθῶς καινὰ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὀνόματα. Οἶα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ· τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ ὑεῖς
- E** ἐν Τροίᾳ Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ ἐπ' οἶνον Πράμνειον
406 ἄλφιστα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἃ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι. Οὐκ, εἴ γ' ἐννοεῖς, εἶπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἐχρῶντο, ὡς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὢν καὶ νοσώδης γενόμενος, μείξας γυμναστικὴν ἰατρικῇ, ἀπέ-
- B** κναισε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὑστέρον πολλοὺς. Πῆ δὴ; ἔφη. Μακρόν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ ποιήσας. παρακολουθῶν γὰρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὄντι οὔτε ἰάσασθαι, οἶμαι, οἴός τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκναιόμενος, εἴ τι τῆς εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίῃ, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη,
- C** τῆς τέχνης ἠνέγκατο. Οἶον εἰκόσ, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα, ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοία οὐδὲ ἀπειρία τούτου τοῦ εἶδους τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἐκάστω ἐν τῇ πόλει προστέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδενὶ σχολῆ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ. ὃ ἡμεῖς γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη.
- D** XV. Τέκτων μὲν, ἦν δ' ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρά τοῦ ἱατροῦ φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα, ἢ κάτω

καθαρθεῖς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν¹ δίαιταν προστάτῃ, πιλιδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεῖς καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα, ταχὺ εἶπεν, ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν, οὐδὲ λυσιτελεῖ οὕτω ζῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἐργασίας ἀμελοῦντα. καὶ μετὰ ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν εἰθυῖαν δίαιταν ἐμβάς, ὑγιῆς γενόμενος ζῆ τὰ **E** ἑαυτοῦ πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἰκανὸν ἦ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν, τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μὲν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτω ἰατρικῇ χρῆσθαι. Ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, | ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ **407** ἐλυσιτελεῖ ζῆν; Δῆλον, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πλούσιος, ὡς φάμεν, οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον ἔργον προκείμενον, οὐ ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὐκ οὖν δὴ λέγεται γε. Φωκυλίδου γάρ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις, πῶς φησὶ δεῖν, ὅταν τῷ ἤδη βίος ἦ, ἀρετὴν ἀσκεῖν; Οἶμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν, πότερον μελετητέον τούτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἢ² νοσοτροφία **B** τεκτονικῇ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακέλευμα οὐδὲν ἐμποδίζει. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σχεδὸν γέ τι πάντων μύλιστα ἢ γε περαιτέρω γυμναστικῆς, ἢ περιττῆ αὐτῆ ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἐδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἀστυασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπῇ, **C** κεφαλῆς τινὰς³ αἰεὶ διατάσεις⁴ καὶ ἰλίγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένη ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ αὕτη⁵, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι⁶ πάντῃ ἐμπόδιος·

¹ μακρὰν **Ξ**: μικρὰν **A**.   ² ἢ **Π**: ἢ **A**.   ³ τινὰς **Ξ** *g*: τινος (sic) **A**.

⁴ διατάσεις ex em. **F** v cum Galenio: διαστάσεις **A**.   ⁵ αὕτη **Ξ**: ταύτη **A**.

⁶ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι **Ξ**: ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται **A**.

κάννειν γὰρ οἶεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λή-
γειν περὶ τοῦ σώματος. Εἰκός γε, ἔφην¹. οὐκοῦν ταῦτα
γιγνώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε
καὶ διαίτη ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι
D ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὐτοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτη
τῇ ἔξει καταδείξαι ἰατρικὴν, φαρμάκοις τε καὶ τομαῖς τὰ
νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν
δίαιταν ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δ' εἴσω διὰ
παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν διαίταις κατὰ
σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν καὶ κακὸν
βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ὡς τὸ εἰκός, ἕτερα
E τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστη-
κυῖα περιόδῳ ζῆν μὴ οἶεσθαι δεῖν θεραπεύειν, ὡς οὔτε
αὐτῷ οὔτε πόλει λυσιτελῆ; Πολιτικόν, ἔφη, λέγεις
Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τοιοῦτος ἦν². καὶ οἱ
παῖδες αὐτοῦ οὐχ ὀρᾶς ὡς καὶ ἐν Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν
408 πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ὡς ἐγὼ λέγω, ἐχρῶντο;
ἢ οὐ μέμνησαι, ὅτι καὶ τῷ Μενέλεω ἐκ τοῦ τραύματος, οὗ
ὁ Πάνδαρος ἔβαλεν,

αἰμ' ἐκμυζήσαντ' ἐπὶ τ' ἠπια φάρμακ' ἔπασσον,
ὅ τι δ' ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἢ πιεῖν ἢ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον
ἢ τῷ Εὐρυπύλῳ προσέταττον, ὡς ἱκανῶν ὄντων τῶν φαρ-
μάκων ἰάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν τραυμάτων ὑγιεινοῦς
B τε καὶ κοσμίους ἐν διαίτη, κἂν εἰ τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα
κυκεῶνα πίνοντες, νοσῶδη δέ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε
αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις ὄντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδ' ἐπὶ
τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς,
οὐδ' εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν. Πάνυ κομψούς, ἔφη,
λέγεις Ἀσκληπιοῦ παῖδας.

XVI. Πρέπει, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι ἀπειθοῦντές γε

¹ ἔφην nos: ἔφη A.

² ὅτι—ἦν, quae ante οὐχ ὀρᾶς ponunt codd., e Schneideri coniectura huc transtulimus.

ἡμῖν οἱ τραγωδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλλωνος μὲν
 φασιν Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλού- C
 σιον ἄνδρα θανάσιμον ἤδη ὄντα ἰάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ
 κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ
 πειθόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα, ἀλλ' εἰ μὲν θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν,
 φήσομεν, αἰσχροκερδῆς, εἰ δὲ αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἦν θεοῦ.
 Ὁρθότατα, ἧ δ' ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τούδε τί λέγεις,
 ὦ Σώκρατες; ἄρ' οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι
 ἰατρούς; εἶεν δ' ἄν που μάλιστα τοιοῦτοι ὅσοι πλείστους
 μὲν ὑγιεινοὺς, πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, καὶ D
 δικασταὶ αὖ ὡσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὠμιληκότες.
 Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ' οἴσθα οὐς ἡγοῦμαι
 τοιούτους; Ἄν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ.
 σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἤρου. Πῶς;
 ἔφη. Ἰατροὶ μὲν, εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιοντο, εἰ ἐκ
 παίδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μαθάνειν τὴν τέχνην ὡς
 πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὀμιλήσειαν καὶ E
 αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάντῃ ὑγιεινοὶ
 φύσει. οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν· οὐ
 γὰρ ἂν αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἶναί ποτε καὶ γενέσθαι· ἀλλὰ
 ψυχῇ σῶμα, ἧ¹ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὔσαν
 εὔ τι θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστῆς δέ γε, ὦ φίλε,
 ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἧ² | οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς 409
 ψυχαῖς τεθράφθαι τε καὶ ὠμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα
 αὐτὴν ἠδίκηκυῖαν διεξεληλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἀφ' αὐτῆς
 τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα
 νόσους· ἀλλ' ἀπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν
 νέαν οὔσαν γεγευμένην, εἰ μέλλει καλὴ καγαθὴ οὔσα κρίνειν
 ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς
 φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ
 ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῆ τοῖς πονηροῖς. B
 Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι. Τοιγάρτοι,

¹ ἧ II: ἧ A.

² ἧ II: η A¹: ἧ A².

ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὄψιμαθῆ γεγευότα τῆς ἀδικίας οἷόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνούσαν ἠσθημένον, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι, οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρία

C οἰκεία κεχρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι ὁ τοιοῦτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ ἠρώτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἠδίκηκώς καὶ πανούργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυ-

D τέροις ἤδη πλησιάζῃ, ἀβέλτερος αὖ φαίνεται, ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιᾶς ἦθος, ἅτε οὐκ ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου. πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ.

XVII. Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον. πονηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐποτ' ἂν γνοίῃ,

E ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης¹ χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὡς μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἰατρικὴν οἴαν εἴπομεν μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αἰ τῶν πολιτῶν σοι

410 τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ | τὰς ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μὴ, ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσι ἐάσουσιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσιν; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πύσχουσιν καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται. Οἱ δὲ δὴ νέοι, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσουναί σοι δικαστικῆς εἰς χρεῖαν ἰέναι, τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ χρώμενοι, ἦν δὲ

¹ παιδευομένης codd.: παιδευομένη H. Richards.

ἔφαμεν σωφροσύνην ἐντίκτειν. Τί μὴν; ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ ταῦτὰ ἔχνη ταῦτα ὁ μουσικὸς γυμναστικὴν B
διώκων, εἰάν ἐθέλη, αἰρήσει, ὥστε μηδὲν ἰατρικῆς δεῖσθαι ὅ τι μὴ ἀνάγκη; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀυτὰ μὴν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους πρὸς τὸ θυμοειδὲς τῆς φύσεως βλέπων κἀκείνο ἐγείρων πονήσει μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθληταὶ ῥώμης ἕνεκα σιτία καὶ πόνους μεταχειρίζονται¹. Ὁρθότατα, ἦ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαῦκων, καὶ οἱ καθιστάντες μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν οὐχ οὐ ἕνεκά τινες οἴονται καθιστᾶσιν², ἵνα τῇ C
μὲν τὸ σῶμα θεραπεύονται, τῇ δὲ τὴν ψυχὴν; Ἄλλὰ τί μὴν; ἔφη. Κινδυνεύουσιν, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφοτέρω τῆς ψυχῆς ἕνεκα τὸ μέγιστον καθιστάναι. Πῶς δὴ; Οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὡς διατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν οἱ ἂν γυμναστικῇ μὲν διὰ βίου ὀμιλήσωσιν, μουσικῆς δὲ μὴ ἄψωνται; ἢ ὅσοι ἂν τούναντίον διατεθῶσιν; Τίνος δέ, ἦ δ' ὅς, πέρι D
λέγεις; Ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὐτὴν μαλακίας τε καὶ ἡμερότητος, ἦν δ' ἐγώ. Ἐγώ γε, ἔφη, ὅτι οἱ μὲν γυμναστικῇ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικῇ μαλακώτεροι αὐτὴν γίνονται ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον τὸ θυμοειδὲς ἂν τῆς φύσεως παρέχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τραφέν ἀνδρείον ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος σκληρόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἂν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Τί δέ; τὸ ἡμέρον οὐχ ἢ φιλόσοφος ἂν ἔχοι φύσις; καὶ E
μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ μαλακώτερον εἴη τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἡμέρον τε καὶ κόσμιον; Ἔστι ταῦτα. Δεῖν δὲ γέ φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρω³ ἔχειν τούτω τὸ φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἡρμόσθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας; Πῶς δ' οὐ; Καὶ τοῦ μὲν ἡρμοσμένου σώφρων

¹ μεταχειρίζονται Galenus: μεταχειρίζεται codd.   ² καθιστᾶσιν codd.: καθίστασαν Madvig.

³ ἀμφοτέρω Schneider: ἀμφοτέρω codd.

411 τε καὶ ἀνδρεία ἢ | ψυχὴ; Πάνυ γε. Τοῦ δὲ ἀναρμόστου
δειλὴ καὶ ἄγροικος; Καὶ μάλα.

XVIII. Οὐκοῦν ὅταν μὲν τις μουσικῇ παρέχῃ καταυ-
λεῖν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὧτων ὥσπερ διὰ
χώνης ἄς νῦν δὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ
μαλακὰς καὶ θρηνώδεις ἁρμονίας, καὶ μινωρίζων τε καὶ
γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ῥῶδῆς διατελῆ τὸν βίον ὅλον, οὗτος
B τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον
ἐμάλαξεν καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν·
ὅταν δ' ἐπέχων¹ μὴ ἀνιῆ ἀλλὰ κηλῆ, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη
τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτίξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ
ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιῆσῃ μαλθακὸν
αἰχμητήν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ εἰ μὲν γε, ἦν δ'
ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβῃ, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο·
εἰ δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποιήσας τὸν θυμὸν ὀξύρροπον
C ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ
κατασβεννύμενον. ἀκράχοι² οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυ-
μοειδοῦς γεγέννηται, δυσκολίας ἔμπλοιοι. Κομιδῆ μὲν οὖν.
Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῇ πολλὰ πονῆ καὶ εὐωχῆται εὖ
μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας μὴ ἕπτῃται, οὐ πρῶτον
μὲν εὖ ἴσχων τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ θυμοῦ ἐμ-
πίμπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται αὐτὸς αὐτοῦ; Καὶ
μάλα γε. Τί δέ; ἐπειδὴν ἄλλο μηδὲν πράττη μηδὲ
D κοινωνῆ Μούσης μηδαμῇ, οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ
φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἅτε οὔτε μαθήματος γευόμενον³
οὐδενὸς οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς
ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενὲς τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν
γίγνεται, ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον οὐδὲ δια-
καθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μισό-
λογος δὴ, οἶμαι, ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ ἄμουσος, καὶ
πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρήται, βία δὲ καὶ

¹ ἐπέχων codd.: ἐπιχέων Morgenstern.
χολοι A. Cf. Lobeck *Phryn.* p. 664.

² ἀκράχοι Π: ἀκρό-
³ γευόμενον γ: γενομένου A.

ἀγριότητι ὥσπερ θηρίον πρὸς¹ πάντα διαπράττεται, **E**
καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀρρυθμίας τε καὶ
ἀχαριστίας ζῆ. Παντάπασι, ἧ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Ἐπὶ
δὴ² δὴ δὴ ὄντε τούτω, ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν
τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικὴν τε καὶ
γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ
ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἴη πάρεργον³, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω,
ὅπως ἂν ἀλλήλοιν ξυναρμοσθῆτον | ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιε- 412
μένω μέχρι τοῦ προσήκοντος. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Τὸν
κάλλιστ' ἄρα μουσικῇ γυμναστικὴν κεραυνύντα καὶ με-
τριώτατα⁴ τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν
φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστότατον,
πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυμιστάντα.
Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει
ἡμῶν, ὦ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου,
εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σφῆζεσθαι; Δεήσει μέντοι, ὡς οἶόν τέ **B**
γε μάλιστα.

XIX. Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς
οὔτοι ἂν εἶεν. χορείας γὰρ τί ἂν τις διεξιῶι τῶν τοιούτων
καὶ θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ
ἵππικούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δὴ, ὅτι τούτοις ἐπόμενα δεῖ
αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὐρεῖν. Ἴσως, ἧ δ' ὅς, οὐ
χαλεπά. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῶν
διαιρετέον εἴη; ἄρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσὶ τε
καὶ ἄρξονται; Τί μὴν; Ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς **C**
ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους, δῆλον;
Δῆλον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν; Καὶ τοῦτο. Οἱ
δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίγνονται;
Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι,
ἄρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν φρονίμους

¹ πρὸς πάντα codd.: an πρὸς <θηρίον> πάντα?

² ἐπὶ δὴ g:

ἐπειδὴ A.

³ εἴη πάρεργον Π² g: εἴπερ εργον (sic) A¹: ἧ πάρεργον A².

⁴ μετριώτατα Ξ g²: μετριώτατα A.

- τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἔτι κηδεμόνας
D τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κηδοῖτο δέ γ' ἂν τις μάλιστα
 τούτου ὃ τυγχάνοι φιλῶν. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτό γ'
 ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ συμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ
 καὶ¹ ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἷοιτο ξυμβαίνειν καὶ
 ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τούναντίου. Οὕτως, ἔφη.
 Ἐκλεκτέου ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας,
 οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν
E βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσονται συμφέρειν, πάσῃ
 προθυμία ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μή, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἂν
 ἐθέλειν. Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δὴ μοι τηρητέον
 αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοὶ εἰσι
 τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βια-
 ζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν
 δεῖν ἂ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν;
 Ἐγὼ σοι, ἔφη, ἐρῶ. φαίνεται μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ
413 διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἐκουσίως μὲν ἢ ψευδῆς
 τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ ἀληθῆς. Τὸ
 μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς ἀκουσίου δέομαι
 μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ ἡγεῖ, ἔφη ἐγώ, τῶν μὲν
 ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῶν δὲ
 κακῶν ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας
 κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν
 ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις,
 καὶ μοι δοκοῦσιν ἄκουτες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι.
B Οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο
 πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς, ἦν δ'
 ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γὰρ τοὺς μετα-
 πεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν
 χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λαυθάνει. νῦν γάρ
 που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὐς
 ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ. Καὶ τοῦτ',

¹ καὶ Hermann: καὶ ὅταν μάλιστα codd.

ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις. Τοὺς μὴν γοητευθέντας, C
ὡς ἐγῶμαι, κὰν σὺ φαίης εἶναι οἱ ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ'
ἡδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες. Ἔοικε γάρ,
ἢ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾶ.

XX. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον, τίνες ἄριστοι
φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον,
ὃ ἂν τῇ πόλει αἰεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν.
τηρητέον δὴ εὐθύς ἐκ παίδων, προθεμένοις ἔργα, ἐν οἷς ἂν
τις τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο,
καὶ τὸν μὲν μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ D
μὴ ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόρους γε αὐτὸν καὶ
ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταῦτα ταῦτα
τηρητέον. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τρίτου
εἶδους τοῦ τῆς¹ γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον—
ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους
ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὄντας εἰς
δείματ' ἅττα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὐτὸν μεταβλητέον, E
βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί,—εἰ δυσγοή-
τευτος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὐτοῦ ὦν
ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἧς ἐμάνθανεν, εὐρυθμὸν τε καὶ
εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἂν
ὦν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν αἰεὶ
ἐν τε παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμενον
καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα | καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως 414
καὶ φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι,
τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγ-
χάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις,
ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ μοι, ὦ Γλαύκων, ἢ ἐκλογὴ εἶναι καὶ
κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ,
μὴ δὲ ἀκριβείας, εἰρήσθαι. Καὶ ἐμοί, ἢ δ' ὅς, οὕτως πη
φαίνεται. Ἄρ' οὖν ὡς ἀληθῶς ὀρθότατον καλεῖν τούτους B
μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε

¹ τοῦ τῆς E: τούτοις A.

ἐντὸς φιλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ
δυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ¹ φύλακας
ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων
δόγμασιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

XXI. Τίς ἂν οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν
ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὧν νῦν δὴ² ἐλέγομεν,
C γενναῖόν τι ἐν ψευδομένους πείσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐτοὺς
τοὺς ἀρχοντας, εἰ δὲ μὴ, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποῖόν τι;
ἔφη. Μηδὲν καινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι,
πρότερον μὲν ἤδη πολλαχοῦ γεγονός, ὡς φασιν οἱ ποιηταὶ
καὶ πεπεύκασιν, ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐ γεγονός οὐδ' οἶδα εἰ
γεγόμενον ἂν, πείσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. Ὡς ἔοικας, ἔφη,
ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μάλ' εἰκότως
ὀκνεῖν, ἐπειδὴν εἶπω. Λέγ', ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ. Λέγω
D δὴ· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποῖα τόλμη ἢ ποίοις λόγοις χρώμενος
ἐρῶ καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἀρχοντας
πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην
πόλιν, ὡς ἄρ' ἂ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ ἐπαιδεύομεν,
ὥσπερ ὀνειράτα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν³ τε καὶ
γίγνεσθαι περὶ αὐτούς, ἦσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς
ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὄπλα
E αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη. ἐπειδὴ⁴ δὲ
παντελῶς ἐξεργασμένοι ἦσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μήτηρ
οὔσα ἀνήκεν, καὶ νῦν δεῖ⁵ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς
χώρας ἐν ἧ εἰσὶ βουλευέσθαι τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν
τις ἐπ' αὐτὴν ἔη, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς
ἀδελφῶν ὄντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι. Οὐκ ἐτός, ἔφη,
πάλαι ἡσχύνου τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ,
415 | εἰκότως· ἀλλ' ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἐστὲ
μὲν γὰρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ὡς φήσομεν
πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι

¹ νῦν δὴ Π: δὴ νῦν Α.   ² νῦν δὴ F v: δὴ νῦν Α.   ³ πάσχειν codd:
an ὑπάρχειν?   ⁴ ἐπειδὴ codd.: an ἔτι. ἤδη?   ⁵ δεῖ q: δὴ Α.

μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει συνέμειξεν
 αὐτοῖς, διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δ' ἐπίκουροι, ἄργυρον·
 σίδηρον δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις
 δημιουργοῖς. ἄτε οὖν ξυγγενεῖς ὄντες πάντες τὸ μὲν πολὺ
 ὁμοίους ἂν ὑμῖν αὐτοῖς γεννῶτε, ἔστι δ' ὅτε ἐκ χρυσοῦ B
 γεννηθεῖη ἂν ἀργυροῦν καὶ ἐξ ἀργυροῦ χρυσοῦν ἔκγονον
 καὶ τᾶλλα πάντα οὕτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς οὖν ἀρχουσι
 καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ θεός, ὅπως μη-
 δενὸς οὕτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται μηδ' οὕτω σφόδρα
 φυλάξουσι μηδὲν ὡς τοὺς ἐκγόνους, ὅ τι αὐτοῖς τούτων ἐν
 ταῖς ψυχαῖς παραμέμικται, καὶ ἐάν τε σφέτερος ἔκγονος C
 ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεή-
 σουσιν, ἀλλὰ τὴν τῇ φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀποδόντες
 ὥσουσιν εἰς δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωργοὺς, καὶ ἂν αὖ ἐκ
 τούτων τις ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῇ, τιμήσαντες
 ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακὴν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὡς
 χρησιμοῦ ὄντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρῆναι, ὅταν αὐτὴν ὁ
 σίδηρος ἢ ὁ χαλκός¹ φυλάξῃ. τοῦτον οὖν τὸν μῦθον ὅπως
 ἂν πεισθεῖεν, ἔχεις τινὰ μηχανήν; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὅπως γ'
 ἂν αὐτοὶ οὗτοι· ὅπως μέντ' ἂν οἱ τούτων ὑεῖς καὶ οἱ D
 ἔπειτα οἱ τ' ἄλλοι ἄνθρωποι οἱ ὕστερον. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο,
 ἦν δ' ἐγώ, εὖ ἂν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐτοὺς τῆς πόλεως
 τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι μαυθαίνω ὃ λέγεις.

XXII. Καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἔξει ὕπη ἂν αὐτὸ ἢ φήμη
 ἀγάγη· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὀπλίσαντες προά-
 γωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων
 τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν E
 τοὺς τε ἔνδον μάλιστα ἂν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς
 νόμοις πείθεσθαι, τοὺς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος
 ὥσπερ λύκος ἐπὶ ποίμνῃν τις ἴοι, στρατοπεδευσάμενοι δέ,
 θύσαντες οἷς χρεῖ, εὐνάς ποιησάσθων. ἢ πῶς; Οὕτως,

¹ ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκός γ: ὁ σίδηρος φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς Α¹: ὁ σιδηροῦς
 φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς Α².

- ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἷας χειμῶνός τε στέγειν καὶ θέρους ἱκανὰς εἶναι; Πῶς γὰρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Naί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικός γε, ἀλλ'
- 416 οὐ χρηματιστικός. | Πῶς, ἔφη, αὖ τοῦτο λέγεις διαφέρειν ἐκείνου; Ἐγώ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. Δεινότατον γάρ που πάντων καὶ αἰσχιστον¹ ποιμέσι τοιούτους γε καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε ὑπὸ ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἢ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς τοὺς κύνας ἐπιχειρήσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ κυνῶν λύκοις ὁμοιωθῆναι. Δεινόν, ἦ δ' ὅς· πῶς δ'
- B οὗ; Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ, μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείττους εἰσίν, ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν; Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἂν εἶεν, εἰ τῷ ὄντι καλῶς πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσίν γ', ἔφη. καὶ ἐγὼ² εἶπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον δισχυρίζεσθαι, ὦ φίλε Γλαύκων· ὁ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς
- C τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἣτις ποτέ ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε, ἦ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἂν τις νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι³, ἣτις μήτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι παύσοι αὐτούς, κακουργεῖν τε μὴ ἐπαροῖ⁴ περὶ τοὺς
- D ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. Ὅρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι ἔσσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκησιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ πᾶς ὁ βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται

¹ αἰσχιστον Ξ γ: αἰσχιστόν που Α.
σκενάσθαι Π: παρασκευάσασθαι Α.

² ἐγὼ Fv: ἐγῶγ' Α.
⁴ ἐπαροῖ Θ: ἐπάργ Α.

³ παρε-

ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξα-
 μένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς **E**
 φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν
 ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ξυσσίτια ὥσπερ
 ἐστρατοπεδευμένους κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον
 εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν αἰεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι
 καὶ οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲ ὅσια τῆν
 ἐκείνου κτήσιω τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμειγνύντας
 μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν | πολλῶν **417**
 νόμισμα γέγονεν, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον· ἀλλὰ
 μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτε-
 σθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν αὐτὸν
 ὄροφον ἵεναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ
 χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σφάζουσιν τ' ἂν καὶ σφάζοιεν τὴν
 πόλιν· ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ
 νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ
 φυλάκων ἔσονται, δεσπότες δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν **B**
 ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισοῦ-
 μενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι
 πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς
 ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα
 ὀλέθρου αὐτοῖ τε καὶ ἡ ἄλλῃ πόλιν. τούτων οὖν πάντων
 ἕνεκα, ἧν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῖν κατεσκευάσθαι τοὺς
 φύλακας οἰκήσεώς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα
 νομοθετήσωμεν, ἢ μή; Πάνυ γε, ἧ δ' ὅς ὁ Γλαύκων.

Δ.

419 I. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὼν Τί οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀπολογήσῃ, εἴαν τίς σε φῆ μὴ πάνυ τι εὐδαίμονας ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι' ἑαυτοὺς, ὧν ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγροὺς τε κεκτημένοι καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας καὶ ταῦταις πρέπουσαν κατασκευῆν κτώμενοι καὶ θυσίας θεοῖς ἰδίας θύοντες καὶ ξενοδοκοῦντες καὶ δὴ καί, ἃ νῦν δὴ σὺ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα ὅσα νομίζεται τοῖς μέλλουσιν μακαρίους εἶναι; ἀλλ' ἀτεχνῶς, φαίη ἄν, ὥσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει
 420 φαίνονται | καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς σιτίοις λαμβάνοντες ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὥστε οὐδ' ἂν ἀποδημῆσαι βούλωνται ἰδίᾳ, ἐξέσται αὐτοῖς, οὐδ' ἐταίραις διδόναι οὐδ' ἀναλίσκειν ἂν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἶα δὴ οἱ εὐδαίμονες δοκοῦντες εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. Ἄλλ', ἦ δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ
 B | ἀπολογησόμεθα, φής; Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ, πορεύομενοι εὐρήσομεν, ὡς ἐγῶμαι, ἃ λεκτέα. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι θαυμαστὸν μὲν ἂν οὐδὲν εἶη, εἰ καὶ οὗτοι οὕτως εὐδαιμονέστατοί εἰσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν πόλιν οἰκίζομεν, ὅπως ἔν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως

εὐδαιμον, ἀλλ' ὅπως ὅ τι μάλιστα ὅλη ἡ πόλις. φήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ μάλιστα ἂν εὐρεῖν¹ δικαιοσύνην καὶ αὖ ἐν τῇ κάκιστα οἰκουμένη ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρίναι ἂν, C ὁ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἴομεθα, τὴν εὐδαιμόνα πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τιὰς τιθέντες, ἀλλ' ὅλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὥσπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθὼν τις ἔψεγε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζῆου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν· οἱ γὰρ ὀφθαλμοί, κάλλιστον ὄν, οὐκ ὀστρεῖω ἐναληλιμμένοι εἶεν, ἀλλὰ μέλανι· μετρίως ἂν ἔδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι D λέγοντες· ὦ θαυμάσιε, μὴ οἴου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥστε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὖ τᾶλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσήκοντα ἐκάστοις ἀποδιδόντες τὸ ὅλον καλὸν ποιούμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προσάπτειν, ἢ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς ξυστίδας E ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ἡδονὴν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατακλίναντες ἐπὶ δεξιὰ² πρὸς τὸ πῦρ διαπίνουτάς τε καὶ εὖωχομένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει· ὡς, ἂν σοὶ πειθώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὔτε ὁ κεραμεὺς κεραμεύς, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν 421 ἔχων σχῆμα ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες ἀλλὰ δοκοῦντες ὀρᾶς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολύσασιν καὶ αὖ τοῦ εὖ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνου τὸν

¹ ἂν εὐρεῖν Π: ἀνευρεῖν Α.

² ἐπὶ δεξιὰ Ξ η: ἐπιδέξια Α.

καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς ἀληθῶς
 Β ποιούμεν, ἥκιστα κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῖνο
 λέγων γεωργούς¹ τινὰς καὶ ὡσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ' οὐκ
 ἐν πόλει ἐστιάτορας εὐδαίμονας, ἄλλο ἂν τι ἢ πόλιν λέγοι.
 σκεπτέον οὖν, πότερον πρὸς τοῦτο βλέποντες τοὺς φύλακας
 καθιστῶμεν, ὅπως ὅ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενή-
 σεται, ἢ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέποντας θεατέον
 εἰ ἐκεῖνη ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τούτους καὶ τοὺς
 C φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως ὅ
 τι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ τοὺς
 ἄλλους ἅπαντας ὡσαύτως, καὶ οὕτω ξυμπάσης τῆς πόλεως
 ἀξανομένης καὶ καλῶς οἰκίζομένης ἐατέον ὅπως ἐκάστοις
 τοῖς ἔθνεσιν ἢ φύσις ἀποδίδωσι τοῦ μεταλαμβάνειν εὐ-
 δαιμονίας.

II. Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. Ἄρ'
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως
 λέγειν; Τί μάλιστα; Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκόπει
 D εἰ τάδε διαφθείρει², ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι. Τὰ ποῖα
 δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δὴ; ὦδε.
 πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι ἐθελήσειν ἐπιμελεῖσθαι
 τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἄργος δὲ καὶ ἀμελῆς γενή-
 σεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ; Πολύ γε. Οὐκοῦν κακίων
 χυτρεὺς γίγνεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολὺ. Καὶ μὴν καὶ
 ὄργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν
 E εἰς τὴν τέχνην τὰ τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς
 υἱεῖς ἢ ἄλλους, οὓς ἂν διδάσκη, χεῖρους δημιουργοὺς δι-
 δάξεται. Πῶς δ' οὐ; Ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χεῖρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χεῖρους δὲ αὐτοί.
 Φαίνεται. Ἔτερα δὴ, ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξι ἠρήκαμεν,
 ἂ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς
 τὴν πόλιν παραδύντα. Ποῖα ταῦτα; Πλοῦτός τε, ἦν δ'

¹ γεωργούς codd.: an λεωργούς?

² διαφθείρει II: διαφέρει A.

ἐγώ, καὶ πενία· | ὡς τοῦ μὲν τρυφήν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτε- 422
 ρισμόν ποιούντος, τοῦ δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακοεργίαν
 πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τόδε μέντοι,
 ὦ Σώκρατες, σκόπει, πῶς ἡμῖν ἢ πόλις οἷα τ' ἔσται πολε-
 μεῖν, ἐπειδὰν χρήματα μὴ κεκτημένα ἦ, ἄλλως τε καὶ πρὸς
 μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῆ πολεμεῖν. Δῆλον,
 ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρὸς μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο
 τοιαύτας ῥᾶον. Πῶς εἶπες; ἢ δ' ὅς. Πρῶτον μὲν που, B
 εἶπον, ἐὰν δέη μάχεσθαι, ἄρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μα-
 χοῦνται αὐτοὶ ὄντες πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτό γε,
 ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε; εἰς πύκτης ὡς οἶόν
 τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύ-
 κταιν, πλουσίωι δὲ καὶ πίοιωι, οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥαδίως
 μάχεσθαι; Οὐκ ἂν ἴσως, ἔφη, ἅμα γε. Οὐδ' εἰ ἐξείη, ἦν
 δ' ἐγώ, ὑποφεύγουσι τὸν πρότερον αἰεὶ προσφερόμενον
 ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλὰκις ἐν ἡλίῳ C
 τε καὶ πνίγει; ἄρα γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ' ἂν τοιού-
 τος ὁ τοιοῦτος; Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμα-
 στόν. Ἄλλ' οὐκ οἶει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς
 πλουσίους ἐπιστήμη τε καὶ ἐμπειρία ἢ πολεμικῆς; Ἐγώ,
 ἔφη. Ῥαδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων δι-
 πλασίοις τε καὶ τριπλασίοις αὐτῶν μαχοῦνται. Συγχο-
 ρήσομαί σοι, ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν. Τί δ'; D
 ἂν πρεσβείαν πέμψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν τάληθῆ
 εἴπωσιν, ὅτι ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ' ἀργυρίῳ χρώμεθα,
 οὐδ' ἡμῖν θέμις, ὑμῖν δέ· συμπολεμήσαντες οὖν μεθ'
 ἡμῶν ἔχετε τὰ τῶν ἐτέρων· οἶει τινας ἀκούσαντας ταῦτα
 αἰρήσεσθαι κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἰσχυροῖς μᾶλλον
 ἢ μετὰ κυνῶν προβάτοις πίσί τε καὶ ἀπαλοῖς; Οὐ
 μοι δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν συναθροισθῆ
 τὰ τῶν ἄλλων χρήματα, ὅρα μὴ κίνδυνον φέρη τῇ μὴ E
 πλουτούσῃ. Εὐδαίμων εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἶει ἄξιον εἶναι
 ἄλλην τιὰ προσειπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην οἷαν ἡμεῖς

κατεσκευάζομεν. Ἄλλὰ τί μήν; ἔφη. Μειζόνως, ἦν δ' ἐγώ, χρῆ προσαγορεύειν τὰς ἄλλας· ἐκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι, ἀλλ' οὐ πόλις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο μὲν, κὰν ὅτιοῦν ἦ, πολεμία¹ ἀλλήλαις, ἡ μὲν πενήτων, ἡ δὲ
 423 πλουσίων· τούτων δ' | ἐν ἑκατέρᾳ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν μὲν ὡς μιᾷ προσφέρῃ, παντὸς ἂν ἀμάρτοις, ἐὰν δὲ ὡς πολλαῖς, διδούς τὰ τῶν ἐτέρων τοῖς ἐτέροις χρήματά τε καὶ δυνάμεις ἢ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν αἰεὶ πολλοῖς χρήσει, πολεμίους δ' ὀλίγοις. καὶ ἕως² ἂν ἡ πόλις σοι οἰκῇ σωφρόνως ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ εὐδοκιμεῖν λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον ἦ χιλίων τῶν προπολεμούντων. οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν
 Β μίαν οὐ ῥαδίως οὔτε ἐν Ἑλλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις εὐρήσεις, δοκούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς τηλικαύτης. ἢ ἄλλως οἶει; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος ὄρος τοῖς ἡμετέροις ἀρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ μέγεθος τὴν πόλιν ποιεῖσθαι καὶ ἡλίκη οὔση ὅσην χώραν ἀφορισάμενους τὴν ἄλλην χαίρειν εἶναι. Τίς, ἔφη, ὄρος; Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὗ ἂν ἐθέλῃ αὐξομένη εἶναι μία,
 C μέχρι τούτου αὐξείν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τοῦτο αὐτὸ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι προστάξομεν, φυλάττειν παντὶ τρόπῳ, ὅπως μήτε σμικρὰ ἢ πόλις ἔσται μήτε μεγάλη δοκούσα, ἀλλὰ τις ἰκανὴ καὶ μία. Καὶ φαῦλόν γ', ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν. Καὶ τούτου γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὗ καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ἐπεμνήσθημεν λέγοντες, ὡς δέοι, ἐὰν τε τῶν φυλάκων τις φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους
 D αὐτὸν³ ἀποπέμπεσθαι, ἐὰν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖος, εἰς τοὺς φύλακας. τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας, πρὸς ὃ τις πέφυκεν, πρὸς τοῦτο ἕνα πρὸς ἕνα ἑκαστον ἔργον δεῖ κομίζειν, ὅπως ἂν ἐν τῷ αὐτοῦ

¹ πολεμία Π: πολέμια Α.² ἕως Fv: ὡς Α.³ αὐτὸν Π: αὐτῶν Α.

ἐπιτηδεύων ἕκαστος μὴ πολλοί, ἀλλ' εἰς γίγνηται, καὶ οὕτω δὴ ξύμπασα ἢ πόλις μία φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον. Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἀγαθὲ Ἀδείμαντε, ὡς δόξειεν ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, **E** εἰάν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δ' ἀντὶ μεγάλου ἰκανόν. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν. εἰάν γὰρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίγνωνται, πάντα ταῦτα ῥαδίως διόψονται καὶ ἄλλα γε, ὅσα νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτήσιν καὶ γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι | δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν **424** παροιμίαν πάντα ὅ τι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων¹ ποιεῖσθαι. Ὅρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἂν. Καὶ μὴν, εἶπον, πολιτεία, εἰάνπερ ἴπαξ ὀρμήσῃ εὖ, ἔρχεται ὡσπερ κύκλος ἀύξανομένη. τροφή γὰρ καὶ παιδευσις χρηστὴ σφζομένη φύσει ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς τε τᾶλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν, ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις **B** ζώοις. Εἰκόσ γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτούς μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς οἶόν τε μάλιστα φυλάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ, ὡς τὴν αἰοιδὴν

μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἀνθρωποι,
ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἴηται λέγειν οὐκ ἄσματα **C** νέα, ἀλλὰ τρόπον ᾧδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινεῖ. δεῖ δ' οὐτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν· εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὄλφ

¹ κοινὰ τὰ φίλων Δ: κοινὰ Hartmann.

κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὡς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θές τῶν πεπεισμένων.

- D** IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ἐνταυθὰ που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξι, ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδουμένη. Ναί, ἔφην, ὡς ἐν παιδιᾷς γε μέρει καὶ ὡς κακὸν οὐδὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἡθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ δὴ τῶν
- E** ξυμβολαίων ἐρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ὧ Σώκρατες, ἀσελγεία, ἕως ἂν τελευτῶσα πάντα ἰδία καὶ δημοσία ἀνατρέψῃ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει; Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκοῦν, ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομοτέρου εὐθύς παιδιᾷς μεθεκτέον, ὡς παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων
- 425 ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ | αὐτῶν ἄνδρας αὐξάνεσθαι ἀδύνατον ὄν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. Ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται, πάλιν τούναντίον ἢ ἰκείνοις εἰς πάντα ξυνέπεταί τε καὶ αὐξεί, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο. Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρότερον ἀπώλλυσαν πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιαῦτα· σιγᾶς
- B** τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ἃς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κουράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμὸν καὶ τᾶλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶει; Ἐγώ γε. Νομοθετεῖν δ' αὐτὰ οἶμαι εὐηθες· οὔτε γὰρ που γίγνεται οὔτ' ἂν μείνειεν λόγῳ τε καὶ γράμμασιν νομοθετηθέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὧ

Ἄδειμαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅποι ἄν τις ὀρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν ὅμοιον C παρακαλεῖ; Τί μὴν; Καὶ τελευτῶν δῆ, οἶμαι, φαίμεν ἄν εἰς ἓν τι τέλος καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ἢ ἀγαθὸν ἢ καὶ τούναντίον. Τί γὰρ οὐκ; ἢ δ' ὅς. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, εἶπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἄν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ; ὦ πρὸς θεῶν, ἔφη, τάδε¹ τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἕκαστοι ἂ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοι- D δοριῶν καὶ αἰκείας καὶ δικῶν λήξεως² καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που τελῶν τινὲς ἢ πράξεις ἢ θέσεις ἀναγκαῖοί εἰσιν ἢ κατ' ἀγορὰς ἢ λιμένας, ἢ καὶ τὸ παράπαν³ ἀγορανομικὰ ἅττα ἢ ἀστυνομικὰ ἢ ἐλλιμενικὰ ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἄλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κάγαθοῖς ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γὰρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ νομοθετήσασθαι, ῥαδίως που εὐρήσουσιν. Naί, ὦ φίλε, εἶπον, εἰάν γε θεὸς E αὐτοῖς διδῶ σωτηρίαν τῶν νόμων ὧν ἔμπροσθεν διήλθομεν. Εἰ δὲ μή γε, ἢ δ' ὅς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι ἀεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελοῦσιν, οἴομενοι ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις, ἔφη ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιοῦτους ὡσπερ τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπὸ ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ μὴν | οὗτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν. 426 ἰατρευόμενοι γὰρ οὐδὲν περαίνουσιν, πλήν γε ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιούσι⁴ τὰ νοσήματα, καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες, εἰάν τις φάρμακον συμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἔσεσθαι ὑγιεῖς⁵. Πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν, τὸ πάντων

¹ τάδε Π: om. A.

πάμπαν A.

ὑγιής A.

² λήξεως q: λήξεις A.⁴ ποιούσι codd.: an ποιούντες?³ παράπαν B:⁵ ὑγιεῖς B q:

ἔχθιστον ἠγείσθαι τὸν τάληθῆ λέγοντα, ὅτι, πρὶν ἂν μεθύων καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν
B παύσῃται, οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπφοδαὶ αὐτὸν οὐδὲ περιπάτα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ εὖ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἶ, ἔφην ἐγώ, ὡς ἔοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

V. Οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῆ, οὐκ ἐπαινέσει. ἢ οὐ φαίνονται σοι ταῦτον ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι
C προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανουμένους, ὃς ἂν τοῦτο δρᾷ· ὃς δ' ἂν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἠδιστα θεραπεύη καὶ χαρίζεται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ἢ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθὸς τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμήσεται ὑπὸ σφῶν; Ταῦτὸν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι δρᾶν, καὶ
D οὐδ' ὀπωστιοῦν ἐπαινῶ. Τί δ' αὖ; τοὺς ἐθέλουτας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας; Ἐγὼ γ', ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἐξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν; ἢ οἶε οἶόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἐτέρων τοιούτων πολλῶν λεγόντων ὅτι τετράπηχὺς ἐστίν, αὐτὸν
E ταῦτα μὴ ἠγείσθαι περὶ αὐτοῦ; Οὐκ αἶ, ἔφη, τοῦτό γε. Μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γὰρ πού εἰσι πάντων χαριέστατοι οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπανορθοῦντες, ἀεὶ οἰόμενοί τι πέρασ ἐύρησειν περὶ τὰ ἐν τοῖς ξυμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ ὄντι ὡσπερ Ὑδραν τέμνουσιν.

427 Καὶ μὴν, | ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν,

ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πολιτείας οὔτ' ἐν κακῶς οὔτ' ἐν εὖ πολιτευομένη πόλει ὄμνην ἂν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι· ἐν τῇ μὲν ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν κὰν ὅστισοῦν εὗροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων.

Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἂν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἶη; B καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τὰ τε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρῶτα τῶν νομοθετημάτων. Τὰ ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἱερῶν τε ἰδρύσεις καὶ θυσίαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων θεραπείαι, τελευτησάντων τε¹ αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἴλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὔτ' ἐπιστάμεθα ἡμεῖς οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα C ἐξηγητῇ, ἀλλ' ἢ τῷ πατρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητῆς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὕτω.

VI. Ὀικισμένη μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη ἂν σοι εἶη, D ὦ παῖ Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ φῶς ποθὲν πορισάμενος ἱκανὸν αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐάν πως ἴδωμεν, ποῦ ποτ' ἂν εἶη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ ἡ ἀδικία, καὶ τί ἀλλήλοιν διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ πάντας θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχου ζητήσῃν, ὡς οὐχ ὅσιόν E σοι ὄν μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμνήσκεις, καὶ ποιητέον μὲν γε οὕτως, χρῆ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἄλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὕτω. Ἐλπίζω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εὐρήσειν

¹ τε E: om. A.

αὐτὸ ὧδε. οἶμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὀρθῶς γε ᾤκισται, τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δὲ ὅτι σοφὴ τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικάια. Δῆλον. Οὐκοῦν ὅ τι ἂν αὐτῶν εὕρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον
 428 ἔσται τὸ οὐχ ἠϋ|ρημένον; Τί μῆν; "Ὡσπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν τεττάρων, εἰ ἓν τι ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν ὄρωσιν, ὁπότε πρῶτον ἐκείνο ἐγνωμεν, ἰκανῶς ἂν εἶχεν ἡμῖν, εἰ δὲ τὰ τρία πρότερον ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἂν τούτῳ ἐγνωρίστο τὸ ζητούμενον· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ ὑπολειφθέν. Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ὡσαύτως ζητητέον; Δῆλα δὴ. Καὶ μὲν δὴ πρῶτόν γε μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ
 Β κατάδηλον εἶναι ἡ σοφία· καὶ τι ἄτοπον περὶ αὐτὴν φαίνεται. Τί; ἢ δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ πόλις εἶναι ἢν διήλθομεν· εὐβουλος γάρ. οὐχί; Ναί. Καὶ μῆν τοῦτό γε αὐτό, ἡ εὐβουλία, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη τίς ἐστίν· οὐ γάρ που ἀμαθία γε ἀλλ' ἐπιστήμη εὐβουλεύονται. Δῆλον. Πολλαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ ἐπιστήμαι ἐν τῇ πόλει εἰσίν. Πῶς γὰρ οὐ; Ἄρ' οὖν διὰ
 C τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην σοφὴ καὶ εὐβουλος ἡ πόλις προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη, διὰ γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική. Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην βουλευομένην¹ ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις. Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἢ τινα ἄλλην τῶν τοιούτων; Οὐδ' ἠντιοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική. Δοκεῖ μοι. Τί δ'; ἢν δ' ἐγώ· ἔστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρά τισι τῶν πολιτῶν, ἢ οὐχ
 D ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς ὅλης, ὄντιν' ἂν² τρόπου αὐτὴ τε πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἄριστα ὀμιλοῖ; Ἔστι μέντοι. Τίς, ἔφη

¹ βουλευομένην Heindorf: βουλευομένη codd.

² ὄντιν' ἂν Ast: ὄντινα

codd.

ἐγώ, καὶ ἐν τίσιν; Αὕτη, ἣ δ' ὅς, ἡ φυλακικὴ καὶ ἐν
τούτοις τοῖς ἄρχουσιν, οὓς νῦν δὴ τελέους φύλακας
ὠνομάζομεν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιστήμην τί τὴν
πόλιν προσαγορεύεις; Εὐβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὄντι σοφὴν.
Πότερον οὖν¹, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἶε ἡμῖν χαλκίας
πλείους ἐνέσεσθαι ἢ τοὺς ἀληθινοὺς φύλακας τούτους; E
Πολύ, ἔφη, χαλκίας. Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι
ἐπιστήμας ἔχοντες ὠνομάζονται τινες εἶναι, πάντων τούτων
οὔτοι ἂν εἶεν ὀλίγιστοι; Πολύ γε. Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα
ἔθνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ
προεστῶτι καὶ ἄρχοντι, ὅλη σοφὴ ἂν εἴη κατὰ φύσιν
οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικε, φύσει ὀλίγιστον
γίγνεται | γένος, ᾧ προσήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μετα- 429
λαγχάνειν, ἣν μόνην δεῖ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν
καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἐν
τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον ἠύρηκαμεν αὐτό τε
καὶ ὅπου τῆς πόλεως ἴδρυται. Ἐμοὶ γοῦν² δοκεῖ, ἔφη,
ἀποχρώντως ἠύρησθαι.

VII. Ἀλλὰ μὴν ἀνδρεία γε αὐτὴ τε καὶ ἐν ᾧ κείται
τῆς πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἢ πόλις, οὐ πᾶν
χαλεπὸν ἰδεῖν. Πῶς δὴ; Τίς ἂν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἄλλο τι B
ἀποβλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εὔποι, ἀλλ' ἢ εἰς
τοῦτο τὸ μέρος, ὃ προπολεμεί τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ
αὐτῆς; Οὐδ' ἂν εἰς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γὰρ οἶμαι,
εἶπον, οἷ γε ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι
ἂν εἶεν ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ
ἀνδρεία ἄρα πόλις μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστί, διὰ τὸ ἐν
ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν τοιαύτην, ἢ διὰ παντὸς σώσει τὴν
περὶ τῶν δεινῶν δόξαν, ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ τοιαῦτα, C
ἢ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης παρήγγειλεν³ ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ
οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς; Οὐ πᾶν, ἔφη, ἔμαθον ὃ εἶπες.

¹ οὖν E: om. A.   ² ἐμοὶ γοῦν Π: ἐμοιγ' οὖν A.   ³ παρήγγειλεν
v: παρήγγειλλεν (sic) A¹: παρήγγελλεν A².

ἀλλ' αὐθις εἶπέ. Σωτηρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Ποίαν δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγонуίας¹ περὶ τῶν δεινῶν, ἃ τέ ἐστι καὶ οἶα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτῆς² σωτηρίαν τὸ

D ἐν τε λύπαις ὄντα διασφύζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσοῦτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα πρόπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη παρασκευῇ θεραπεύσαντες³, ὅπως δέξεται ὃ τι

E μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσι. καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῆ, δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὐτ' ἄνευ ῥυμμάτων οὔτε μετὰ ῥυμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μὴ, οἶσθα οἶα δὴ γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπέυσας. Οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς

430 στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν | μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· μηδὲν οἷον ἄλλο μηχανῆσθαι, ἢ ὅπως ἡμῖν ὃ τι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφὴν, ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφήν ἐπιτηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἢ τε ἡδονῇ, παντὸς χαλε-

B στραίου δεινότερα οὔσα τοῦτο δρᾶν καὶ κουίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ῥύμματος. τὴν δὴ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἔγωγε καλῶ καὶ

¹ γεγонуίας *g*: γεγонуίαν *A*.² αὐτῆς *nos*: αὐτὴν *codd*.³ *θεραπεύσαντες post παρασκευῇ codd.*: post καὶ olim *nos*.

τίθεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἄλλ' οὐδέν, ἦ δ' ὅς, λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγонуῖαν, τὴν τε θηριώδη καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ μόνιμον¹ ἠγείσθαι ἄλλο τέ τι ἢ ἀνδρείαν καλεῖν. Ἀληθέστατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Ἀπο- C δέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι. Καὶ γὰρ ἀποδέχου, ἦν δ' ἐγώ, πολιτικὴν γε, καὶ ὀρθῶς ἀποδέξει. αὐθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν βούλη, ἔτι κάλλιον δίμην· νῦν γὰρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν, ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῶμαι, ἱκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις.

VIII. Δύο μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπά, ἀ δεῖ κατιδεῖν D ἐν τῇ πόλει, ἢ τε σωφροσύνη καὶ οὗ δὴ ἔνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὖροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης; Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὔτε οἶδα οὔτ' ἂν βουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, βούλομαί γε, εἰ μὴ ἀδικῶ.¹ Σκόπει δὴ, ἔφη. Σκεπτέον, E εἶπον· καὶ ὡς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνία τινὶ καὶ ἄρμονία προσέοικεν μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ἦν δ' ἐγώ, ἢ σωφροσύνη ἐστὶν καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὡς φασι, κρείττω δὲ αὐτοῦ λέγοντες² οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον· καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται. ἦ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἂν αὐτοῦ εἶη καὶ ὁ ἥττων κρείττων· | ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσαγορεύεται. 431 Τί δ' οὐ; Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὡς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν

¹ μόνιμον Stobaeus (*Flor.* 43. 97): νόμιμον codd.

² λέγοντες in

mg. Λ²: φαίνονται (sed punctis notatum) Λ¹.

τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ¹ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὀμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον
B τὸ βέλτιον οὖν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνειδίει ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἦντω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἐπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φήσεις προσαγορεύεσθαι, εἴπερ, οὐ² τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον καὶ κρείττον αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τὰς γε
C πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ³ μάλιστα ἂν τις εὔροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν. Τὰς δὲ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας⁴, αἱ δὲ μετὰ νοῦ τε καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῶ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπιτεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φύσιν, βέλτιστα δὲ παιδευθεῖσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὀρᾶς ἐνόητα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας
D αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπὸ τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττωσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἐγώ γ', ἔφη.

IX. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, καὶ ταύτην προσρητέον. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ σῶφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν εἴπερ αὖ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτῇ δόξα ἔνεστι τοῖς τε
E ἄρχουσι καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ οὐστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ

¹ τὸ Π: τὸν Α.   ² οὐ Ξ q: οὖν Α.   ³ παισὶ Η. Wolf: πᾶσι codd.

⁴ τὰς—ἀπλᾶς—μετρίαις codd.: ταῖς—ἀπλαῖς—μετρίαις Herwerden.

σωφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἀρχουσιν ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὅρῃς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι, ὡς ἀρμονία τινὲ ἢ σωφροσύνη ὁμοίωται; Τί δὴ; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἢ ἀνδρεία καὶ ἢ σοφία ἐν μέρει τινὲ ἐκατέρω ἐνοῦσα ἢ μὲν | σοφίην, ἢ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω 432 ποιεῖ αὐτή, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν παρεχομένη ξυνάδοντας τοὺς τε ἀσθενεστάτους ταυτὸν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσῃ, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύϊ, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλω ὀφθῶν τῶν τοιούτων· ὥστε ὀρθότατ' ἂν φαίμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείνονος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ. B

Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατῶπται, ὡς γε οὕτωσὶ δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος, δι' ὃ ἂν ἔτι ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι τοῦτ' ἔστιν ἢ δικαιοσύνη. Δῆλον. Οὐκοῦν, ὦ Γλαύκῳ, νῦν δὴ ἡμᾶς δεῖ ὥσπερ κληρονομάτας τινὰς θάμνον¹ κύκλω περιίστασθαι προσέχοντας τὸν νοῦν, μὴ πῃ διαφύγη ἢ δικαιοσύνη καὶ ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται· φανερὸν γάρ δὴ ὅτι ταύτη πῃ ἔστιν. ὅρα οὖν καὶ προθυμοῦ κατιδεῖν, C

εἴαν πως πρότερος ἐμοῦ ἴδῃς καὶ ἐμοὶ φράσης². Εἰ γὰρ ὠφέλον³, ἔφη· ἀλλὰ μᾶλλον, εἴαν μοι ἐπομένῳ χρῆ καὶ τὰ δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν, πάνυ μοι μετρίῳ⁴ χρήσει.

Ἐπὸν, ἦν δ' ἐγώ, εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ. Ποιήσω ταῦτα· ἀλλὰ μόνον, ἢ δ' ὅς, ἡγοῦ. Καὶ μὴν, εἶπον ἐγώ, δύσβατός γέ τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ ἐπίσκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς καὶ δυσδιερεύητος· ἀλλὰ γὰρ ὅμως ἰτέον. Ἰτέον γάρ, D

ἔφη. καὶ ἐγὼ κατιδὼν Ἰοῦ ἰοῦ, εἶπον, ὦ Γλαύκῳ· κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἰχθίος, καὶ μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι

¹ θάμνον Π: θάμνων Α.² φράσης Π: φράσεις Α.

ὠφέλον Α.

⁴ μετρίῳ Η. Richards: μετρίως codd.³ ὠφέλον Π:

ἐκφευξείσθαι ἡμᾶς. Εὖ ἀγγέλλεις, ἦ δ' ὄς. Ἡ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, βλακικόν γε ἡμῶν τὸ πάθος. Τὸ ποῖον; Πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῶν ἐξ ἀρχῆς κυλιδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρῶμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἡμεν καταγελαστότατοι· ὡσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν

Ε ἐνίοτε δ' ἔχουσιν, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόρρω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ἦ δὴ καὶ ἐλάνθανεν ἴσως ἡμᾶς. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, εἶπον, ὡς δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι.

433 **Χ.** Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἄκουε, | εἴ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατωκίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἦτοι τούτου τι εἶδος ἢ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἢ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἶη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ

Β αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον ἢ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν· οἶσθα ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὐκ, ἀλλὰ λέγ', ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι, ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχεν, ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν παρέχει¹, ἕωσπερ ἂν ἐνῆ. καίτοι ἔφαμεν

Γ δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εὔροισιν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἄλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι γε κρῖναι, τί τὴν πόλιν ἡμῶν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενομένοιον, δύσκριτον ἂν εἶη,

¹ παρέχει F Vind. D: παρέχειν A.

πότερον ἢ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἢ ἢ περὶ δεινῶν τε καὶ μῆ, ἅττα ἐστί, δόξης ἐνόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ ἢ¹ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησίς τε καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα, ἢ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν D αὐτὴν ποιεῖ ἐνὸν καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ ἕκαστος εἰς ὧν ἔπραττεν καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει. Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὐ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν πόλεως E θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῆδε, εἰ οὕτω δόξει. Ἄρα τοῖς ἄρχουσι ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προσταξέεις δικάζειν; Τί μὴν; Ἡ ἄλλου οὐτινοσοῦν² μᾶλλον ἐφίεμενοι δικάσουσιν ἢ τούτου³, ὅπως ἂν ἕκαστοι μὴ⁴ ἔχωσι τὰλλότρια μῆτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ, ἀλλὰ τούτου. Ὡς δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτη ἄρα πῃ ἢ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πράξις δικαιοσύνη ἂν | ὁμολογοῖτο. Ἔστι ταῦτα. Ἴδὲ δὴ, εἰ σοὶ ὅπερ 434 ἐμοὶ ξυνδοκῆ. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτόμος τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τὰλλήλων ἢ τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφοτέρα πράττειν, πάντα τᾶλλα μεταλλαπτόμενα ἄρῃ σοι ἂν τι δοκεῖ μέγα βλάβηαι πόλιν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἄλλ' ὅταν γε, οἶμαι, δημιουργὸς ὧν ἢ τις ἄλλος χρηματιστῆς φύσει ἔπειτα ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ πλῆθει ἢ B ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῷ⁴ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῆ ἰέναι, ἢ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος ἀνάξιος ὧν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἢ ὅταν ὁ αὐτὸς

¹ ἢ ἢ² γ: ἢ Λ.² οὐτινοσοῦν Ξ: τινὸς οὖν Λ.³ τούτου Π:

τοῦτο Λ.

⁴ τῷ Π: τῷ Λ.

πάντα ταῦτα ἅμα ἐπιχειρῆ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι τῇ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ
C εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορευόιτο μάλιστα κακουργία. Κομιδῆ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ' οὐ; Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία.

XI. Πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκαιοπραγία, ἐκάστου τούτων τὸ αὐτοῦ πράττουτος ἐν πόλει, τοῦναντίον¹ ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι. Οὐκ
D ἄλλη ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, ἔχειν ἢ ταύτη. Μηδέν, ἦν δ' ἐγώ, πῶ πάνυ παγίως αὐτὸ λέγωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμῖν καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων ἰδὼν τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολογῆται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, συγχωρησόμεθα ἡδῆ· τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. νῦν δ' ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν, ἣν ᾠήθημεν, εἰ ἐν μείζονί τινι τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥᾶον ἂν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ
E κατιδεῖν οἷόν ἐστιν. καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ οὕτω ᾠκίζομεν ὡς ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν γε τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη. ὁ οὖν ἡμῖν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἕνα, κὰν μὲν ὁμολογῆται, καλῶς ἔξει· ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνεται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ
435 τὴν πόλιν βασανιοῦμεν· | καὶ τάχ' ἂν παρ' ἄλληλα σκοποῦντες καὶ τρίβοντες ὥσπερ ἐκ πυρείων ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν δικαιοσύνην, καὶ φανεράν γενομένην βεβαιωσάμεθ'² ἂν αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. Ἄλλ', ἔφη, καθ' ὁδόν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρῆ' οὕτως. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε ταῦτ' ἂν τις προσείποι μᾶζόν τε καὶ ἔλαττον,

¹ τοῦναντίον codd.: τοῦναντίον <ὄν> olim nos.

² βεβαιωσάμεθ' ᾗ: βεβαιωσώμεθ' A¹: βεβαιωσόμεθ' A².

ἀνόμοιον τυγχάνει ὃν ταύτη, ἣ ταυτόν προσηγορεύεται, ἣ ὅμοιον; Ὅμοιον, ἔφη. Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίως πόλεως κατ' αὐτὸ τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, B ἀλλ' ὅμοιος ἔσται. Ὅμοιος, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία, ὅτι¹ ἐν αὐτῇ² τριττὰ γένη φύσεων ἐνόητα τὸ αὐτῶν ἕκαστον ἔπραττεν· σῶφρων δὲ αὐ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γενῶν ἄλλ' ἄττα πάθη τε καὶ ἔξεις. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὃ φίλε, οὕτως ἀξιόσομεν, τὰ αὐτὰ ταῦτα εἶδη ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν C ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιούσθαι τῇ πόλει. Πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὐ, ἦν δ' ἐγώ, ὃ θαυμάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ τρία εἶδη ταῦτα ἐν αὐτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον. ἴσως γάρ, ὃ Σώκρατες, τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά. Φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εὖ γ' ἴσθι, ὃ Γλαῦκων, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων D μεθόδων, οἷαις νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρώμεθα, οὐ μὴ ποτε λάβωμεν· ἄλλη³ γὰρ μακροτέρα καὶ πλείων ὁδὸς ἢ ἐπὶ τοῦτο ἄγουσα· ἴσως μέντοι τῶν γε προειρημένων τε καὶ προεσκεμμένων ἀξίως. Οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔν γε τῷ παρόντι ἰκανῶς ἂν ἔχοι. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, ἔμοιγε καὶ πάνυ ἐξαρκέσει. Μὴ τοίνυν ἀποκάμης, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει. Ἄρ' οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, πολλὴ E ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἐκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἶδη τε καὶ ἦθη, ἄπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκείσε ἀφίκται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἴ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἷ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ κατὰ τὴν Θράκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον, ἣ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν

¹ ὅτι Π: ὅτε Α.² αὐτῇ Π: αὐτῆ Α.³ ἄλλη Flor. T cum Galeno: ἀλλὰ Α.

436 μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ | φιλοχρήματον, ὃ¹
περὶ τοὺς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη
τις ἄν οὐχ ἦκιστα. Καὶ μάλα, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως
ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν γνῶναι. Οὐ δῆτα.

XII. Τόδε δὲ ἤδη χαλεπὸν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτων²
ἕκαστα πράττομεν ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλῳ· μανθά-
νομεν μὲν ἐτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπι-
θυμούμεν δ' αὖ τρίτῳ τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε καὶ
B γέννησιν ἡδονῶν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλη τῇ ψυχῇ
καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὀρμήσωμεν. ταῦτ'
ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. Καὶ ἐμοὶ
δοκεῖ, ἔφη. Ὡδε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὀρίζεσθαι, εἴτε
τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἴτε ἕτερά ἐστι. Πῶς; Δῆλον ὅτι
ταυτόν τὰναντία ποιεῖν ἢ πᾶσχειν κατὰ ταυτόν γε καὶ
πρὸς ταυτόν οὐκ ἐβελήσει ἅμα, ὥστε ἄν που εὐρίσκωμεν
C ἐν αὐτοῖς ταῦτα γιγνόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταυτόν ἦν
ἀλλὰ πλείω. Εἶεν. Σκόπει δὴ ὁ λέγω. Λέγε, ἔφη.
Ἔστάναι, εἶπον, καὶ κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ
ἄρα δυνατόν; Οὐδαμῶς. Ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολο-
γησώμεθα, μὴ πῃ προΐοντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις
λέγοι ἄνθρωπον ἐστηκότα, κινούμεντα δὲ τὰς χεῖράς τε καὶ
τὴν κεφαλὴν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἐστηκέ τε καὶ κινεῖται ἅμα, οὐκ
ἄν, οἶμαι, ἀξιοῖμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν τι
D αὐτοῦ ἐστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕτω; Οὕτω. Οὐκοῦν
καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων, κομφευό-
μενος ὡς οἷ γε στρόβιλοι ὅλοι ἐστᾶσί τε ἅμα καὶ
κινούνται ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πῆξαντες τὸ κέντρον περι-
φέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἔδρᾳ
τοῦτο δρᾷ, οὐκ ἄν ἀποδεχοίμεθα³, ὡς οὐ κατὰ ταῦτα
ἐαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ
E φαίμεν ἄν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ περιφερὲς ἐν αὐτοῖς, καὶ

¹ δ Ξ: τὸ Α.

² τούτων Apelt (cum q²): τούτῳ Α.

³ ἀποδεχοίμεθα q: ἀποδεχώμεθα Α¹: ἀποδεχόμεθα Α².

κατὰ μὲν τὸ εὐθὺ ἐστάναι, οὐδαμῇ γὰρ ἀποκλίνειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυρίαν ἢ¹ εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστεράν ἢ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ εἰς τὸ ὀπίσθεν ἐγκλίνη ἅμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῇ ἔστιν ἐστάναι². Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη. Οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλον τι πείσει, ὥς ποτέ τι ἂν τὸ αὐτὸ ὄν ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τάναντία | πάθοι ἢ καὶ εἶη ἢ καὶ ποιήσειεν. Οὕκουν ἐμέ γε, ἔφη. 437 Ἄλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὡς οὐκ ἀληθεῖς οὖσας μηκύνειν, ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὁμολογήσαντες ἐάν ποτε ἄλλη φανῇ ταῦτα ἢ ταύτη, πάντα ἡμῖν τὰ ἀπὸ τούτου συμβαίνοντα λελυμένα ἔσεσθαι. Ἄλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.

XIII. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν B καὶ τὸ ἐφίεσθαι τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνεῖσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἂν³ ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτη διοίσει. Ἄλλ', ἦ δ' ὅς, τῶν ἐναντίων. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὄλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὐτὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκεῖνά ποι ἂν θείης τὰ εἶδη τὰ νῦν διη λεχθέντα; οἷον αἰετὴν τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἤτοι C ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὐ ἂν ἐπιθυμῇ, ἢ προσάγεσθαι τοῦτο ὃ ἂν βούληται οἱ γενέσθαι, ἢ αὐτὸ καθ' ὅσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὐτὴν ὡσπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορευομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; Ἔγωγε. Τί δέ; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ' ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἅπαντα τάναντία ἐκείνοις θήσομεν; Πῶς γὰρ οὐ; Τούτων δὲ D οὕτως ἐχόντων ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ

¹ ἢ II: ἢ καὶ A.

² ἔστιν ἐστάναι A: ἐστάναι Flor. U cum Galeno.

³ ἂν Bailler: om. codd.

ἐναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἦν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἦν
 πείναν; Φήσομεν, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ'
 ἐδωδῆς; **Ναί.** Ἄρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστί, πλέονος ἄν
 τινος ἢ οὐ¹ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἶη; οἶον δίψα
 ἐστί δίψα ἄρα γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ
 ὀλίγου, ἢ καὶ ἐνὶ λόγῳ² ποιοῦ τινὸς πώματος; ἢ ἐὰν μὲν

Ε τις θερμότης τῷ δίψει προσῆ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν
 προσπαρέχουσιν ἄν, ἐὰν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν
 δὲ διὰ πλῆθους παρουσίαν πολλῆ ἢ δίψα ἦ, τὴν τοῦ
 πολλοῦ παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ
 τὸ διψῆν οὐ μὴ ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὐπερ
 πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὐτὸ πεινῆν βρώματος;
 Οὕτως, ἔφη, αὐτὴ γε ἢ ἐπιθυμία ἐκάστη αὐτοῦ μόνον
 ἐκάστου οὐ πέφυκεν, τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προσγι-

438 γνόμενα. | Μῆτοι τις, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὄντας
 θορυβήσῃ, ὡς οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμῆι, ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ,
 καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου· πάντες γὰρ ἄρα τῶν
 ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. εἰ οὖν ἢ δίψα ἐπιθυμία ἐστί,
 χρηστοῦ ἂν εἶη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἐστὶν
 ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. Ἴσως γὰρ ἄν, ἔφη, δοκοῖ τι
 λέγειν ὁ ταῦτα λέγων. Ἄλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα

Β γ' ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναί του, τὰ μὲν ποιὰ ἅττα ποιοῦ
 τινὸς ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ
 ἐκάστου μόνον. Οὐκ ἔμαθον, ἔφη. Οὐκ ἔμαθες, ἔφην,
 ὅτι τὸ μείζον τοιοῦτόν ἐστιν οἶον τινὸς εἶναι μείζον; Πάνυ
 γε. Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττωνος; **Ναί.** Τὸ δέ γε πολὺ μείζον
 πολὺ ἐλάττωνος. ἢ γάρ; **Ναί.** Ἄρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ
 μείζον ποτὲ ἐλάττωνος, καὶ τὸ ἐσόμενον μείζον ἐσομένου
 ἐλάττωνος; Ἄλλὰ τί μὴν; ἢ δ' ὅς. Καὶ τὰ πλείω διή

С πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ ἡμίσεια καὶ
 πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὐτὰ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ
 θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ

¹ ἢ οὐ Ast: ποῦ A¹: ἢ οὐ A².   ² ἐνὶ λόγῳ Cornarius: ἐν ὀλίγῳ codd.

ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἄρ' οὐχ οὕτως ἔχει;
 Πάνυ μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ
 αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ
 ἐπιστήμη ἐστίν, ἣ ὅτου δὴ δεῖ θείναι τὴν ἐπιστήμην,
 ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινὸς καὶ τινός. λέγω
 δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ, ἐπειδὴ οἰκίας¹ ἐργασίας ἐπιστήμη D
 ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ
 κληθῆναι; Τί μὴν; Ἄρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἷα ἐτέρα
 οὐδεμία τῶν ἄλλων; Ναί. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινός,
 καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε
 καὶ ἐπιστήμαι; Ἔστιν οὕτω.

XIV. Τοῦτο τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλε-
 σθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες, ὅτι ὅσα ἐστὶν οἷα εἶναι
 του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἐστίν, τῶν δὲ ποιῶν
 τινῶν ποιά ἄττα. καὶ οὐ τι λέγω, ὡς, οἷων ἂν ἦ, τοιαῦτα E
 καὶ ἔστιν, ὡς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἢ ἐπι-
 στήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν
 ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθὴ· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὐπερ
 ἐπιστήμη ἐστὶν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινός, τοῦτο
 δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιά δὴ τις συνέβη καὶ αὐτὴ
 γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησεν μηκέτι ἐπιστήμην
 ἀπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινός προσγενομένου
 ἰατρικὴν. Ἐμαθον, ἔφη, καὶ μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ
 δὲ δὴ δίψος, ἣν δ' ἐγώ, οὐ | τούτων θήσεις τῶν τινός² 439
 εἶναι τοῦτο ὅπερ ἐστίν—ἔστι δὲ δήπου δίψος—; Ἐγωγε,
 ἣ δ' ὅς· πώματός γε. Οὐκοῦν ποιοῦ μὲν τινος πώματος
 ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε
 ὀλίγου, οὔτε ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδ' ἐνὶ³ λόγῳ ποιοῦ
 τινός, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν;
 Παντάπασιν μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἢ ψυχὴ,
 καθ' ὅσον διψῆ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ

¹ οἰκίας Ξ q: οἰκείας A.

² τινός codd.: an τινός, <καὶ τινός> ?

³ οὐδ' ἐνὶ vel οὐδὲ ἐνὶ Ξ q: οὐδενὶ A.

- B** τούτου ὀρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὄρμᾶ. Δῆλον δὴ. Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἕτερον ἂν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥσπερ θηρίου¹ ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ δὴ, φάμεν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τὰναντία πράττει². Οὐ γὰρ οὖν. "Ὡσπερ γε, οἶμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἅμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνται τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἢ ἀπωθοῦσα χεῖρ, ἑτέρα δὲ ἢ προσαγομένη.
- C** Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλκειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις. Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἂν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεύον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλύον πιεῖν, ἄλλο ὄν καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; "Ἐμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. "Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλύον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται, ὅταν ἐγγίγνηται³, ἐκ
- D** λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἔλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὲ ἀλόγως, ἦν δ' ἐγώ, ἀξιῶσομεν αὐτὰ διττά τε καὶ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν ᾧ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ᾧ ἐρᾶ τε καὶ πεινῆ καὶ διψῆ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἑταῖρον⁴. Οὐκ, ἀλλ'
- E** εἰκότως, ἔφη, ἠγοίμεθ' ἂν οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὠρίσθω εἶδη ἐν ψυχῇ ἐνόντα· τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ ᾧ θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρω ἂν εἴη ὁμοφυές; "Ἴσως, ἔφη, τῷ ἑτέρω, τῷ ἐπιθυμητικῷ. "Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ποτέ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ, ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιῶν ἐκ Πειραιέως ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἅμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῖ, ἅμα δὲ αὖ δυσχεραῖνοι καὶ ἀπο-
- 440 τρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μάχοιτό τε καὶ παρρακαλύπτουτο,

¹ θηρίον Ξ: θηρίου Α.² πράττει Ast: πράττοι Α.³ ἐγγίγνηται

coniecit Schneider: ἐγγένηται codd.

⁴ ἑταῖρον Π: ἕτερον Α.

κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας διελκύσας τοὺς ὀφθαλμοὺς προσδραμὼν πρὸς τοὺς νεκρούς, ἰδοὺ ὑμῖν, ἔφη, ὦ κακοδαίμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος. Ἦκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίοτε ταῖς ἐπιθυμίαις ὡς ἄλλο ὄν ἄλλω. Σημαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανόμεθα, ὅταν βιάζονται τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι, λαιδοροῦντά τε αὐτὸν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν B αὐτῷ, καὶ ὡσπερ δυοῖν στασιαζόντων ξύμμαχον τῷ λόγῳ γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ' ἐπιθυμίαις αὐτὸν κοινωνήσαντα, αἰροῦντος λόγου μὴ δεῖν ἀντιπράττειν, οἶμαί σε οὐκ ἂν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σαυτῷ¹ τοῦ τοιούτου αἰσθῆσθαι, οἶμαι δ' οὐδ' ἐν ἄλλω. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ C ὄσφ ἂν γενναιότερος ἦ, τοσοῦτῳ ἤττον δύναται ὀργίζεσθαι καὶ πεινῶν καὶ ῥιγῶν καὶ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν τοιούτων πᾶσχων ὑπ' ἐκείνου, ὃν ἂν οἴηται δικαίως ταῦτα δρᾶν, καί, ὃ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ θυμός; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαι τις ἡγήται, οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖ² τε καὶ χαλεπαίνει, καὶ ξυμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι δικαίῳ³, καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ῥιγῶν καὶ D πάντα τὰ τοιαῦτα πᾶσχειν, καὶ ὑπομένων⁴ νικᾶ, καὶ οὐ λήγει τῶν γενναίων, πρὶν ἂν ἡ διαπράξηται ἢ τελευτήσῃ ἢ ὡσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακληθεῖς πραινθή; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ ᾧ λέγεις· καίτοι γ' ἐν τῇ ἡμετέρῃ πόλει τοὺς ἐπικούρους ὡσπερ κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὡσπερ ποιμένων πόλεως. Καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς ὃ βούλομαι λέγειν. ἀλλ' ἦ⁵ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖ; Τὸ

¹ σαυτῷ A¹: εἰαυτῷ II et corr. A².

² ζεῖ Ξ η: ζητεῖ A.

³ καὶ ξυμμαχεῖ—δικαίῳ post χαλεπαίνει codd.: an post πᾶσχειν?

⁴ καὶ ὑπομένων Ξ: ὑπομένων καὶ A.

⁵ ἦ Ast: εἰ codd.

Ε ποῖον; "Οτι τούναντίον ἢ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικὸν τι αὐτὸ¹ φόμεθα εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῖν φαμέν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὄπλα πρὸς τὸ λογιστικόν. Παντάπασιν, ἔφη. Ἄρ' οὖν ἕτερον ὄν καὶ τούτου², ἢ λογιστικοῦ τι³ εἶδος, ὥστε μὴ τρία, ἀλλὰ δύο εἶδη εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἢ καθάπερ ἐν τῇ πόλει ξυνείχεν αὐτὴν τρία ὄντα γένη, 441 | χρηματιστικόν, ἐπικουρικόν⁴, βουλευτικόν, οὕτως καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον τοῦτό ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπικουρον ὄν τῷ λογιστικῷ φύσει, εἰ μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῆ; Ἄνάγκη, ἔφη, τρίτον. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἂν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φανῆ, ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἕτερον ὄν. Ἄλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη, φανῆναι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτό γ' ἂν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθύς γενόμενα μεστά ἐστι, λογισμοῦ δ' ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δο- Β κούσιν οὐδέποτε μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέ ποτε. Ναὶ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἂν τις ἴδοι ὃ λέγεις, ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὃ ἄνω που ἐκεῖ εἶπομεν, τὸ τοῦ Ὅμηρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἕτερον ἐτέρῳ ἐπιπλήττου πε-
C ποίηκεν Ὅμηρος τὸ ἀναλογισάμενον περὶ τοῦ βελτιούος
τε καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῆ, ἔφη,
ὀρθῶς λέγεις.

XVI. Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μόγις διανευέκαμεν, καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὁμολογείται, τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ αὐτὰ δ' ἐν ἐνὸς⁵ ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη⁶ ἐνεῖναι καὶ ἴσα τὸν ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῖνό γε ἤδη

¹ αὐτὸ Ξ q: αὐτῷ Α.

² τούτου Ξ: τοῦτο Α.

³ τι Π: om. Α.

⁴ ἐπικουρικόν Π: ἐπικουρητικόν Α.

⁵ ἐνὸς Ξ q: ἐνὶ Α.

⁶ γένη Π²:

γένει Α.

ἀναγκαῖον, ὡς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ᾧ, οὕτω καὶ τὸν ἰδιώτην
καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μὴν; Καὶ ᾧ δὴ ἀνδρείος ἰδιώτης
καὶ ὡς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀνδρείαν¹ καὶ οὕτως, καὶ τᾶλλα D
πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαύτως ἀμφοτέρω ἔχειν. Ἀνάγκη.
Καὶ δίκαιον δὴ, ᾧ Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι
τῷ αὐτῷ τρόπῳ, ᾧπερ καὶ πόλις ἦν δικαία. Καὶ τοῦτο
πᾶσα ἀνάγκη. Ἄλλ' οὐ πῆ μὴν τοῦτο ἐπιλελήσμεθα, ὅτι
ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν
ὄντων γενῶν δικαία ἦν. Οὐ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελή-
σθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ ἡμῶν ἕκαστος,
ὅτου ἂν τὰ αὐτοῦ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττη, οὗτος E
δίκαιός τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ μάλα, ἢ δ'
ὅς, μνημονευτέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν
προσῆκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάσης τῆς
ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόω εἶναι καὶ
ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὡςπερ ἐλέγο-
μεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις σύμφωνα αὐτὰ
ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις | τε 442
καλοῖς καὶ μαθήμασιν, τὸ δὲ ἀνιείσα παραμυθουμένη,
ἡμεροῦσα ἀρμονία τε καὶ ῥυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἢ δ' ὅς.
Καὶ τούτῳ δὴ οὕτω τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς τὰ αὐτῶν
μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστατήσεται² τοῦ ἐπιθυμη-
τικοῦ, ὃ δὴ πλείστον τῆς ψυχῆς ἐν ἑκάστῳ ἐστὶ καὶ
χρημάτων φύσει ἀπληστότατον· ὃ³ τηρήσεται, μὴ τῷ
πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ
καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὐτοῦ πράττη, ἀλλὰ
καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὧν οὐ προσῆκον B
αὐτῷ γενῶν⁴, καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ.
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἕξωθεν
πολεμίους τούτῳ ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην⁵ ὑπὲρ ἀπάσης

¹ ἀνδρείαν Ξ q: καὶ ἀνδρείαν A.

² προστατήσεται Bekker: προστή-
σεται codd.

³ δ Ξ q: ᾧ A¹: ᾧ A².

⁴ γένει A: γενῶν q.

⁵ φυλαττοίτην q: φυλάττοι· τὴν A.

τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἔστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρείου

C δὴ, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἓνα ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασώξῃ διὰ τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου¹ παραγγελλθὲν δεινόν τε καὶ μῆ. Ὁρθῶς γ', ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ δ' ἡρχέν τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὐτὸν κἀκείνο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ συμφέροντος ἕκαστῳ τε καὶ ὕλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; σώφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ συμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν

D τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τὸ ἀρχομένῳ² τὸ λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ; Σωφροσύνη γοῦν, ἣ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστίν ἢ τοῦτο, πόλεός τε καὶ ἰδιώτου. Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ᾧ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως³ ἔσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μὴ πῃ ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ

E ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ὡδε γάρ, ἣν δ' ἐγώ, παντάπασιν ἂν βεβαιωσαίμεθα, εἴ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέρουτες. Ποῖα δὴ; Οἶον εἰ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περὶ τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνη ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἂν παρακαταθήκην χρυσοῦ ἢ ἀργυρίου δεξάμενος ὁ τοιοῦτος ἀποστερηῆσαι, τίν' ἂν οἶε οἰηθῆναι τοῦτο⁴ αὐτὸν

443 | δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδέν'⁵ ἂν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν ἢ ἰδίᾳ ἐταίρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων ἐκτός ἂν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἄπιστος ἢ⁶ κατὰ ὄρκους ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὁμολογίας. Πῶς γὰρ ἂν; Μοιχεῖται μὴν⁷ καὶ

¹ τοῦ λόγου Ξ q²: τῶν λόγων Α.² τῷ ἀρχομένῳ ν: τῷ ἀρχομένῳ Α.³ οὕτως Α: an οὗτος (cum Vind. E) ?⁴ τοῦτο Ξ q: τοῦτον Α.⁵ οὐδέν' Π: οὐδέν Α.⁶ ἢ Ξ q: ἢ Α.⁷ μὴν Π: μὲν Α.

γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ
 μᾶλλον ἢ τῷ τοιούτῳ προσήκουσι. Παντὶ μέντοι, ἔφη.
 Οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον, ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ B
 ἕκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἄρχεσθαι ;
 Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἔτι τι οὖν ἕτερον ζητεῖς
 δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην τὴν δύναμιν, ἢ τοὺς τοιούτους
 ἀνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις ; Μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐκ
 ἔγωγε.

XVII. Τέλεον¹ ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται,
 ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι, ὡς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως
 οἰκίζεις κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχὴν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς C
 δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασιν μὲν
 οὖν. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὦ Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὠφέλει²,
 εἰδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν
 φύσει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν,
 τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τᾶλλα δὴ οὕτως.
 Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτο μὲν τι ἦν, ὡς εἴκειν, ἢ
 δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξι τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ
 περὶ τὴν ἐντός, ὡς ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν³ καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μὴ D
 ἐάσαντα τᾶλλότρια πράττειν ἕκαστον ἐν αὐτῷ μηδὲ πολυ-
 πραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ
 ὄντι τὰ οἰκεία εὖ θέμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ
 κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ⁴ καὶ ξυναρμόσαντα
 τρία ὄντα ὡσπερ ὄρους τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς νεάτης τε
 καὶ ὑπάτης καὶ μέσης⁵, καὶ εἰ⁶ ἄλλα ἅττα μεταξὺ τυγχάνει E
 ὄντα, πάντα ταῦτα ξυנדῆσαντα καὶ παντάπασιν ἓνα γενό-
 μενον ἐκ πολλῶν, σῶφρονα καὶ ἡρμοσμένον, οὕτω δὴ
 πράττειν ἤδη, εἴαν τι πράττη, ἢ περὶ χρημάτων κτήσιν ἢ
 περὶ σώματος θεραπείαν ἢ καὶ πολιτικόν τι ἢ περὶ τὰ

¹ τέλεον Π : τελευταῖον Α, sed in marg. γρ τέλεον.

ὠφέλει Α.

³ ἑαυτὸν Π : ἑαυτῶν Α.

⁴ αὐτὸν—ἑαυτῷ Π : om. Α.

⁵ Sic codd. : νεάτην—ὑπάτην—μέσην Hartman.

⁶ καὶ εἰ Π : εἰ καὶ Α.

² ὠφέλει Ast:

ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα
 δικαίαν μὲν καὶ καλὴν πράξιν, ἣ ἂν ταύτην τὴν ἔξιν σφύζη
 τε καὶ συναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν
 444 ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην, ἄδικον δὲ πράξιν, | ἣ ἂν ἀεὶ
 ταύτην λύη, ἀμαθίαν δὲ τὴν ταύτῃ αὐτῇ ἐπιστατοῦσαν δόξαν.
 Παντάπασιν, ἣ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν,
 ἦν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν, καὶ
 δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ φαίμεν ἡύρηκέναι,
 οὐκ ἂν πάνυ τι, οἶμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία
 οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

XVIII. Ἔστω δὲ, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ τοῦτο
 σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ
 B αὐτῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμο-
 σύνην καὶ ἀλλοτριπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους
 τινὸς τῷ ὄλῳ τῆς ψυχῆς, ἢ ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσήκον,
 ἀλλὰ τοιοῦτου ὄντος φύσει, οἷου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν
 τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι¹; τοιαῦτ' ἄττα, οἶμαι, φήσομεν
 καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τὴν τε ἀδικίαν
 καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ συλλήβδην
 C πᾶσαν κακίαν. Ταῦτὰ μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν
 δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ²
 δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἤδη
 σαφῶς, εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δὲ;
 Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν
 τε καὶ νοσῶδων, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ.
 Πῆ; ἔφη. Τὰ μὲν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιοῖ, τὰ δὲ
 νοσῶδη νόσον. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν
 D δικαιοσύνην ἐμποιοῖ, τὸ δ' ἄδικα ἀδικίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι
 δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν
 καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ
 δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ'

¹ ἀλλὰ—γένους ὄντι Ξ: pro τῷ τοῦ A habet τοῦ δ' αὐτῷ δουλεύειν. Haec omnia insiticia esse censemus. ² τὸ q: τὰ A.

ἄλλου. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναί τε κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῆ, ἔφη. Ἄρετή μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὑγίειά τε τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰσχος καὶ **E** ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτω. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτήσιν φέρει, τὰ δ' αἰσχροῦ εἰς κακίας; Ἀνάγκη.

XIX. Τὸ δὴ λοιπὸν ἤδη, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστὶ σκέψασθαι, πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ | καλὰ **445** ἐπιτηδεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ τοιοῦτος ᾖν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ διδῶ δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἄλλ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνεσθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομένης δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ τούτου ὧ ζῶμεν φύσεως ταραττομένης καὶ διαφθειρομένης **B** βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἂν βουλευθῆ ἄλλο πλὴν τούτου, ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλαγῆσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδήπερ ἐφάνη γε ὄντα ἐκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελόιον γάρ, ἦν δ' ἐγώ. Ἄλλ' ὅμως ἐπέειπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν, ὅσον οἷόν τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐ χρὴ ἀποκάμνειν. Ἦκιστα νῆ τὸν Δία, ἔφη, πάντων ἀποκνητέον¹. Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἴδῃς, ὅσα καὶ **C** εἶδη ἔχει ἢ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἢ γε δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἐπομαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου, ἐν μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἀπειρα δὲ τῆς κακίας, τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἄττα, ὧν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

¹ ἀποκνητέον codd.: ἀποκμητέον Bekker.

Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἶδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι **D** εἶναι. Πόσοι δὴ; Πέντε μὲν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη, τίνες. Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἶη ἂν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἂν καὶ διχῆ· ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἐνὸς ἐν τοῖς ἄρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἂν κληθείη, πλειόνων δὲ ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε **E** εἷς ἐγγεγνόμενος¹ κινήσειεν ἂν τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῆ τε καὶ παιδείᾳ χρησάμενος, ἧ διήλομεν. Οὐ γὰρ εἰκόσ, ἔφη.

¹ ἐγγεγνόμενος Ξ g: ἐγγεγνόμενοι A.

Ε.

I. Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ 449
 πολιτείαν καὶ ὀρθὴν καλῶ, καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον· κακὰς
 δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἶπερ αὕτη ὀρθή, περὶ τε
 πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατα-
 σκευήν, ἐν τέτταρσι ποιηρίας εἶδεσιν οὐσας. Ποίας δὴ
 ταύτας; ἔφη¹. καὶ ἐγὼ μὲν ἦα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν, ὡς μοι
 ἐφαίνοντο ἕκασται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέ- B
 μαρχος—σμικρὸν γὰρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο—
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν
 αὐτοῦ παρὰ τὸν ὄμω ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο καὶ
 ἵπρωτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἅττα προσκεκυφώς, ὦν ἄλλο μὲν
 οὐδὲν κατηκούσαμεν, τότε δέ· Ἀφήσομεν οὖν, ἔφη, ἢ τί
 δράσομεν; Ἡκιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, μέγα ἤδη λέγων.
 καὶ ἐγὼ, Τί μάλιστα, ἔφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σέ, ἢ δ' ὅς.
 Ὅτι² ἐγὼ εἶπον τί μάλιστα; Ἀπορραθυμεῖν ἡμῖν δοκεῖ, C
 ἔφη, καὶ εἶδος ὅλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου,
 ἵνα μὴ διέλθῃς, καὶ λήσειν οἰηθῆναι εἰπὼν αὐτὸ φαύλως,
 ὡς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παίδων παντὶ δῆλον, ὅτι
 κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὀρθῶς, ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε;
 Ναί, ἢ δ' ὅς· ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς τοῦτο, ὡσπερ τᾶλλα, λόγου

¹ ἔφη II: om. A.

² ὅτι III: ἔτι A. Distinctionem quam vulgo

ponunt post ὅτι et εἶπον delevimus.

δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωρίας· πολλοὶ γὰρ ἂν γένοιτο.
D μὴ οὖν παρήσ ὄντινα σὺ λέγεις. ὡς ἡμεῖς πάλαι περιμέ-
 νομεν οἰόμενοί σέ που μνησθήσεσθαι παιδοποιίας τε πέρι,
 πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσιν,
 καὶ ὅλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωρίαν γυναικῶν τε καὶ
 παίδων· μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὅλον εἰς πολιτείαν
 ὀρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς γιγνόμενον. νῦν οὖν, ἐπειδὴ ἄλλης
 ἐπιλαμβάνει πολιτείας πρὶν ταῦτα ἱκανῶς διελέσθαι,
 450 δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἤκουσας, τὸ σέ | μὴ μεθιέναι,
 πρὶν ἂν ταῦτα πάντα ὥσπερ τᾶλλα διέλθῃς. Καὶ ἐμὲ
 τοίνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινωρὸν τῆς ψήφου ταύτης
 τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογ-
 μένα ἡμῖν νόμιζε, ὦ Σώκρατες.

II. Οἶον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσασθε ἐπιλαβόμενοί μου.
 ὅσον λόγον πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς κινεῖτε περὶ τῆς
 πολιτείας· ἦν ὡς ἤδη διεληλυθὼς ἔγωγε ἔχαιρον, ἀγαπῶν
 εἴ τις εἶσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος ὡς τότε ἐρρήθη. ἂ νῦν
B ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ ἴστε ὅσον ἐσμὸν λόγων ἐπεγεί-
 ρετε· ὃν ὀρῶν ἐγὼ παρήκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν
 ὄχλον. Τί δέ; ἦ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος· χρυσοχοήσοντας
 οἶε τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφίχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομέ-
 νους; Ναί, εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον δέ γ', ἔφη, ὦ
 Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν ὅλος ὁ βίος
 νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔα· σὺ δὲ περὶ ὧν
 ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ἢ σοι δοκεῖ διεξιῶν, τίς ἢ
C κοινωρία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παίδων τε πέρι καὶ γυναικῶν
 ἔσται καὶ τροφῆς νέων ἔτι ὄντων, τῆς ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ
 γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παιδείας, ἢ δὴ ἐπιπουωτάτη
 δοκεῖ εἶναι. πειρώ οὖν¹ εἰπεῖν τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι
 αὐτήν. Οὐ ράδιον, ὦ εὐδαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν·
 πολλὰς γὰρ ἀπιστίας ἔχει ἔτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν
 διήλθομεν. καὶ γὰρ ὡς δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἂν, καὶ

¹ οὖν II: ἂν A.

εἶ ὅ τι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἂν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτη D
 ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἄπτεσθαι, μὴ
 εὐχὴ δοκῆ εἶναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε. Μηδέν, ἢ δ' ὅς,
 ὄκνει· οὔτε γὰρ ἀγνώμονες οὔτε ἀπιστοὶ οὔτε δύσνοι οἱ
 ἀκουσόμενοι. καὶ ἐγὼ εἶπον ὦ ἄριστε, ἢ που βουλόμενός
 με παραθαρρύνειν λέγεις; Ἐργώ, ἔφη. Πᾶν τοῖνυν, ἦν δ'
 ἐγώ, τοῦναντίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ
 εἰδέναι ἂ λέγω, καλῶς εἶχεν ἢ παραμυθία· ἐν γὰρ φρονί- E
 μοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φίλων τάληθῆ
 εἰδότα λέγειν ἀσφαλές καὶ θαρραλέον, ἀπιστοῦντα δὲ καὶ
 ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δρῶ, φοβερόν
 τε καὶ σφαλερόν, οὐ τι γέλωτα | ὀφλεῖν· παιδικὸν γὰρ 451
 τοῦτό γε· ἀλλὰ μὴ σφαλεῖς τῆς ἀληθείας οὐ μόνον αὐτὸς
 ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι περὶ ἂ
 ἦκιστα δεῖ σφάλλῃσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὦ
 Γλαύκων, χάριν οὐ μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλαττον
 ἀμάρτημα ἀκουσίως τινὸς φονεῖα γενέσθαι, ἢ ἀπατεῶνα
 καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων νομίμων πέρι. τοῦτο
 οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύει ἐν ἐχθροῖς κρεῖττον ἢ
 φίλοις· ὥστε εὐ με παραμυθεῖ. καὶ ὁ Γλαύκων γελάσας B
 Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ
 τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καθαρὸν¹ εἶναι καὶ μὴ
 ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θαρρήσας λέγε. Ἄλλὰ μέντοι,
 εἶπον, καθαρὸς γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφεθείς, ὡς ὁ νόμος λέγει·
 εἰκὸς δέ γε, εἶπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε. Λέγε τοῖνυν, ἔφη, τούτου
 γ' ἕνεκα. Λέγειν δὴ², ἔφην ἐγώ, χρῆ ἀνάπαλι αὐ νῦν, ἂ
 τότε³ ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν. τάχα δὲ οὕτως ἂν ὀρθῶς ἔχοι, C
 μετὰ ἀνδρείου δρᾶμα παντελῶς διαπεραυθέν τὸ γυναικεῖον
 αὐ περαίνειν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλεῖ.

III. Ἀνθρώποις γὰρ φύσι καὶ παιδευθεῖσιν ὡς ἡμεῖς
 διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων

¹ καθαρὸν II: καὶ καθαρὸν A.

² δὴ II: δὲ A.

³ ἂ τότε v:

ἂ ποτε A.

- τε καὶ γυναικῶν κτήσις τε καὶ χρεία ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ὄρμην ἰοῦσιν, ἦνπερ τὸ πρῶτον ὠρμήσαμεν· ἐπεχειρήσαμεν δέ που ὡς ἀγέλης φύλακὰς τοὺς ἄνδρας καθιστάναι
- D** τῷ λόγῳ. Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν καὶ τροφήν παραπλησίαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ ἡμῖν πρέπει ἢ οὐ. Πῶς; ἔφη. Ὡδε. τὰς θηλείας τῶν φυλόκων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἴομεθα δεῖν, ἄπερ ἂν οἱ ἄρρενες φυλάττωσι, καὶ ξυνθηρεύειν καὶ τᾶλλα κοινῇ πράττειν, ἢ τὰς μὲν οἴκουρεῖν ἔνδον ὡς ἀδυνάτους διὰ τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὺς δὲ πονεῖν τε καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποίμνια; Κοινῇ, ἔφη,
- E** πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς ἰσχυροτέροις. Οἶόν τ' οὖν, ἔφη ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρῆσθαί τινι ζῳῷ, ἂν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῶς; Οὐχ οἶόν τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξίν ἐπὶ ταῦτά χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταῦτά καὶ διδακτέον αὐτάς.
- 452 | **Ναί.** Μουσικὴ μὲν¹ ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικὴ ἐδόθη. **Ναί.** Καὶ ταῖς γυναιξίν ἄρα τούτῳ τῷ τέχνῳ καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον καὶ χρηστέον κατὰ ταῦτά. Εἰκόσ ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἴσως δὴ, εἶπον, παρὰ τὸ ἔθος γελοῖα ἂν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πράξεται ἢ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ, γελοιώτατον αὐτῶν ὁρᾶς; ἢ δῆλα δὴ, ὅτι γυμνὰς τὰς γυναικὰς ἐν ταῖς
- B** παλαιίστραις γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ ἤδη τὰς πρεσβυτέρας, ὥσπερ τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἠδεῖς τὴν ὄψιν ὅμως φιλογυμναστώσιν; **Νῆ** τὸν Δία, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν, ὡς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπεὶπερ ὠρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἶα ἂν εἶποιεν εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν
- C** γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὄπλων σχέσιν καὶ ἵππων ὀχήσεις.

¹ μὲν codd.: μὴν H. Richards.

Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Ἄλλ' ἐπεὶπερ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεηθείσιν τε τούτων μὴ τὰ αὐτῶν πράττειν ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ τοῖς Ἑλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα, ἄπερ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἀνδρας ὀρᾶσθαι, καὶ ὅτε ἤρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτοι μὲν Κρήτες, ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξήν τοῖς τότε D ἀστείοις πάντα ταῦτα κωμωδεῖν. ἢ οὐκ οἶει; Ἐγωγε. Ἄλλ' ἐπειδὴ, οἶμαι, χρωμένοις ἄμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἐξερρήνῃ ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μνηυθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλο τι ἠγείται ἢ τὸ κακόν, καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην τινα ὄψιν ἀποβλέπων ὡς γελοίου¹ E ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε καὶ κακοῦ καὶ καλοῦ αὐ² σπουδάζει πρὸς ἄλλον³ τινα σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

IV. Ἄρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτῶν⁴ ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ ἢ οὐ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβήτησαι, πότερον δυνατὴ φύσις ἢ ἀνθρώπινη ἢ θήλεια τῇ τοῦ 453 ἄρρενος γένους κοινωνῆσαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα, ἢ οὐδ' εἰς ἓν, ἢ εἰς τὰ μὲν οἶα τε, εἰς δὲ τὰ οὐ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; Ἄρ' οὐχ οὕτως ἀν κάλλιστα τις ἀρχόμενος ὡς τὸ εἰκὸς καὶ κάλλιστα τελευτήσειεν; Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα τὰ τοῦ ἐτέρου λόγου πολιορκῆται; Οὐδέν, ἔφη, κωλύει. B Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι Ὡ Σώκρατες τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ

¹ ἀποβλέπων ὡς γελοίου codd.: ἀποβλέπων Cobet.   ² καὶ καλοῦ αὐ Ἀ: om. Ξ: an αὐ?   ³ ἄλλον codd.: an καὶ καλόν— < ἄλλο, > ἄλλον?

⁴ αὐτῶν Ξ q: αὐτὸν Α.

τῆς κατοικίσεως, ἣν ᾠκίζετε πόλιν, ὠμολογεῖτε δεῖν κατὰ φύσιν ἕκαστον ἓνα ἐν τῷ αὐτοῦ πράττειν. Ὁμολογήσαμεν, οἶμαι· πῶς γὰρ οὐ; Ἔστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ διαφέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει προστάττειν
C τὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν; Τί μὴν; Πῶς οὖν οὐχ ἀμαρτάνετε νῦν καὶ τὰναντία ὑμῖν αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὐτοὺς ἀνδρας καὶ τὰς γυναῖκας δεῖν τὰ αὐτὰ πράττειν, πλείστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; ἔξεῖς τι, ὦ θαυμάσιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης, ἔφη, οὐ πάνυ ῥάδιον· ἀλλὰ σοῦ δεήσομαί τε καὶ δέομαι καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτ' ἐστίν, ἐρμηνεῦσαι. Ταῦτ' ἐστίν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἀ
D ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὠκνοῦν ἄπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ παίδων κτήσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν¹. Οὐ γάρ, εἶπον· ἀλλὰ δὴ ὧδ' ἔχει· ἂν τέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἂν τε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεὶ οὐδὲν ἦττον. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σῶζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἣτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἂν, ἢ
E τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. Ἔοικεν, ἔφη. Φέρε δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἴαν πῃ εὕρωμεν τὴν ἔξοδον. ὠμολογοῦμεν² γὰρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῖν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτὰ φαμεν νῦν δεῖν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατηγορεῖτε³; Κομιδῆ γε. Ἡ
454 γενναία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, ἢ | δύναμις τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης. Τί δὴ; Ὅτι, εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ ἄκουτες πολλοὶ ἐμπίπτειν καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν, ἀλλὰ διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἶδη διαιρούμενοι τὸ

¹ Sic codd.: an οὐ—ἔοικεν post τροφήν et οὐ μὰ τὸν Δία post εἶπον?

² ὠμολογοῦμεν Ξ q: ὁμολογοῦμεν A.

³ κατηγορεῖτε A: κατηγορεῖται F T.

λεγόμενον ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντίωσιν, ἔριδι, οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Ἔστι γὰρ δὴ, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύομεν B γοῦν ἄκουτες ἀντιλογίας ἄπτεσθαι. Πῶς; Τὸ μὴ¹ τὴν αὐτὴν φύσιν ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν, ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδ' ὀπηροῦν, τί εἶδος τὸ τῆς ἐτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τί τείνου ὠριζόμεθα τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλη φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοιγάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἀνερωτᾶν C ἡμᾶς αὐτούς, εἰ ἢ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ οὐχ ἢ ἐναντία, καὶ ἐπειδὴν ὁμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν φαλακροὶ σκυτοτομῶσιν, μὴ ἐὰν κομήτας, ἐὰν δ' αὖ κομηται, μὴ τοὺς ἐτέρους. Γελοῖον μὲντ' ἂν εἴη, ἔφη. Ἔρα κατ' ἄλλο τι, εἶπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ ὅτι τότε οὐ πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἐτέραν φύσιν ἐπιθέμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιωσεῶς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν, D τὸ² πρὸς αὐτὰ τείνου τὰ ἐπιτηδεύματα; οἶον ἰατρικὸν³ μὲν καὶ ἰατρικὸν τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν· ἢ οὐκ οἶει; Ἔγωγε. Ἰατρικὸν δὲ καὶ τεκτονικὸν ἄλλην; Πάντως που.

V. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτηδεύμα διαφέρουν φαίνεται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἑκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι· ἐὰν δ' αὐτῷ τούτῳ φαίνεται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν ὀχεύειν, οὐδέν τί πω φήσομεν E μᾶλλον ἀποδεδείχθαι, ὡς πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν

¹ μὴ Ξ: om. A.   ² τὸ—τείνον τὰ q: τὰ—τείνοντα A.   ³ ἰατρικὸν nos: ἰατρικὴν (ἰατρικὸν q) τὴν ψυχὴν ὄντα A.

τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία
 455 λέγοντα τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευῆν οὐχ ἢ αὐτή, ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρήμα ἱκανῶς εἰπεῖν οὐ ῥάδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γὰρ ἄν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολου-
 Β θῆσαι ἡμῖν, εἴαν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα, ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἐπιτήδευμα ἴδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. Ἴθι δὴ, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου· ἄρα οὕτως ἔλεγες τὸν μὲν εὐφυῆ πρὸς τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν ᾧ ὁ μὲν ῥαδίως τι μαθάνοι, ὁ δὲ χαλεπῶς, καὶ ὁ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὐρετικὸς εἶη οὗ ἔμαθεν, ὁ δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης μηδ' ἂ ἔμαθε
 C σῶζοιτο, καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἱκανῶς ὑπηρετοῖ τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῖτο; ἄρ' ἄλλα ἅττα ἐστὶν ἢ ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἕκαστα καὶ τὸν μὴ ὀρίζου; Οὐδεῖς, ἢ δ' ὅς, ἄλλα φήσει. Οἷσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν,
 D ἐν οἷς δὴ τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστότατόν ἐστι πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. γυναῖκες μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλὰ· τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστίν, ὦ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ' ἀνδρὸς διότι ἀνήρ, ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμένα αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζῴοις, καὶ πάντων μὲν
 E μετέχει γυνὴ ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνήρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. Ἦ

οὖν ἀνδράσι πάντα προστάζομεν, γυναικὶ δ' οὐδέεν; Καὶ πῶς; Ἄλλ' ἔστι γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική, ἢ δ' οὐ, καὶ μουσική, ἢ δ' ἄμουσος φύσει. Τί μὴν; Γυμναστικὴ δ' ἄρα οὐ, οὐδὲ πολεμική, ἢ δὲ ἀπόλεμος καὶ 456 οὐ φιλογυμναστικὴ; Οἶμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφος τε καὶ μισόσοφος; καὶ θυμοειδής, ἢ δ' ἄθυμος; Ἔστι καὶ ταῦτα. Ἔστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἢ δ' οὐ. ἢ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἢ αὐτῆ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἢ¹ ἰσχυροτέρα ἐστίν. Φαίνεται.

VI. Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀν- B
δράσι ἐκλεκταὶ συνοικεῖν τε καὶ συμφυλάττειν, ἐπεὶ περ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς φύσεσιν; Τὰ αὐτά. Ἦκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περιφερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶ μουσικὴν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδιδόναι. Παντάπασιν μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς C ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπεὶ περ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα παρὰ φύσιν μᾶλλον, ὡς ἔοικε, γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἢ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά τε² καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; Ἦν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται; Ναί. Ὅτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογηθῆναι; Δῆλον. Οὐκοῦν πρὸς γε τὸ φυλακικὴν γυναικα γενέσθαι οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἀνδρας ποιήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναικας, ἄλλως τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβοῦσα; Οὐκ ἄλλη. Πῶς D οὖν ἔχεις δόξης τοῦ τοιούδε πέρι; Τίνος δὴ; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν μὲν ἀμείνω ἀνδρα, τὸν δὲ χεῖρω· ἢ πάντας ὁμοίους ἡγεῖ; Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει, ἢν ῥέκίζομεν, πότερον οἶε ἡμῖν ἀμείνους ἀνδρας ἐξεργάσθαι

¹ ἢ II: om. A.² τε Flor. T: γε A.

τοὺς φύλακας τυχόντας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, **Ε** ἐρωτᾶς. Μανθάνω, ἔφη. τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναῖκες τῶν γυναικῶν οὐχ αὐταὶ ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολὺ. Ἔστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναικᾶς τε καὶ ἀνδρας ὡς ἀρίστους ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστιν. Τοῦτο δὲ μουσικὴ τε καὶ γυμναστικὴ παραγιγνόμεναι, ὡς ἡμεῖς **457** | διήλθομεν, ἀπεργάζονται; Πῶς δ' οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατόν, ἀλλὰ καὶ ἄριστον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν. Οὕτως. Ἐποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπεὶ περ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον· τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξίν ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν. ὁ δὲ **Β** γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξί, τοῦ βελτίστου ἕνεκα γυμναζόμεναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου¹ δρέπων καρπὸν, οὐδὲν οἶδεν, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ οὐδ' ὅ τι πράττει. κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν. Παντάπασι μὲν οὖν.

VII. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν ὧσπερ κῦμα φῶμεν διαφεύγειν τοῦ γυναικείου πέρι νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ παντάπασι κατακλυσθῆναι τιθέντας ὡς δεῖ κοινῇ πάντα **С** ἐπιτηδεύειν τοὺς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας, ἀλλὰ πῃ τὸν λόγον αὐτὸν αὐτῷ ὁμολογεῖσθαι, ὡς δυνατὰ τε καὶ ὠφέλιμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἴδῃς. Λέγε δὴ, ἴδω, ἔφη. Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἔπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῶμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν **D** τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδεὶν μηδεμίαν συνοικεῖν, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν κοινούς, καὶ μήτε

¹ γελοίου J. G. S. Schneider: γελοίου σοφίας codd.

γονέα ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὐτοῦ μήτε παῖδα γονέα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μείζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρα καὶ τοῦ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περί γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθὸν κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινούς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οἶόν τε· ἀλλ' οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ πλείστην ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἦ δ' ὅς, E εὖ μάλ' ἂν ἀμφισβητηθεῖη. Λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, λόγων σύστασιν· ἐγὼ δ' ὦμην ἔκ γε τοῦ ἐτέρου ἀποδράσασθαι, εἴ σοι δόξειεν ὠφελίμου εἶναι, λοιπὸν δὲ δὴ μοι ἔσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἄλλ' οὐκ ἔλαθες, ἦ δ' ὅς, ἀποδιδράσκων· ἀλλ' ἀμφοτέρων περὶ δίδου λόγον. Ὑφεκτέον, ἦν δ' ἐγώ, δίκην. τὸσόνδε μέντοι χάρισαί μοι· ἔασόν με | ἐορτάσαι, ὥσπερ οἱ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν εἰώθασιν ἐστιᾶ- 458 σθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύονται. καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοί που, πρὶν ἐξευρεῖν, τίνα τρόπον ἔσται τι ὧν ἐπιθυμοῦσι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμενοι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, θέντες ὡς ὑπάρχον εἶναι ὃ βούλονται, ἤδη τὰ λοιπὰ διατάττουσιν καὶ χαίρουσιν διεξιόντες οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν ἔτι ἀργότεραν ποιοῦντες. ἤδη οὖν καὶ αὐτὸς B μαλθακίζομαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι καὶ ὕστερον ἐπισκέψασθαι, ἦ δυνατὰ, νῦν δὲ ὡς δυνατῶν ὄντων θεὸς σκέψομαι, ἄν μοι παρήῃς, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γιγνόμενα, καὶ ὅτι πάντων ξυμφορώτατ' ἂν εἴη πραχθέντα τῇ πόλει καὶ τοῖς φύλαξιν. ταῦτα πειράσομαί σοι πρότερα συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἴπερ παρήῃς. Ἄλλὰ παρήμυ, ἔφη, καὶ σκόπει.

Οἶμαι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρχοντες ἄξιοι τούτου τοῦ ὀνόματος, οἳ τε τούτοις ἐπίκουροι κατὰ C ταῦτά, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ἐπιταπτόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξειν τὰ μὲν αὐτοὺς πειθομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ καὶ μιμουμένους, ὅσα ἂν ἐκείνοις ἐπιτρέψωμεν. Εἰκόσ,

ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς ὡσπερ τοὺς ἀνδρας ἐξέλεξας οὕτω καὶ τὰς γυναῖκας ἐκλέξας παραδώσεις καθ' ὅσον οἶόν τε ὁμοφυεῖς· οἱ δὲ ἄτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινὰ ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν
 D τοιοῦτο κεκτημένου, ὁμοῦ δὴ ἔσονται, ὁμοῦ δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι, τῆς ἐμφύτου ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μίξιιν. ἢ οὐκ ἀναγκαῖά σοι δοκῶ λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἢ δ' ὅς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις, αἱ κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἔλκειν τὸν πολλὸν λεῶν.

VIII. Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα, ὦ
 E Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι¹ ἀλλήλοισι ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ποιεῖν οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει οὐτ' ἐάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροῦς εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα· εἶεν δ' ἂν ἱεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι. Παντάπασι
 459 μὲν οὖν. | Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώτατοι ἔσονται; τότε μοι λέγε, ὦ Γλαύκων· ὁρῶ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας θηρευτικούς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἄρ' οὖν, ὦ πρὸς Διός, προσέσχηκός τι τοῖς τούτων γάμοις τε καὶ παιδοποιίαις²; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρώτον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἄρ' οὐκ εἰσὶ τινες καὶ γίγνονται ἄριστοι; Εἰσίν. Πότερον οὖν ἐξ ἀπάντων ὁμοίως γεννᾶς, ἢ προθυμεῖ ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν ἀρίστων;
 B Ἐκ τῶν ἀρίστων. Τί δ'; ἐκ τῶν νεωτάτων ἢ ἐκ τῶν γεραιάτων ἢ ἐξ ἀκμαζόντων ὅτι μάλιστα; Ἐξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἂν μὴ οὕτω γεννᾶται, πολὺ σοι ἡγεῖ χεῖρον ἔσεσθαι τό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; Ἐγωγ', ἔφη. Τί δὲ ἵππων οἶει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων; ἢ³ ἄλλῃ πῃ ἔχειν; Ἄτοπον μέντ' ἂν, ἢ δ' ὅς, εἶη.

¹ μίγνυσθαι Π: γυμνοῦσθαι Α.

² παιδοποιίαις Ξ: παιδοποιία Α.

³ ἢ Π: ἢ Α.

Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ
 ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ τὸ τῶν ἀνθρώ-
 πων γένος ὡσαύτως ἔχει. Ἄλλὰ μὲν δὴ ἔχει, ἔφη· ἀλλὰ C
 τί δῆ; "Ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, φαρμάκοις πολλοῖς
 χρῆσθαι. ἰατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι
 φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτη ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλό-
 τερον ἐξαρκεῖν ἡγούμεθα· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν
 δέη, ἴσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ εἶναι¹ τοῦ ἰατροῦ. Ἀληθῆ·
 ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγώ· συχνᾶ τῷ
 ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι
 τοὺς ἄρχοντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δέ D
 που ἐν φαρμάκου εἶδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι.
 Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδο-
 ποιαίαις ἔοικε τὸ ὀρθὸν τοῦτο γίνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον.
 Πῶς δῆ; Δεῖ μὲν, εἶπον, ἐκ τῶν ὠμολογημένων τοὺς
 ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίνεσθαι ὡς πλειστάκις, τοὺς
 δὲ φαυλοτάτους ταῖς φαυλοτάταις τοῦναντίον, καὶ τῶν
 μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν, τῶν δὲ μὴ, εἰ μέλλει τὸ ποίμνιον E
 ὅ τι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα γιγνόμενα λαν-
 θάνειν πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ αὐτὴ ἡ ἀγέλη τῶν
 φυλάκων ὅ τι μάλιστα ἀστασίαστος ἔσται. Ὅρθότατα,
 ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετηταί, ἐν αἷς ξυνά-
 ξομεν τὰς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους, καὶ θυσῖαι, καὶ
 ὕμνοι ποιητέοι τοῖς ἡμετέροις ποιηταῖς πρέποντες | τοῖς 400
 γιγνομένοις γάμοις· τὸ δὲ πλῆθος τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς
 ἄρχουσι ποιήσομεν, ἵν' ὡς μάλιστα διασώζωσι τὸν αὐτὸν
 ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν, πρὸς πολέμους τε καὶ νόσους καὶ
 πάντα τὰ τοιαῦτα ἀποσκοποῦντες, καὶ μήτε μεγάλη ἡμῖν
 ἡ πόλις κατὰ τὸ δυνατὸν μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὅρθῶς,
 ἔφη. Κλῆροι δὴ τινες, οἶμαι, ποιητέοι κομψοί, ὥστε τὸν
 φαῦλον ἐκεῖνον αἰτιασθαι ἐφ' ἐκάστης συνέρξεως τύχην,
 ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ μάλα, ἔφη.

¹ εἶναι post δεῖ nos dedimus: post ἡγούμεθα codd. Cf. 459 B.

- B** IX. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἢ ἄλλοθί που γέρα δοτέον καὶ ἄθλα ἄλλα τε καὶ ἀφθονεστέρα ἢ ἐξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ἵνα καὶ ἅμα μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοιούτων σπεύρωται. Ὅρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ αἰεὶ γυγνόμενα ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκνῦναι ἀρχαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφοτέρα—κοινὰ μὲν γάρ που καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν. **Ναί.**
- C** Τὰ μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσιν παρά τινας τροφούς χωρὶς οἰκούσας ἐν τιμῇ μέρει τῆς πόλεως, τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ εἴαν τι τῶν ἐτέρων ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύψουσιν ὡς πρέπει. Εἴπερ μέλλει¹, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυλάκων ἔσεσθαι. Οὐκοῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμελήσονται τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν ἄγοντες, ὅταν σπαργῶσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι,
- D** ὅπως μηδεμίᾳ τὸ αὐτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα ἐχούσας ἐκπορίζοντες, εἴαν μὴ αὐταὶ ἱκαναὶ ᾖσι, καὶ αὐτῶν τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσονται², ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον πόνον τίθαις τε καὶ τροφοῖς παραδώσουσιν; Πολλὴν ῥαστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιίας ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν. Πρέπει γάρ, ἦν δ' ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν ὃ προὔθέμεθα³. ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἄληθῆ.
- E** Ἄρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσι ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσιέτιδος μέχρι τετταρακονταέτιδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὴν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκμὴν παρῆ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾶν τῇ πόλει μέχρι πεντεκαίπευτηκονταέτους. Ἄμ-
- 461 φοτέρων | γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως.

¹ μέλλει Ξ: μέλλοι Α.² θηλάσονται Ξ: θηλάσωνται Α.³ προὔ-

θέμεθα F v (cum Stobaeo): προθυμούμεθα Α.

Οὐκοῦν ἂν τε πρεσβύτερος τούτων ἂν τε νεώτερος τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεων ἄψηται, οὔτε ὅσιον οὔτε δίκαιον φήσομεν τὸ ἀμάρτημα, ὡς παῖδα φυτύοντος τῇ πόλει, ὅς, ἂν λάθῃ, γεννήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδ' ὑπὸ εὐχῶν φύς¹, ἅς ἐφ' ἐκάστοις τοῖς γάμοις εὐξονται καὶ ἰέρειαι καὶ ἰερεῖς καὶ ξύμπασα ἢ πόλις ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὠφελίμων ὠφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίγνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ B σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρατείας γεγυῶς. Ὅρθως, ἔφη. Ὁ αὐτὸς δέ γ', εἶπον, νόμος, ἂν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ συνέρξαντος ἄρχοντος ἄπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γὰρ καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιστάναι. Ὅρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δῆ, οἶμαι, αἴ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννῶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν² που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν C θυγατέρων παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρὸς, καὶ γυναῖκας αὐτὴν πλὴν υἱὲ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ ταῦτά γ' ἤδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμείσθαι μάλιστα μὲν μηδ' εἰς φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδὲ ἐν³, ἂν γένηται, ἂν δέ τι βιάσῃται, οὔτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μὲν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται· πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας καὶ ἂ νῦν δὴ ἔλεγε, πῶς διαγνώσονται ἀλλήλων; Οὐδαμῶς, D ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἐβδόμῳ δὴ ἂ ἂν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προσερεῖ τὰ μὲν ἄρρενα υἱεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκείνου πατέρα, καὶ οὔτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα παίδων παῖδας, καὶ ἐκεῖνα⁴ αὐτὸ ἐκείνους πάππους τε καὶ τηθείας, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγυῶτα, ἐν ᾧ αἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν

¹ φύς Ξ q: φύσας A.   ² ἀφήσομεν Eusebius et Theodoretus: φήσομεν codd.

³ μηδὲ ἐν Cobet: μηδὲ γ' ἐν A¹, sed é et γ punctis notavit A².

⁴ ἐκεῖνα Ξ q: ἐκείνου A.

Ε ἐγένων, ἀδελφάς τε καὶ ἀδελφούς, ὥστε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλήλων μὴ ἄπτεσθαι· ἀδελφούς δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτη ξυμπίπτῃ καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῆ. Ὅρθότατα, ἣ δ' ὅς.

Χ. Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ᾧ Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παιδῶν τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως· ὡς δὲ¹ ἐπομένη² τε τῇ ἄλλῃ πολιτεία καὶ μακρῷ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου. ἣ
462 πῶς ποιῶμεν; | Οὔτω νῆ Δία, ἣ δ' ὅς. Ἐρ' οὖν οὐχ ἦδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευῆν, οὐ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἶτα ἐπισκέψασθαι, ἄρα ἂν νῦν δὴ διήλθομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχνος ἡμῖν ἀρμόττει, τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν οὖν τι μείζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾶ καὶ
B ποιῆ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μείζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἂν ξυνοδῆ³ τε καὶ ποιῆ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἢ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνοδεῖ, ὅταν ὅ τι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνονται ἐπὶ τοῖς
C αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἐρ' οὖν ἐκ τούτου τὸ τοιόνδε γίγνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιαύτα ῥήματα, τό τε ἐμόν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταυτά; Κομιδῆ μὲν οὖν. Ἐν ἧτινι δὴ πόλει πλείστοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ⁴ κατὰ ταυτά τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμόν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἦτις δὴ ἐγγύτατα ἐνός

¹ ὡς δὲ Ξ γ: ὠδὲ (sic) A, eraso super ὠ accentu.

βελτίστη II: ἐπομένη—βελτίστη A.

³ ξυνοδῆ Ξ γ: ξυνοδεῖ A.

Wyttenbach: τὸ αὐτὸ codd.

² ἐπομένη—

⁴ τῷ αὐτῷ

ἀνθρώπου ἔχει; οἷον ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῆ, πᾶσα ἡ κοινωνία, ἢ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταγμένη¹ εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἦσθετο **D** τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησεν μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ περὶ ἄλλου ὁπουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος, περὶ τε λύπης πονούντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ραΐζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη· καὶ τοῦτο δ' ἐρωτᾶς, τοῦ τοιοῦτου ἐγγύτατα ἢ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. Ἐνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὅτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστά τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον **E** καὶ ἢ συνησθήσεται ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τὴν γε εὖνομον.

ΧΙ. Ὡρα ἂν εἴη, ἣν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὕτη² μάλιστ' ἔχει, εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον. Οὐκοῦν χρῆ, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν | που καὶ ἐν ταῖς **463** ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσερούσι; Πῶς δ' οὔ; Ἄλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τοῦνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρα δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντάς φησιν εἶναι; Σωτήρας τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθο- **B** δότας τε καὶ τροφείας. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν³ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν εἰ τίς τινα ἔχει προσεῖπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν μὲν ὡς οἰκείον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλοὺς γε. Οὐκοῦν τὸν μὲν οἰκείον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν **C**

¹ τεταγμένη Ξ: τεταμένη Α.² αὕτη ρ: αὐτή Α.³ τῶν ρ: om. Α.

δ' ἀλλότριον ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὕτω. Τί δὲ οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινα ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη· παντὶ γάρ, ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ τις, ἢ ὡς ἀδελφῶ ἢ ὡς ἀδελφῆ ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρὶ ἢ υἱεὶ ἢ θυγατρὶ ἢ τούτων ἐκγόνοις ἢ προγόνοις νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα

D μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας, ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας καὶ τοῦ ὑπήκουον δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῶ ἄμεινον ἔσεσθαι, ὡς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἂν, εἰ ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα; αὐταὶ σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθύς περὶ τὰ τῶν παιδῶν ὄρα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς τις ἀποφήνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν;

E Αὐταὶ, ἔφη· γελοῖον γάρ ἂν εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων οἰκεῖα ὀνόματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγοντο. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἑνός τινος ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ῥήμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν εὖ πράττει, ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἢ
 464 δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ | τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ῥήματος ἔφαμεν ξυνακολουθεῖν τὰς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας κοινῇ; Καὶ ὀρθῶς γε ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάσουσιν, τούτου δὲ κοινωνοῦντες οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἢ τῶν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν κοινωνία τοῖς φύλαξιν; Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη.

B XII. Ἄλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸ ὠμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ ἡδονῆς ὡς ἔχει. Καὶ

ὀρθῶς γ', ἔφη, ὁμολογήσαμεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέφανται ἢ κοινωμία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν¹· ἔφαμεν γὰρ πού οὔτε οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι οὔτε γῆν οὔτε τι κτήμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφήν λαμβάνοντας C μισθὸν τῆς φυλακῆς κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὅρθως, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινούς φύλακας καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα, ὅτι ἂν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐτέραν οὔσαν, καὶ γυναικῶν τε καὶ παίδας D ἐτέρους, ἡδονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας ἰδίων ὄντων ἰδίας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῆ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχίσηται ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παίδων καὶ ξυγγενῶν κτήσιν E ἄνθρωποι στασιάζουσιν; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδ' αἰκείας δίκαι δικαίως ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖς. ἤλιξι μὲν γὰρ ἡλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιόν πού φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελεία² τιθέντες. Ὅρθως, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὀρθὸν | ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ νόμος· εἴ πού τις τῷ θυμοῖτο, ἐν 465 τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμὸν ἦττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάξεται. Δῆλον.

¹ ὁμολογοῦμεν A: ὁμολογοῦμεν Ξ q².

² ἐπιμελεία A² Π: ἐπι-

μέλειαν A¹ Ξ.

Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰκός· οἶμαι δ' οὐδὲ ἄλλως¹ ἀτιμάσει·

B ἱκανῶ γὰρ τῶ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς, αἰδώς μὲν ὡς γονέων μὴ ἄπτεσθαι εἴργουσα, δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοι τὸὺς ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς, τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῆ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἄξουσι; Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μὴ ποτε ἢ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν.

C Τὰ γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν, κολακείας τε πλουσίων πένητες² ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίᾳ καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἴσχουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δ' ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναικῆς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἷα

D πάσχοι, δηλὰ τε δὴ καὶ ἀγεννή καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

XIII. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῶ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάσσονται³ ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ ὀλυμπιονῆκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ὧν τούτοις ὑπάρχει. ἢ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἢ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν, τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσων βίος δεῖται, αὐτοῖ τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται, καὶ γέρα δέχονται

E παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά. Μέμνησαι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου
466 λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαιμόμονας

¹ ἄλλως Ξ q: ἄλλος A.

² πένητες codd.: seclisit Ast.

³ ἀπα-

λλάσσονται codd.: ἀπηλλάσσονται Cobet.

ποιοῖμεν¹, οἷς ἔξον πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν; ἡμεῖς δέ που εἶπομεν, ὅτι τοῦτο μὲν, εἴ που παραπίπτου, εἰσαυθις σκεψοίμεθα², νῦν δὲ τοὺς μὲν φύλακας φύλακας ποιοῖμεν¹, τὴν δὲ πόλιν ὡς οἰοί τ' εἶμεν εὐδαιμονεστάτην, ἀλλ' οὐκ εἰς ἓν ἔθνος ἀποβλέποντες ἐν αὐτῇ τοῦτο εὐδαιμονοῦμεν; Μέννημαι, ἔφη. Τί οὖν; νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βίος, εἴπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν πολὺ τε καλλίων καὶ ἀμείνων φαίνεται, μή πη κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βίον ἢ τινῶν Β ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν τῶν γεωργῶν; Οὐ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἄλλὰ μέντοι, ὅ γε καὶ ἐκεῖ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι εἰ οὕτως ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὐδαίμων γίνεσθαι, ὥστε μηδὲ φύλαξ εἶναι, μηδ' ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὕτω μέτριος καὶ βέβαιος καὶ ὡς ἡμεῖς φημὲν ἀριστος, ἀλλ' ἀνόητός τε καὶ μεираκιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὐδαιμονίας πέρι ὀρμήσει αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἅπαντα τὰ C ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι, γινώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι τῷ ὄντι ἦν σοφὸς λέγων πλέον εἶναί πως ἡμισυ παντός. Ἐμοὶ μὲν, ἔφη, ξυμβούλῳ χρώμενος μενεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ βίῳ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδράσιν, ἣν διεληλύθαμεν, παιδείας τε πέρι καὶ παίδων καὶ φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατὰ τε πόλιν μενούσας εἰς πόλεμόν τε ἰούσας καὶ ξυμφυλάττειν δεῖν καὶ ξυνηρεῦειν ὥσπερ κύνας καὶ πάντα πάντη κατὰ D τὸ δυνατόν κοινωνεῖν, καὶ ταῦτα πραττούσας τὰ τε βέλτιστα πράξειν καὶ οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, ἢ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλῳ κοινωνεῖν; Συγχωρῶ, ἔφη.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατόν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζῴοις, ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, καὶ ὅπη δυνατόν; Ἐφθης, ἔφη, εἰπὼν ἢ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν

¹ ποιοῖμεν Π: ποιοῦμεν Α.

² σκεψοίμεθα F v: σκεψόμεθα Α.

- Ε** γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἶμαι, ἔφην, δῆλον ὅν τρόπον πολεμήσουσιν. Πῶς; ἢ δ' ὅς. "Οτι κοινῇ στρατεύονται, καὶ πρὸς γε ἄξουσι τῶν παίδων εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἀδροί, ἴν' ὡσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται ταῦτα, ἂ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ
- 467** **θ**έα διακοεῖν καὶ | ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ θεραπεύειν πατέρας τε καὶ μητέρας. ἢ οὐκ ἤσθησαι τὰ περὶ τὰς τέχνας, οἶον τοὺς τῶν κεραμέων παῖδας, ὡς πολλὸν χρόνον διακοινοῦντες θεωροῦσι πρὶν ἄπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν; Καὶ μάλα. Ἡ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδευτέον ἢ τοῖς φύλαξι τοὺς αὐτῶν ἐμπειρία τε καὶ θέα τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μὲντ' ἂν, ἔφη, εἶη. Ἄλλὰ μὴν καὶ μαχεῖται γε πᾶν ζῶον διαφερόντως
- Β** παρόντων ὧν ἂν τέκη. Ἔστιν οὕτω. κίνδυνος δέ, ὧ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς σφαλεῖσιν, οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς παῖδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀναλαβεῖν. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶτον μὲν ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μὴ ποτε κινδυνεῦσαι; Οὐδαμῶς. Τί δ'; εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ
- С** ἐν ᾧ βελτίους ἔσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δῆ. Ἄλλὰ σμικρὸν οἶει διαφέρειν καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου θεωρεῖν ἢ μὴ τὰ περὶ τὸν πόλεμον παῖδας τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἔσομένους; Οὐκ, ἀλλὰ διαφέρει πρὸς ὃ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προσμηχανᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφάλειαν, καὶ καλῶς ἔξει. ἢ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἄνθρωποι, οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται, ἀλλὰ γνω-
- D** μονικοὶ τῶν στρατειῶν, ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκόσ, ἔφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβή- σονται. Ὅρθῶς. Καὶ ἄρχοντάς γέ που, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπειρία τε καὶ ἡλικία ἱκανοὺς ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. Πρέπει γάρ. Ἄλλὰ γάρ, φήσομεν, καὶ παρὰ δόξαν

πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Καὶ μάλιστα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ὦ φίλε, πτεροῦν χρὴ παιδία ὄντα εὐθύς, ἵν' ἂν τι δέη πετόμενοι ἀποφεύγωσιν. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ Ε τοὺς ἵππους, ἦν δ' ἐγώ, ἀναβιβαστέον ὡς νεωτάτους, καὶ διδασκόμενους¹ ἵππεύειν ἐφ' ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητικῶν, ἀλλ' ὅ τι ποδωκεστάτων καὶ εὐημιωτάτων. οὕτω γὰρ κάλλιστα τε θεάσονται τὸ αὐτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστατα, ἂν τι δέη, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἐπόμενοι. Ὁρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς | λέγειν.

468

Τί δὲ δὴ, εἶπον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἐκτέον σοι τοὺς στρατιώτας πρὸς αὐτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους; ἄρ' ὀρθῶς μοι καταφαίνεται ἢ οὐ; Λέγ', ἔφη, ποῖα². Αὐτῶν μὲν, εἶπον, τὸν λιπόντα τάξις ἢ ὄπλα ἀποβαλόντα ἢ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα διὰ κάκην ἄρα οὐ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι ἢ γεωργόν; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἀλόντα ἄρ' οὐ δωρεὰν δίδόναι τοῖς ἐλοῦσι³ χρῆσθαι τῇ ἄγρα ὅ τι ἂν βούλωνται; Κομιδῆ B γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκίμησαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἐκάστου δοκεῖ σοι χρῆναι στεφανωθῆναι; ἢ οὐ; Ἐμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτι σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλησαί τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἐκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστίθημί γε τῷ νόμῳ, ἕως ἂν ἐπὶ ταύτης ὧσι τῆς στρατείας⁴, μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι, C ὃν ἂν βούληται φιλεῖν, ἵνα καί, ἐάν τις του τύχῃ ἐρῶν ἢ ἄρρενος ἢ θηλείας, προθυμότερος ἢ πρὸς τὸ τᾶριστεία φέρειν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθῶ ὄντι γάμοι τε ἔτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλλοις καὶ αἰρέσεις τῶν τοιούτων πολλὰ κίς παρὰ τοὺς ἄλλους ἔσονται, ἵν' ὅ τι

¹ διδασκόμενους q²: διδασκόμενους A.² ποῖα Ξ: ποῖ ἂν A.³ ἐλοῦσι

J. van Leeuwen: θέλουσι A.

⁴ στρατείας q²: στρατιᾶς A.

πλείστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γίνωνται, εἶρηται ἤδη. Εἴπομεν γάρ, ἔφη.

XV. Ἄλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε δί-
 D καιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν
 εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νώτοισιν Αἴαντα ἔφη
 διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ὡς ταύτην οἰκείαν οὖσαν
 τιμὴν τῷ ἠβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἧς ἅμα τῷ τιμᾶσθαι καὶ
 τὴν ἰσχὺν αὐξήσει. Ὁρθότατα, ἔφη. Πεισόμεθα ἄρα, ἦν
 δ' ἐγώ, ταῦτά γε Ὅμηρος. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν τε θυσίαις καὶ
 τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς ἀγαθοὺς, καθ' ὅσον ἂν ἀγαθὸ
 φαίνωνται, καὶ ὕμνοις καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τιμήσομεν,
 E πρὸς δὲ τούτοις ἔδραις τε καὶ κρέασιν ἰδὲ πλείους
 δεπάεσσι, ἵνα ἅμα τῷ τιμᾶν ἀσκῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς
 ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν·
 τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας¹ ὃς ἂν εὐδοκιμήσας
 τελευτήσῃ, ἄρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους
 εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἄλλ' οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ,
 ἐπειδὴν τινες τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα

469 | οἱ μὲν δαίμονες ἀγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,
 ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;

Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς
 χρή τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι δια-
 φόρῳ, οὕτω καὶ ταύτη θήσομεν ἢ ἂν ἐξηγητῆται; Τί δ' οὐ
 μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον, ὡς δαιμόνων, οὕτω
 B θεραπεύσομέν² τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας;
 ταῦτά³ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν, ὅταν τις γήραξ ἢ τινι ἄλλῳ
 τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ
 ἀγαθὸ κριθῶσιν; Δίκαιον γοῦν, ἔφη.

Τί δέ; πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ
 στρατιῶται; Τὸ ποῖον δὴ; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ

¹ στρατείας Π: στρατιᾶς Α.

² θεραπεύσομεν Π: θεραπεύσωμεν Α.

³ ταῦτά ν: ταῦτα Α.

πέρι δοκεῖ δίκαιον Ἕλληνας Ἑλληνίδας πόλεις ἀνδραποδίζεσθαι, ἢ μὴδ' ἄλλη ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους φείδεσθαι, εὐλαβουμένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; Ὀλω καὶ παντί, C ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι. Μὴδὲ Ἕλληνα ἄρα δούλου ἐκτῆσθαι μῆτε αὐτοὺς τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησιν οὕτω ξυμβουλεύειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· μᾶλλον γ' ἂν οὖν οὕτω πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοντο. Τί δέ; σκυλεύειν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας πλὴν ὄπλων, ἐπειδὰν νικήσωσιν, ἢ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἰέναι, ὡς τι D τῶν δεόντων δρῶντας, ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτάζωσι, πολλὰ δὲ ἤδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν ἀπώλετο; Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότης δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἶει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἱ E τοῖς λίθοις, οἷς ἂν βληθῶσι, χαλεπαίνουσι, τοῦ βάλλοντος¹ οὐχ ἀπτόμεναι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον μέντοι, ἔφη, νῆ Δία.

XVI. Οὐδὲ μὴν που πρὸς τὰ ἱερά τὰ ὄπλα οἴσομεν ὡς ἀναθήσουντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἴαν τι ἡμῖν μέλη τῆς πρὸς τοὺς | ἄλλους Ἕλληνας εὐνοίας· 470 μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα, μὴ τι μίασμα ἢ πρὸς ἱερόν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, εἴαν μὴ τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο λέγη. Ὁρθότατα, ἔφη. Τί δέ; γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως ποῖόν τί σοι δράσουσιν οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινομένου ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ τούτων μῆδέτερα ποιεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐπέτειον B

¹ βάλλοντος II: βαλόντος unus A. Cf. Arist. Rhct. III 4. 1406^b 34.

καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ ὦν ἔνεκα, βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. Φαίνεται μοι, ὡσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα τὰ¹ ὀνόματα, πόλεμος τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο, τὸ μὲν οἰκείου καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρα στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος. Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ἀπο τρόπου

C λέγεις. "Ορα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημί γάρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος αὐτὸ αὐτῷ οἰκείου εἶναι καὶ ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. "Ελληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους "Ελλησι πολεμῆν μαχομένους τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην κλητέον. "Ελληνας δὲ "Ελλησιν, ὅταν τι τοιοῦτο δρῶσιν, φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιοῦτῳ τὴν

D Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, συγχωρῶ οὕτω νομίζειν. Σκόπει δὴ, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένη στάσει, ὅπου ἂν τι τοιοῦτον γένηται, καὶ διαστῆ πόλις, εἰ ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγροὺς καὶ οἰκίας ἐμπιμπρῶσιν, ὡς ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἢ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφὸν τε καὶ μητέρα κείρειν· ἀλλὰ μέτριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι

E τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὕτη ἢ διάνοια ἐκείνης. Τί δὲ δὴ; ἔφην· ἦν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἡμεροὶ ἔσονται; Σφόδρα γε. Ἄλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰκείαν τὴν Ἑλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὦν περ οἱ ἄλλοι ἱερῶν; Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας διαφορὰν

471 | ὡς οἰκείους στάσιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὀνομάσουσιν

¹ τὰ Ξ et corr. A²: om. A¹.

πόλεμον; Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοί-
 σονται; Πάνυ μὲν οὖν. Εὐμένως δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ
 ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ, σωφρονισταὶ
 ὄντες, οὐ πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα
 Ἑλληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ
 ὁμολογήσουσιν ἐν ἐκάστη πόλει πάντας ἐχθροὺς αὐτοῖς
 εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἀλλ' ὀλίγους
 αἰεὶ ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς, καὶ διὰ ταῦτα Β
 πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσιν κείρειν αὐτῶν, ὡς φίλων
 τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν, ἀλλὰ μέχρι τούτου
 ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκα-
 σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ
 μὲν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς
 ἡμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους
 ὡς νῦν οἱ Ἑλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τιθῶμεν δὴ καὶ
 τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε οἰκίας C
 ἐμπιμπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε
 καὶ τὰ πρόσθεν.

XVII. Ἄλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, εἴαν τίς σοι
 τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν
 τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἶρηκας, τὸ ὡς
 δυνατὴ αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ
 δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει
 ἢ γένοιτο, καὶ ἂ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω¹, ὅτι καὶ
 τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοντο τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν D
 ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ
 ὀνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πατέρας, υἱεῖς· εἰ δὲ καὶ τὸ
 θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ
 ὀπισθεν ἐπιτεταγμένοι, φόβῳ τε ἕνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἴ
 ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτη πάντη
 ἄμαχοι ἂν εἶεν· καὶ οἴκοι γε² ἂ παραλείπεται ἀγαθὰ, ὅσα

¹ Sic codd.: καὶ ἐγὼ λέγω, <καὶ> ἂ σὺ παραλείπεις ὅτι olim nos.

² γε Ξ et corr. Δ²: τε Δ¹.

- Ε ἂν εἶη αὐτοῖς, ὀρώ· ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος πάντα ταῦτα ὅτι εἶη ἄν, καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἢ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἤδη πειρώμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς πείθειν, ὡς δυνατὸν καὶ ἢ δυνατόν,
- 472 τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἐώμεν. | Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις στραγγενομένῳ¹. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα, ὅτι μόγις μοι τὰ δύο κύματε ἐκφυγόντι νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, ὃ ἐπειδὰν ἴδῃς τε καὶ ἀκούσῃς, πάνυ συγγνώμην ἔξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὠκνουν τε καὶ ἐδεδοίκεν οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. Ὅσῳ ἂν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω
- Β λέγῃς, ἡττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν, πῆ δυνατὴ γίγνεσθαι αὕτη ἢ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρὴ ἀναμνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἤκομεν. Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτο; ἔφη. Οὐδέν· ἀλλ' ἐὰν εὖρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἄρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιόσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν,
- Γ ἀλλὰ πανταχῇ τοιοῦτον εἶναι, οἷον δικαιοσύνη ἐστίν; ἢ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὐτῆς ἢ καὶ πλείστα τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχη; Οὕτως, ἔφη, ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἔνεκα, ἦν δ' ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον, εἰ γένοιτο, καὶ οἷος ἂν εἶη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὐτὸν καὶ τὸν ἀδικιώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἱοὶ ἂν ἡμῖν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώ-
- Δ μεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν, ὃς ἂν ἐκείνοις ὅ τι ὁμοιώτατος ἢ, τὴν ἐκείνοις² μοῖραν ὁμοιοτάτην ἔξωιν, ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μὲν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οἷει ἂν οὖν

¹ στραγγενομένῳ corr. F : στρατενομένῳ A.

² ἐκείνοις Ξ q : ἐκείνης A.

ἤπτόν τι ἀγαθὸν ζῳγράφου εἶναι, ὃς ἂν γράψας παράδειγμα, οἷος¹ ἂν εἴη ὁ κίλλιστος ἄνθρωπος, καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἰκανῶς ἀποδοῦς μὴ ἔχῃ ἀποδείξαι, ὡς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα ἐπιποιούμεν λόγῳ Ε ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἐπτόν τι οὖν οἶει ἡμᾶς εὐλέγειν τούτου ἕνεκα, εἰ μὴ ἔχωμεν ἀποδείξαι, ὡς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκῆσαι ὡς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδείξαι, πῆ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἂν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀποδείξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἄρ' οἷόν τέ τι |πραχθῆναι ὡς λέγεται, ἢ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἤπτον 473 ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, κὰν εἰ μὴ τῷ δοκεῖ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς οὕτως ἢ οὐ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα ἀποφαίνειν· ἀλλ', εἰ μὴ οἷοί τε γενώμεθα εὐρεῖν, ὡς ἂν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλις οἰκήσειεν, φάναι ἡμᾶς ἐξηυρηκέναι, ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι, ἃ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων Β τυγχάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν ἀγαπῶην. Καὶ γὰρ ἐγώ, ἔφη.

XVIII. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύειν, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἑνός, εἰ δὲ μὴ, δυοῖν, εἰ δὲ μὴ, ὅ τι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνὸς μὲν τοίνυν, ἦν C δ' ἐγώ, μεταβαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἄν, οὐ μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ῥαδίου, δυνατοῦ δέ. Τίνος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἴμι, ὃ τῷ μεγίστῳ

¹ οἷος γ: οἷον Λ.

προσηκάζομεν¹ κύματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς² ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξία κατακλύσειν. σκόπει δὲ ὁ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μὴ, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταῦτόν ξυμπέση, δύναμις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὧ φίλε Γλαῦκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ' οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὐτῇ ἢ πολιτεία μὴ ποτε πρότερον φυῆ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἦν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν, ὀρώντι ὡς πολὺν παρὰ δόξαν ῥηθήσεται. χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ἄλλη³ τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ. καὶ ὅς, ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥήμά τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἡγοῦ ἐπὶ σὲ πάνυ πολλοὺς τε

474 καὶ οὐ φαύλους νῦν οὕτως οἷον ῥίψαντας τὰ ἰμάτια | γυμνοὺς λαβόντας ὅτι ἐκάστῳ παρέτυχεν ὕπλον, θεῖν διατεταμένους ὡς θαυμάσια ἐργασομένους· οὐς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ λόγῳ καὶ ἐκφεύξει, τῷ ὄντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην. Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγὼ ποιῶν. ἀλλὰ τοί σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἷς δύναμαι· δύναμαι δὲ εὐνοία τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ ἴσως ἂν ἄλλου του ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ἢ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέχει. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πη ἐκφεύξασθαι οὐς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολμῶμεν φάσαι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδῆλων γενομένων

¹ προσηκάζομεν F v: προεικάζομεν A.

² ἀτεχνῶς—ἐκγελῶν, quae praebent codd., nescio an Platoni abiudicanda sint.

³ ἄλλη q: ἄλλη A.

δύνηται τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος ὅτι τοῖς μὲν προσ-
 ἤκει φύσει ἄπτεσθαι τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν C
 πόλει, τοῖς δ' ἄλλοις μήτε ἄπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ
 ἡγουμένῳ. "Ωρα ἂν εἴη, ἔφη, ὀρίζεσθαι. "Ἴθι δὴ, ἀκολου-
 θησόν μοι τῆδε, εἰάν αὐτὸ ἀμῆ γέ πη ἰκανῶς ἐξηγησώμεθα.
 "Αγε, ἔφη. Ἄναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει, ἢ
 μέμνησαι ὅτι ὃν ἂν φῶμεν φιλεῖν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν,
 εἰάν ὀρθῶς λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ δὲ μή,
 ἀλλὰ πᾶν στέργοντα;

XIX. Ἄναμιμνήσκειν, ἔφη, ὡς ἔοικεν, δεῖ· οὐ γὰρ
 πάνυ γε ἐννοῶ. Ἄλλω, εἶπον, ἔπρεπεν, ὃ Γλαύκων, D
 λέγειν ἢ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῶ οὐ πρέπει ἀμνημονεῖν,
 ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῆ γέ
 πη δάκνουσί τε καὶ κινουσί, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπιμε-
 λείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς
 τοὺς καλοὺς; ὁ μὲν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινε-
 θήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικὸν φατε
 εἶναι, τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων ἐμμετρώτατα ἔχειν,
 μέλανας δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι· E
 μελιχλῶρους¹ δὲ καὶ τοῦνομα οἶει τινὸς ἄλλου ποίημα
 εἶναι ἢ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέρουτος
 τὴν ὠχρότητα, εἰάν ἐπὶ ὥρᾳ ἦ; καὶ ἐνὶ λόγῳ πάσας
 προφάσεις προφασίζεσθέ τε | καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, 475
 ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούτων ἐν ὥρᾳ. Εἰ
 βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω
 ποιοῦσι, συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ·
 τοὺς φιλοῖνους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιοῦντας ὀρᾶς, πάντα
 οἶνον ἐπὶ πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους; Καὶ μάλᾳ.
 Καὶ μὴν φιλοτίμους γε, ὡς ἐγῶμαι, καθορᾶς, ὅτι, ἂν μὴ
 στρατηγήσαι δύνωνται, τριττυαρχοῦσιν, κἂν μὴ ὑπὸ
 μειζόνων καὶ σεμνοτέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ B
 φαυλοτέρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ὡς ὄλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ

¹ μελιχλῶρους γρ Α² in marg.: μελαγχλῶρους Α¹.

ὄντες. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἢ μή· ἄρα ὅν ἂν
 τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἶδους τούτου
 φήσομεν ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὐ; Παντός, ἔφη.
 Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν
 εἶναι, οὐ τῆς μὲν, τῆς δ' οὐ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ.
 C ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ νέον
 ὄντα καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή, οὐ
 φήσομεν φιλομαθῆ οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥσπερ τὸν περὶ
 τὰ σιτία δυσχερῆ οὔτε πεινῆν φαμὲν οὔτ' ἐπιθυμεῖν
 σιτίων, οὐδὲ φιλόσιτον ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὀρθῶς
 γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος
 γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα καὶ ἀπλήστως
 ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἢ γάρ;
 D καὶ ὁ Γλαῦκων ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονται σοι
 τοιοῦτοι. οἷ τε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι
 τῷ καταμανθάνειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οἷ τε φιλήκοοι
 ἀτοπώτατοί τινές εἰσιν ὡς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι, οἷ
 πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἐκόντες οὐκ
 ἂν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν, ὥσπερ δὲ ἀπομεμισθωκότες τὰ ὄψα
 ἐπακοῦσαι πάντων χορῶν περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε
 τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι.
 E τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικούς
 καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς,
 εἶπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις.

XX. Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς
 ἀληθείας, ἣν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μὲν γ',
 ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἣν δ' ἐγώ,
 ῥαδίως πρὸς γε ἄλλον· σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τὸ
 τοιόνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδὴ ἐστὶν ἐναντίον καλὸν αἰσχυρῶ,
 476 δύο αὐτῷ εἶναι. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν
 ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ
 ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς
 λόγος, αὐτὸ μὲν ἐν ἑκάστου εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ

σωμάτων καὶ ἀλλήλων¹ κοινωνία πανταχοῦ φάνταζόμενα
πολλὰ φαίνεσθαι ἕκαστον. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτη
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὖς νῦν δὴ ἔλεγες
φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ
χωρὶς αὖ περὶ ὧν ὁ λόγος, οὖς μόνους ἂν τις ὀρθῶς B
προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μὲν που²,
ἦν δ' ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τὰς τε καλὰς φωνὰς
ἀσπάζονται καὶ χροῶς καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν
τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος
αὐτῶν ἢ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι.
Ἐχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ
καλὸν δυνατοὶ ἴεσθαι τε καὶ ὁρᾶν καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι
ἂν εἶεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, C
αὐτὸ δὲ κάλλος μῆτε νομίζων μῆτε, ἂν τις ἠγῆται ἐπὶ τὴν
γνωσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἔπεσθαι, ὄναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι
ζῆν; σκόπει δέ. τὸ ὄνειρώττειν ἄρα οὐ τότε ἐστίν, ἐάν
τε ἐν ὕπνῳ τις ἐάν τ' ἐγρηγορῶς τὸ ὅμοιον τῷ μὴ ὅμοιον
ἀλλ' αὐτὸ ἠγῆται εἶναι ᾧ ἔοικεν; Ἐγὼ γοῦν ἂν, ἦ δ' ὄς,
φαιήν ὄνειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τάναντία
τούτων ἠγούμενός τε τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν D
καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα
αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἠγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ αὖ
καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ. Οὐκοῦν
τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γιγνώσκουτος γνώμην ἂν
ὀρθῶς φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ὡς δοξάζουτος; Πάνυ
μὲν οὖν. Τί οὖν, ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνει οὗτος, ὅν φαμεν
δοξάζειν ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῆ ὡς οὐκ
ἀληθῆ λέγομεν; ἔξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ E
πέθειν ἠρέμα, ἐπικρυπτόμενοι ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ
τοι δὴ, ἔφη. Ἴθι δὴ, σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ
βοῦλει ὧδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες, ὡς εἴ τι
οἶδεν, οὐδεὶς αὐτῷ φθόνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἂν ἴδοιμεν εἰδοτά

¹ ἀλλήλων codd. : ἄλλη ἄλλων Badham.

² που II : ποι A.

τι. ἀλλ' ἡμῖν εἶπέ τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τὶ ἢ οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρίνου. Ἄποκρινοῦμαι, ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τί. Πότερον ὃν ἢ οὐκ ὄν; Ὅν· πῶς 477 γὰρ | ἂν μὴ ὄν γέ τι γνωσθεῖη; Ἰκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῆ σκοποῖμεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὄν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὄν δὲ μηδαμῆ πάντῃ ἄγνωστον; Ἰκανώτατα. Εἶεν· εἰ δὲ δὴ τι οὕτως ἔχει ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὐτῆ μηδαμῆ ὄντος; Μεταξύ. Οὐκοῦν εἰ¹ ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνώσις ἦν, ἀγνωσία δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μὴ ὄντι, ἐπὶ τῷ B μεταξὺ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει ὄν τοιοῦτον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γὰρ οὐ; Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτὴν; Ἄλλην. Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη, κατ' αὐτὴν τὴν² δύναμιν ἐκατέρα τὴν αὐτῆς. Οὕτω. Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε, γινῶναι, ὡς ἔστι τὸ ὄν; μᾶλλον δὲ ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι διελέσθαι. Πῶς;

C XXI. Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἂ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο πᾶν ὅ τί περ ἂν δύνηται; οἷον λέγω ὄψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα μαυθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος. Ἄλλὰ μαυθάνω, ἔφη. Ἄκουσον δὴ ὅ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτε τινὰ χροῶν ὀρώ οὔτε σχῆμα οὔτε τι τῶν τοιούτων, οἷον καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἂ ἀποβλέπων ἔνια διορίζομαι παρ' ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα D εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα· δυνάμεως δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω, ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὃ ἀπεργάζεται, καὶ ταύτῃ ἐκάστην αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν αὐτὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην. τί δὲ

¹ εἰ q: om. A.² αὐτὴν τὴν C. Schmidt: τὴν αὐτὴν A.

σύ; πῶς ποιεῖς; Οὕτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον δύναμιν τινα φῆς εἶναι αὐτήν, ἢ εἰς τί γένος τίθης; Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν Ε γε δυνάμεων ἐρρωμενεστάτην. Τί δέ; δόξαν εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν; Οὐδαμῶς, ἔφη· ᾧ γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον ὠμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταυτόν ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δῆλον, ὅτι ἕτερον ἐπιστήμης δόξα ὁμολογεῖ- 478 ται ἡμῖν. Ἐτερον. Ἐφ' ἐτέρῳ ἄρα ἕτερόν τι δυναμένη ἐκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη. Ἐπιστήμη μὲν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὄν γινῶναι ὡς ἔχει; Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζει¹; Ναί. Ἡ ταυτόν, ὅπερ ἐπιστήμη γιγνώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὠμολογημένων, εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλῃ δύναμις πέφυκεν, δυνάμεις δὲ ἀμφοτέρα ἐστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλῃ δὲ ἐκατέρα, ὡς φαμέν. Β ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστόν καὶ δοξαστὸν ταυτόν εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὄν γνωστόν, ἄλλο τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ ὄν εἴη; Ἄλλο. Ἄρ' οὖν τὸ μὴ ὄν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τὸ μὴ ὄν; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν; ἢ οἷόν τε αὐτὸ δοξάζειν μὲν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύνατον. Ἄλλ' ἔν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν μὴ ὄν γε οὐχ ἔν τι, ἀλλὰ μηδὲν ὀρθότατ' ἂν προσαγορευόιτο. Πάνυ γε. Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοιαν ἐξ C ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ γινώσιν. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὄν οὐδὲ μὴ ὄν δοξάζει. Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γινώσις δόξα ἂν εἴη. Οὐκ ἔοικεν. Ἄρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἢ γινώσιν σαφηνεῖα ἢ ἄγνοιαν ἀσαφεία; Οὐδέτερα. Ἄλλ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γινώσεως μὲν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον; Καὶ πολὺ γε, ἔφη. Ἐντὸς δ' ἀμφοῖν κείται; Ναί. D

¹ δοξάζει nos: δοξάζειν Λ.

Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοις δόξα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φανείη οἶον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κείσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὄντος, καὶ οὔτε ἐπιστήμην οὔτε ἀγνοίαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὐτῶν φανέν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὅρθως. Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοις ὃ δὴ καλοῦμεν δόξαν. Πέφανται.

- Ε** XXII. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἂν ἡμῖν εὐρεῖν, ὡς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα ἐὰν φανῇ, δοξαστὸν αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω. Τούτων δὴ ὑποκειμένων λεγέτω
479 μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός, ὃς αὐτὸ μὲν καλὸν καὶ ιδέα τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἠγεῖται ἀεὶ¹ κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει, ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ οὐδαμῇ ἀνεχόμενος, ἂν τις ἐν τὸ καλὸν φῆ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τᾶλλα οὕτω. τούτων γὰρ δὴ, ὦ ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν μὴ τι ἔστιν, ὃ οὐκ αἰσχρὸν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὀσίων, ὃ οὐκ ἀνόσιον; Οὐκ, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη,
Β καὶ καλά πως αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ φανῆναι, καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾶς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἠττόν τι ἡμίσεια, ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μὴ τι μᾶλλον, ἢ ἂν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται, ἢ τάναντία; Οὐκ, ἀλλ' ἀεὶ, ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἔξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν πολλῶν τούτο, ὃ ἂν τις φῆ αὐτὸ εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἐστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικεν, καὶ τῷ
Γ τῶν παίδων αἰνίγματι, τῷ περὶ τοῦ εὐνοῦχου, τῆς βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, φ' καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζει², καὶ οὐτ' εἶναι οὔτε

¹ ἀεὶ Π: ἀεὶ μὲν Α.

² ἐπαμφοτερίζει Ε et corr. ἡ²: ἐπαμφοτερίζειν Α.

μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι οὔτε ἀμφότερα οὔτε οὐδέτερον. Ἐχεις οὖν αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γάρ που σκοτωδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὔτε φανότερα ὄντος D πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἡύρηκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦτε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξὺ που κυλινδεῖται τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς. Ἡύρηκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν αὐτὸ ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῇ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἀλισκόμενον. Ὁμολογήκαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν μὴ ὀρώντας μὴδ' E ἄλλω ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένους ἔπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μὴ, καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα, γιγνώσκειν δὲ ὧν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ αὖ τοὺς αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτὰ ὡσαύτως ὄντα; ἄρ' οὐ γιγνώσκειν ἀλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν, ἐφ' οἷς γνώσις ἐστίν, | ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνημονεύομεν, ὅτι 480 φωνάς τε καὶ χρώας καλὰς καὶ τὰ τοιαῦτ' ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὡς τι ὄν; Μεμνήμεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἂν οὕτω λέγωμεν; Οὐκ, ἂν γ' ἐμοὶ πείθωνται, ἔφη. τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὄν ἀσπαζομένους φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον; Παντάπασι μὲν οὖν.

484 I. Οί μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινὸς διεξελθόντος λόγου μόγις πῶς ἀνεφάνησαν οἱ εἰσιν ἑκάτεροι. Ἴσως γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ῥάδιον. Οὐ φαίνεται, εἶπον· ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἀν βελτιόνως φανῆναι, εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει ῥηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι, τί B διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν; Τί δ' ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὸ ἐξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταῦτὰ ὡσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἴσχουσιν πλανώμενοι, οὐ φιλόσοφοι, ποτέρους δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέγοντες ἀν αὐτό, ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Ὅπότεροι ἄν, ἦν δ' ἐγώ, δυνατοὶ φαίνονται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, τούτους C καθιστάναι φύλακας. Ὅρθῶς, ἔφη. Τόδε δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὄξυ ὀρώντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὅτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἡ οὖν δοκουσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῶ ὄντι τοῦ ὄντος ἑκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργῆς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα μηδὲ δυνάμενοι ὡσπερ γραφῆς εἰς τὸ ἀληθέστατον ἀποβλέποντες ἀκρίβειαν ἀεὶ ἀναφέροντες τε D καὶ θεώμενοι ὡς οἶόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω δὴ καὶ τὰ

ἐνθάδε νόμιμα καλῶν τε περί καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τίθεσθαι τε, ἐὰν δέη τίθεσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες σφάζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ πολὺ τι διαφέρει¹. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα, ἢ τοὺς ἐγνωκότας μὲν ἕκαστον τὸ ὄν, ἐμπειρία δὲ μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑστεροῦντας; Ἄτοπον μὲντ' ἂν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἰρεῖσθαι, εἴ γε τᾶλλα μὴ ἐλλείποντο· τούτῳ γὰρ αὐτῷ σχεδόν τι τῷ μεγίστῳ ἂν προέχουεν. | Οὐκοῦν τοῦτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἰοί τ' 485 ἔσονται οἱ αὐτοὶ κάκεινα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάνυ μὲν οὖν. Ὅ τοίνυν ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶτον δεῖ² καταμαθεῖν. καὶ οἶμαι, ἐὰν ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογήσωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἰοί τε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοί, ὅτι τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εἶναι ἢ τούτους. Πῶς;

II. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων περί ὁμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε αἰεὶ ἐρῶσιν ὃ ἂν αὐτοῖς B δηλοῖ ἐκείνης τῆς οὐσίας τῆς αἰεὶ οὐσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς. Ὁμολογήσθω. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μελίζονος οὔτε τιμιωτέρου οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἐκόντες ἀφίενται, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν περί τε τῶν φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει οἷ ἂν μέλλωσιν ἔσεσθαι οἴους ἐλέγομεν. Τὸ ποῖον; Τὴν C ἀψεύδειαν καὶ τὸ ἐκόντας εἶναι μηδαμῇ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δ' ἀλήθειαν στέργειν. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὦ φίλε, εἰκός, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἐρωτικῶς του φύσει ἔχοντα πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκείον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. Ὁρθῶς, ἔφη. Ἡ οὖν οἰκειότερον σοφία τι ἀληθείας ἂν εὔροις; Καὶ πῶς; ἢ δ' ὅς. Ἡ οὖν δυνατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν φύσιν φιλόσοφόν τε

¹ διαφέρει A: διαφέρειν γ.² δεῖ γ: δεῖν A.

- D** καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῷ ὄντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅ τι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἄλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἓν τι αἰ ἐπιθυμῖαι σφόδρα ῥέπουσιν, ἴσμεν που ὅτι εἰς τᾶλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ῥεῦμα ἐκείσε ἀπωχετευμένον. Τί μὴν; Ὡς δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐρρυνήκασιν, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἶμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὐτὴν εἶεν ἂν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείπουσιν, εἰ μὴ πεπλασμένως
- E** ἀλλ' ἀληθῶς φιλόσοφός τις εἴη. Μεγάλῃ ἀνάγκῃ. Σώφρων μὴν ὅ γε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῆ φιλοχρήματος· ὧν γὰρ ἕνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης σπουδάζεται, ἄλλῳ τινὲ μάλλον ἢ τούτῳ προσήκει σπουδάζειν. Οὕτω. Καὶ μὴν
- 486 που καὶ τότε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν | μέλλῃς φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μὴ. Τὸ ποῖον; Μὴ σε λάθῃ μετέχουσα ἀνελευθερίας· ἐναντιώτατον γὰρ που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς αἰεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἦν οὖν ὑπάρχει διανοία μεγαλοπρέπεια καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, οἷόν τε οἶε τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι
- B** τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἀδύνατον, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος; Ἦκιστά γε. Δειλῆ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἂν μετεῖη. Οὐ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλοχρήματος μηδ' ἀνελεύθερος μηδ' ἀλαζῶν μηδὲ δειλὸς ἔσθ' ὅπῃ ἂν δυσξύμβολος ἢ ἄδικος γένοιτο; Οὐκ ἔστιν. Καὶ τοῦτο δὴ ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθὺς νέου ὄντος ἐπισκέψαι, εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἡμερος, ἢ δυσκοινωνήτος καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ
- C** τότε παραλείψεις, ὡς ἐγὼμαι. Τὸ ποῖον; Εὐμαθῆς ἢ δυσμαθῆς. ἢ προσδοκᾶς ποτέ τινά τι ἱκανῶς ἂν στέρξαι, ὃ πράττων ἂν ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἂν γένοιτο. Τί δ'; εἰ μηδὲν ὧν μάθοι σφάζειν δύναίτο, λήθης ὧν πλέως, ἀρ' ἂν οἷός τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς

εἶναι; Καὶ πῶς; Ἄνόνητα¹ δὴ πονῶν οὐκ, οἶει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὐτόν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν; Πῶς δ' οὐ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς B
 ἱκανῶς φιλοσόφοις μὴ ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῖν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄλλ' οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἄλλοσέ ποι ἂν φαίμεν ἔλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν. Τί μὴν; Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρία ἡγεῖ ξυγγενὴ εἶναι ἢ ἐμμετρία; Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὐχαριν ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διάνοιαν φύσει, ἣν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἐκάστου τὸ αὐτοφυῆς εὐάγωγον παρέξει. Πῶς δ' οὐ; Τί οὖν; μὴ E
 πη δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαστα διεληλυθέναι καὶ ἐπόμενα ἀλλήλοις τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ἱκανῶς τε καὶ τελέως ψυχῇ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότατα μὲν | οὖν, 487
 ἔφη. Ἔστιν οὖν ὅπη μέμψει τοιοῦτον ἐπιτήδευμα, ὃ μὴ ποτ' ἂν τις οἶός τε γένοιτο ἱκανῶς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ μὴ φύσει εἴη μνήμων, εὐμαθής, μεγαλοπρεπής, εὐχαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενὴς ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀνδρείας, σωφροσύνης; Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος, ἔφη, τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, τελειωθείσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἄρα οὐ μόνοις ἂν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

III. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά σοι οὐδεὶς ἂν οἶός τ' εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοιόνδε B
 τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἐκάστοτε ἂν νῦν λέγεις· ἡγούνται δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρ' ἕκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι², ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα³ τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι, καὶ ὡσπερ ὑπὸ τῶν πεττεῦειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες ἀποκλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν, οὕτω καὶ C
 σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγωσιν

¹ ἀνόνητα Π et γρ in marg. A²: ἀνόνητα A¹. ² παραγόμενοι Π et corr. in marg. A²: παραγενόμενοι A¹. ³ μέγα Π: μετὰ A.

ὑπὸ πεττείας αὐ ταύτης τινὸς ἐτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις, ἀλλ' ἐν λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτη¹ ἔχειν. λέγω δ' εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γὰρ φαίη ἂν τίς σοι λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕκαστον τὸ ἐρωτώμενον ἐναντιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὄραν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν

D ὀρμήσαντες μὴ τοῦ πεπαιδευθῆναι ἕνεκα ἀψάμενοι νέοι ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσιν, τοὺς μὲν πλείστους καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους, ἵνα μὴ παμπονήρους εἴπωμεν, τοὺς δ' ἐπιεικεστάτους δοκούντας ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος, οὗ σὺ ἐπαινεῖς, πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. καὶ ἐγὼ ἀκούσας, Οἴει οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς· ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἠδέως ἂν ἀκούοιμι.

E Ἀκούοις ἂν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τάληθῆ λέγειν. Πῶς οὖν, ἔφη, εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται αἱ πόλεις, πρὶν ἂν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν, οὓς ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾶς, ἦν δ' ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰκόνας λεγομένης. Σὺ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἴωθας δι' εἰκόνων λέγειν.

IV. Εἶεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκῶς με εἰς λόγον
488 οὕτω δυσαπόδεικτον; ἄκουε δ' οὖν τῆς εἰκόνας, ἵν' | ἐτι
 μᾶλλον ἴδῃς, ὡς γλίσχρως εἰκάζω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν τὸ²
 πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων, ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν,
 ὥστε οὐδ' ἔστιν ἐν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονηθός, ἀλλὰ
 δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸ ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογού-
 μενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ
 τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσιν. νόησον γὰρ τοιουτοῦ γε-
 νόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μίας· ναύκληρον
 μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας,
B ὑπόκωφον δὲ καὶ ὀρῶντα ὡσαύτως βραχύ τι καὶ γιγνώ-
 σκοντα περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας
 στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως,

¹ ταύτη II: ταύτην A.

² τὸ II: om. A.

ἕκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μαθόντα πρόποτε
 τὴν τέχνην μήτε ἔχοντα ἀποδείξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ
 μηδὲ χρόνον ἐν ᾧ ἐμάνθανεν, πρὸς δὲ τούτοις φάσκοντας
 μηδὲ διδακτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸν λέγοντα ὡς διδακτὸν
 ἐτοίμους κατατέμνειν, αὐτοὺς δὲ αὐτῷ αἰεὶ τῷ ναυκλήρῳ C
 περικεχύσθαι δεομένους καὶ πάντα ποιοῦντας, ὅπως ἂν
 σφίσι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ, ἐνίοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν,
 ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτείνοντας ἢ
 ἐκβάλλοντας ἐκ τῆς νεῶς, τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρου
 μανδραγόρα ἢ μέθη ἢ τινι ἄλλῳ συμποδίσαντας τῆς νεῶς
 ἄρχειν χρωμένους τοῖς ἐνοῦσι, καὶ πίνοντάς τε καὶ
 εὐωχομένους πλεῖν ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιοῦτους, πρὸς δὲ
 τούτοις ἐπαινοῦντας, ναυτικὸν μὲν καλοῦντας καὶ κυβερνη- D
 τικὸν καὶ ἐπιστάμενον τὰ κατὰ ναῦν ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν
 δευνὸς ἦ, ὅπως ἄρξουσιν ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν
 ναύκληρον, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ψέγοντας ὡς ἄχρηστον, τοῦ
 δὲ ἀληθινοῦ κυβερνήτου πέρι μηδ' ἐπαίοντες¹, ὅτι ἀνάγκη
 αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὠρῶν καὶ
 οὐρανοῦ καὶ ἄστρων καὶ πνευμάτων καὶ πάντων τῶν τῇ
 τέχνῃ προσηκόντων, εἰ μέλλει τῷ ὄντι νεῶς ἀρχικὸς
 ἔσεσθαι, ὅπως δὲ κυβερνήσει ἐάν τέ τινες βούλωνται ἐάν E
 τε μή, μήτε τέχνην τούτου μήτε μελέτην οἰόμενοι² δυνατὸν
 εἶναι λαβεῖν ἅμα καὶ τὴν κυβερνητικὴν. τοιούτων δὲ
 περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν
 οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπου τε καὶ ἀδολέσχην καὶ
 ἄχρηστόν σφίσι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕτω κατε- 489
 σκευασμέναις ναυσὶ πλωτήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ
 Ἄδείμαντος. Οὐ δὲ, ἦν δ' ἐγώ, οἶμαι δεῖσθαι σε
 ἐξεταζομένην τὴν εἰκόνα ἰδεῖν, ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς
 ἀληθινοὺς φιλοσόφους τὴν διάθεσιν ἔοικεν, ἀλλὰ μανθάνειν
 ὃ λέγω. Καὶ μάλ', ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκείνους τὸν
 θαυμάζοντα, ὅτι οἱ φιλόσοφοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι,

¹ ἐπαίοντες Λ: ἐπαίοντας γ.² οἰόμενοι codd.: οιομένων Η. Sidgwick.

διδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ πειρῶ πείθειν, ὅτι πολὺ ἂν
B θαναμαστότερον ἦν, εἰ ἐτιμῶντο. Ἄλλὰ διδάξω, ἔφη.
 Καὶ ὅτι τοίνυν τάληθῆ λέγεις, ὡς ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς
 οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας
 τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς
 ἐπιεικεῖς. οὐ γὰρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι
 ἄρχεσθαι ὑφ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν
 πλουσίων θύρας ἰέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος
C ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, εἴαν τε πλούσιος εἴαν τε
 πένης κάμνη, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἰέναι καὶ
 πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου,
 οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἀρχομένων ἄρχεσθαι, οὐ ἂν
 τῇ ἀληθείᾳ τι ὄφελος ᾖ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικούς
 ἄρχοντας ἀπεικάζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναύταις οὐχ
 ἀμαρτήσῃ, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἀχρήστους λεγομένους
 καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὅρθό-
 τατα, ἔφη. Ἐκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥάδιον
 εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τὰναυτία
D ἐπιτηδεύοντων· πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἰσχυροτάτη διαβολὴ
 γίγνεται φιλοσοφία διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας
 ἐπιτηδεύειν, οὐς δὴ σὺ φῆς τὸν ἐγκαλοῦντα τῇ φιλοσοφίᾳ
 λέγειν ὡς παμπόνηροι οἱ πλείστοι τῶν ἰόντων ἐπ' αὐτήν,
 οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἀχρηστοί, καὶ ἐγὼ συνεχώρησα ἀληθῆ
 σε λέγειν. ἦ γάρ; Ναί.

V. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν
 αἰτίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν
 πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν,
E καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἂν δυνώμεθα,
 πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν δὴ καὶ
 λέγωμεν ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὅθεν διήμην τὴν φύσιν,
 οἶον ἀνάγκη φῦναι τὸν καλόν τε κάγαθον ἐσόμενον.
490 | ἠγάειτο δ' αὐτῷ, εἰ νῦν ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, ἦν
 διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντη ἔδει, ἢ ἀλαζόνι ὄντι

μηδαμῆ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ἦν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκοῦν ἐν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄρ' οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὄν πεφυκῶς εἶη ἀμιλλᾶσθαι ὃ γε ὄντως φιλομαθῆς καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἐκάστοις, B ἀλλ' ἴοι καὶ οὐκ ἀμβλύνουτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἐκάστου τῆς φύσεως ἄψασθαι ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· ᾧ πλησιάσας καὶ μιγεῖς τῷ ὄντι ὄντως, γεννήσας νοῦν καὶ ἀλήθειαν, γνοίη τε καὶ ἀληθῶς ζῶη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω λήγοι ὠδίνος, πρὶν δ' οὐ; Ὡς οἶόν τ', ἔφη, μετριώτατα. Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψεῦδος¹ ἀγαπᾶν, ἢ πᾶν τοῦναντίου μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ἠγουμένης δὴ C ἀληθείας οὐκ ἔν ποτε, οἶμαι, φαίμεν² αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; Ἄλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην ἔπεσθαι. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ξυνέβη προσήκον τούτοις ἀνδρεία, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη· καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἐάσας δὲ τοὺς λόγους, εἰς D αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λόγος, φαίη ὀρᾶν αὐτῶν τοὺς μὲν³ ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκοποῦντες ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ κακοί, καὶ τούτου δὴ ἕνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὠρισάμεθα. Ἔστιν, ἔφη, ταῦτα. E

VI. Ταύτης δὴ, ἦν δ' ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθοράς, ὡς διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι

¹ ψεῦδος codd.: ψεύδους olim nos. Stobaco.

³ μὲν II: om. A.

² φαίμεν A: φάμεν F cum

ἐκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι·
 491 καὶ μετὰ τοῦτο αὐτὰς μιμουμένας ταύτην | καὶ εἰς τὸ
 ἐπιτήδευμα καθισταμένας αὐτῆς, οἶαι οὖσαι φύσεις ψυχῶν
 εἰς ἀνάξιον καὶ μείζον ἑαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα
 πολλαχῆ πλημμελοῦσαι πανταχῆ καὶ ἐπὶ πάντα δόξαν
 οἶαν λέγεις φιλοσοφία προσήψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς
 διαφθορὰς λέγεις; Ἐγὼ σοι, εἶπον, ἂν οἶός τε γένωμαι,
 πειράσομαι διελθεῖν. τόδε μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν
 ὁμολογήσει, τοιαύτην φύσιν καὶ πάντα ἔχουσαν, ὅσα
 προσετάξαμεν νῦν δὴ, εἰ τελέως μέλλοι φιλόσοφος
 B γενέσθαι, ὀλιγάκις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ ὀλίγας. ἢ
 οὐκ οἶει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν ὀλίγων σκόπει ὡς
 πολλοὶ ὄλεθροι καὶ μεγάλοι. Τίνας δὴ; Ὁ μὲν πάντων
 θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἐν ἕκαστον ὧν ἐπηνέσαμεν
 τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν καὶ ἀποσπᾶ
 φιλοσοφίας. λέγω δὲ ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ πάντα ἃ
 C διήλθομεν. Ἄτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἐτι τοίνυν, ἦν δ'
 ἐγὼ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ
 ἀποσπᾶ, κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἰσχύς σώματος καὶ
 ξυγγένεια ἐρρωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεία·
 ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἐχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ'
 ἂν ἀκριβέστερον ἃ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δ'
 ἐγὼ, ὅλου αὐτοῦ ὀρθῶς, καὶ σοι εὐδηλὸν τε φανείται, καὶ
 οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν,
 D ἔφη, κελεύεις; Παντός¹, ἦν δ' ἐγὼ, σπέρματος πέρι ἢ
 φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζώων, ἴσμεν, ὅτι τὸ μὴ τυχὸν
 τροφῆς ἧς προσήκει ἐκάστω, μηδ' ὥρας μηδὲ τόπου, ὅσφ
 ἂν ἐρρωμενέστερον ἦ, τοσοῦτφ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν
 πρεπόντων· ἀγαθῶ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῶ μὴ
 ἀγαθῶ. Πῶς δ' οὐ; Ἐχει δὴ, οἶμαι, λόγον τὴν ἀρίστην
 φύσιν ἐν ἄλλοτριωτέρα οὖσαν τροφῇ κάκιον ἀπαλλάττει
 τῆς φαύλης. Ἐχει. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Ἀδείμαντε,

¹ παντός II: πάντως A.

καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφροσύνας κακῆς **E**
 παιδαγωγίας τυχοῦσας διαφερόντως κακὰς γίνεσθαι; ἢ
 οἶει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ
 φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῇ διολομένης
 γίνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν οὔτε
 κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὐκ, ἀλλά, ἢ δ' ὅς, οὕτως.
 Ἦν τοίνυν ἔθεμεν | τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἂν μὲν, οἶμαι, **492**
 μαθήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη
 αὐξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἔαν δὲ μὴ ἐν προσηκούσῃ
 σπαρείσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφεται, εἰς πάντα τὰναντία
 αὐτῇ, ἔαν μὴ τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγεί,
 ὥσπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν
 νέους, διαφθείροντας δὲ τινὰς σοφιστὰς ἰδιωτικούς, ὃ τι
 καὶ ἄξιον λόγου, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας
 μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστὰς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα **B**
 καὶ ἀπεργάζεσθαι οἴους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ
 πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; Πότε δὴ; ἢ δ'
 ὅς. "Ὅταν, εἶπον, συγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς
 ἐκκλησίαν ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα ἢ στρατόπεδα ἢ
 τινα ἄλλον κοινὸν πλῆθος ξύλλογον ξὺν πολλῷ θορύβῳ
 τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ
 ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ
 κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἴ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ **C**
 ἂν ὧσιν ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ
 ψόγου καὶ ἐπαίνου. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ
 λεγόμενον, τίνα οἶει καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποίαν ἂν¹ αὐτῷ
 παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ
 τοῦ τοιούτου ψόγου ἢ ἐπαίνου οἰχήσεσθαι φερομένην
 κατὰ ῥόον, ἢ ἂν οὗτος φέρῃ, καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ
 τοῖτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἕπερ ἂν
 οὗτοι, καὶ ἔσεσθαι τοιούτον; Πολλή, ἢ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, **D**
 ἀνάγκη.

¹ ποίαν ἂν codd.: ποίαν Cobet.

VII. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, οὐπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν; ἔφη. Ἐν ἔργῳ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πείθοντες, οὗτοι οἱ παιδευταί τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸν¹ μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσι; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἶει ἢ ποίους ἰδιωτικὸς λόγους ἐναντία

Ε τούτοις τείνοντας κρατήσῃ; Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἦ δ' ὄς. Οὐ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ οὖν μὴ γένηται ἄλλοῖον ἦθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον, ἀνθρώπειον, ὃ ἑταῖρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐξαιρῶμεν² λόγου. εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναί, ὃ τί περ ἂν σωθῆ τε καὶ γένηται οἶον δεῖ ἐν τριαύτῃ κατα-

493 στάσει πολι|τειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λέγων οὐ κακῶς ἐρεῖς. Οὐδ' ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἔτι τοίνυν σοι, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; Ἐκαστος τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν ἢ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἀ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροισθῶσιν, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν, οἶόνπερ ἂν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου τὰς

Β ὀργὰς τις καὶ ἐπιθυμίας κατεμάνθανεν, ὅπῃ τε προσελθεῖν χρὴ καὶ ὅπῃ ἄψασθαι αὐτοῦ, καὶ ὅποτε χαλεπώτατον ἢ πραότατον καὶ ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἐκάστας³ εἶωθεν φθέγγεσθαι, καὶ οἷας αὖ ἄλλου φθεγγομένου ἡμεροῦταί τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθῶν δὲ ταῦτα πάντα ξυνουσία τε καὶ χρόνου τριβῆ σοφίαν τε καλέσειεν καὶ ὡς τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μῆδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὃ τι καλὸν ἢ αἰσχροὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ

Γ δίκαιον ἢ ἄδικον, ὀνομάζοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ

¹ τὸν Π: τὸ Α.² ἐξαιρῶμεν Μ: ἐξαιρωμεν Α.³ ἐκάστας G. v.

μεγάλου ζήλου δόξαις, οἷς μὲν χαίροι ἐκεῖνο, ἀγαθὰ καλῶν, οἷς δὲ ἄχθοιτο, κακά, ἄλλον δὲ μηδένα ἔχοι λόγον περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰναγκαῖα δίκαια καλοῖ καὶ καλά, τὴν δὲ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἀγαθοῦ φύσιν, ὅσον διαφέρει τῷ ὄντι, μήτε ἑωρακῶς εἴη μήτε ἄλλω δυνατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὲ ὢν πρὸς Διὸς οὐκ ἄτοπος ἂν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής; Ἔμοιγ', ἔφη. Ἡ οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ξυνιόντων ὀργὴν καὶ ἡδονὰς **D** κατανενοηκέναι σοφίαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' ἐν μουσικῇ εἴτε δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γάρ, εἴαν τις τούτοις ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος, ἢ ποιήσιν ἢ τινα ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίου αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλοὺς πέρα τῶν ἀναγκαίων, ἢ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα ἢ ἂν οὗτοι ἐπαινώσιν· ὡς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἥδη πρότερον του ἡκουσας αὐτῶν λόγον διδόντος οὐ καταγέλαστος; Οἶμαι δέ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδ' ἀκούσομαι. **E**

VIII. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας ἐκεῖνο ἀναμνήσθητι· αὐτὸ τὸ καλόν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά, ἢ αὐτὸ τι ἕκαστον καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἕκαστα, ἔσθ' ὅπως | πλήθος **494** ἀνέξεται ἢ ἡγήσεται εἶναι; Ἡκιστά γ', ἔφη. Φιλόσοφον μὲν ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, πλήθος ἀδύνατον εἶναι. Ἀδύνατον. Καὶ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν. Ἀνάγκη. Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι προσομιλοῦντες ὄχλῳ ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσι. Δήλον. Ἐκ δὲ τούτων τίνα ὀρᾶς σωτηρίαν φιλοσόφῳ φύσει, ὥστ' ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι μείνασαν πρὸς τέλος ἐλθεῖν; ἐννόει δ' ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ὠμολόγηται γὰρ δὴ ἡμῖν εὐμάθεια **B** καὶ μνήμη καὶ ἀνδρεία καὶ μεγαλοπρέπεια ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθύς ἐν παισὶν¹ ὁ τοιοῦτος πρῶτος ἔσται ἐν ἡπασιν, ἄλλως τε καὶ εἴαν τὸ σῶμα φυῆ προσφερὴς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται

¹ παισιν de Geer: πᾶσιν codd

δή, οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὴν πρεσβύτερος γίγνηται, ἐπὶ τὰ αὐτῶν πράγματα οἷ τε οἰκείοι καὶ οἱ πολῖται.

C Πῶς δ' οὐ; Ὑποκείσονται ἄρα δεόμενοι καὶ τιμῶντες, προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Τί οὖν οἶει, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσῃ, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὣν καὶ ἐν ταύτῃ πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδῆς καὶ μέγας; ἄρ' οὐ πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ἠγούμενον καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν ἔσεσθαι

D πράττειν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἐξαρεῖν¹ αὐτόν, σχηματισμοῦ καὶ φρονήματος κενῶ ἀνευ νοῦ ἐμπιπλάμενον; Καὶ μάλ', ἔφη. Τῷ δὲ οὕτω διατιθεμένῳ ἐάν τις ἠρέμα προσελθὼν τάληθῆ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ, δεῖται δέ, τὸ δὲ οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ, ἄρ' εὐπετές οἶει εἶναι εἰσακοῦσαι διὰ τοσοῦτων κακῶν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἐὰν δ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι καὶ τὸ ξυγγενῆς τῶν λόγων

E εἰς αἰσθάνηταί τέ πη καὶ κάμπτηται καὶ ἔλκεται πρὸς φιλοσοφίαν, τί οἰόμεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ἠγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρείαν τε καὶ ἑταιρείαν; οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος, λέγοντάς τε καὶ πράττοντας, καὶ περὶ αὐτόν, ὅπως ἂν μὴ πεισθῆ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἂν μὴ οἶός τ' ἦ, καὶ ἰδίᾳ ἐπιβουλεύοντας καὶ δημοσίᾳ εἰς
495 ἀγῶνας καθιστάντας; | Πολλή, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάννυ.

IX. Ὅρα² οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ὡς ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσόφου φύσεως μέρη, ὅταν ἐν κακῇ τροφῇ γένηται, αἷτια τρόπον τινα τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος, καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλοῦτοί τε καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ, ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δὲ, εἶπον, ὦ θαυμάσιε, ὄλεθρός τε καὶ

¹ ἐξαρεῖν corr. A²: ἐξαιρεῖν A¹.

² ὄρα² II: ἄρα A.

διαφθορά τῶσαύτη τε καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φύσεως B
εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευμα, ὀλίγης καὶ ἄλλως γιγνομένης,
ὡς ἡμεῖς φαμέν. καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ
μέγιστα κακὰ ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίνονται καὶ τοὺς
ιδιώτας, καὶ οἱ τὰγαθά, οἳ ἂν ταύτη τύχῳσι ῥένυτες·
σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ιδιώτην
οὔτε πόλιν δρᾷ. Ἄληθέστατα, ἧ δ' ὄς. Οὔτοι μὲν δὴ
οὔτως ἐκπίπτοντες, οἷς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ C
ἀτελῆ φιλοσοφίαν λείποντες αὐτοὶ τε βίον οὐ προσήκοντα
οὐδ' ἀληθῆ ζῶσιν, τὴν δὲ ὡσπερ ὀρφανὴν ξυγγενῶν ἄλλοι
ἐπεισελθόντες ἀνάξιοι ἤσχυρὰν τε καὶ ὄνειδη περιήψαν,
οἷα καὶ σὺ φῆς ὄνειδίξειν τοὺς ὄνειδίζοντας, ὡς οἱ ξυνόντες
αὐτῇ οἱ μὲν οὐδενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἀξιοί
εἰσιν. Καὶ γὰρ οὖν, ἔφη, τά γε λεγόμενα ταῦτα. Εἰκότως
γε, ἦν δ' ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρω-
πίσκοι κενὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ
ὀνομάτων καὶ προσχημάτων μεστήν, ὡσπερ οἱ ἐκ τῶν D
εἰργμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκοντες, ἄσμενοι καὶ οὔτοι ἐκ
τῶν τεχνῶν ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οἳ ἂν κομψό-
τατοι ὄντες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὐτῶν τεχνίου. ὅμως γὰρ
δὴ πρὸς γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὔτω πραττούσης
φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται, οὐ
δὲ ἐφιεμένοι πολλοί, ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν
τεχνῶν τε καὶ δημιουργιῶν ὡσπερ τὰ σώματα λελώβηνται,
οὔτω καὶ τὰς ψυχὰς ξυγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρυμ- E
μένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν¹. ἢ οὐκ ἀνάγκη;
Καὶ μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν
αὐτοὺς ἰδεῖν ἀργύριον κτησαμένου χαλκῆος φαλακροῦ καὶ
σμικροῦ, νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ
δὲ λελουμένου, νεουργὸν ἰμάτιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρε-
σκευασμένου, διὰ πενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότητος τὴν
θυγατέρα μέλλοντος γαμεῖν; Οὐ | πάνυ, ἔφη, διαφέρει. 496

¹ τυγχάνουσιν A: an <ἀπο>τυγχάνουσιν?

Ποῖ' ἄττα οὖν εἰκὸς γεννᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὀμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῖ' ἄττα φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἄρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως¹ ἀληθινῆς ἐχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

X. Πάνσμικρον δὴ τι, ἔφην² ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, λείβεται τῶν κατ' ἀξίαν ὀμιλούντων φιλοσοφία, ἢ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος, ἀπορία τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μείναν ἐπ' αὐτῇ, ἢ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δέ πού τι καὶ ἀπ' ἄλλης τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυῆς ἐπ' αὐτὴν ἂν ἔλθοι³. εἴη δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἐταίρου Θεάγους χαλινὸς οἶος κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκευασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, ἢ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφία ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ γὰρ πού τιμι ἄλλω ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονεν. καὶ τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς ἡδὺ καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκανῶς ἰδόντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιᾶς ὡς ἔπος εἰπεῖν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδ' ἔστι ξύμμαχος, μεθ' ὅτου τις δὶὼν ἐπὶ τὴν τῷ δικαίῳ βοήθειαν σφύζοιτ' ἂν, ἀλλ' ὡσπερ εἰς θηρία ἄνθρωπος ἐμπροσθῶν οὔτε ξυναδικεῖν ἐθέλων οὔτε ἱκανὸς ὢν εἰς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρὶν τι τὴν πόλιν ἢ φίλους ὀνήσαι, προαπολόμενος ἀνωφελῆς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν γένοιτο, ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβὼν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κοινορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίῳ ἀποστάς,

¹ φρονήσεως Ast: φρονήσεως ἄξιον A.

² ἔφην Π: ἔφη ἦν δ' A.

³ ἂν ἔλθοι Π: ἀνέλθοι A.

ὄρων τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας ἀγαπᾶ εἶ
 πη αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσιῶν ἔργων τὸν τε E
 ἐνθάδε βίον βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ
 καλῆς ἐλπίδος ἰλεῶς τε καὶ εὐμενῆς ἀπαλλάξεται. Ἄλλά
 τοι, ἣ δ' ὅς, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἂν | διαπραξάμενος ἀπαλλάτ- 497
 τοιτο. Οὐδέ γε, εἶπον, τὰ μέγιστα, μὴ τυχὼν πολιτείας
 προσηκούσης· ἐν γὰρ προσηκούσῃ αὐτὸς τε μᾶλλον
 αὐξήσεται καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σώσει.

XI. Τὸ μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας ὧν ἔνεκα διαβολὴν
 εἴληφεν, καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως
 εἰρησθαι, εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἄλλ' οὐδέν, ἣ δ'
 ὅς, ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ
 τίνα τῶν νῦν λέγεις πολιτειῶν; Οὐδ' ἠντιοῦν, εἶπον, B
 ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν
 κατάστασιν πόλεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφε-
 σθαί τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν· ὥσπερ ξενικὸν σπέρμα
 ἐν γῆ ἄλλῃ σπειρόμενον ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ
 κρατούμενον ἵεναι, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ
 ἴσχειν τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἀλλ' εἰς ἀλλότριον ἠῆθος
 ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥσπερ C
 καὶ αὐτὸ ἀριστόν ἐστιν, τότε δηλώσει, ὅτι τοῦτο μὲν τῷ
 ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τὰ τε τῶν φύσεων
 καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. δῆλος δὲ οὖν εἶ ὅτι μετὰ τοῦτο
 ἐρήσει τίς αὕτη ἢ πολιτεία. Οὐκ ἔγνωσ, ἔφη· οὐ γὰρ
 τοῦτο ἔμελλον, ἀλλ' εἰ αὕτη, ἦν ἡμεῖς διεληλύθαμεν
 οἰκίζοντες τὴν πόλιν, ἢ ἄλλη. Τὰ μὲν ἄλλα, ἦν δ' ἐγώ,
 αὕτη· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐρρήθη μὲν καὶ τότε, ὅτι δεήσοι τι
 αἰεὶ ἐνεῖναι¹ ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς πολιτείας τὸν D
 αὐτόν, ὑπερ καὶ σύ, ὁ νομοθέτης, ἔχων τοὺς νόμους
 ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἄλλ' οὐχ ἰκανῶς, εἶπον,
 ἐδηλώθη, φόβῳ ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε
 μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ καὶ τὸ

¹ ἐνεῖναι Ξ q: ἐν εἶναι Δ.

λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾶστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ τὸ λεγόμενον τὰ

E καλὰ τῷ ὄντι χαλεπά. Ἄλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἡ ἀπόδειξις τούτου φανεροῦ γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει· παρῶν δὲ τὴν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἴσει. σκόπει δὲ καὶ νῦν, ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τούναντίον ἢ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἄπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μὲν, ἦν δ' ἐγώ, οἱ καὶ ἀπτόμενοι

498 **μειράκια** ὄντα ἄρτι | ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιοῦμενοι· λέγω δὲ χαλεπώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροαταὶ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγούνται, πάρεργον οἴομενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γήρας ἐκτὸς δὴ τιῶν ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου

B ἡλίου, ὅσον αἰθῆς οὐκ ἐξάπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τούναντίον· **μειράκια** μὲν ὄντα καὶ παῖδας **μειρακιώδη** παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελείσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφία κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ἣ ἡ ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ

C ἐκείνης **γυμνάσια**· ὅταν δὲ **λήγη** μὲν ἡ **ῥώμη**, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν¹ ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὅ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ **βεβιωμένῳ** τὴν ἐκεῖ **μοῖραν** ἐπιστήσειν **πρέπουσαν**.

XII. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὦ Σώκρατες· οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων

¹ στρατειῶν *g*: στρατιῶν *A*.

προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν¹ οὐδ' ὅπωςτιοῦν πεισομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μὴ διάβαλλε, ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γεγονότας, οὐδὲ πρὸ τοῦ D ἔχθρους ὄντας. πείρας γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἡ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προὔργου τι ποιήσωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὖθις γενόμενοι τοῖς τοιοῦτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς μικρόν γ', ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ὡς γε πρὸς τὸν ἅπαντα. τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς πολλοὺς θαῦμα οὐδέν· οὐ γὰρ πώποτε εἶδον γενόμενον τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα ῥήματα E ἔξεπίτηδες ἀλλήλοις ὁμοιωμένα, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ὥσπερ νῦν συμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῇ παρισωμένον καὶ ὁμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελῶς ἔργω τε καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἐτέρα² τοιαύτη, οὐ πώποτε | ἐωράκασιν οὔτε ἓνα οὔτε πλείους. ἢ οἶε; 499 Οὐδαμῶς γε. Οὐδέ γε αὖ λόγων, ὧ μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέρων ἱκανῶς ἐπήκοοι γεγόνασιν, οἷων ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς ξυντεταμένως ἐκ παντὸς τρόπου³ τοῦ γινῶναι χάριν, τὰ δὲ κομψά τε καὶ ἐριστικὰ καὶ μηδαμόσε ἄλλοσε τείνοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ ἔριν καὶ ἐν δίκαις καὶ ἐν ἰδίαις συνουσίαις πόρρωθεν ἀσπαζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι χάριν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτα προορώμενοι ἡμεῖς B τότε καὶ δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν, ὑπὸ τάληθοῦς ἠναγκασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνήρ ὁμοίως μὴ ποτε γένηται τέλεος, πρὶν ἂν τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλίγοις καὶ οὐ ποιηροῖς, ἀχρήστοις δὲ νῦν κεκλημένοις ἀνάγκη τις ἐκ τύχης παραβάλη⁴, εἴτε βούλονται εἴτε μὴ, πόλεως ἐπιμεληθῆναι, καὶ τῇ πόλει κατηκόφ⁵ γενέσθαι, ἢ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις ἢ βασιλείαις

¹ ἀντιτείνειν codd.: ἀντιτενεῖν coniecit Stephanus.   ² ἐτέρα II: ἐτέρα

Α.   ³ τρόπου II et γρ in marg. Α²: προσώπου Α¹.   ⁴ παραβάλη

Ξ q: περιβάλη Α.

⁵ κατηκόφ Schleiermacher: κατήκοοι Α.

- C** ὄντων ὑέσιν ἢ αὐτοῖς ἕκ τινος θείας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρωσ ἐμπέση. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι ἢ ἀμφότερα ὡς ἄρα ἐστὶν ἀδύνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημὶ ἔχειν λόγον. οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς δικαίως καταγελωφόμεθα¹, ὡς ἄλλως εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν ἄκροισ εἰς φιλοσοφίαν πόλεώς τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆναι ἢ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, ἢ καὶ νῦν ἐστὶν ἐν τινι βαρβαρικῷ
- D** τόπῳ πόρρω που ἐκτὸς ὄντι τῆς ἡμετέρας ἐπόψεως, ἢ καὶ ἔπειτα γενήσεται, περὶ τούτου ἔτοιμοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἢ εἰρημένη πολιτεία καὶ ἐστὶν καὶ γενήσεται γε, ὅταν αὕτη ἢ Μούσα πόλεως ἐγκρατῆς γένηται. οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδ' ἡμεῖς ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολογεῖται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐκ
- E** αὐτὸ δοκεῖ, ἐρεῖς; Ἴσως, ἔφη. Ὡ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, μὴ πάνυ οὕτω τῶν πολλῶν κατηγορεῖ. ἀλλοίαν τοι δόξαν ἔξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλονικῶν ἀλλὰ παραμυθούμενος καὶ ἀπολυόμενος τὴν τῆς φιλομαθίας διαβολὴν ἐνδεικνύη οὐς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ ὥσπερ ἄρτι τὴν
- 500** τε φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν | ἐπιτήδευσιν, ἵνα μὴ ἠγῶνται σε λέγειν οὐς αὐτοὶ οἴονται. ἢ καὶ ἐὰν οὕτω θεῶνται, ἀλλοίαν τ' οὐ² φήσεις αὐτοὺς δόξαν λήψεσθαι καὶ ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι³; ἢ οἶει τινὰ χαλεπαίνειν τῷ μὴ χαλεπῷ ἢ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ ἄφθονόν τε καὶ πρᾶον ὄντα; ἐγὼ μὲν γάρ σε προφθάσας λέγω, ὅτι ἐν ὀλίγοις τισὶν ἠγοῦμαι, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει χαλεπὴν οὕτω φύσιν
- B** γίγνεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀμέλει, ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει, τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς πολλοὺς διακείσθαι ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ προσῆκον ἐπεισκευμακότας, λοιδορουμένους τε αὐτοῖς

¹ καταγελωφόμεθα II: καταγελωφόμεθα A.² τ' οὐ Baier: τοι A.³ ἀποκρινεῖσθαι II: ἀποκρίνεσθαι A.

καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντας καὶ αἰεὶ περὶ ἀνθρώπων τοὺς λόγους ποιούμενους, ἡκιστα φιλοσοφία πρέπον ποιούντας; Πολύ γ', ἔφη.

XIII. Οὐδὲ γάρ που, ὦ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου C τε καὶ δυσμενείας ἐμπίμπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα ἅττα καὶ κατὰ ταῦτ' αἰεὶ ἔχοντα ὄρωντας καὶ θεωμένους οὐτ' ἀδικοῦντα οὐτ' ἀδικούμενα¹ ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμῆσθαι τε καὶ ὅ τι μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἶε τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτ' τις ὀμιλεῖ ἀγάμενος, μὴ μιμῆσθαι ἐκεῖνο; Ἄδύνατον, ἔφη. Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὀμιλῶν κόσμιός τε καὶ D θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄν οὖν τις, εἶπον, αὐτῷ ἀνάγκη γένηται ἃ ἐκεῖ ὄρᾳ μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἦθη καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν, ἄρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἶε γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς; Ἡκιστά γε, ἢ δ' ὅς. Ἄλλ' ἐὰν δὴ αἰσθωνται οἱ πολλοί, ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπανοῦσι δὴ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἡμῖν E λέγουσιν, ὡς οὐκ ἂν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θεῷ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ χαλεπανοῦσιν, ἢ δ' ὅς, ἐάνπερ αἰσθωνται. ἀλλὰ δὴ τίνα | λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόντες, ἦν 501 δ' ἐγώ, ὡσπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἦθη ἀνθρώπων πρῶτον μὲν καθαρὰν ποιήσειαν ἂν, ὃ οὐ πάνυ ῥάδιον· ἀλλ' οὖν οἷσθ' ὅτι τούτῳ ἂν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενέγκοιεν², τῷ μῆτε ἰδιώτου μῆτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἕψασθαι μηδὲ γράφειν νόμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἶε ὑπογράψασθαι

¹ ἀδικούμενα Ξ¹ q: ἀδικούμενον A.

² διενέγκοιεν q: διενεγκέειν A.

- B** ἂν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μὴν; Ἐπειτα, οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἂν ἐκατέρωσε¹ ἀποβλέποιεν, πρὸς τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὐτῷ, ὃ² ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραυνύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὀμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδές τε καὶ θεοείκελόν. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἂν,
- C** οἶμαι, ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅτι μάλιστα ἀνθρώπεια ἦθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλή ποιήσκειαν. Καλλίστη γοῦν ἂν, ἔφη, ἡ γραφή γένοιτο. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πείθομέν πῃ ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ' ἡμᾶς ἔφησθα ἰέναι, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ζωγράφος ὃν τότ' ἐπηνούμεν πρὸς αὐτούς, δι' ὃν ἐκείνοι ἐχαλέπαινον, ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καὶ τι μᾶλλον αὐτὸ νῦν ἀκούοντες πρᾶττονται; Καὶ πολὺ γε, ἦ
- D** δ' ὅς, εἰ σωφρονούσιν. Πῆ γὰρ δὴ ἔξουσι ἀμφισβητῆσαι; πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἶναι τοὺς φιλοσόφους; Ἄτοπον μὲντ' ἂν, ἔφη, εἶη. Ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἶναι τοῦ ἀρίστου, ἦν ἡμεῖς διήλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προσηκόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον εἶπερ τινὰ ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσει³ μᾶλλον,
- E** οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δῆπου. Ἐπι οὖν ἀγριανουσί λεγόντων ἡμῶν, ὅτι πρὶν ἂν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία, ἦν μυθολογοῦμεν λόγῳ, ἔργῳ τέλος λήψεται; Ἴσως, ἔφη, ἦττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἦττον φῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ παντάπασι πρᾶτους γεγυμένα
- 502 καὶ πεπεισθαι, ἵνα | εἰ μὴ τι ἄλλο, αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

¹ ἐκατέρωσε *q*: ἐκατέρως *A*.
nos: φήσειν *A*. Cf. 347 *A*.

² ὃ *Ξ* et corr. *q*: τὸ *A*.

³ φήσει

XIV. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔστων· τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσῃ, ὡς οὐκ ἂν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἔκγονοι ἢ δυναστῶν τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομένους ὡς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν; ὡς μὲν γὰρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχωροῦμεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ τῶν πάντων οὐδέποτε οὐδ' ἂν εἷς σωθείη, B ἔσθ' ὅστις ἀμφισβητήσῃ¹; Καὶ πῶς; Ἄλλὰ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα. Ἰκανὸς γάρ, ἔφη. Ἄρχοντος γάρ που, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἃ διεληλύθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον ἐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὀπωστιοῦν. Ἄλλὰ διῆ ἄπερ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ ἀδύνατον; Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Καὶ μὴν ὅτι γε C βέλτιστα, εἴπερ δυνατά, ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐγῶμαι, διήλθομεν. Ἰκανῶς γάρ. Νῦν δὴ, ὡς ἔοικεν, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμβαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μόγις τέλος ἔσχεν, τὰ ἐπίλοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπον ἡμῖν καὶ D ἐκ τίνων μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἐνέσονται² τῆς πολιτείας, καὶ κατὰ ποίας ἡλικίας ἕκαστοι ἐκάστων ἀπτόμενοι; Λεκτέον μέντοι, ἔφη. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ σοφόν μοι ἐγένετο τὴν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυσχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν, εἰδότεῖ ὡς ἐπίφθονός τε καὶ χαλεπὴ γίγνεσθαι ἢ³ παντελῶς ἀληθής. νῦν γὰρ οὐδὲν ἦττον ἦλθεν τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δὴ E τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν

¹ ἀμφισβητήσῃ γ: ἀμφισβητήσῃε Λ.

² ἐνέσονται Λ: ἐγγενήσονται

- ἀρχόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ',
 503 εἰ μνημονεύεις, δεῖν αὐτοὺς φιλοπόλι|δίας τε φαίνεσθαι
 βασιανίζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις καὶ τὸ δόγμα
 τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ
 μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας, ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα
 ἀποκριτέον, τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα ὥσπερ
 χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον στατέον ἄρχοντα καὶ γέρα
 δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἄθλα. τοιαῦτ' ἅττα
 ἦν τὰ λεγόμενα παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
 Β λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα,
 ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. Ὁκνος γάρ, ἔφην, ὦ φίλε,
 ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ὑποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν
 τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας
 φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον
 δὴ, ὡς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονται σοι. ἦν γὰρ διήλθομεν
 φύσιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταῦτο ξυμφύεσθαι αὐτῆς
 τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένη φύεται.
 C Πῶς, ἔφη, λέγεις; Εὐμαθεῖς καὶ μνήμονες καὶ ἀγχίνοι καὶ
 ὄξεις καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἔπεται οἶσθ' ὅτι οὐκ ἐθέ-
 λουσιν ἅμα φύεσθαι καὶ νεανικοὶ τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς
 τὰς διανοίας¹ οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος
 ἐθέλειν ζῆν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ὀξύτητος φέρονται ὅπη
 ἂν τύχωσιν, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται.
 Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὐτὰ ταῦτα ἦθη
 D καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἂν τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρή-
 σαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα
 ὄντα πρὸς τὰς μαθήσεις αὐτῶν ποιεῖ ταυτόν· δυσκινήτως ἔχει
 καὶ δυσμαθῶς ὥσπερ ἀπονεαρκωμένα, καὶ ὕπνου τε καὶ
 χάσμησιν ἐμπίμπλονται, ὅταν τι δέη τοιοῦτον διαπονεῖν.
 Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γε ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ
 τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης

¹ Sic codd.: an καὶ νεανικοὶ τε—διανοίας post ἔπεται? Vide praefationem.

δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε ἀρχῆς. Ὅρθως, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸ οἶε ἐσεσθαι; Πῶς δ' οὐ; Βασανιστέον δὴ ἔν τε οἷς τότε ἐλέγομεν πόνους τε καὶ Ε φόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ ὁ τότε παρῆμεν νῦν λέγομεν, ὅτι καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυμνάζειν δεῖ σκοποῦντας εἰ καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, εἴτε καὶ ἀποδειλιώσει, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς ἄθλοις¹ ἀποδειλιῶντες. 504 Πρέπει γε τοι δὴ, ἔφη, οὕτω σκοπεῖν· ἀλλὰ ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα;

XVI. Μνημονεύεις μὲν που, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τριττὰ εἶδη ψυχῆς διαστησάμενοι ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας ὁ ἕκαστον εἶη. Μὴ γὰρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἂν εἶην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἡ καὶ τὸ προρρηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῖον δὴ; Β Ἐλεγομέν που, ὅτι, ὡς μὲν δυνατὸν ἦν κάλλιστα αὐτὰ κατιδεῖν, ἄλλη μακροτέρα εἶη περίοδος, ἦν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν προειρημένων ἐπομένας² ἀποδείξεις οἶόν τ' εἶη προσάφαι. καὶ ὑμεῖς ἐξαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ ἐρρήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἐλλιπῆ³, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἂν τοῦτο εἶποιτε. Ἄλλ' ἔμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἄλλ', ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ, C μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολείπον⁴ καὶ ὅτιοῦν τοῦ ὄντος οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελὲς γὰρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον. δοκεῖ δ' ἐνιότέ τισιν ἰκανῶς ἡδὴ ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν⁵ περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη, συχνοὶ πάσχουσιν αὐτὸ διὰ ῥαθυμίαν. Τούτου δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ παθήματος ἡκιστα προσδεῖ⁶ φύλακι πόλεώς τε καὶ νόμων. Εἰκός, ἦ δ' ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὦ ἑταῖρε, ἔφη, περι-
ιτέον τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἡττον μαυθάνοντι πουητέον ἢ D

¹ ἄθλοις Orelli: ἄλλοις codd.   ² ἐπομένας codd.: ἐχομένας Bywater.

³ ἐλλιπῆ II: ἐλλειπῆ A.

⁴ ἀπολείπον F v et in marg. A²: ἀπολείπων

A¹.

⁵ δεῖν II: δεῖ A.

⁶ προσδεῖ II: προσδεῖται A.

γυμναζομένω· ἢ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, τοῦ μεγίστου τε¹ καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὔποτε ἦξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ' ἔτι τι μείζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν; Καὶ μείζον, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφὴν δεῖ ὥσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ παριέναι. ἢ οὐ γελοῖον

E ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίους πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως ὅ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἔξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιούν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα, ἔφη². ὃ μέντοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ ὃ τι αὐτὸ λέγεις, οἶε τι ἄν σε, ἔφη, ἀφεῖναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἐστίν; Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας, νῦν δὲ ἢ οὐκ ἐννοεῖς ἢ

505 αὐ διαανοεῖ ἐμοὶ πράγματα παρέχειν ἀντιλαμβανόμενος. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον, ἐπεὶ ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας, ἢ δίκαια καὶ τᾶλλα προσχρησάμενα χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίνυται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ' ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι αὐτὴν οὐχ ἰκανῶς ἴσμεν· εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ ὃ τι μάλιστα τᾶλλα ἐπισταίμεθα, οἶσθ' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν

B ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτήμεθά τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οἶε τι πλέον εἶναι³ πᾶσαν κτήσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθὴν; ἢ πάντα τᾶλλα φρονεῖν ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

XVII. Ἄλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις φρόνησις. Πῶς δ' οὐ; Καὶ ὅτι γε, ὦ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι οὐκ ἔχουσι δεῖξαι, ἥτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, **C** ἔφη, γελοῖως. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀνειδίζοντές

¹ ἢ γυμναζομένω—τε II: om. A.

διανόημα codd.

² ἔφη Ast: ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα codd. ³ εἶναι Ξγ: εἰδέναι A, sed ὁ et ε punctis notavit A².

γε, ὅτι οὐκ ἴσμεν τὸ ἀγαθόν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδόσιν; φρόνησιμ γὰρ αὐτό φασιν εἶναι ἀγαθοῦ ὡς αὖ ξυνιέντων ἡμῶν ὅ τι λέγουσιν, ἐπειδὴν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθέγγωνται ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὀριζόμενοι μὴν τι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τῶν ἐτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακὰς; Σφόδρα γε. Συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταῦτά. ἢ γάρ; Τί μὴν; D Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλα καὶ πολλὰ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν ἔλοιντο τὰ δοκούντα, κὰν μὴ ἦ¹, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτήσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκούντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσιν, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὁ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ E τούτου ἔνεκα πάντα πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀπορούσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἰκανῶς τί ποτ' ἐστὶν οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ, οἷα καὶ περὶ τᾶλλα, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἄλλων εἴ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον | οὕτω φῶμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι 506 καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν τῇ πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἔκιστά γ', ἔφη. Οἶμαι γοῦν, εἶπον, δίκαιά τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα ὅπη ποτὲ ἀγαθὰ ἐστίν, οὐ πολλοῦ τινὸς ἄξιον φύλακα κεκτήσθαι ἂν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα, μαντεύομαι δὲ μηδένα αὐτὰ πρότερον γινώσασθαι ἰκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη, μαντεύει. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος B αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων;

XVIII. Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δὴ, ὦ Σώκρατες, πρότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῆς εἶναι, ἢ ἡδονήν, ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ἀνὴρ, καλῶς² ἦσθα καὶ πάλαι καταφανῆς ὅτι σοὶ οὐκ ἀποχρήσοι τὸ τοῖς ἄλλοις

¹ ἢ Θφρ: εἴη Δ.

² ἀνὴρ καλῶς Π: ἀνὴρ καλῶς Δ¹: ἀνὴρ—καλῶς Δ².

δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γὰρ δίκαιόν μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα, τὸ δ' αὐτοῦ μή, τοσοῦτον χρόνον περὶ ταῦτα πραγματευόμενον. **C** Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι περὶ ὧν τις μὴ οἶδεν λέγειν ὡς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ', ἔφη, ὡς εἰδότα, ὡς μέντοι οἴομενον ταῦθ' ἃ οἶεται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἶπον· οὐκ ἤσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ὡς πᾶσαι αἰσχυραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί· ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. **D** Βούλει οὖν αἰσχυρὰ θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιά, ἐξὸν παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὡσπερ ἐπὶ τέλει ὧν ἀποστῆς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν, κὰν ὡσπερ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διήλθες, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθης. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἶός τ' ἔσομαι, προθυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὦ μακάριοι, αὐτὸ μὲν **E** τί ποτ' ἐστὶ τὰγαθόν, εἴσωμεν τὸ νῦν εἶναι· πλέον γάρ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν παρούσαν ὀρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· ὅς δὲ ἔκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὁμοιότατος ἐκείνω, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, εἶαν. Ἄλλ', ἔφη, λέγε· εἰσαύθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτείσεις τὴν διήγησιν. Βουλοίμην ἂν, εἶπον, 507 ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν | ἀποδοῦναι καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὡσπερ νῦν τοὺς τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δι' οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκγονον αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομίσασθε· εὐλαβεῖσθε μέντοι, μὴ πη ἕξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδούς τὸν λόγον τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε. Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τὰ τ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν **B** ῥηθέντα καὶ ἄλλοτε ἤδη πολλάκις εἰρημένα. Τὰ ποῖα; ἢ δ' ὅς. Πολλὰ καλὰ, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ

ἕκαστα οὕτως εἶναι φασί τε καὶ διορίζομεν τῷ λόγῳ. Φασί γάρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν καὶ αὐτὸ ἀγαθὸν καὶ οὕτω περὶ πάντων, ἃ τότε ὡς πολλὰ ἐτίθεμεν· πάλιν αὖ καὶ¹ ἰδέαν μίαν ἑκάστου, ὡς μιᾶς οὐσης, τιθέντες, ὃ ἔστιν ἕκαστου προσαγορευόμεν. Ἔστι ταῦτα. Καὶ τὰ μὲν δὴ ὀραῖσθαι φασί, νοεῖσθαι δ' οὐ, τὰς δ' αὖ ἰδέας νοεῖσθαι μὲν, ὀραῖσθαι δ' οὐ. Παντάπασιν μὲν οὖν. Τῷ οὖν ὀρώμεν C ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὀρώμενα; Τῇ ὄψει, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μὴν; Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἐννεόηκας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν ὅσῳ πολυτελεστάτην τὴν τοῦ ὀρᾶν τε καὶ ὀραῖσθαι δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ πάνν, ἔφη. Ἄλλ' ὠδε σκόπει. ἔστιν ὅ τι προσδεῖ ἀκοῇ καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ ἀκούεσθαι, ὃ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἢ μὲν οὐκ D ἀκούσεται, ἢ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐδ' ἄλλαις πολλαῖς, ἵνα μὴ εἶπω ὅτι οὐδεμιᾶ, τοιούτου προσδεῖ οὐδενός. ἢ σὺ τινα ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Τὴν δὲ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὀρατοῦ οὐκ ἐννοεῖς ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ, παρούσης δὲ χρώας ἐν αὐτοῖς², ἐὰν μὴ παραγένηται γένος τρίτον ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, οἶσθα, ὅτι ἢ τε ὄψις E οὐδὲν ὄψεται τὰ τε χρώματα ἔσται ἀόρατα. Τίνος δὴ⁴ λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὁ δὴ σὺ³ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, φῶς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρᾶ ἄρα ἰδέα ἢ τοῦ ὀρᾶν αἰσθησις καὶ ἢ τοῦ ὀραῖσθαι δύναμις τῶν ἄλλων ξυζεύξεων 508 τιμιωτέρῳ ζυγῷ ἐζύγησαν, εἶπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι.

¹ καὶ nos: κατ' codd.   ² αὐτοῖς codd.: αὐ τοῖς <ὀρατοῖς> H. Richards. Suspicor excidisse <τοῖς ὀρωμένοις>: cf. 508 C, 509 B. An legendum ἐν αὐτοῖς?   ³ σὺ—ὀρώμενα (515 D) om. II, duobus excisis foliis.   ⁴ δὴ codd.: an δεῖν?

XIX. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὐ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν τε ποιεῖ ὄραν ὃ τι κάλλιστα καὶ τὰ ὀρώμενα ὀρᾶσθαι; "Ουπερ καὶ σύ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾶς. Ἄρ' οὖν ὧδε πέφυκεν ὄψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἢ ὄψις οὔτε αὐτὴ οὔτ' ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ δὴ

B καλοῦμεν ὄμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἄλλ' ἡλιοειδέστατόν γε οἶμαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ ἐπίρρυτον κέκτῃται; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὄψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἴτιος δ' ὧν αὐτῆς ὀρᾶται ὑπ' αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ἢ δ' ὅς. Τοῦτου τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τὰγαθὸν

C ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὃ τί περ αὐτὸ ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ πρὸς τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτου ἐν τῷ ὀρατῷ πρὸς τε ὄψιν καὶ τὰ ὀρώμενα. Πῶς; ἔφη· ἔτι διέλθέ μοι. Ὁφθαλμοί, ἣν δ' ἐγώ, οἶσθ' ὅτι ὅταν μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπη, ὧν ἂν τὰς χροᾶς τὸ ἡμεριδὸν φῶς ἐπέχη, ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουςί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὄψεως. Καὶ μάλα, ἔφη. Ὅταν δέ γ' οἶμαι, ὧν ὁ

D ἥλιος καταλάμπει, σαφῶς ὀρώσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὄμμασιν ἐνούσα φαίνεται. Τί μὴν; Οὕτω τοίνυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὧδε νόει· ὅταν μὲν, οὐ καταλάμπει ἀλήθειά τε καὶ τὸ ὄν, εἰς τοῦτο ἀπερείσῃται, ἐνόησέν τε καὶ ἔγνω αὐτὸ καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται· ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον καὶ ἔοικεν αὐτὸ νοῦν οὐκ ἔχοντι. Ἐοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν τὸ

E τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὔσαν καὶ ἀληθείας¹, ὡς γιγνω-

¹ Sic codd.: αἰτίαν—ἀληθείας post εἶναι transposuit Van Heusde.

σκομένην¹ μὲν διανοοῦ², οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων ὄντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων ἡγούμενος αὐτὸ ὀρθῶς ἡγήσει· ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλήθειαν, ὡσπερ ἐκεῖ φῶς τε | καὶ ὄψιν ἡλιοειδῆ μὲν νομίζειν ὀρθόν, 509 ἥλιον δ' ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφοτέρα ὀρθόν, ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὀπότερον αὐτῶν οὐκ ὀρθόν, ἀλλ' ἔτι μειζύως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔξιν. Ἀμύχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει, αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γὰρ δῆπου σύ γε ἡδονὴν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὦδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν ἥλιον τοῖς B ὀρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὀράσθαι δύναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεισθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναί τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβεῖα καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος.

XX. Καὶ ὁ Γλαῦκων μάλα γελοίως, Ἄπολλον, ἔφη, C δαιμονίας ὑπερβολῆς. Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύση, εἰ μὴ τι, ἀλλὰ³ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὐτῶν διεξιῶν, εἰ πῆ ἀπολείπεις. Ἄλλὰ μὴν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπης. Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολύ· ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν, ἐκὼν οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὡσπερ λέγομεν, δύο D αὐτῶν εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὐτὸ ὄρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανοῦ⁴ εἰπὼν δόξω σοι

¹ γιγνωσκομένην Van Heusde: γιγνώσκουμένης A.   ² διανοοῦ A: διὰ νοῦ Ξ.   ³ ἀλλὰ Ξ q: ἄλλα A.   ⁴ οὐρανοῦ Ξ q: οὐρανὸν A.

σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἶδη, ὀρατόν, νοητόν; Ἔχω. Ὡσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμήματα πάλιν τέμνε ἐκάτερον τὸ¹ τμήμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ ὀρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου, καὶ σοι ἔσται σαφηνεῖα καὶ ἀσαφεία

- E** πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν τῷ ὀρωμένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμήμα
510 εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν | τὰς σκιὰς, ἔπειτα
 τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαινάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε
 καὶ λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκεν, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ
 κατανοεῖς. Ἄλλὰ κατανοῶ. Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει ᾧ
 τοῦτο ἔοικεν, τὰ τε περὶ ἡμᾶς ζῶα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν
 καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθημι, ἔφη. Ἦ καὶ ἐθέλοισ
 ἀν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διηρῆσθαι ἀληθεία τε καὶ μῆ, ὡς
 τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστὸν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ
B ᾧ ὁμοιώθη; Ἔγωγ', ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖ καὶ
 τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ἢ τμητέον. Πῆ; Ἦ τὸ μὲν αὐτοῦ
 τοῖς τότε μιμηθεῖσιν ὡς εἰκόσιν χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν
 ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη,
 ἀλλ' ἐπὶ τελευτήν, τὸ δ' αὖ ἕτερον² ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπό-
 θετον ἐξ ὑποθέσεως ἰούσα καὶ ἄνευ ὧν περ ἐκείνων εἰκόνων
 αὐτοῖς εἶδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ',
 ἔφη, ἀ λέγεις, οὐχ ἰκανῶς ἔμαθον. Ἄλλ' αὖθις, ἦν δ' ἐγώ.
C ῥᾶον γὰρ τούτων προειρημένων μαθήσει. οἶμαι γάρ σε
 εἰδέναι, ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ
 τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττὸν
 καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἶδη καὶ
 ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ' ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν
 ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδένα λόγον
 οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιούσι περὶ αὐτῶν διδόναι
D ὡς παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ
 ἤδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο, οὐ

¹ τὸ Ξ q: om. A.

² ἕτερον Ast: ἕτερον τὸ codd.

ἂν ἐπὶ σκέψιν ὀρμήσωσι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὀρωμένοις εἴδεσι προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διανοούμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι, οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἕνεκα τοὺς λόγους ποιοῦμενοι καὶ διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης, ἣν γράφουσιν, καὶ τᾶλλα οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἃ πλάττουσίν τε καὶ γράφουσιν, Ε ὦν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασι εἰκόνες εἰσίν, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὐτῶν χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν, ἃ οὐκ ἂν ἄλλως ἴδοι τις | ἢ τῇ διανοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, 511 λέγεις.

XXI. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑποθέσει δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰούσαν, ὡς οὐ δυναμένη τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσιν καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίας τε καὶ ταῖς Β ταύτης ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἕτερον μάνθανε τμήμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὐ αὐτὸς ὁ λόγος ἔπιπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς ὑποθέσεις ποιοῦμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὀρμάς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἴω, ἀψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὐτῷ ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνῃ αἰσθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρῶμενος, ἀλλ' C εἴδωσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾶ εἰς εἶδη. Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὐ¹. δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν· ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διανοία μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ

¹ οὐ Λ²: οὖν Λ¹.

D αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἔξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν, ὡς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὔσαν. Ἰκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καὶ μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν

E ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἔστιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ συγχωρῶ καὶ τάπτω ὡς λέγεις.

τέλος πολιτείας 5'.

Ζ.

I. Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέικασον τοιοῦτῳ πάθει 514
 τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ἰδὲ
 γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει
 ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν
 παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν
 δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς ἀγκύνας, ὥστε μένειν τε
 αὐτοῦ¹ εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς B
 κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ
 αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν
 αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω
 ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρφοδομημένον, ὥσπερ τοῖς
 θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παρα-
 φράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν. Ὅρῳ, ἔφη.
 Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους
 σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάν-
 τας | καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα 515
 εἰργασμένα, οἷον εἰκός, τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ
 σιγῶντας τῶν παραφερόντων. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα
 καὶ δεσμώτας ἀτόπους. Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς
 γὰρ τοιοῦτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶει ἄν-
 τι ἐωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς
 τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς

¹ αὐτοῦ Hirschig: αὐτοὺς codd.

γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι
 Β εἶεν διὰ βίου; Τί δὲ; τῶν παραφερομένων οὐ ταῦτον
 τοῦτο; Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς
 ἀλλήλους, οὐ ταῦτα¹ ἠγείν ἂν τὰ παριόντα² αὐτοὺς νομίζειν
 ὀνομάζειν, ἄπερ ὀρφῆν; Ἀνάγκη. Τί δ'; εἰ καὶ ἡχῶ τὸ
 δεσμοτήριον ἐκ τοῦ καταντικρῦ ἔχοι, ὁπότε τις τῶν
 παριόντων φθέγγεται, οἷε ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἠγείσθαι τὸ
 φθεγγόμενον ἢ τὴν παριούσαν σκιάν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ',
 C ἔφη. Παντάπασι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο
 τι νομίζοιεν τὸ ἀληθές ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.
 Πολλῇ ἀνάγκῃ, ἔφη. Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν λύσιν
 τε καὶ ἴασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἷα τις ἂν
 εἴη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὁπότε τις λυθείη
 καὶ ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν
 αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα
 δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ
 D καθορᾶν ἐκεῖνα, ὧν τότε τὰς σκιάς ἐώρα, τί ἂν οἷε αὐτὸν
 εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἐώρα φλυαρίας, νῦν
 δὲ μᾶλλον τι ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον
 ὄντα τετραμμένος ὀρθότερον βλέποι³, καὶ δὴ καὶ⁴ ἕκαστον
 τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρί-
 νεσθαι ὅ τι ἔστιν; οὐκ οἷε αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν καὶ
 ἠγείσθαι τὰ τότε ὀρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα;
 Πολύ γ', ἔφη.

Ε II. Οὐκοῦν κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν
 βλέπειν, ἀλγείν τε ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφό-
 μινον πρὸς ἐκεῖνα, ἃ δύνатаι καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα
 τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὕτως, ἔφη. Εἰ
 δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βία διὰ τραχείας
 τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάμτους καὶ μὴ ἀνεῖη πρὶν ἐξελκύ-
 σειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἄρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαι τε ἂν καὶ

¹ ταῦτα Ξg: ταῦτά Α.   ² παριόντα Flor. T: παρόντα Α.   ³ βλέπει
 Α: βλέπει g.   ⁴ καὶ Ξg: om. Α.

ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς | ἔλθοι, 516
 αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα μεστὰ ὄραν οὐδ' ἂν ἐν
 δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γὰρ ἂν, ἔφη,
 ἐξαίφνης γε. Συνηθείας δὴ, οἶμαι, δέοιτ' ἂν, εἰ μέλλοι τὰ
 ἄνω ὄψεσθαι, καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾶστα καθορῶ
 καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ
 τὰ τῶν ἄλλων εἶδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων
 τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾶον
 θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἀστρῶν τε καὶ σελήνης
 φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. Πῶς B
 δ' οὐ; Τελευταῖον δὴ, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασι
 οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔδρα φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν
 καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἂν κατιδεῖν καὶ
 θεάσασθαι οἷός ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὗτος¹ ὁ τὰς τε ὥρας
 παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ
 ὄρωμένῳ τόπῳ καὶ ἐκείνων, ὧν σφεῖς ἐώρων, τρόπον τινα C
 πάντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ' ἐκείνα
 ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης
 οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδесμωτῶν
 οὐκ ἂν οἶει αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς
 δὲ ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δὲ καὶ ἔπαινοι εἴ τινες
 αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ ὀξύτατα
 καθορῶντι τὰ παριόντα καὶ μνημονεύοντι μάλιστα, ὅσα τε
 πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ D
 ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον
 ἤξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ
 ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύ-
 οντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ σφόδρα
 βούλεσθαι ἐπάρουρον εὐόντα θητευέμεν ἄλλῳ ἀνδρὶ
 παρ' ἀκλήρῳ καὶ ὅτιοῦν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ κείνᾳ
 τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, E

¹ οὗτος II: αὐτός A.

πάν μᾶλλον πεπονημένοι ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τότε δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος¹ καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο, ἄρ' οὐ σκότους <ἂν>² ἀναπλέως σχοίη τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαίφνης ἤκων ἐκ τοῦ ἡλίου; Καὶ μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς αἰὲν
 517 δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει, πρὶν | καταστήναι τὰ ὄμματα, οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πᾶν ὀλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ἄρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἤκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι; καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύνει τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτινύναι, ἀποκτείνειαν ἄν³; Σφόδρα γ', ἔφη.

III. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ᾧ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἕπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις,
 B τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἔδραν τῆ τοῦ δεσμοτηρίου οἰκῆσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῆ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀνοδὸν τιθεὶς οὐχ ἀμαρτήσῃ τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμείας ἀκούειν· θεὸς δὲ που οἶδεν, εἰ ἀληθῆς οὐσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ
 C τελευταία ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόνως ὀρᾶσθαι, ὀφθεισα δὲ συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι πάντων αὕτη ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἔν τε ὀρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα ἔν τε νοητῷ αὐτῇ κυρία ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Ξυνοίομαι, ἔφη, καὶ ἐγώ, ὅν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἴθι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τότε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσης, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ

¹ ὁ τοιοῦτος Π: ὅτι οὗτος A.   ² <ἂν> Baiter: om. codd.   ³ καὶ ἀποκτινύναι, ἀποκτείνειαν ἄν nos: καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτινύναι ἂν A.

ἐθέλουσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἦνω αἰεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, **D** εἴπερ αὐτὰ κατὰ τὴν προειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τί δέ; τόδε οἶει τι θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώτων καὶ πρὶν ἰκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἢ ἄλλοθί που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὧν αἱ σκιαί, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ τούτου, ὅπη ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα **E** ὑπὸ τῶν αὐτῆν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων; Οὐδ' ὅπωςτιοῦν θαυμαστόν, ἔφη. Ἄλλ' εἰ νῦν γε ἔχοι τις, | ἦν **518** δ' ἐγώ, μεμνητ' ἂν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίγνονται ἐπιταράξεις ὄμμασιν, ἕκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμένων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταῦτὰ δὲ ταῦτα νομίσας γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχῆν, ὅποτε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελῶ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἂν, πότερον ἐκ φανότερου βίου ἤκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότῶται, ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰούσα ὑπὸ **B** λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν¹ ἂν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειεν, καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοιο, ἦττον ἂν καταγέλαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς ἠκούση. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

IV. Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμῖς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλούμενοί φασιν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δὲ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον **C** τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη. Ὁ δὲ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον, ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ

¹ εὐδαιμονίσειεν *γ*: εὐδαιμονήσειεν *Λ*.

ξὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκο-
 τώδους, οὕτω ξὺν ὄλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περι-
 κτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον
 δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν
 D τὰ γαθόν· ἢ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ
 τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε
 καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι
 αὐτῷ τὸ ὄρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχουσι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ
 τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι¹.
 Ἔοικεν γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι
 ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι² τῶν τοῦ σώματος· τῷ
 E ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι
 καὶ ἀσκήσεσιν· ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου
 τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε
 ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ
 519 ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ | καὶ βλαβερὸν γίγνεται. ἢ
 οὐπω ἐννεόηκας τῶν λεγομένων πονηρῶν μὲν, σοφῶν δέ,
 ὡς δριμύ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾷ ταῦτα
 ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακία δ'
 ἠναγκασμένοι ὑπηρετεῖν, ὥστε ὄσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπη,
 τοσοῦτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως εἰ ἐκ
 παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκώπη τὰς τῆς γενέσεως ξυγ-
 B γενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὲ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτων
 ἠδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφνεῖς γιγνόμεναι περικάτω³
 στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὧν εἰ ἀπαλλαγὴν περι-
 στρέφετο εἰς τὰ ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν
 αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἑώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν
 τέτραπται. Εἰκὸς γε, ἔφη. Τί δέ; τότε οὐκ εἰκός, ἦν δ'
 ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύ-

¹ διαμηχανήσασθαι Π et nisi fallor A¹: δεῖ μηχανήσασθαι A². ² εἶναι
 codd.: τείνειν coniecit Campbell: cf. tamen 544 D. ³ περὶ κάτω A:
 περὶ τὰ κάτω γ.

τους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἰκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτρο-
 πεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ C
 τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὐ
 στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν, ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ
 τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν,
 ἠγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;
 Ἀληθῆ, ἔφη. Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν
 τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ
 μάθημα, ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε
 τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν D
 ἀναβάντες ἰκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπι-
 τρέπεται. Τὸ ποῖον δὴ; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν
 καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς
 δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ
 τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι. Ἐπειτ', ἔφη,
 ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν
 αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

V. Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ E
 τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ
 πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι,
 ξυναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν
 μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας, ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ
 κοινὸν | δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους 520
 ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος
 βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρήται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν
 ξύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη. ἐπελαθόμεν γάρ.
 Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν
 τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς
 αὐτοὺς ἐροῦμεν προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι
 τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις B
 πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι εἰκότως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν
 αὐταῖς πόνων· αὐτόματοι γὰρ ἐμφύονται ἀκούσης τῆς ἐν
 ἐκάστη πολιτείας, δίκην δ' ἔχει τό γε αὐτοφύες, μηδεὶν

τροφήν ὀφείλου, μηδ' ἐκτίνειν τῷ προθυμείσθαι τὰ τροφεία· ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασιλέας ἐγεννήσαμεν, ἄμεινόν

C τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πεπαιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἐκάστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν καὶ συνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθιζόμενοι γὰρ μυρίῳ βέλτιον ὄψεσθε τῶν ἐκεῖ καὶ γνώσεσθε ἕκαστα τὰ εἶδωλα ἅπτα ἐστὶ καὶ ὧν, διὰ τὸ τάληθῆ ἑωρακένας καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτω ὕπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἡ πόλις οἰκήσεται, ἀλλ' οὐκ ὄναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ

D σκιαμαχοῦντων τε πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὡς μεγάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δέ που ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· ἐν πόλει ἢ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἶει, οἱ τρόφιμοι ταῦτ' ἀκούοντες καὶ οὐκ ἐβελήσουσιν ξυμπουεῖν ἐν τῇ πόλει ἕκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνα-

E τον, ἔφη· δίκαια γὰρ δὴ δίκαιοις ἐπιτάξομεν. παντὸς μὲν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἕκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν, τούναντίον τῶν νῦν ἐν ἐκάστη πόλει ἀρχόντων. Οὕτω γὰρ ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε· εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις

521 ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς | μέλλουσιν ἄρξειν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη· ἐν μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδίῳ ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάξειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὧν καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτοὺς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἄλη-

B θέστατα, ἔφη. Ἐχρῆς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τιὰ

πολιτικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς. Ἄλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν ἰέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οἷ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται. Πῶς δ' οὐ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἰέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως, ἢ οἱ περὶ τούτων τε φρονιμώτατοι, δι' ὧν ἄριστα πόλις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

VI. Βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ C
 τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἐξ Ἄιδου λέγονται δὴ τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δὴ, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὀστράκου ἂν εἶη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινήν, τοῦ ὄντος οὕσαν¹ ἐπάνοδοι, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθὴν φήσομεν εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί ἂν οὖν εἶη, ὃ Γλαύκων, D
 μάθημα ψυχῆς ὄλκον ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν; τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἅμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; Ἐφαμεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα, ὃ ζητοῦμεν, πρὸς ἐκείνῳ. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἶπερ οἶόν τε. Γυμναστικῇ μὲν καὶ μουσικῇ² ἔν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύοντο E
 ἡμῖν. Ἦν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικῇ μὲν πού περὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακεν· σώματος γὰρ αὐξῆς καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἂν εἶη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. | Οὐ γάρ. Ἄλλ' ἄρα μουσικῇ 522
 ὄσσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἄλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθεσι παιδεύουσα τοὺς φύλακας, κατὰ τε ἁρμονίαν εὐαρμοσίαν

¹ οὕσαν A: οὔσα (sequente ἐπάνοδος) Hermann.

² γυμναστικῇ—

μουσικῇ II: γυμναστικῇ—μουσικῇ A.

- τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδούσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν, ἐν τε τοῖς λόγοις ἕτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη¹, ἅττα ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν. μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν,
- B** οἶον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἄκριβέστατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἂν εἴη τοιοῦτον; αἶτε γὰρ τέχναι βάνασοί που ἅπασαι ἔδοξαν εἶναι. Πῶς δ' οὐ; καὶ μὴν τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ
- C** πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἶον τοῦτο τὸ κοινόν, ᾧ πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστήμαι, ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μαθάνειν. Ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμὸν τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὡς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ πολεμικῆ; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν,
- D** ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγωδίαις Παλαμήδης ἐκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννευόηκας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρῶν τὰς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστήσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τᾶλλα πάντα, ὡς πρὸ τοῦ ἀναριθμῆτων ὄντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς ἔοικεν, οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο; καίτοι ποῖόν τι αὐτὸν οἶε στρατηγὸν εἶναι; Ἄτοπόν τι, ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.
- E** VII. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν καὶ λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὀτιοῦν μέλλει

¹ ἀδελφὰ ἔφη A: ἀδελφὰ Flor. T.

τάξεων ἐπαίειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι. Ἐν-
 νοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ
 ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν ἰόησιν ἀ|γόντων φύσει 523
 εἶναι ὧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἐλκτικῶ
 ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ
 πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλωῶσαι. ἀ γὰρ
 διαιρούμαι παρ' ἑμαυτῷ ἀγωγὰ τε εἶναι οἷ λέγομεν καὶ
 μή, ξυνθεατῆς γενόμενος ξύμφαθι ἢ ἄπειπε, ἵνα καὶ τοῦτο
 σαφέστερον ἴδωμεν εἰ ἔστιν οἶον μαντεύομαι. Δείκνυ',
 ἔφη. Δείκνυμι δὴ, εἶπον, εἰ καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰ-
 σθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὡς B
 ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι
 διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως
 οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης. Τὰ πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα
 δῆλον ὅτι λέγεις καὶ τὰ ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν δ'
 ἐγώ, ἔτυχες οὐ λέγω. Ποῖα μὲν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ
 παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν
 αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα ὡς παρακαλοῦντα τίθημι, C
 ἐπειδὴν ἢ αἴσθησις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον
 δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. ὦδε δὲ
 ἀ λέγω σαφέστερον εἴσει. οὔτοι, φασί, τρεῖς ἂν εἶεν
 δάκτυλοι, ὅ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος.
 Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν ὀρωμένους λέγοντός
 μου διανοοῦ. ἀλλὰ μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ
 ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος,
 καὶ ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει, ἐάν τε ἐν μέσῳ ὀρᾶται ἐάν τ' D
 ἐν ἐσχάτῳ, ἐάν τε λευκὸς ἐάν τε μέλας, ἐάν τε παχὺς ἐάν
 τε λεπτός, καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ
 ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἢ ψυχῇ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι,
 τί ποτ' ἐστὶ δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἢ ὄψις αὐτῇ ἅμα
 ἐσήμηεν τὸν δάκτυλον τούναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι. Οὐ
 γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον
 νοήσεως οὐκ ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτικὸν εἴη. Εἰκότως. E

Τί δὲ δὴ; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἢ ὄψις ἄρα ἰκανῶς ὄρα, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κείσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὡσαύτως πάχος καὶ λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἢ ἀφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἄρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ

524 ὡδε ποιεῖ ἐκάστη αὐτῶν· πρῶτον | μὲν ἢ ἐπὶ τῷ σκληρῷ τεταγμένη αἴσθησις ἠνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετάχθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτόν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιοῦτοις αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν, τί ποτε σημαίνει αὕτη ἢ αἴσθησις τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἢ τοῦ κούφου καὶ ἢ τοῦ βαρέος, τί τὸ κούφον καὶ βαρὺ, εἰ τό τε βαρὺ κούφον καὶ τὸ κούφον

B βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ, ἔφη, αὐταῖ γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἱ ἐρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιοῦτοις πρῶτον μὲν πειρᾶται λογισμὸν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἐν εἴτε δύο ἐστὶν ἕκαστα τῶν εἰσαγγελλομένων. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐὰν δύο φαίνηται, ἕτερόν τε καὶ ἐν ἑκάτερον φαίνεται; Ναί. Εἰ ἄρα ἐν ἑκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τὰ γε δύο κεχωρισμένα νοήσει· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστα γε δύο ἐνοεῖ,

C ἀλλ' ἐν. Ὅρθως. Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἑώρα, φαμέν, ἀλλ' οὐ κεχωρισμένον, ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἢ γάρ; Ναί. Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὐτὴ καὶ σμικρὸν ἢ νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα, ἀλλὰ διωρισμένα, τούναντίον ἢ ἑκείνη. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν ἐντεῦθεν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὐτὴ καὶ τὸ σμικρὸν; Παντάπασιν μὲν οὖν. Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δ' ὄρατόν ἐκαλέσαμεν.

D Ὅρθότατ', ἔφη.

VIII. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστὶ, τὰ δὲ οὐ, ἃ μὲν εἰς τὴν αἴσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρα-

κλητικὰ ὀριζόμενος, ὅσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοήσεως. Μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω. Τί οὖν; ἀριθμός τε καὶ τὸ ἐν ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυννοῶ, ἔφη. Ἄλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ ἰκανῶς αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὁράται ἢ ἄλλη τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἔν, οὐκ ἂν ὄλκον εἶη ἐπὶ τῇν **E** οὐσίαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ' αἰεὶ τι αὐτῷ ἅμα ὁράται ἐναντίωμα, ὥστε μηδὲν μᾶλλον ἐν ἢ καὶ τοῦναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινούντος δὴ δέοι ἂν ἤδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ ψυχῇ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν κινούσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτέ ἐστιν αὐτὸ τὸ ἔν, καὶ οὕτω τῶν | ἀγωγῶν ἂν εἶη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ **525** τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἢ περὶ τὸ ἐν μάθησις. Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἢ περὶ τὸ αὐτὸ ὄψις· ἅμα γὰρ ταῦτόν ὡς ἔν τε ὀρώμεν καὶ ὡς ἄπειρα τὸ πλῆθος. Οὐκοῦν εἶπερ τὸ ἔν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς ταῦτόν πέποιθε τοῦτο¹; Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ μὴν λογιστικὴ τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Ὑπερφυῶς μὲν **B** οὖν. Ὡν ζητοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἶη· πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα, φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὐσίας ἀπτείου εἶναι γενέσεως ἐξαναδύντι, ἢ μηδέποτε λογιστικῷ γενέσθαι. Ἔστι ταῦτ', ἔφη. Ὁ δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγχάνει ὢν. Τί μήν; Προσηῶν δὴ τὸ μάθημα ἂν εἶη, ὃ Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν ἐπὶ λογιστικὴν ἵεῖναι καὶ **C** ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὦνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς

¹ τοῦτο II: τούτῳ Α.

ῥαστώνης¹ μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλλιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, οὖν
D καὶ ἐννοῶ ῥηθέντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ὡς κομφῶν ἐστὶ καὶ πολλαχῆ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς τὸ βουλόμεθα, εἰάν τοῦ γνωρίζειν ἕνεκά τις αὐτὸ ἐπιτηδεύη, ἀλλὰ μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῆ δὴ; ἔφη. Τοῦτό γε, ὃ οὖν δὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῆ ἀποδεχόμενον, εἴαν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἀπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς
E περὶ ταῦτα δεινούς², ὡς εἴαν τις αὐτὸ τὸ ἐν ἐπιχειρή τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' εἴαν σὺ κερματίξης αὐτό, ἐκεῖνοι πολλαπλασιούσιν, εὐλαβούμενοι μὴ ποτε φανῆ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μόρια.
 526 Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἶει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτούς, ὦ θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἐν οἶον ὑμεῖς ἀξιούτέ ἐστιν, ἴσον τε ἕκαστου πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρων μόριόν τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἂν οἶει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι; Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν, ὧν διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δ' οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνατόν. Ὅρᾶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ὅτι τῷ ὄντι ἀναγκαῖον
B ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεται γε προσαναγκάζον αὐτῇ τῆ³ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ αὐτό. Τί δέ; τόδε ἤδη ἐπεσκέψω, ὡς οἷ τε φύσει λογιστικοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀξεῖς φύονται, οἷ τε βραδεῖς, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, κἂν μηδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόασιν; Ἔστιν, ἔφη,
C οὕτω. Καὶ μὴν, ὡς ἐγῶμαι, ἅ γε μείζω πόνου παρέχει

¹ ῥαστώνης II: ῥαστώνης τε A.

² δεινούς Ξ q: δεινούς δύο A, sed δύο punctis notavit A².

³ τῆ II: om. A.

μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥαδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὔροις¹ ὡς τοῦτο. Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἔνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ. **Ξύμφημι, ἧ δ' ὄς.**

IX. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἐν² ἡμῖν κείσθω· δεύτερον δὲ τὸ ἐχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἄρα τι προσήκει ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ. "Ὅσον μὲν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ **D** τείνει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις, διαφέροι ἂν αὐτὸς αὐτοῦ γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὢν. Ἄλλ' οὖν δὴ, εἶπον, πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα βραχὺ τι ἂν ἐξαρκοῖ γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρωτέρω προῖδ³ σκοπεῖσθαι δεῖ εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ **E** ποιεῖν κατιδεῖν ῥᾶον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ιδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφεισθαι, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ εὐδαιμονόεστατον τοῦ ὄντος, ὃ⁴ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ιδεῖν. Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει, εἰ δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει. Φαμέν γε δὴ. Οὐ τοίνυν τοῦτό γε, | ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι **527** καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἢ ἐπιστήμη πᾶν τούναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μὲν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως· ὡς γὰρ πράττουτές τε καὶ πράξεως ἔνεκα πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσιν τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθεγγόμενοι· τὸ δ' ἔστι που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως ἔνεκα ἐπιτιηδευόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. **B**

¹ ἂν εὔροις II: ἀνεύροις A.   ² ἐν Ξ q: ἐν A.   ³ προῖδ³ II: προσιδ³ A.

⁴ ὃ II: οὐ A¹: οὐ A².

- Οὐκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου. Εὐομολόγητον¹, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ γεωμετρικὴ γνώσις ἐστίν. Ὀλκὸν ἄρα, ὃ γενναίῃ, ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἶη ἂν καὶ ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν ἂ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. Ὡς οἶόν
- C** τε μάλιστα, ἔφη. Ὡς οἶόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον, ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδεὶν τρόπῳ γεωμετρίας ἀφέξονται². καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμικρά. Ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἄ τε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγώ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον ἀποδέχεσθαι, ἴσμεν πού ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διοίσει ἡμμένος τε γεωμετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι νῆ Δί', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθώμεν μάθημα τοῖς νέοις; Τιθώμεν, ἔφη.
- D** X. Τί δέ; τρίτον θώμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ; Ἐμοὶ γοῦν³, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἥττον. Ἡδὺς εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλοὺς, μὴ δοκῆς ἄχρηστα μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἐστίν οὐ πάνυ φαῦλον, ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυ-
- E** ρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων, κρεῖττον ὃν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὀράται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα ξυδοκεῖ ἀμχανῶς ὡς εὖ δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῇ ἠσθημένοι εἰσίν, εἰκότως ἠγῆσονται σε λέγειν οὐδέν· ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὀρώσιν ἀξίαν λόγου ὠφελίαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ

¹ εὐομολόγητον Π et γρ in marg. A²: εὖ διομολογητέον A¹. ² ἀφέξονται
Ξ: ἀφέξονται A. ³ ἐμοὶ γοῦν Π: ἐμοιγ' οὖν A.

οὐ | πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ σαυτοῦ ἕνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ 528
 τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλω, εἴ τίς τι δύναίτο
 ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι. Οὕτως, ἔφη, αἰρούμαι, ἑμαυτοῦ ἕνεκα
 τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι.
 Ἄναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοὺπίσω· νῦν δὴ γὰρ οὐκ
 ὀρθῶς τὸ ἐξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίας. Πῶς λαβόντες;
 ἔφη. Μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὃν ἤδη
 στερεὸν λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λαβεῖν· ὀρθῶς δὲ B
 ἔχει ἐξῆς μετὰ δευτέραν αὐξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ
 που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύβων αὐξην καὶ τὸ βάθους
 μετέχον. Ἔστι γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτά γε, ὦ Σώκρατες,
 δοκεῖ οὐπω ἠυρήσθαι. Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἷτια·
 ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται
 χαλεπὰ ὄντα, ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ
 οὐ οὐκ ἂν εὐροίεν· ὃν πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπόν,
 ἔπειτα καὶ γενομένου, ὡς νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοντο οἱ
 περὶ ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι¹. εἰ δὲ πόλις C
 ὅλη ξυνεπιστατοῖ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὐτοί τε ἂν
 πείθοντο, καὶ ξυνεχῶς τε ἂν καὶ ἐντόνως ζητούμενα
 ἐκφανῆ γένοιτο ὅπη ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δέ² τῶν ζητούντων, λόγον
 οὐκ ἐχόντων καθ' ὃ τι χρήσιμα, ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα
 βία ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται, καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ D
 φανῆναι. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως
 ἔχει. ἀλλὰ μοι σαφέστερον εἰπέ ἂν νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν
 μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθης.
 Naί, ἦν δ' ἐγώ. Εἰτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον ἀστρονομίαν
 μετὰ ταύτην, ὕστερον δ' ἀνεχώρησας. Σπεύδων γάρ, ἔφην,
 ταχὺ πάντα διεξελεθεῖν μᾶλλον βραδύνω· ἐξῆς γὰρ οὖσαν
 τὴν βάθους αὐξην μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσῃ γελοίως ἔχει,
 ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν

¹ οὐκ—μεγαλοφρονούμενοι II et in marg. A²: om. A¹. ² ὑπὸ δὲ codd.:
 ὑπὸ Voegelin.

E οὐσαν βάθους. Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τιθῶμεν μάθημα ἀστρονομίαν, ὡς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παραλειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετή. Εἰκόσ, ἦ δ' ὅς· καὶ ὁ γε νῦν δὴ μοι, ὦ Σώκρατες, ἐπέπληξας περὶ ἀστρονομίας ὡς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ἦ σὺ μετέρχει
529 ἐπαινῶ. | παντὶ γὰρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὐτὴ γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὄραν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκείσε ἄγει. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοί· ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὕτως. Ἄλλὰ πῶς; ἔφη. Ὡς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῖν κάτω βλέπειν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ
B σαυτῷ ἢ¹ ἔστι· κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν ὄροφῇ ποικίλματα θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἠγείσθαι ἀν αὐτὸν νοήσει² ἀλλ' οὐκ ὄμμασι θεωρεῖν. Ἴσως οὖν καλῶς ἠγεί, ἐγὼ δ' εὐθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὖ οὐ δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ἦ καὶ τὸ ἀόρατον, ἐάν τε τις ἄνω κεχηνῶς ἢ³ κάτω συμμαμικῶς τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῆ μαθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἂν ποτέ φημι αὐτόν—ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν
C ἔχειν τῶν τοιούτων—οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχὴν, κὰν ἐξ ὑπτίας νέων⁴ ἐν γῆ ἢ ἐν θαλάττῃ μαθάνῃ.

XI. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὀρθῶς γὰρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μαθάνειν παρὰ ἂ νῦν μαθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως πρὸς ἂ λέγομεν μαθήσεσθαι; Ὡδε, ἦν δ' ἐγώ· ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανόφ ποικίλματα, ἐπεὶπερ ἐν ὄρατῷ πεποικίλται,
D κάλλιστα μὲν ἠγείσθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων

¹ ἢ Ξ γ: ἦ A²: η (sic) A¹.

² νοήσει Π: νοήσειν A.

³ ἦ Π: ἦ

A. ⁴ νέων Π: μὲν A, unde ἐξυπτιασμένος pro ἐξ ὑπτίας μὲν coniecit Marindin.

ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἅς τὸ ὄν τάχος καὶ ἡ οὐσα βραδυτῆς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ τὰ ἐνόητα φέρει. ἂ δὲ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτὰ, ὄψει δ' οὐ· ἢ σὺ οἶει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἶπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἕνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἢ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ **E** γραφέως διαφερόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἠγήσαιτο γὰρ ἂν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας ἰδὼν τὰ τοιαῦτα κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον μὲν ἐπισκοπεῖν ταῦτα σπουδῇ, ὡς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς ληψόμενον ἴσων ἢ διπλασίων ἢ ἄλλης τινὸς **530** συμμετρίας. Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ ὄντι δὲ ἀστρονομικόν, ἦν δ' ἐγώ, ὄντα οὐκ οἶει ταῦτ' ὄντα πείσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἄστρον φοράς ἀποβλέποντα; νομιεῖν μὲν, ὡς οἶόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ἔργα συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουργῷ αὐτόν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ νυκτὸς πρὸς ἡμέραν ξυμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον πρὸς τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα οὐκ ἄτοπον, **B** οἶει, ἠγήσεται τὸν νομίζοντα γίγνεσθαι τε ταῦτα αἰεὶ ὡσαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὀρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν, τὰ δ' ἐν τῷ οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον **C** τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν. Ἡ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἢ ὡς νῦν ἀστρονομεῖται προστάττεις. Οἶμαι δέ γε, εἶπον, καὶ τᾶλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν ἡμᾶς, εἴαν τι ἡμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ᾖ.

XII. Ἄλλα γὰρ τί ἔχεις¹ ὑπομῆσαι τῶν προσηκόντων μαθημάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὕτωςί. Οὐ μὴν ἔν, ἀλλὰ πλείω, ἦν δ' ἐγώ, εἶδη παρέχεται ἡ φορά, ὡς
D ἐγῶμαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἴσως ὅστις σοφὸς ἔξει εἰπεῖν· ἀ δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δὴ; Πρὸς τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην, ὡς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὡς πρὸς ἐναρμόμιον φοράν ὄτα παγῆναι, καὶ αὐταὶ ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ὡς οἳ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ ἡμεῖς, ὧ Γλαύκων, συγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτως, ἔφη.
E Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων πευσόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς τούτοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον. Ποῖον; Μὴ ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν μαθάνειν οὐς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἐξῆκον ἐκείσε αἰεὶ, οἳ πάντα δεῖ ἀφήκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἴσθ' ὅτι καὶ περὶ ἀρμονίας ἕτερον
531 | τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκουόμενας αὐτῶν συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι πονοῦσιν. Νῆ τοὺς θεοὺς, ἔφη, καὶ γελοῖως γε, πυκνώματ' ἄττα ὀνομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὄτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνῆν θηρευόμενοι, οἳ μὲν φασιν ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἡχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα, ὧ μετρητέον, οἳ δὲ ἀμφισβητοῦντες ὡς
B ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων, ἀμφότεροι ὄτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι. Σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων στρεβλοῦντας· ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἢ εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἐξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκότος καὶ οὐ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὐς ἔφαμεν νῦν δὴ περὶ ἀρμονίας ἐρήσεσθαι.

¹ Sic codd.: <σὺ> olim nos.

ταῦτόν γάρ ποιούσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γὰρ C
ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκουόμεναις ἀριθμοὺς
ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίσχουσιν, ἐπισκοπεῖν
τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὐ, καὶ διὰ τί ἑκάτεροι.
Δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν,
ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν,
ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον. Εἰκός γ', ἔφη.

XIII. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων
ὧν διεληλύθαμεν μέθοδος εἶναι μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων D
κοινωνίαν ἀφίκτηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῆ ταῦτα
ἧ ἔστιν ἀλλήλοις οἰκεία, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα
τὴν πραγματείαν, καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή,
ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμπολυ
ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἡ
τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν, ὅτι πάντα ταῦτα προοίμιά
ἔστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί
γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Δί', E
ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετεύχηκα.
'Ἄλλ' ἤδη, εἶπον, μὴ¹ δυνατοὶ τινες ὄντες δοῦναί τε καὶ
ἀποδέξασθαι λόγον εἶσεσθαι ποτέ τι ὧν φαρμὸν δεῖν εἰδέναι;
Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. | Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, 532
οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος, ὃν τὸ διαλέγεσθαι πε-
ραίνει²; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοίτ' ἂν ἡ τῆς ὄψεως
δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῶα ἐπιχειρεῖν
ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ³ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ
πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον; οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι
ἐπιχειρῆ ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ'
αὐτὸ ὃ ἔστιν ἕκαστον⁴ ὁρμᾶν⁵, καὶ μὴ ἀποστῆ, πρὶν ἂν
αὐτὸ ὃ ἔστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσῃ λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται B
τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὡσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ

¹ μὴ II: οἱ μὴ A, sed οἱ punctis notavit A².   ² περαίνει q: παραινεί A.

³ Sic codd.: <τὰ> Baiter.

⁴ ἕκαστον II: om. A.

⁵ ὁρμᾶν Ast:

ὁρμᾶ codd.

ὄρατοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη: Τί οὖν; οὐ διαλεκ-
 τικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μῆν; Ἡ δέ γε,
 ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφή
 ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἶδωλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ
 καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν
 τὰ ζῳά τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἔτι ἀδυναμία¹
 C βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα² καὶ
 σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιὰς δι' ἑτέρου
 τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας,
 πᾶσα αὕτη ἢ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν,
 ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου
 ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὐσι θέαν, ὡσπερ
 τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου
 D ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὄρατῷ τόπω. Ἐγὼ μὲν, ἔφη,
 ἀποδέχομαι οὕτω. καίτοι παντάπασί γέ μοι δοκεῖ
 χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ' αὖ τρόπον
 χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δὲ—οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν
 παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὐθις πολλάκις
 ἐπανιτέον—ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν
 δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν³ οὕτως, ὡσπερ τὸ
 προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ
 E διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἶδη διέστηκεν,
 καὶ τίνες αὐτοῦ ὁδοί. αὐταὶ γὰρ ἂν ἦδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς
 αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἳ ἀφικομένῳ ὡσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα
 ἂν εἶη καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε
 533 Γλαύκων, οἷός τ' ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν
 ἂν προθυμίας ἀπολίποι, οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν
 ἴδοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθές, ὃ γε δὴ μοι φαίνεται· εἰ δ'
 ὄντως ἢ μὴ, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο δισχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὅτι
 μὲν δεῖ⁴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον. ἢ γάρ; Τί μῆν;

¹ ἔτι ἀδυναμία Iamblichus: ἐπ' ἀδυναμία A.

² θεῖα codd.:

θεῖα Ast. Cf. tamen Soph. 266 B—D.

³ διέλθωμεν Ξ.γ: ἔλθωμεν A.

⁴ δεῖ Ficinus: δεῖ codd.

Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἢ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἂν φήνειεν ἐμπείρῳ ὄντι ὧν νῦν διηγήθομεν, ἄλλη δὲ οὐδαμῆ δυνατόν; Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον δισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσει λέγουσιν, ὡς B αὐτοῦ γε ἐκάστου πέρι ὃ ἔστιν ἕκαστον ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῶ περιπαντὸς λαμβάνειν· ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσίν, ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις, ἢ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι¹ τετράφαται, αἱ δὲ λοιπαί, ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίας τε καὶ τὰς ταύτῃ ἐπομένας, ὀρώμεν ὡς ὄνειρώττουσι C μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν ὑποθέσει χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδεν συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; Οὐδεμία, ἢ δ' ὅς.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἢ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα, ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἵνα βεβαιώσῃται, καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ D βαρβαρικῶ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ἠρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριγωγοῖς χρωμένη αἷς διηγήθομεν τέχναις· ἃς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης· διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἐν γε τῷ πρόσθεν που ὠρισάμεθα· ἔστι δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις, οἷς τοσοῦτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν E πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη². Ἄρέσκει οὖν³, ἦν δ' ἐγώ,

¹ ἅπασαι II: ἅπασα A.   ² ἔφη E: ἔφη· ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἕξιν σαφηνεῖα λέγει ἐν ψυχῇ A, superscripto super ι (in λέγει) a man. vet. is. Ineptum glossema damnavit Schneider.   ³ οὖν II: γοῦν A.

ὡσπερ τὸ πρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην
 534 καλεῖν, δευτέραν δὲ διάνοιαν, | τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν
 τετάρτην, καὶ ξυναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα
 δ' ἐκεῖνα νόησιν, καὶ δόξαν μὲν περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ
 περὶ οὐσίαν, καὶ ὅ τι οὐσία πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς
 δόξαν, καὶ ὅ τι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν
 καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν· τὴν δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλο-
 γίαν καὶ διαίρεσιν διχῆ ἑκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ,
 ἐῶμεν, ὧ Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίῳ λόγων
 B ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων¹ οἱ παρεληλυθότες. Ἄλλὰ μὴν ἔμοιγ',
 ἔφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἔπεισθαι, ξυνδοκεῖ.
 Ἦ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἐκάστου λαμβάνοντα
 τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἂν μὴ ἔχῃ λόγον
 αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ
 τούτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἂν, ἢ δ' ὅς, φαίην;
 Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως· ὃς ἂν μὴ ἔχῃ
 διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελῶν τὴν
 C τοῦ ἀγαθοῦ ιδέα καὶ ὡσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων
 διεξιῶν, μὴ κατὰ δόξαν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος
 ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται,
 οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναί τὸν οὕτως ἔχοντα οὔτε
 ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἴ πῃ εἰδώλου τινὸς ἐφάπτεται,
 δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὄνειρο-
 πολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξεγρέσθαι, εἰς
 D Ἄιδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν;
 Νῆ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἄλλὰ
 μὴν τοὺς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ
 παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν εἰσᾶις, ὡς
 ἐγῶμαι, ἀλόγους ὄντας ὡσπερ γραμμᾶς, ἄρχοντας ἐν τῇ
 πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη.
 Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας
 ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἧς ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι

¹ ὅσων Ξ q: ὅσον A: ὅσοι Madvig.

ἐπιστημονέστατα οἰοί τ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετὰ Ε
 γε σοῦ. Ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὡσπερ θριγκὸς
 τοῖς μαθήμασιν ἢ διαλεκτικῇ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ
 οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπι-
 τίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν | μαθημάτων; 535
 Ἔμοιγ', ἔφη.

XV. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λοιπὸν σοι, τίσιν
 ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον,
 ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων,
 οἴους ἐξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἦ δ' ὅς, οὐ; Τὰ μὲν ἄλλα
 τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἴου¹ δεῖν ἐκλεκτέας
 εἶναι· τούς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους
 προαιρετέον καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς
 δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνου γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς Β
 τὰ ἦθη, ἀλλὰ καὶ ἃ τῆδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα
 ἐκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὲ διαστέλλει; Δριμύτητα, ὦ
 μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν
 καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον
 ἀποδειλιῶσι ψυχαὶ ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις·
 οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἴδιος, ἀλλ' οὐ κοινὸς ὢν
 μετὰ τοῦ σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὲ καὶ
 ἄρρατον καὶ πάντη φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνοι τρόπῳ C
 οἶει τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῖν καὶ
 τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐδένα, ἦ
 δ' ὅς, ἐὰν μὴ παντάπασί γ' ἦ εὐφύης. Τὸ γοῦν νῦν
 ἀμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφία διὰ ταῦτα
 προσπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν
 αὐτῆς ἄπτονται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἄπτεσθαι, ἀλλὰ
 γνησίους. Πῶς; ἔφη. Πρῶτον μὲν, εἶπον, φιλοποιία οὐ D
 χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεια φιλόπονον,
 τὰ δ' ἡμίσεια ἄπονον· ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμνασ-
 τῆς μὲν καὶ φιλόθηρος ἦ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος

¹ οἴου Π: οἴου Α.

φιλοπονῆ, φιλομαθῆς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῆ· χολὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβεβληκὸς τὴν φιλοπονίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἐγώ,

- Ε** ταῦτόν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἢ ἂν τὸ μὲν ἐκούσιον ψεῦδος μισῆ καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτὴ τε καὶ ἐτέρων ψευδομένων ὑπεραγανακτῆ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχεται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλίσκομένη μὴ ἀγανακτῆ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθία
- 536 **μολύνηται**; Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον. ὕταν γάρ τις μὴ ἐπίσθηται τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, λαυθάνουσι χολοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ τι ἂν τύχῃσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῖν δὲ, ἦν δ' ἐγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα
- Β** διευλαβητέον, ὡς ἐὰν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονες ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἢ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτὴ, τὴν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν, ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τάναντία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχυρὸν μὲντ' ἂν εἴη, ἢ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπον· γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμην, ἦν
- Γ** δ' ἐγώ, ὅτι ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινόμενος εἶπον. λέγων γὰρ ἅμα ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν καὶ ἰδὼν προπεπηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτῆσας μοι δοκῶ καὶ ὥσπερ θυμωθεῖς τοῖς αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἢ εἶπον. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκοῦν ὡς γ' ἐμοὶ ἀκροατῆ. Ἀλλ' ὡς ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ρήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ
- Δ** ταύτῃ οὐκ ἐγχωρήσει· Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς

γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μαυθάνειν, ἀλλ' ἦττον ἢ τρέχειν· νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἐνάγκη, ἔφη.

XVI. Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δῆ; Ὅτι, ἣν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον **E** χρὴ μαυθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βία πονοῦμενοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἐληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βία, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἶός τ' ἦς καθορᾶν ἐφ' 537 ὃ ἕκαστος πέφυκεν. Ἐχει δὲ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν μνημονεύεις, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ἦ, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἵματος, ὡσπερ τοὺς σκύλακας; Μέννημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις, ἣν δ' ἐγώ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις ὅς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνεται, εἰς ἀριθμὸν τινα ἐγκριτέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικία; Ἐνίκα, ἣν δ' ἐγώ, τῶν **B** ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πράξαι· κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμοιοι· καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἕκαστος ἐν τοῖς γυμνασίοις φανέεται. Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη. Μετὰ δὲ τούτου τὸν χρόνον, ἣν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιετῶν¹ οἱ προκριθέντες τιμᾶς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσονται, τά τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ² γενόμενα **C** τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν

¹ εἰκοσιετῶν Schneider: εἴκοσιν ἐτῶν A: εἴκοσιετῶν (sic) II. ² παιδεία

Ξ: παιδεῖα (sic) A¹: παιδεῖα corr. A². Cf. 536 E (παίζοντας τρέφε).

μαθημάτων¹ καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἶπεν, ἢ τοιαύτη μάθησις βέβαιος ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται. Καὶ μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ, πείρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή. ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὐ. Ξυνοίομαι, ἦ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα

D οὐ ἂν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὧσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, τούτους² αὐτῶν, ἐπειδὴν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προκρίτων προκρινάμενον εἰς μείζους τε τιμὰς καθιστάναι καὶ σκοπεῖν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς ὁμμάτων καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενός ἐπ' αὐτὸ τὸ ὄν μετ' ἀληθείας ἰέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς φυλακῆς ἔργον, ὧ ἑταῖρε. Τί μάλιστα; ἦ δ' ὅς. Οὐκ

E ἐννοεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν³ γιγνόμενον ὅσον γίγνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας που, ἔφην ἐγώ, ἐμπίμπλονται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμαστὸν οὖν τι οἶει, εἶπον, πάσχειν αὐτοὺς καὶ οὐ ξυγγιγνώσκεις; Πῆ μάλιστα; ἔφη. Οἶον, ἦν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος τραφείη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῶ δὲ καὶ μεγάλῳ
538 γέμει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἰσθοῖτο, ὅτι οὐ τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι γεννήσαντας μὴ εὖροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς ἂν διατεθείη πρὸς τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλομένους ἐν ἐκείνῳ τε τῷ χρόνῳ, ᾧ οὐκ ἦδει τὰ περὶ τῆς ὑποβολῆς, καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἦδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου ἀκοῦσαι; Βούλομαι, ἔφη.

XVII. Μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν
B τιμᾶν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους δοκοῦντας ἢ τοὺς κολακεύοντας, καὶ ἦττον μὲν ἂν περιδεῖν ἐνδεεῖς τινός, ἦττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰπεῖν εἰς αὐτούς, ἦττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις ἢ

¹ τῶν μαθημάτων codd.: damnavit J. A. Platt.   ² τούτους q¹: τούτοις A.
³ κακὸν Π: καλὸν A.

τοῖς κόλαξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκὸς, ἔφη. Αἰσθόμενος¹ τοίνυν τὸ ὄν μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν τούτους ἀνεῖναι ἂν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάξουσιν, περὶ δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι καὶ πείθεσθαι τε αὐτοῖς διαφερόντως ἢ πρότερον καὶ ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς C ἀπαρακαλύπτως, πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικῆς, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ', ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο. ἀλλὰ πῆ πρὸς τοὺς ἀπτομένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἢ εἰκῶν; Τῆδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παιδῶν περὶ δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα ἠδονὰς ἔχοντα, ἃ D κολακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἔλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ' οὐ τοὺς καὶ ὀπηροῦν μετρίους· ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. Ἔστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὼν ἐρώτημα ἔρηται, τί ἐστὶ τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου δ' τοῦ νομοθέτου ἠκουεν, ἐξελέγχῃ ὁ λόγος καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῆ ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλλῃ², ὡς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον E καλὸν ἢ αἰσχρόν, καὶ περὶ δικαίου ὡσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἃ μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἶει ποιήσῃ αὐτὸν πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; Ἀνάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι ὁμοίως μήτε πείθεσθαι. Ὅταν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μήτε ταῦτα ἠγῆται τίμια καὶ οἰκεία ὥσπερ πρὸ τοῦ, τά τε ἀληθῆ μὴ εὐρίσκη, ἔστι πρὸς ὁποῖον βίον | ἄλλον ἢ τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ 539 ἔστιν, ἔφη. Παράνομος δὴ, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομίμου. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἀπτομένων, καὶ ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ ἐλέου γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ

¹ αἰσθόμενος A¹: αἰσθόμενον corr. A².² καταβάλλῃ Ξ: καταλάβῃ A.

γίγνηται ὁ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένῳ¹ παντὶ τρόπῳ τῶν λόγων ἀπτεύου; Καὶ μάλ',
B ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν οὐ μία μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ νέους ὄντας αὐτῶν γεύεσθαι; οἶμαι γὰρ σε οὐ λεληθέηναι, ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιᾷ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεὶ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ
C πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἠγεῖσθαι ὧν περ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὄλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δ' ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τὰ ληθῆς μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾷς χάριν παίζοντα καὶ ἀντι-
D λέγοντα, καὶ αὐτὸς τε μετριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσει. Ὅρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβεῖα πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οἷς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ ὡς νῦν ὁ τυχῶν καὶ οὐδὲν προσήκων ἔρχεται ἐπ' αὐτό; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

XVIII. Ἄρκει δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μέναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ' ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις,
E ἔτη διπλάσια ἢ τότε; Ἐξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Ἀμέλει, εἶπον, πέντε θές· μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονται σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μὴδ' ἐμπειρία ὑστερῶσι τῶν ἄλλων· καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις
 540 βασανιστέοι, εἰ ἐμμενοῦσιν ἐλκόμενοι πανταχόσε ἢ τι καὶ

¹ εὐλαβουμένῳ codd.: εὐλαβουμένοις Baier.

παρακινήσουσι. Χρόνον δέ, ἢ δ' ὅς, πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαίδεκα ἔτη, ἦν δ' ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντο-
 τῶν τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντη ἐν
 ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμαις πρὸς τέλος ἤδη ἀκτέον καὶ
 ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸ
 ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν
 αὐτό, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ
 ἰδιώτας καὶ ἑαυτοὺς κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει **B**
 ἐκάστους, τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίᾳ διατρίβοντας,
 ὅταν δὲ τὸ μέρος ἦκη, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας
 καὶ ἄρχοντας ἐκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὡς καλόν
 τι, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους αἰεὶ
 παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως
 φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ'
 αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, εἴαν καὶ ἡ **C**
 Πυθία ξυναναιρῆ¹, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαίμοσί τε
 καὶ θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὃ Σώκρατες,
 ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας γε,
 ἦν δ' ἐγώ, ὃ Γλαῦκων. μηδὲν γάρ τι οἴου με περὶ ἀνδρῶν
 εἰρηκέλαι μᾶλλον ἢ εἶρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν
 αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὅρθῶς, ἔφη, εἶπερ
 ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν.
 Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεως τε καὶ **D**
 πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέλαι, ἀλλὰ
 χαλεπὰ μὲν, δυνατὰ δὲ πη, καὶ οὐκ ἄλλη ἢ εἶρηται, ὅταν
 οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἷς, ἐν
 πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν,
 ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δὲ
 ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου
 τιμᾶς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον, καὶ **E**
 τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸ διασκευωρή-
 σονται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. "Ὅσοι μὲν ἂν, ἦν

¹ ξυναναιρῆ Ξq : ξυναιρῆ Λ .

δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν¹ ἐν τῇ πόλει,
 541 πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς | ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας
 αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἃ καὶ οἱ γουῆς
 ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις,
 οἷσιν οἷοις διεληλύθαμεν τότε, καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ
 ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν
 αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται,
 Β πλείστα ὀνήσειν; Πολύ γ', ἔφη· καὶ ὡς ἂν γένοιτο, εἴπερ
 ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι.
 Οὐκοῦν ἄδην ἤδη, εἶπον ἐγώ, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περὶ τε
 τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός; δῆλος
 γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι. Δῆλος,
 ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς, δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

¹ δεκετῶν II: δέκ' ἐτῶν A.

τέλος πολιτείας ζ.

Η.

I. Εἶεν· ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ὃ Γλαύκων, τῆ 543
 μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναῖκας, κοι-
 νούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δὲ τὰ
 ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ
 αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον
 γεγονότας ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε
 ξυνεχωρήσαμεν, ὡς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες, B
 ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκήσεις οἷας
 προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ
 πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ τὰς κτήσεις, εἰ
 μνημονεύεις, διωμολογησάμεθά που οἷαι ἔσονται αὐτοῖς.
 Ἄλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε οὐδὲν οὐδένα ψόμεθα δεῖν
 κεκτῆσθαι ὧν νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλητὰς τε πολέ-
 μου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς C
 ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφήν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν
 τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. Ὁρθῶς, ἔφη,
 λέγεις. ἀλλά¹ γ' ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνη-
 σθῶμεν πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐτὴν
 ἴωμεν. Οὐ χαλεπὸν, ἔφη. σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν,
 ὡς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιοῦ, λέ-
 γων, ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἷαν τότε διήλθες,

¹ ἀλλά γ' A: ἀλλ' ἄγε II.

D τιθείης πόλιν καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὡς
 ἕοικας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ'
544 | οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν
 δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἶδη
 εἶναι, ὧν καὶ πέρι λόγον ἄξιον εἶη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν
 τὰ ἁμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείναις αὐτῶν ὁμοίους, ἵνα πάντας
 αὐτοὺς ἰδόντες καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν
 κάκιστον ἄνδρα ἐπισκεψαίμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐδαιμονέ-
 στατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος ἢ ἄλλως ἔχοι· καὶ
B ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέγοις τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν
 τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ οὕτω
 δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον δεῦρ' ἀφίξαι. Ὅρθότατα,
 εἶπον, ἐμνημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὡσπερ παλαιστῆς,
 τὴν αὐτὴν λαβὴν παρέχε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομένου
 πειρῶ εἰπεῖν, ἄπερ τότε ἐμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἦν δ'
 ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μὴν, ἦ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς
C ἀκοῦσαι, τίνας ἔλεγες τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλε-
 πῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσει. εἰσὶ γὰρ ἅς λέγω, αἵπερ καὶ
 ὀνόματα ἔχουσιν, ἢ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἢ
 Κρητικὴ τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη· καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως
 ἐπαινουμένη, καλουμένη δ' ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα
 κακῶν πολιτεία· ἢ τε ταύτη διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνο-
 μένη δημοκρατία, καὶ ἢ γενναία δὴ τυραννὶς καὶ¹ πασῶν
 τούτων διαφέρουσα², τέταρτόν τε καὶ ἔσχατον πόλεως
D νόσημα. ἢ τίνα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολιτείας, ἥτις καὶ ἐν
 εἶδει διαφανεῖ τινὶ κεῖται; δυναστεῖαι γὰρ καὶ ὠνηταὶ
 βασιλεῖαι καὶ τοιαῦταί τινες πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων
 πού εἰσιν, εὖροι δ' ἂν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς
 βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Πολλοὶ γοῦν καὶ ἄτοποι,
 ἔφη, λέγονται.

II. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη

¹ καὶ II: καὶ ἢ A.

² διαφέρουσα Ξ: διαφεύγουσα A.

τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἶε ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃ ἂν ὥσπερ **E** ῥέψαντα τ' ἄλλα ἐφέλκῃσθαι; Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ιδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἂν εἶεν. Τί μῆν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἤδη, ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὀρθῶς φημὲν εἶναι. | Διελη- 545 λύθαμεν. Ἄρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διτέον τοὺς χεῖρους, τὸν φιλότικόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἐστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἢ σκέψις ἦ, πῶς ποτὲ ἢ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἢ **B** Θρασυμάχῳ πειθόμενοι διώκωμεν ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν **B** προφαινομένῳ λόγῳ δικαιοσύνην; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἄρ' οὖν ὥσπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον σκοπεῖν τὰ ἦθη ἢ ἐν τοῖς ιδιώταις, ὡς ἐναργέστερον ὄν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν (ὄνομα γὰρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἢ τιμοκρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον·) πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ **C** ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὐθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέ- **C** ψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προῦθέμεθα ἱκανοὶ κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἂν, ἔφη, οὕτω γίγνωιτο ἢ τε θέα καὶ ἢ κρίσις.

III. Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τὸδε μὲν ἀπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται·

ὁμοιοῦντος δέ, κἂν πάνυ ὀλίγον ἦ, ἀδύνατον κινηθῆναι;
 Ἔστι γὰρ οὕτω. Πῶς οὖν δὴ, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἡ πόλις
 ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῆ στασιάσουσιν οἱ ἐπικούροι καὶ
 οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἢ βούλει,
 ὡσπερ Ὀμηρος, εὐχόμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν,
 ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς

Ε τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχηλού-
 σας, ὡς δὴ σπουδῆ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν;

546 Πῶς; ὦ Ωδέ πως. | χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω
 ξυστᾶσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστίν, οὐδ' ἡ
 τοιαύτη ξύστασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθή-
 σεται. λύσις δὲ ἦδε· οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ
 ἐν ἐπιγείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία ψυχῆς τε καὶ σωμάτων
 γίνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἐκάστοις κύκλων περιφορὰς
 συνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ
 ἐναντίας· γένους δὲ ὑμετέρου εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας,

Β καίπερ ὄντες σοφοὶ οὓς ἠγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε,
 οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ
 πάρεσιω αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παιδᾶς ποτε οὐ δέον.
 ἔστι δὲ θείῳ μὲν γεννητῷ περίοδος, ἣν ἀριθμὸς περιλαμ-
 βάνει τέλειος, ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν ᾧ πρώτῳ ἀυξήσεις δυνά-
 μεναί τε καὶ δυναστευόμεναι, τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας
 δὲ ὅρους λαβοῦσαι ὁμοιοῦντων τε καὶ ἀνομοιοῦντων καὶ

Γ αὐξόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ
 πρὸς ἀλληλα ἀπέφηναν· ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι
 συζυγεῖς δύο ἀρμονίας παρέχεται τρεῖς αὐξηθεῖς, τὴν μὲν
 ἴσην ἰσάκεις, ἑκατὸν τοσαντάκεις, τὴν δὲ ἰσομήκη μὲν τῆ,
 προμήκη δὲ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ διαμέτρων ῥητῶν
 πεμπάδος, δεομένων ἐνὸς ἐκάστων, ἀρρήτων δὲ δυοῖν,
 ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. ζύμπας δὲ οὗτος, ἀριθμὸς
 γεωμετρικός, τοιούτου κύριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων

Δ γενέσεων, ἃς ὅταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικί-
 ζωσιν νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφρεῖς οὐδ'

εὐτυχεῖς παῖδες ἔσονται· ὧν καταστήσονται¹ μὲν νοὺς ἀρί-
 στους οἱ πρότεροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν
 πατέρων αὐτῶν δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται
 ἀμελεῖν φύλακες ὄντες, παρ' ἑλάττων τοῦ δέοντος ἡγησά-
 μενοι τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς· ὅθεν
 ἀμωσύτεροι γενήσονται ἡμῖν² οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρ-
 χοντες οὐ πᾶν φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκι- **E**
 μάζειν τὰ Ἡσιόδου | τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη, χρυσοῦν τε **547**
 καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν· ὁμοῦ δὲ μιγέντος
 σιδήρου ἀργύρω³ καὶ χαλκοῦ χρυσοῦ ἀνομοιότης ἐγγενή-
 σεται καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος, ἃ γενόμενα, οὐκ ἂν
 ἐγγένηται, ἀεὶ τίκει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι
 γενεᾶς χρὴ φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἂν γίγνηται αἰεὶ.
 Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ
 γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς,
 τὸ μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, **B**
 γενομένης εἰλκέτην ἄρα ἑκατέρω τῶ γενεῖ⁴, τὸ μὲν σιδηροῦν
 καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτήσιν καὶ οἰκίας
 χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου, τὸ δ' αὖ, τὸ⁵ χρυσοῦν τε καὶ
 ἀργυροῦν⁶, ἅτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω τὰς
 ψυχὰς, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν
 ἡγέτην· βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς
 μέσον ὠμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους
 ιδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς **C**
 ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφείας, δουλωσάμενοι τότε,
 περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ
 φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἢ
 μετάβασις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν

¹ καταστήσονται A: καταστήσουσι F v.   ² ἡμῖν A: ὑμῖν Π.   ³ σιδήρου ἀργύρω Π: σιδηροῦ ἀργύρω A.   ⁴ τῶ γενεῖ Π: τῷ γενεῖ A¹: τῷ γενεῖ A².

⁵ τὸ δ' αὖ, τὸ Schneider: τὸ δ' αὖ τὸ (τὸ erasum) M: τὸ δ' αὐτὸ A.

⁶ ἀργυροῦν Ξ: ἀργύρεον A¹: ἀργύρουν ὄν corr. A².

μέσω τις ἂν εἶη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία; Πάνυ μὲν οὖν.

IV. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβᾶσα δὲ πῶς
D οἰκίσει; ἢ φανερόν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν
 πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἅτ' ἐν μέσῳ οὔσα, τὸ δέ
 τι καὶ αὐτῆς ἔξει ἴδιον; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῷ μὲν
 τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπο-
 λεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ,
 ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ
 πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις τὴν
 προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς
E σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι κεκτημένη¹ ἀπλοῦς
 τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιοῦτους ἄνδρας ἀλλὰ μεικτοὺς, ἐπὶ
 δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἀπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς
 548 πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, | καὶ τοὺς περὶ
 ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα
 τὸν αἰεὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν
 τοιούτων ἴδια ἔξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,
 χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς ὀλι-
 γαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ
 ἄργυρον, ἕτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἱ
 θέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὖ περιβόλους οἰκίσειον,
B ἀτεχνῶς νεοττίας ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ
 οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἂν δαπανῶντο. Ἀληθέστατα,
 ἔφη. Οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἕτε τιμῶντες καὶ
 οὐ² φανερώς κτώμενοι, φιλαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι'
 ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρα τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ
 παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πει-
 θοῦς, ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς
 Μούσης, τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας, ἡμεληκέναι
C καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκέναι. Παν-
 τάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε

¹ κεκτημένη Bekker: κεκτημένην A.

² οὐ II: erasum est in A.

καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ, ἦν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἓν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγонуῖα καὶ τοιαύτη ἂν τις εἴη, ὡς λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράψαντα μὴ D ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ τὸ ἐξαρκεῖν μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργου εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἦθη μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη.

V. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνὴρ; πῶς τε γενόμενος ποῖός τέ τις ὢν; Οἶμαι μὲν, ἔφη ὁ Ἀδεύμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτουῖ τείνειν ἕνεκά γε φιλονικίας. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γε· ἀλλὰ μοι δοκεῖ E τάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσσότερον, φιλόμουσον δέ, καὶ φιλήκοον μὲν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς. καὶ δούλοις | μὲν τις ἂν¹ ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, 549 ὥσπερ ὁ ἰκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἡμέρος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν οὐδ' ἀπὸ τοιοῦτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστικής τέ τις ὢν καὶ φιλόθηρος. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἦθος ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μὲν ὢν καταφρονοῖ ἂν, ὅσῳ B δὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, μᾶλλον αἰεὶ ἀσπάζοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινῆς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἦ δ' ὅς ὁ Ἀδεύμαντος. Λόγου, ἦν δ' ἐγώ, μουσικῇ κεκραμένου· ὃς μόνος ἐγγενόμενος σωτὴρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μὲν γ', ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς

¹ τις ἂν *v* et fortasse A¹: τις A².

νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἔοικώς. Πάνυ μὲν οὖν. Γίγ-
Cνεται δέ γ', εἶπον, οὗτος ὧδέ πως. ἐνίστε πατρὸς ἀγαθοῦ ὦν
 νέος υἱὸς ἐν πόλει οἰκούντος οὐκ εὖ πολιτευομένη, φεύγοντος
 τὰς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν
 φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε πράγ-
 ματα μὴ ἔχειν— Πῆ δὴ, ἔφη, γίγνεται; "Ὅταν, ἦν δ' ἐγώ,
 πρώτου μὲν τῆς μητρὸς ἀκούη, ἀχθομένης ὅτι οὐ τῶν
D ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, καὶ ἐλαττομένης διὰ ταῦτα
 ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα ὀρώσης μὴ σφόδρα περὶ
 χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον
 ἰδίᾳ τε ἐν δικαστηρίοις¹ καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥαθύμως
 πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν
 προσέχοντα ἀεὶ αἰσθάνηται², ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶν-
 τα μήτε ἀτιμάζοντα, ἐξ ἀπάντων τούτων ἀχθομένης τε
 καὶ λεγούσης, ὡς ἀναιδρὸς τε αὐτῷ ὁ πατήρ καὶ λίαν
E ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες
 περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος,
 πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἶσθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίστε λάθρα πρὸς τοὺς υἱεῖς
 τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖνοι εἶναι, καὶ ἂν τινα
 ἴδωσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα, ᾧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἢ
 τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται, ὅπως ἐπειδὴν ἀνὴρ
 550 γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς | τοιούτους καὶ ἀνὴρ μάλ-
 λον ἔσται τοῦ πατρὸς. καὶ ἐξιῶν ἕτερα τοιαῦτα ἀκούει³ καὶ
 ὀρᾷ, τοὺς μὲν τὰ αὐτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἡλιθίους
 τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὄντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ
 αὐτῶν τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος
 πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὀρῶν, καὶ αὐ τοὺς⁴ τοῦ
 πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ ὀρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
 ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων

¹ ἐν δικαστηρίοις codd.: seclisut Vermehren.

αἰσθάνηται post τε?

³ ἀκούει Ξ: ἀκούη Α.

² Sic codd.: an

⁴ αὐ τοὺς Ξ: αὐτοὺς

Α¹: αὐτοὺς τοὺς Α².

τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ B
 ἄρδοντός τε καὶ αὔξουτος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμητι-
 κὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν
 φύσιν, ὁμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεκρήσθαι, εἰς
 τὸ μέσον ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἦλθε, καὶ τὴν
 ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονίκῳ καὶ
 θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνὴρ.
 Κομιδῇ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθῆναι.
 Ἔχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν C
 δεύτερον ἄνδρα; Ἔχομεν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν
 ἄλλον ἄλλη πρὸς πόλει τεταγμένον, μᾶλλον δὲ κατὰ
 τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Εἶη δέ γ' ἄν, ὡς ἐγὼ φῶμαι, ὀλιγαρχία ἢ μετὰ τὴν τοιαύτην¹
 πολιτείαν. Λέγεις δέ, ἦ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν
 ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγώ, πολιτείαν,
 ἐν ᾗ οἱ μὲν πλούσιοι ἄρχουσιν, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν D
 ἀρχῆς. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ὡς μεταβαίνει πρῶτον
 ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥητέον; Ναί. Καὶ
 μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον, ὡς μεταβαίνει. Πῶς;
 Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο ἐκάστῳ χρυσίου πληρούμενον
 ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπά-
 νας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσιν, καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο
 παράγουσιν, ἀπειθῶντες αὐτοῖ τε καὶ γυναιῖκες αὐτῶν². E
 Εἰκός, ἔφη. Ἐπειτά γε, οἶμαι, ἄλλος ἄλλον ὁρῶν καὶ εἰς
 ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός.
 Τουντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ
 χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσοῦτῳ
 ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν,
 ὡσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἐκατέρου ἀεὶ τουναν-
 τίον ῥέποντε; Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμωμένου δὲ | πλούτου ἐν 551

¹ τοιαύτην Π et in marg. Α.² αὐτῶν Π: αὐτῷ Α.

πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετὴ τε καὶ οἱ ἀγαθοί. Δῆλον. Ἄσκειται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελείται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτω. Ἄντὶ δὴ φιλονίκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο, καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσίν τε καὶ θαυμάζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι. Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται ὅρον πολιτείας

B ὀλιγαρχικῆς, ταξάμενοι πλήθος χρημάτων, οὗ μὲν μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὗ δ' ἦττον, ἔλαττον, προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν, ὧ ἀν μὴ ἦ¹ οὐσία εἰς τὸ ταχθὲν τίμημα, ταῦτα δὲ ἢ βία μεθ' ὅπλων διαπράττονται, ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ ποιά ἐστὶν ἃ ἔφαμεν αὐτὴν ἀμαρτήματα

C ἔχειν;

VII. Πρῶτον μὲν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὅρος αὐτῆς οἷός ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας, ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι. Πουηράν, ἢ δ' ὅς², τὴν ναυτιλίαν αὐτοὺς ναυτίλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ὄπου οὖν³ ἀρχῆς; Οἶμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως; ἦν δ' ἐγώ, ἢ καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη

D καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον ὀλιγαρχία ἀν ἔχοι ἀμάρτημα. Φαίνεται. Τί δέ; τόδε ἄρά τι τούτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μίαν ἀλλὰ δύο ἀνάγκη⁴ εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη, ἔλαττον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε⁵ καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἴσως πόλεμόν τινα πολεμεῖν

¹ ἦ Π: ἡ Α.

² ἦ δ' ὅς codd.: εἰκὸς coniecit Ast.

³ ὄπουοῦν

Ficinus: ὄπουοῦν ἢ τινος Α.

⁴ ἀνάγκη Ast: ἀνάγκη Α.

⁵ Ita Π:

ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Α¹: καὶ μὴν οὐδὲ τόδε Α².

διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ πλήθει ὀπλισμένῳ
 δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς **E**
 ἀληθῶς ὀλιγαρχικούς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ
 ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτων.
 Οὐ καλόν. Τί δέ; ὁ πάλαι ἐλοιδοροῦμεν, τὸ πολυπραγ-
 μουεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους | καὶ πολεμοῦντας 552
 ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἢ δοκεῖ ὀρθῶς
 ἔχειν; Οὐδ' ὀπωστιοῦν. "Ορα δὴ, τούτων πάντων τῶν
 κακῶν εἰ τὸδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται. Τὸ
 ποῖον; Τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀποδόσθαι καὶ ἄλλῳ
 κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει
 μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστὴν
 μήτε δημιουργὸν μήτε ἱππέα μήτε ὀπλίτην, ἀλλὰ πένητα
 καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. οὐκοῦν διακωλύεται **B**
 γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἂν οἱ μὲν
 ὑπέρπλουτοι ἦσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες. Ὅρθῶς.
 τότε δὲ ἄθρει· ἄρα ὅτε πλούσιος ὢν ἀνήλισκεν ὁ τοιοῦτος,
 μᾶλλον τι τότε ἦν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν;
 ἢ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε
 ἀρχῶν οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοιμῶν ἀναλω-
 τῆς; Οὕτως, ἔφη· ἐδόκει, ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτῆς. **C**
 Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφήν
 ἐγγίγνεται, σμήμους νόσημα, οὔτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν
 οἰκίᾳ κηφήνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν
 οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν
 πτηνοὺς κηφήνας πάντα ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίηκεν,
 τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους
 δὲ δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ
 πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων **D**
 πάντες ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι; Ἀληθέστατα, ἔφη.
 Δῆλον ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει, οὐδ' ἂν ἴδης πτωχοῦς, ὅτι
 εἰσὶ που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε
 καὶ βαλλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιού-

των κακῶν δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη¹. Τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὀρᾶς ἐνόντας; Ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ **E** οὖν οἰώμεθα, ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελεία βία κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰώμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφήν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἄλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἂν εἴη ἢ ὀλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα, ἴσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι, **553** ἔφη. Ἄπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἣν δ' ἐγώ, ἢ πολιτεία, ἣν ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἀρχοντας· τὸν δὲ ταύτη ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὥς τε γίγνεται οἴος τε γενόμενος ἔστιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

VIII. Ἄρ' οὖν ὧδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἵχνη διώκη, ἔπειτα αὐτὸν ἴδη ἐξαίφνης πταίσαντα **B** ὥσπερ πρὸς ἔρματι πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἢ τι² ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἴδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα δείσας, οἶμαι, εὐθύς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ **C** ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκείνο, καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος γλίσχρως καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται³. Ἄρ' οὐκ οἶε τὸν τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκείνου τὸ⁴ ἐπιθυμητικὸν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίξειν καὶ μέγαν

¹ δῆλον, ἔφη II: om. A.   ² ἢ τιν' Ξq: ἢ τὴν A.   ³ ξυλλέγεται Ξq²: ξυλλέγεται A.   ⁴ τὸ Ξq: τὸν A.

βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτούς καὶ ἀκινάκας παραζωννύντα; Ἐγὼ γ', ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι, λογιστικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρακαθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐὰν λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν ἄλλ' ἢ ὀπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἐνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἰσχυρά ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον. Ἄρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλιγαρχικός **E** ἔστιν; Ἡ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἐστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἧς ἢ ὀλιγαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἂν εἴη. | Σκοπῶμεν.

554

IX. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἂν εἴη; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀνύχμηρός γέ τις, ἦν δ' ἐγώ, ὦν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνὴρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· ἢ οὐχ οὗτος **B** ἂν εἴη ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοιούτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, παιδεία ὁ τοιοῦτος προσέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν τυφλὸν ἠγεμόνα τοῦ χοροῦ ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὐ¹, ἦν δ' ἐγώ. τότε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικίας, τὰς δὲ κακούργους, κατεχομένας βία ὑπὸ τῆς **C** ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἶσθα οὖν, εἶπον, οἷ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποῖ; ἔφη.

¹ Ita Schneider: ἐστήσατο. Καὶ ἔτι μάλιστα εὐ Α.

Εἰς τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις καὶ εἴ ποῦ τι αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἐξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν. Ἄληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι, ἐπιεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βία κατέχει ἄλλας

D κακὰς ἐπιθυμίας ἐνούσας, οὐ πείθων, ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων; Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νῆ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, τοῖς πολλοῖς γε αὐτῶν εὐρήσεις, ὅταν δέη τ' ἀλλότρια ἀναλίσκευ, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας. Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ἀστασίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἰς ἀλλὰ διπλοῦς

E τις, ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι βελτίους χειρόνων. Ἔστιν οὕτω. Διὰ ταῦτα δῆ, οἶμαι, εὐσχημονέστερος ἂν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὁμοιορητικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετῆ πόρρω ποι ἐκφεύγοι ἂν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν

555 ἀνταγωνιστῆς γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς | φαῦλος ἢ τινος νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν, χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἔνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνων ἀναλίσκευ, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε καὶ φιλονικίαν, ὀλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν ὀλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἠττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἔτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν, μὴ κατὰ τὴν ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν

B φειδωλὸν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὐδαμῶς, ἔφη.

X. Δημοκρατίαν δῆ, ὡς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον γενομένη τε ποῖόν τινα ἔχει, ἵν' αὐτὸν τοῦ τοιοῦτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὅμοίως γοῦν ἂν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιούδε ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς πλουσιώτατον

δεῖν γίγνεσθαι; Πῶς δὴ; Ὑπέρομαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ C
 ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἶργειν
 νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἐξεῖναι
 αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν, ἵνα ὠνού-
 μνοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰσδανείζοντες ἔτι πλουσιώτεροι
 καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν
 δῆλον ἤδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλούτου τιμᾶν καὶ σωφρο-
 σύνην ἅμα ἱκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον,
 ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τοῦ ἐτέρου ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἐτέρου; Ἐπιεικῶς, D
 ἔφη, δῆλον. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ
 ἐφειντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγενεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους
 πένητας ἠνάγκασαν γενέσθαι. Μάλα γε. Κάθηται δὴ,
 οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμέ-
 νοι, οἱ μὲν ὀφείλונτες χρέα, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ
 ἀμφοτέρα, μισοῦντές τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησα-
 μένοις τὰ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ ἐρώντες.
 Ἔστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες οὐδὲ E
 δοκοῦντες τούτους ὄραν, τῶν λοιπῶν τὸν αἰεὶ ὑπέικοντα
 ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόρους
 τόκους πολλαπλασίου κομιζόμενοι | πολὺν τὸν κηφήνα καὶ 556
 πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν;
 Οὔτε¹ γ' ἐκείνη, ἣν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον
 ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἶργοντες τὰ αὐτοῦ ὅπη² τις
 βούλεται τρέπειν, οὔτε τῆδε, ἣ αὖ κατὰ ἕτερον νόμον
 τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; Ὅς μετ' ἐκείνόν
 ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς
 πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τις τῶν
 ἐκουσίῳν ξυμβολαίων προστάτῃ ξυμβάλλειν, χρηματί-
 ζοιτο μὲν ἂν ἠττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν
 αὐτῇ φύοιτο τῶν τοιούτων κακῶν, οἷον νῦν δὴ εἴπομεν.
 Καὶ πολὺ γε, ἣ δ' ὅς. Νῦν δὲ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ
 τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ

¹ οὔτε Α: καὶ οὔτε Β.² ὅπη Α: ὅποι Κ.

πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἄρ' οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν

C πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; Τί μῆν; Αὐτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἡμεληκότας, καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους ἀρετῆς ἢ τοὺς πένητας; Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὲ παρεσκευασμένοι ὅταν παραβῶλωσιν ἀλλήλοις οἷ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι ἢ συστρατιῶται, ἢ

D καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώμενοι μηδαμῆ ταύτη καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνὴρ πένης, ἠλιωμένος, παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρκας ἀλλοτρίας, ἴδη ἀσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν, ἄρ' οἶει αὐτὸν οὐχ ἠγεῖσθαι κακία τῇ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ παραγγέλλειν, ὅταν ἰδία ξυγ-

E γίγνονται, ὅτι ἄνδρες ἡμέτεροι· εἰσὶ γὰρ οὐδέν¹; Εὐ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιούσιν. Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸ αὐτῷ, οὕτω δὲ καὶ ἡ κατὰ ταῦτὰ ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἐτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως συμμαχίαν² ἢ τῶν ἐτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτῇ

557 αὐτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει; | Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δὴ, οἶμαι, γίγνεται, ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν ἐτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν, καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων αἱ ἀρχαὶ ἐν

¹ Hanc codicum AΠ lectionem defendit Schneider in *Additamentis* p. 65: ἄνδρες ἡμέτεροί εἰσι παρ' οὐδέν Baiter: γὰρ om. Ξ q. ² ἐπαγομένων —συμμαχίαν Π et in marg. A

αὐτῇ γίγνονται. Ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, ἐάν τε καὶ δι' ὄπλων γένηται ἐάν τε καὶ διὰ φόβον ὑπεξεληθόντων τῶν ἐτέρων.

XI. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοι τρόπον οἰκοῦσι; καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὐτῷ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ Β τοιοῦτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις μεστὴ καὶ παρρησίας γίγνεται, καὶ ἐξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν ὃ τί τις βούλεται; Λέγεται γε δὴ, ἔφη. Ὅπου δέ γε ἐξουσία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν κατασκευῆν τοῦ αὐτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι. Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἂν, οἶμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ C μάλιστ' ἐγγίγνουιντο ἄνθρωποι. Πῶς γὰρ οὔ; Κινδυνεύει, ἦν δ' ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι· ὥσπερ ἰμάτιον ποικίλον πᾶσιν ἄνθεσι πεποικιλμένον, οὕτω καὶ αὕτη πᾶσιν ἡθεσιν πεποικιλμένη καλλίστη ἂν φαίνοιτο. καὶ ἴσως μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταύτην, ὥσπερ οἱ παῖδες τε καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἂν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ ἔστιν γε, ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείαν. Τί δὴ; Ὅτι D πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἐξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, ὃ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὃς ἂν αὐτὸν ἀρέσκη τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥσπερ εἰς παντοπώλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὕτω κατοικίξειν. Ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγματῶν. E Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἶπον, εἶναι ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ἦς ἰκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὐτῷ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλη, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῆς¹ εἰρήνης, μηδὲ αὐτῷ, ἐὰν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ

¹ ἐπιθυμῆς γ: ἐπιθυμῆ Λ.

δικάζειν, μηδὲν ἦπτον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν¹, ἐὰν αὐτῷ
 558 σοι ἐπίη, | ἄρ' οὐ θεσπεσία καὶ ἠδεῖα ἢ τοιαύτη² διαγωγὴ ἐν
 τῷ παρατύκῃ; Ἴσως, ἔφη, ἐν γε τούτῳ. Τί δέ; ἢ
 πραύτης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὐπω εἶδες
 ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων³ θανά-
 του ἢ φυγῆς⁴, οὐδὲν ἦπτον αὐτῶν⁵ μενόντων τε καὶ
 ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ, καὶ⁶ ὡς οὔτε φροντίζοντος οὔτε
 ὀρώντος οὐδενὸς περινοστεῖ ὥσπερ ἥρως; Καὶ πολλοὺς γ',
 Β ἔφη. Ἡ δὲ συγγνώμη καὶ οὐδ' ὀπωστιοῦν σμικρολογία
 αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὧν ἡμεῖς ἐλέγχομεν σεμνύνοντες,
 ὅτε τὴν πόλιν ὠκίζομεν, ὡς εἰ μὴ τις ὑπερβεβλημένην
 φύσιν ἔχοι, οὐποτ' ἂν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὧν
 εὐθύς παίζει ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεῦοι τὰ τοιαῦτα πάντα,
 ὡς μεγαλοπρεπῶς καταπατήσασ'⁷ ἅπαντα ταῦτα⁸ οὐδὲν
 φροντίζει, ἐξ ὁποῖων ἂν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικά
 ἰὼν πράττη, ἀλλὰ τιμᾶ, ἐὰν φῆ μόνου εὔνοους εἶναι τῷ
 C πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία⁹. Ταῦτά¹⁰ τε δὴ, ἔφην,
 ἔχοι ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ὡς
 ἔοικεν, ἠδεῖα πολιτεία καὶ ἀναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά
 τινα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανεμόμεσα. Καὶ μάλ',
 ἔφη, γνώριμα λέγεις.

XII. Ἄθρει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, τίς ὁ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἢ
 πρῶτον σκεπτέον, ὥσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα
 τρόπον γίγνεται; Ναί, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐχ ὧδε; τοῦ
 D φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἂν, οἶμαι, ὑὸς
 ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἤθεσι. Τί γὰρ
 οὐ; Βία δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἠδονῶν, ὅσαι
 ἀναλωτικαὶ μὲν, χρηματιστικαὶ δὲ μὴ· αἱ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι

¹ ἄρχειν καὶ δικάζειν Ξ q: ἀρχῆς καὶ δικάζης A¹: ἀρχῆς καὶ δικάζης A².

² τοιαύτη II: αὐτὴ A. ³ Ita codd.: ἀνθρωπον <τῶν> καταψηφισθέντων Weil. ⁴ θανάτου ἢ φυγῆς codd.: an θάνατον ἢ φυγῆν? ⁵ αὐτῶν codd.: αὐ τῶν Weil. ⁶ καὶ codd.: om. Weil. ⁷ καταπατήσασ' q²: καταπατήσας A.

⁸ ταῦτα II: αὐτὰ A. ⁹ γενναία Ξ q²: γενναῖα A.

¹⁰ ταῦτά II: ταῦτατά (sic) A.

κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὀρισώμεθα τὰς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μὴ; Βούλομαι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἄς τε οὐκ ἂν οἰοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι, δικαίως ἂν¹ ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελούσιν ἡμᾶς; **E** τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη. ἦ οὐ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὲ | τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, 559 τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἄς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἂν, εἰ μελετῶ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνούσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τούναντίον, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἄρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελώμεθα δὴ τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἱ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρή. Ἄρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὄψου ἀναγκαῖος ἂν εἴη; Οἶμαι. Ἡ μὲν γέ **B** που τοῦ σίτου κατ' ἀμφότερα ἀναγκαῖα, ἦ τε ὠφέλιμος ἦ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὄψου, εἰ πῆ τινα ὠφελίαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ² τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ πρὸς τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφροεῖν, ἄρά γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαῖα ἂν καλοῖτο; Ὄρθότατα μὲν **C** οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μὴν; Οὕτω δὲ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν. Οὕτω. Ἄρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ κηφήνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλόν τε καὶ ὀλιγαρχικόν; **D** Ἄλλὰ τί μὴν;

¹ ἂν Vind. E: om. A.² ἦ Π: ἡ Α.

XIII. Πάλιν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, λέγωμεν, ὡς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε πολλὰ ὧδε γίγνεσθαι. Πῶς; Ὅταν νέος τεθραμμένος ὡς νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδευτῶς τε καὶ φειδωλῶς, γεύσῃται κηφήνων μέλιτος καὶ ξυγγένηται αἴθρῳσι θηρσὶ καὶ δεινοῖς, παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἶον εἶναι ἀρχὴν αὐτῷ

E μεταβολῆς ὀλιγαρχίας τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατίαν¹. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη². Ἄρ' οὖν ὡσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε βοηθησάσης τῷ ἐτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἔξωθεν, ὁμοίας ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθοῦντος αὐτοῦ εἶδους ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἐτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγενοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ ἐὰν μὲν, οἶμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχία,

560 ἢ ποθεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, | νουθετούντων τε καὶ κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὐτὸν τότε γίγνεται. Τί μὴν; Καὶ ποτὲ μὲν, οἶμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ ὀλιγαρχικῷ, καὶ τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθάρησαν, αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινὸς ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γίγνεται γὰρ ἐνίοτε, ἔφη.

B Αὐθις δέ, οἶμαι, τῶν ἐκπεσοῦσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ὑπο-
 τρεφόμεναι ξυγγενεῖς δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς πατρὸς
 πολλαί τε καὶ ἰσχυραὶ ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Οὐκοῦν εἴλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὁμιλίας, καὶ λάθρα ξυγγιγνόμεναι πλῆθος ἐνέτεκον. Τί μὴν; Τελευτώσαι δὴ, οἶμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδεύματων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οἳ δὴ ἄριστοι φρουροὶ τε
C καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσὶ διανοίαις. Καὶ πολὺ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἶμαι, λόγοι τε

¹ ὀλιγαρχίας τῆς—δημοκρατίαν nos : ὀλιγαρχικῆς τῆς—δημοκρατικῆν codd.

² ἔφη Π et in marg. A.

καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν
τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πάλιν
τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους ἐλθὼν φανερώς κατοικεῖ,
καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς
ψυχῆς ἀφικνῆται, κλήσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκείνοι τὰς
τοῦ βασιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν
ξυμμαχίαν παριᾶσιν οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους D
ιδιωτῶν¹ εἰσδέχονται, αὐτοὶ τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ
τὴν μὲν αἰδῶ ἡλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως
φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προ-
πηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν
δαπάνην ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὔσαν πείθοντες
ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν;
Σφόδρα γε. Τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθήραντες
τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν E
μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν
καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ
κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζό-
μενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ
ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ
ἀνδρείαν. | Ἄρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὢν μετα-561
βάλλει ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν
τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρωσιν
τε καὶ ἄνεσιν; Καὶ μάλα γε, ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῆ δὴ,
οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους
ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ
πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχὴς ἦ καὶ μὴ πέρα
ἐκβακχευθῆ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ
πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξεται τῶν B
ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὄλον ἑαυτὸν²
ἐνδῶ, εἰς ἴσον δὴ τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς διάγει, τῆ

¹ ιδιωτῶν codd.: δι' ὧτων Badham, speciosius quam verius.

² ἑαυτὸν

παραπιπτούση αἰὲν ὥσπερ λαχούση τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς, ἕως ἂν πληρωθῆ, καὶ αὐθις ἄλλη, οὐδεμίαν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ λόγου γε, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ παριεῖς εἰς τὸ

C φρούριον, εἴαν τις λέγῃ, ὡς αἱ μὲν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναί, αἱ δὲ τῶν πονηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρῆ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἀπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἴσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾷ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ διαζῆ τὸ καθ' ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ¹ μὲν μεθύων καὶ καταυλούμενος, αὐθις δὲ

D ὑδροποτῶν καὶ κατισχναινόμενος, τοτὲ δ' αὖ γυμναζόμενος, ἔστιν δ' ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων· πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅ τι ἂν τύχῃ λέγει τε καὶ πράττει· κἂν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτῃ φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τούτ' αὖ. καὶ οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ' ἡδύν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τούτου χρῆται αὐτῷ διὰ παντός.

E Παντάπασιν, ἧ δ' ὅς, διελήλυθας βίον ἰσονομικοῦ τινὸς ἀνδρός. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπὸν τε καὶ πλείστων ἡθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τούτου τὸν ἄνδρα εἶναι, ὃν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλείστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα. Οὗτος
562 γάρ, ἔφη, ἔστιν. Τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ | δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὡς δημοκρατικὸς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος; Τετάχθω, ἔφη.

XIV. Ἡ καλλίστη δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῆ γ', ἔφη. Φέρε δὴ, τίς τρόπος

¹ τοτὲ II: τὸ Ἄ.

τυραννίδος, ὦ φίλε ἑταῖρε, γίγνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ
 δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἄρ'
 οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἐκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατία
 γίγνεται καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς; Πῶς; Ὁ προὔ- B
 θεντο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' δ¹ ἡ² ὀλιγαρχία καθίστατο
 —τοῦτο δ' ἦν πλοῦτος³. ἦ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν
 ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν
 αὐτὴν ἀπόλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ ὁ δημοκρατία
 ὀρίζεται ἀγαθόν, ἢ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει;
 Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὀρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον.
 τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένη πόλει ἀκούσαις ἂν ὡς C
 ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον
 οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δὴ, ἔφη, καὶ
 πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἦα νῦν
 δὴ ἔρῶν, ἢ τοῦ τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων
 ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησίν τε καὶ
 παρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. Ὅταν,
 οἶμαι, δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν
 οἰνοχόων προστατούντων τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος D
 ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῆ, τοὺς ἄρχοντας δὴ, ἂν μὴ πάνυ
 πρᾶοι ὦσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει
 αἰτιωμένη ὡς μιαρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρῶσιν γάρ,
 ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κατηκόους
 προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, τοὺς δὲ
 ἄρχοντας μὲν ἀρχομένοις, ἀρχομένους δὲ ἄρχουσιν ὁμοίους
 ἰδία τε καὶ δημοσία ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾷ. ἄρ' οὐκ ἀνάγκη
 ἐν ταιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ τῆς ἐλευθερίας ἰέναι; Πῶς E
 γὰρ οὐ; Καὶ καταδύεσθαί γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, εἰς τε τὰς
 ἰδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν
 ἐμφυομένην. Πῶς, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν; Οἶον,
 ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδὶ ὅμοιον γίγνεσθαι καὶ

¹ δ nos: οὐ codd.² ἡ II: om. A.³ πλοῦτος F: ὑπέρ-
πλοῦτος A.

- φοβεῖσθαι τοὺς ὑεῖς, ὕδν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι
 563 μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἦ· μέτοικον | δὲ
 ἀστῶ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ ἐξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως.
 Γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ
 τοιάδε ἄλλα γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ
 φοιτητὰς φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδασκάλων
 ὀλιγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ μὲν
 νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν
 λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ξυγκαθιέντες τοῖς νέοις
 Β εὐτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίμπλονται, μιμού-
 μενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ
 δεσποτικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,
 ἔσχατον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίγνεται
 ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημένοι
 μηδὲν ἦττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ
 δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἢ ἰσο-
 νομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν.
 C Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ
 στόμα; Πάνυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω. τὸ μὲν
 γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερώτερά
 ἔστιν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἂν τις πείθοιτο ἀπειρος.
 ἀτεχνῶς γὰρ αἱ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἰαίπερ αἱ
 δέσποναι, γίγνονται τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι πάνυ
 ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς
 ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίστηται·
 D καὶ τᾶλλα πάντα οὕτως μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται. Τὸ
 ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν
 πορευόμενος θαμὰ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἦν
 δ' ἐγώ, πάντων τούτων ξυνηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἀπαλὴν
 τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε καὶ ὅτιοῦν δουλείας
 τις προσφέρηται¹, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευ-
 τῶντες γὰρ που οἴσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσιν

¹ προσφέρηται codd.: προσφέρῃ W. H. Thompson: an τισὶ προσφέρηται?

γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῆ μηδεὶς αὐτοῖς ἦ **E**
δεσπότης. Καὶ μάλ', ἔφη, οἶδα.

XV. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ᾧ φίλε, ἡ ἀρχὴ
οὕτως καλὴ καὶ νεανικὴ, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ
δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;
Ταυτόν, ἣν δ' ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενό-
μενον ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ
ἰσχυρότερον ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται
δημοκρατίαν. καὶ τῶ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ
εἰς τούναντίον μεταβολὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ
ἐν | φυτοῖς καὶ ἐν σώμασιν, καὶ δὴ καὶ¹ ἐν πολιτείαις οὐχ **564**
ἦκιστα. Εἰκός, ἔφη. Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ
εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτη
καὶ πόλει. Εἰκός γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ
ἄλλης πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας,
ἐξ οἷμαι τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ
ἀγριωτάτη. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἄλλ' οὐ τοῦτ', οἶμαι,
ἣν δ' ἐγώ, ἡρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε **B**
φύομενον ταυτόν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν.
Ἄληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον τὸ τῶν
ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον
ἡγούμενον αὐτῶν, τὸ δ' ἀνανδρότερον ἐπόμενον· οὐς δὴ
ἀφωμοιοῦμεν² κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ
ἀκέντροις. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Τούτῳ τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ,
ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένῳ, οἷον περὶ
σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή· ᾧ δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἰατρὸν **C**
τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἦττον ἢ σοφὸν μελιττουργὸν
πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενή-
σεσθον, ἀν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι τάχιστα ξὺν αὐτοῖσι
τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον. Ναὶ μὰ Δία, ἣ δ' ὅς, παντά-
πασί γε. Ὡδε τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον
ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῆ διαστησώμεθα τῶ

¹ καὶ δὴ καὶ II: καὶ Α.² ἀφωμοιοῦμεν Ξ q²: ἀφομοιοῦμεν Α.

λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὡσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἐν μὲν
D γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι' ἐξουσίαν
οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ ὀλιγαρχουμένην. Ἔστιν οὕτω. Πολλὸν
δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν
διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν,
ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ
τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς ἐκτὸς ὀλίγων, καὶ τὸ μὲν
δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἄλλο περὶ
τὰ βήματα προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ
E ἄλλα λέγοντος, ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου διοικεῖται ἐν
τῇ τοιαύτῃ πολιτεία χωρὶς τινῶν ὀλίγων. Μάλα γε, ἢ δ'
ὅς. Ἄλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους.
Τὸ ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι
φύσει ὡς τὸ πολλὸν πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκόσ. Πλεῖ-
στον δὴ, οἶμαι, τοῖς κηφήσι μέλι, καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν
βλῖπτειν¹. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὰ ἐχόντων
τις βλίσσειεν²; Πλούσιοι δὴ, οἶμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται
κηφήνων βοτάνη. Σχεδὸν τι, ἔφη.

565 XVI. Δῆμος δ' ἂν εἴη | τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί
τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὃ δὴ
πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατίᾳ, ὅταν περ
ἀθροισθῇ. Ἔστιν γάρ, ἔφη· ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν
τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνη. Οὐκοῦν μεταλαμ-
βάνει, ἦν δ' ἐγώ, ἀεὶ, καθ' ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες,
τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ
B δήμῳ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὖν,
ἢ δ' ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δὴ, οἶμαι, ἀμύνεσθαι, λέ-
γοντές τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι
ὦν ἀφαιροῦνται. Πῶς γὰρ οὔ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν
ἐτέρων, κἂν μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ὡς ἐπιβουλεύουσι
τῷ δήμῳ καὶ εἰσιν ὀλιγαρχικοί. Τί μὴν; Οὐκοῦν καὶ
τελευτῶντες, ἐπειδὴν ὀρώσι τὸν δῆμον οὐχ ἐκόντα, ἀλλ'

¹ βλῖπτειν nos: βλῖττει A.

² βλίσσειε m: βλίσσειεν A.

ἀγνοήσαντά τε καὶ ἐξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν, τότε ἤδη, εἴτε βούλονται εἴτε C
 μὴ, ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὶ γίνονται, οὐχ ἔκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκεῖνος ὁ κηφὴν ἐντίκτει κεντῶν αὐ-
 τούς. Κομιδῆ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἕνα
 τινὰ ἀεὶ δῆμος εἴθωεν διαφερόντως προύστασθαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν; Εἴωθε γάρ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύηται D
 τύραννος, ἐκ προστατικῆς ρίζης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλα-
 στάνει. Καὶ μάλα δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ
 προστάτου ἐπὶ τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὴν ταῦτον ἀρξῆται δρᾶν ὁ προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν
 Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λεγεται; Τίς;
 ἔφη. Ὡς ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγγχου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ἱερείων ἐνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη
 δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; E
 Ἔγωγε. Ἄρ' οὖν οὕτω καὶ ὃς ἀν δῆμου προεστῶς¹, λαβῶν
 σφόδρα πειθόμενον ὄχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵμα-
 τος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικα-
 στήρια ἄγων μαιφονῆ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττη τε
 καὶ στόματι ἀνοσίῳ γευόμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀν-
 δρηλατῆ καὶ ἀποκτινύη | καὶ ὑποσημαίνη χρεῶν τε ἀπο- 566
 κοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἄρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ
 μετὰ τοῦτο καὶ εἴμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
 ἢ τυρανεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολλῇ
 ἀνάγκῃ, ἔφη. Οὗτος δὲ, ἔφην, ὁ στασιάζων γιγνεται πρὸς
 τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας. Οὗτος. Ἄρ' οὖν ἐκπεσῶν μὲν
 καὶ κατελθῶν βία τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος
 κατέρχεται; Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν
 ὧσιν ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὲ B
 θανάτῳ ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτινύναι λάθρα. Φιλεῖ γοῦν,

¹ προεστῶς Ξ γ: προεστῶς Λ.

ἦ δ' ὅς, οὕτω γίνεσθαι. Τὸ δὲ τυραννικὸν αἶτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἐξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακὰς τινὰς τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ἦ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', ἔφη. Διδόασι δὴ, οἶμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θάρσυναντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὦ ἑταῖρε, κατὰ τὸν Κροίσῳ γενόμενον χρησμὸν

πολυψήφίδα παρ' Ἑρμον
φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γὰρ ἂν, ἔφη, δεύτερον αὖθις αἰδесθεῖη. Ὁ δέ γε, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. Ἀνάγκη. Ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκείνος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλω-
D στὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἕστηκεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀποτετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

XVII. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως, ἐν ἧ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγένηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἄρ' οὖν, εἶπον, οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελαῖ τε καὶ ἀσπάζεταιται πάντας, ᾧ ἂν περιτυγχάνῃ, καὶ οὔτε
E τύραννός φησιν εἶναι ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἰδία καὶ δημοσία, χρεῶν τε ἠλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμεν δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν, καὶ πᾶσιν ἴλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι προσποιεῖται; Ἀνάγκη, ἔφη. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρεῖα ἡγεμόνος ὁ δῆμος ἦ. Εἰκὸς γε.
567 | Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέρουτες πένητες γιγνόμενοι πρὸς τῷ¹ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζονται εἶναι καὶ ἦττον

¹ τῷ Ξ q: τὸ A¹: τῷ (sic) A².

αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι; Δῆλον. Καὶ ἂν γέ τινας, οἶμαι, ὑπο-
 πτεῖν ἑλεύθερα φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ
 ἄρχειν, ὅπως ἂν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύη ἐν-
 δούς τοῖς πολεμίοις; τούτων πάντων ἔνεκα τυράννῳ ἀεὶ
 ἀνάγκη πόλεμον ταραττεῖν; Ἀνάγκη. Ταῦτα δὴ ποιούντα
 ἔτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; Πῶς γὰρ B
 οὐ; Οὐκοῦν καὶ τινας τῶν ξυγκαταστησάντων καὶ ἐν
 δυνάμει ὄντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς
 ἀλλήλους, ἐπιπλήττουτας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν τυγχά-
 νωσιν ἀνδρικώτατοι ὄντες; Εἰκός γε. Ὑπεξαιρεῖν¹ δὴ
 τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν, ἕως ἂν
 μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπη μηδένα ὅτου τι ὄφελος.
 Δῆλον. Ὅξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτόν, τίς ἀνδρείος, τίς
 μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως C
 εὐδαίμων ἐστίν, ὥστε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε
 βούλεται εἴτε μὴ, πολεμίῳ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν
 καθήρη² τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναί, ἦν
 δ' ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ
 τὸ χεῖριστον ἀφαιροῦντες λείπουσι τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ
 τοῦναντίον. Ὡς ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ
 ἄρξει.

XVIII. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ, ἀνάγκη δέδεται,
 ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν D
 καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἢ δ'
 ὅς. Ἄρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθά-
 νηται ταῦτα δρῶν, τοσοῦτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων
 δορυφόρων δεήσειται; Πῶς γὰρ οὐ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί,
 καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόματοι, ἔφη,
 πολλοὶ ἕξουσι πετόμενοι, εἰάν τὸν μισθὸν διδῶ. Κηφήνας,
 ἦν δ' ἐγώ, νῆ τὸν κύνα, δοκεῖς αὐτὸν τινὰς μοι λέγειν ξενι- E
 κούς τε καὶ παντοδαπούς. Ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι.

¹ ὑπεξαιρεῖν Π: ὑπεξαιρεῖν Α.

² καθήρη Π: καθήρη (sic) Α.

Τί¹ δέ; αὐτόθεν ἄρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειεν—Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περιῆαυτον δορυφόρων ποιήσασθαι; Σφόδρα γ', ἔφη· ἐπεὶ τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν. Ἡ μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοιούτοις φίλοις τε καὶ

568 | πιστοῖς ἀνδράσι χρήται τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας. Ἄλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρήται. Καὶ θαυμάζουσι δὴ, εἶπον, οὗτοι οἱ ἐταῖροι αὐτόν, καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολῖται², οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσί τε καὶ φεύγουσι; Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τε τραγωδία ὄλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δὴ; Ὅτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγγατο, ὡς ἄρα σοφοὶ

B τύραννοί εἰσι τῶν σοφῶν συνουσία. καὶ ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφούς, οἷς ξύνεστιν. Καὶ ὡς ἰσόθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἕτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην, ἅτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγωδίας ποιηταὶ συγγιγνώσκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις, ὅσοι ἡμῶν ἐγγυὸς πολιτεύονται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἅτε τυραννίδος ὑμνητάς. Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, συγγιγνώσκουσιν

C ὅσοιπέρ γε αὐτῶν κομψοί. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας περιούτους πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἔλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μὲν, ὥσπερ τὸ εἰκόσ, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας· ὅσῳ δ' ἂν ἀνωτέρω ἴωσιν πρὸς τὸ

D ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμὴ, ὥσπερ³ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν οὖν.

XIX. Ἄλλὰ δὴ, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν·

¹ τί q: τίς A.

² νέοι πολῖται codd.: νεοπολίται legisse videtur Pollux.

³ ὥσπερ Π: ἡ ὥσπερ A.

λέγωμεν δὲ παλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον, τὸ καλὸν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταῦτόν, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴαν τε ἱερὰ χρήματα ἦ ἐν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἂν αἰεὶ ἐξαρκῆ, <καὶ>¹ τὰ τῶν ἀπολομένων², ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆμον εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπη³; Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρόων θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται⁴ τε καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ὁ δῆμος, ὁ γεννήσας τὸν τύραννον, θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους⁵. Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις, εἶπον, εἴαν τι⁶ ἀγανακτῆ τε καὶ λέγη ὁ δῆμος, ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς ὑὸν ἠβῶντα, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπὸ ὑέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν ἔνεκα | ἐγέννησέν τε καὶ κατέστησεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, 569 τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὐτοῦ δούλοις τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κάγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθεῖ ἐκεῖνου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ ὑὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν συμποτῶν ἐξελαύνων; Γνώσεταιί γε, νῆ Δία, ἦ δ' ὅς, τότ' ἤδη ὁ δῆμος, οἶος οἶον B θρέμμα γεννῶν ἡσπάζετό τε καὶ ἠῦξεν, καὶ ὅτι ἀσθενέστερος ὢν ἰσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, κὰν μὴ πείθεται, τύπτειν ὁ τύραννος; Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὄπλα. Πατραλοῖαν, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καὶ ὡς ἔοικε τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη, καί, τὸ λεγόμενον, ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς πῦρ δούλων δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκὸς εἴη, C

¹ <καὶ> Baiter: om. codd.   ² ἀπολομένων *q* et corr. A²: ἀποδομένων A¹.

³ ἐπιλίπη Ξ *q*: ἐπιλείπη A.

⁴ συμπόται Π: συμπο.ται^{λι} (sic) A.

⁵ ἑταίρους Π: ἐτέρους A.

⁶ εἴαν τι *q*: εἴαν δὲ A.   ⁷ ἀπὸ *q*:

ὑπὸ A.

ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ἱκανῶς διεληλυθέναι, ὡς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ δημοκρατίας γενομένη τε οἷα ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.

τέλος πολιτείας Η΄.

Θ.

I. Αὐτὸς δὴ λοιπός, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ 571
 σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ γενό-
 μενός τε ποῖός τις ἐστὶν καὶ τίνα τρόπον ζῆ, ἄθλιον ἢ
 μακάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι οὗτος, ἔφη. Οἴσθ' οὖν, ἦν
 δ' ἐγώ, ὃ ποθῶ ἔτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἷαί τε
 καὶ ὅσαι εἰσὶν, οὐ μοι δοκοῦμεν ἰκανῶς διηρῆσθαι. τούτου
 δὴ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἔσται ἢ ζήτησις οὐ ζητοῦ- B
 μεν. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἔτ' ἐν καλῷ¹; Πάνυ μὲν οὖν· καὶ
 σκόπει γε ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἔστιν δὲ τόδε.
 τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί τινές
 μοι εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγίγνεσθαι
 παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπὸ τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων
 ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν
 ἀπαλλάττεσθαι ἢ ὀλίγαι λείπεσθαι καὶ ἀσθενεῖς, τῶν δὲ
 ἰσχυρότεραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ καὶ τίνας, ἔφη, C
 ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐγειρομένας, ὅταν
 τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὔδη, ὅσον λογιστικὸν καὶ ἡμερον
 καὶ ἄρχου ἐκείνου, τὸ δὲ θηριῶδες τε καὶ ἄγριον ἢ σίτων ἢ
 μέθης πλησθέν, σκιρτᾶ τε καὶ ἀπώσάμενον τὸν ὕπνον
 ζητῆ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὐτοῦ ἡθῆ· οἴσθ' ὅτι

¹ ἔτ' ἐν καλῷ Ξ: ἔτ' ἐγκαλῶ Α.

πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν, ὡς ἀπὸ πάσης λελυ-
 μένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης καὶ φρονήσεως.

- D** μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς οἶεται, οὐδὲν ὀκνεῖ
 ἄλλῳ τε ὄψωδον ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ θηρίων, μισοφονεῖν
 τε ὄτιον, βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἐνὶ λόγῳ
 οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει οὔτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέ-
 στατα, ἔφη, λέγεις. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχη
 αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σωφρόνως καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἦη τὸ
 λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἐστιάσας λόγων καλῶν
 καὶ σκέψεων, εἰς σύννοϊαν αὐτὸς αὐτῷ ἀφικόμενος, τὸ
E ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδεία δούς μήτε πλησμονῇ, ὅπως
 572 ἂν κοιμηθῇ καὶ μὴ παρέχη θόρυβον τῷ | βελτίστῳ χαίρου
 ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐᾷ αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον καθαρὸν
 σκοπεῖν καὶ ὀρέγεσθαι του καὶ αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν,
 ἢ τι τῶν γεγενομένων ἢ ὄντων ἢ καὶ μελλόντων, ὡσαύτως δὲ
 καὶ τὸ θυμοειδὲς πραΰνας καὶ μὴ τισιν εἰς ὄργας ἐλθῶν¹
 κεκινημένῳ τῷ θυμῷ καθεύδη, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τῷ δύο
 εἶδη, τὸ τρίτον δὲ κινήσας, ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται,
 οὔτῳ ἀναπαύηται, οἷσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ
B μάλιστα ἄπτεται καὶ ἡκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις
 φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἶμαι
 οὔτω. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν· ὃ
 δὲ βουλόμεθα γινῶναι, τόδ' ἐστίν, ὡς ἄρα δεινόν τι καὶ
 ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἐκάστῳ ἔνεστι, καὶ
 πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι· τοῦτο δὲ ἄρα ἐν
 τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἐνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν καὶ
 συγχωρεῖς, ἄθρει. Ἀλλὰ συγχωρῶ.

C II. Τὸν τοίνυν δημοτικὸν ἀναμνήσθητι οἶον ἔφαμεν
 εἶναι. ἦν δέ που γεγευῶς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ
 τεθραμμένος, τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας,
 τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ
 ἕνεκα γιγνομένης ἀτιμάζοντι. ἦ γάρ; Ναί. Συγγενομένοις

¹ ἐλθῶν II: ἐλθὼν A.

δὲ κομψοτέροις ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὧν ἄρτι διήλθομεν ἐπιθυμιῶν, ὀρμήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκείνων εἶδος μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν διαφθειρόντων βελτίῳ ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε κατέστη D εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῖν τρόποιν καὶ μετρίως δὴ, ὡς ᾤετο, ἐκάστων ἀπολαύων¹ οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον βίον ζῆν, δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονώς. Ἦν γάρ, ἔφη, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιοῦτον. Θεὸς τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν τοῦ τοιοῦτου ἡδὴ πρεσβυτέρου γεγονότος νέου ὕδν ἐν τοῖς τούτου αἰ ἤθεσιν τεθραμμένον. Τίθημι. Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκείνα περὶ αὐτὸν γιγνόμενα, ἅπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἀγόμενόν τε εἰς πᾶσαν E παρανομίαν, ὀνομαζομένην δ' ὑπὸ τῶν ἀγόντων ἐλευθερίαν ἅπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταύταις ἐπιθυμίαις πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τοὺς δ' αὖ παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπίσωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν, ἔρωτά τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν ἀργῶν καὶ τὰ ἔτοιμα διανεμο|μένων ἐπιθυμιῶν, ὑπόπτερον καὶ 573 μέγαν κηφῆνά τινα. ἢ τί ἄλλο οἶε εἶναι τὸν τῶν τοιοῦτων ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ἄλλ' ἢ τοῦτο. Οὐκοῦν ὅταν περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι, θυμιαμάτων τε γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων καὶ οἴνων καὶ τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἡδονῶν ἀνειμένων, ἐπὶ τὸ ἔσχατον αὔξουσαί τε καὶ τρέφουσαι πόθου κέντρον ἐμποιήσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε ὑπὸ μανίας καὶ οἰστρά² οὔτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐάν τινας ἐν αὐτῷ B δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας χρηστὰς καὶ ἔτι ἐπαισχυνομένας², ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὠθεῖ παρ' αὐτοῦ, ἕως ἂν καθήρῃ σωφροσύνης, μανίας³ δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. Ἄρ'

¹ ἐκάστων ἀπολαύων Π : ἐκάστων ἀπολαβῶν A¹ : ἕκαστον ἀπολαβῶν A².

² ἐπαισχυνομένας Π : ἐπαισχυνόμενος A.

³ μανίας Π : καὶ μανίας A.

οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ Ἔρωσ λέγεται; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, εἶπον, **C** καὶ μεθυσθεὶς ἀνὴρ τυραννικόν τι φρόνημα ἴσχει; Ἴσχει γάρ. Καὶ μὴν ὁ γε μαινόμενος καὶ ὑποκεκινηκῶς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θεῶν ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ δαιμόνιε, ἀνὴρ ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἢ φύσει ἢ ἐπιτηδεύμασιν ἢ ἀμφοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικός καὶ μελαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

D **III.** Γίγνεται μὲν, ὡς ἔοικεν, οὕτω, καὶ τοιοῦτος ἀνὴρ. **ζή** δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιζόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δὴ, ἔφην. οἶμαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο ἑορταὶ γίγνονται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θαλῖαι¹ καὶ ἑταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὧν ἂν Ἔρωσ τύραννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. Ἀνάγκη, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἐκάστης, πολλῶν δεόμεναι; Πολλὰ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται ἕάν τινες ὧσι πρόσοδοι. **E** Πῶς δ' οὐ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί μὴν; Ὅταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλίπη, ἄρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν πυκνάς τε καὶ σφοδρὰς ἐννενεοττευμένας, τοὺς δ' ὥσπερ ὑπὸ κέντρων ἐλανομένους τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, πάσαις ταῖς ἄλλαις ὥσπερ δορυφόροις ἡγουμένους, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῖν, τίς τι ἔχει, ὃν δυνατὸν **574** ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἢ βιασάμενον; Σφόδρα γ', ἔφη. Ἀναγκαῖον δὴ πανταχόθεν φέρειν, ἢ μεγάλαις ὠδῖσι τε καὶ ὀδύναις ξυνέχεσθαι. Ἀναγκαῖον. Ἄρ' οὖν ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι τῶν ἀρχαίων πλέον εἶχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφηροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει νεώτερος ὢν πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν καὶ ἀφαιρέσθαι, ἕάν τὸ αὐτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπουειμᾶμενος τῶν

¹ θαλῖαι II: θάλειαι A.

πατρώων; Ἄλλὰ τί μὴν; ἔφη. Ἄν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέ-
 πωσιν, ἄρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῖ ἄν κλέπτειν καὶ B
 ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως. Ὅποτε δὲ μὴ δύναίτο,
 ἀρπάξοι ἄν καὶ βιάζοιτο μετὰ τοῦτο; Οἶμαι, ἔφη. Ἄντε-
 χομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὧ θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ
 γραδὸς ἄρ' εὐλαβηθείη ἄν καὶ φείσαιο μὴ τι δρᾶσαι τῶν
 τυραννικῶν; Οὐ πάννυ, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε θαρρῶ περὶ τῶν
 γονέων τοῦ τοιοῦτου. Ἄλλ', ὧ Ἄδειμαντε, πρὸς Διός,
 ἔνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας γεγонуίας
 τὴν πάλαι φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἦ ἔνεκα ὠραίου C
 νεωστὶ φίλου γεγонуότος οὐκ ἀναγκαίου τὸν ἄωρόν τε καὶ
 ἀναγκαῖον πρεσβύτην πατέρα καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον
 δοκεῖ ἄν σοι ὁ τοιοῦτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδου-
 λώσασθαι ἄν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν
 ἀγάγοιτο; Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν
 δ' ἐγώ, ἔοικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν ὑδὸν τεκεῖν. Πάννυ γ',
 ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιλείπη τὸν D
 τοιοῦτον, πολὺ δὲ ἤδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ἦ τὸ τῶν
 ἡδονῶν σμήνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάψεται
 τοίχου ἢ τινος ὀψὲ νύκτωρ ἰόντος τοῦ ἱματίου, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἄς
 πάλαι εἶχεν δόξας ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχυρῶν,
 τὰς δικαίας ποιουμένας, αἰ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι,
 δορυφοροῦσαι τὸν ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου, αἰ
 πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὑπνῷ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ E
 νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ· τυραν-
 νευθεὶς δὲ ὑπὸ ἔρωτος, οἷος ὀλιγάκις ἐγίγνετο ὄναρ, ὑπαρ-
 τοιοῦτος αἰεὶ γενόμενος, οὔτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέξεται
 οὔτε βρώματος οὔτ' ἔργου, ἀλλὰ | τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ 575
 ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἅτε αὐτὸς ὦν
 μόνναρχος, τὸν ἔχοντά τε¹ αὐτὸν ὡσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ
 πᾶσαν τόλμαν, ὅθεν αὐτὸν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον

¹ τε Α: om. γ. Cf. tamen 373 B.

θρέψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ κακῆς ὀμιλίας, τὸν δ' ἔνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα· ἢ οὐχ οὗτος ὁ βίος τοῦ τοιοῦτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἂν μὲν γε, ἦν δ' ἐγώ, ὀλίγοι οἱ

B τοιοῦτοι ἐν πόλει ὧσι καὶ τὸ ἄλλο πλήθος σωφρονῆ, ἐξεληθόντες ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, εἴαν που πόλεμος ᾗ· εἴαν δ' ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτοῦ δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλὰ. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις; Οἷα κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλλαντιοτομοῦσι, λωποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἔστι δ' ὅτε συκοφαντοῦσιν, εἴαν δυνατοὶ ὧσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν. Σμι-

C κρὰ γ', ἔφη, κακὰ λέγεις, εἴαν ὀλίγοι ὧσιν οἱ τοιοῦτοι. Τὰ γὰρ σμικρὰ, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὰ μεγάλα σμικρὰ ἔστιν καὶ ταῦτα δὴ πάντα πρὸς τύραννον πονηρία τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενον, οὐδ' ἴκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς καὶ αἰσθωνταὶ ἑαυτῶν τὸ πλήθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας, ἐκεῖνον, ὃς ἂν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὐτῷ μέγιστον καὶ

D πλείστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχη. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικώτατος γὰρ ἂν εἴη. Οὐκοῦν εἴαν μὲν ἐκόντες ὑπέικωσιν· εἴαν δὲ μὴ ἐπιτρέπη ἡ πόλις, ὥσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαζεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, εἴαν οἷός τ' ᾗ, κολάσεται ἐπεισαγόμενος νέους ἐταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύουσιν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρήτες φασί, καὶ πατρίδα ἔξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἂν εἴη τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιοῦτου ἀνδρός.

E Τοῦτο, ἢ δ' ὅς, παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοί γε τοιοῖδε γίνονται ἰδίᾳ καὶ πρὶν ἄρχειν; πρῶτον μὲν οἷς ἂν ξυνῶσιν, ἢ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἐτοίμοις
576 ὑπηρετεῖν, ἢ εἴαν τού τι¹ δέωνται, αὐτοῖς ὑποπεσόντες, πάντα

¹ τού τι (vel του τί) Ξ q: τουτί A.

σχήματα τολμώντες ποιεῖν ὡς οἰκέιοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλότριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενί, αἰεὶ δὲ του δεσπόμενοι ἢ δουλεύοντες ἄλλῳ, ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις αἰεὶ ἄγευστος. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐκ ὀρθῶς ἂν τοὺς τοιοῦτους ἀπίστους καλοῖμεν; Πῶς δ' οὐ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ὡς οἶόν τε μάλιστα, εἴπερ ὀρθῶς ἐν τοῖς πρόσθεν ὁμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἶόν B ἔστιν. Ἄλλὰ μὴν, ἦ δ' ὅς, ὀρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστιν δὲ πού, οἶον ὄναρ διήλθομεν, ὃς ἂν ὑπάρ τοιοῦτος ἦ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗτος γίγνεται ὃς ἂν τυραννικώτατος φύσει ὦν μοναρχίῃ, καὶ ὅσῳ ἂν πλείω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῶ, τοσοῦτω μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος τὸν λόγον ὁ Γλαύκων.

IV. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃς ἂν φαίνεται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὃς ἂν πλείστον χρόνον C καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστα τε καὶ πλείστον χρόνον τοιοῦτος γεγωνῶς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατουμένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτω; Τί μὴν; Οὐκοῦν ὅ τι πόλις πρὸς πόλιν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα; Πῶς γὰρ οὐ; Τί οὖν ἀρετῇ¹ τυραννουμένη πόλις D πρὸς βασιλευομένην οἶαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν τούναντίον, ἔφη· ἢ μὲν γὰρ ἀρίστη, ἢ δὲ κακίστη. Οὐκ ἐρήσομαι, εἶπον, ὅποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαιμονίας τε αὖ καὶ ἀθλιότητος ὡσαύτως ἢ ἄλλως κρίνεις; καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἕνα ἄντα βλέποντες, μηδ' εἴ τινας ὀλίγοι περὶ ἐκείνοι, ἀλλ' ὡς χρὴ ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες

¹ ἀρετῇ γρ in marg. A²: ἄρα ἢ Α.

- Ε** εἰς ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαινώμεθα. Ἄλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον παντί, ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονο-
 577 ταῦτα προκαλοῦ¹μενος ὀρθῶς ἂν προκαλοίμην, ἀξίων κρίνειν
 περὶ αὐτῶν ἐκείνου, ὃς δύναται τῇ διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ἦθος
 ἐνδὺς διιδεῖν, καὶ μὴ καθάπερ παῖς ἕξωθεν ὄρων ἐκπλήτ-
 τεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προστάσεως, ἣν πρὸς τοὺς
 ἕξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἰκανῶς διορᾷ; εἰ οὖν οἰοίμην δεῖν
 ἐκείνου πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρίναι,
 ξυμφωκῆκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἔν τε ταῖς
- Β** κατ' οἰκίαν πράξειςιν, ὡς πρὸς ἐκάστους τοὺς οἰκείους ἔχει,
 ἐν οἷς μάλιστα γυμνὸς ἂν ὀφθείη¹ τῆς τραγικῆς σκευῆς, καὶ
 ἐν αὐτοῖς δημοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα
 κελενοίμεν ἕξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότη-
 τος ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἄλλους; Ὅρθότατ' ἂν, ἔφη, καὶ
 ταῦτα προκαλοῖο. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, προσποιησώμεθα
 ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρίναι καὶ ἤδη ἐντυχόντων
 τοιούτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἂ ἐρωτῶμεν;
 Πάνυ γε.
- Γ** V. Ἴθι δὴ μοι, ἔφην, ὧδε σκόπει. τὴν ὁμοιότητα
 ἀναμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω
 καθ' ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἐκατέρου λέγε.
 Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς πόλιν εἰπεῖν,
 ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἑρεῖς; Ὡς οἶόν τ',
 ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὀρᾷς γε ἐν αὐτῇ δεσπότας
 καὶ ἐλευθέρους. Ὅρῶ, ἔφη, σμικρὸν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ
 ὄλον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον ἀτίμως
- Δ** τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ οὖν, εἶπον, ὅμοιος ἀνὴρ² τῇ
 πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι,
 καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας γέμειν τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δουλεύειν, ἄπερ

¹ ἂν ὀφθείη II: ἀνοφθείη A.² ἀνὴρ Campbell: ἀνὴρ codd.

ἦν ἐπιεικέστατα, μικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ
 μακικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν; δούλην
 ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχὴν; Δούλην
 δὴ που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἢ γε αὖ δούλη καὶ τυραννουμένη
 πόλις ἢκιστα ποιεῖ ἂ βούλεται; Πολύ γε. Καὶ ἢ τυραν-
 νουμένη ἄρα ψυχὴ ἢκιστα ποιήσει ἂ ἂν βουληθῆ, ὡς περὶ **E**
 ὅλης εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ οἴστρου αἰεὶ ἐλκομένη βία
 παραχῆς καὶ μεταμελείας μεστή ἔσται. Πῶς γὰρ οὐ;
 Πλουσίαν δὲ ἢ πενομένην ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν
 εἶναι; Πενομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν | πενιχρὰν **578**
 καὶ ἀπληστον ἀνάγκη αἰεὶ εἶναι. Οὕτως, ἢ δ' ὅς. Τί δέ;
 φόβου γέμειν ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τὴν γε τοιαύτην πόλιν τόν
 τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὀδυρμούς δὲ¹ καὶ στεναγ-
 μούς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἶε ἐν τιμῇ ἄλλῃ πλείους
 εὐρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἀνδρὶ δὲ ἡγεῖ τὰ τοιαῦτα ἐν
 ἄλλῳ τιμῇ πλείω εἶναι ἢ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν
 τε καὶ ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἂν; ἔφη.
 Εἰς πάντα δὴ, οἶμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπο- **B**
 βλέψας τὴν γε² πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἔκρινας.
 Οὐκοῦν ὀρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ περὶ τοῦ
 ἀνδρὸς αὖ τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις εἰς ταῦτά ταῦτα ἀπο-
 βλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον εἶναι τῶν ἄλλων ἀπάν-
 των. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτ' ὀρθῶς λέγεις. Πῶς; ἢ δ'
 ὅς. Οὐπω, ἔφην, οἶμαι, οὗτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα.
 Ἄλλὰ τίς μὲν; Ὅδε ἴσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου
 ἀθλιώτερος. Ποῖος; Ὅς ἂν, ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὢν μὴ **C**
 ιδιότην βίον καταβιῶ, ἀλλὰ δυστυχῆς ἢ καὶ αὐτῷ ὑπό
 τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῆ ὥστε τυράννῳ γενέσθαι. Τεκ-
 μαίρομαί σε, ἔφη, ἐκ τῶν προειρημένων ἀληθῆ λέγειν.
 Naί, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' οὐκ οἶεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ
 μάλα τὸ τοιοῦτό³ λόγῳ σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου
 ἢ σκέψις, ἀγαθοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὀρθότατα, ἢ δ' ὅς.

¹ δὲ Ξ : τε Α.² γε Ξ ρ^2 : τε Α.³ τῷ τοιοῦτῳ nos: τῷ τοιοῦτῳ Α.

- D** Σκόπει δὴ, εἰ ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῖν ἐννοῆσαι ἐκ τῶνδε περὶ αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ τίνων; Ἐξ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ιδιωτῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτηνται. οὗτοι γὰρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσιν τοῖς τυράννοις, τὸ πολλῶν ἄρχειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλήθος. Διαφέρει γάρ. Οἴσθ' οὖν ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσιν καὶ οὐ φοβοῦνται τοὺς οἰκέτας; Τί γὰρ ἂν φοβοῦντο; Οὐδέν, εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί· ὅτι γε πᾶσα ἡ πόλις ἐνὶ ἐκάστῳ βοηθεῖ τῶν ιδιωτῶν.
- E** Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. τί δέ; εἴ τις θεῶν ἀνδρα ἕνα, ὅτῳ ἔστιν ἀνδράποδα πεντήκοντα ἢ πλείω, ἄρας¹ ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας θείῃ εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας τε καὶ τῶν οἰκετῶν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῶν ἐλευθέρων μέλλοι βοηθήσειν, ἐν ποίῳ ἂν τιμὴ καὶ ὀπόσω φόβῳ οἶε γενέσθαι αὐτόν περὶ τε αὐτοῦ καὶ παίδων καὶ γυναικός, μὴ ἀπόλουντο ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν
- 579 παντί, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε. Οὐκοῦν | ἀναγκάζοιτο ἂν τινὰς ἤδη θωπεύειν αὐτῶν τῶν δούλων, καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ καὶ ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεόμενος, καὶ κόλαξ αὐτὸς ἂν θεραπεόντων ἀναφανείῃ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, αὐτῷ, ἢ ἀπολωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεὸς κύκλῳ κατοικίσειεν² γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οἳ μὴ ἀνέχονται, εἴ τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοί, ἀλλ' εἴ πού τινα τοιοῦτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμωροῦντο τιμωρίαις; Ἐτι ἂν, ἔφη,
- B** οἶμαι, μᾶλλον ἐν παντί κακοῦ εἶη³, κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τοιοῦτῳ μὲν δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὦν οἶον διεληλυθάμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός· λίχνῳ δὲ ὄντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι ἕξεστιν οὐδαμόσε οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταί εἰσιν, καταδεδυκῶς δὲ ἐν τῇ

¹ ἄρας II: ἄρας A.   ² κατοικίσειε q²: κατοικήσειεν A.

³ εἶη Ξ q:

εἰ εἶη A, sed ei puncto notavit A².

οικία τὰ πολλὰ ὡς γυνή ζῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις C
πολίταις, εἴαν τις ἔξω ἀποδημῆ καὶ τι ἀγαθὸν ὄρᾳ; Παντά-
πασιν μὲν οὖν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται
ἀνὴρ ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ
ἀθλιώτατον ἔκρινας, τὸν τυραννικόν ὡς, μὴ ἰδιώτης κα-
ταβιῶ, ἀλλὰ ἀναγκασθῆ ὑπὸ τινος τύχης τυρανεύσαι,
καὶ ἑαυτοῦ ὦν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν· ὥσπερ
εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἰδιωτεύων,
ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος D
ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη, ὁμοιό-
τατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν
δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἄθλιον, καὶ
τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι
ζῆ ὁ τυραννῶν; Κομιδῆ γ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ,
κἂν εἰ μὴ τῷ δοκεῖ¹, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦλος
τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ τῶν πονη- E
ροτάτων, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἀποπιμπλᾷς,
ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ ἀληθείᾳ φαί-
νεται, εἴαν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστηται θεάσασθαι, καὶ
φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου σφαδασμῶν τε καὶ
ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἧς ἄρχει
ἔοικεν. ἔοικεν δέ· ἦ γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. | Οὐκοῦν καὶ 580
πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρότερον
εἶπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίνεσθαι
αὐτῷ ἢ πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν φθονερῷ, ἀπίστω, ἀδίκῳ,
ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ τροφεῖ,
καὶ ἐξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυστυχεῖ εἶναι,
ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι.
Οὐδέεις σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἐχόντων ἀντερεῖ. Ἴθι δὴ μοι,
ἔφη ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτῆς ἀποφαίνεται, B

¹ δοκεῖ Lob.: δοκῆ Λ.

καὶ σὺ οὕτω, τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονία καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξῆς πέντε ὄντας κρίνε, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἄλλὰ ῥαδία, ἔφη, ἡ κρίσις. καθάπερ γὰρ εἰσηλθόν, ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω, ἀρετῇ καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἀνεῖπω, ὅτι ὁ Ἄριστωνος υἱὸς τὸν C ἄριστόν τε καὶ δικαιοτάτον εὐδαιμονέστατον ἔκρινε, τοῦτου δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βασιλεύοντα αὐτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον ἀθλιώτατον, τοῦτου δὲ αὐτὴν τυγχάνειν ὄντα ὃς ἂν τυραννικώτατος ὦν ἑαυτοῦ τε ὅ τι μάλιστα τυραννῆ καὶ τῆς πόλεως; Ἄνειρήσθω σοι, ἔφη. Ἡ οὖν προσαναγορεύω, εἶπον, ἐάν τε λανθάνωσιν τοιοῦτοι ὄντες ἐάν τε μὴ πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεοὺς; Προσαναγόρευε, ἔφη.

VII. Εἶεν δὴ, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία D ἂν εἴη· δευτέραν δὲ ἰδὲ¹ τήνδε, ἐάν τι δόξῃ εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδὴ, ὥσπερ πόλις, ἦν δ' ἐγώ, διήρηται κατὰ τρία εἶδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἐνὸς ἐκάστου τριχῆ, δέξεται² ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. τριῶν ὄντων τριτταὶ καὶ ἡδοναὶ μοι φαίνονται, ἐνὸς ἐκάστου μία ἰδία³, ἐπιθυμίαι τε ὡσαύτως καὶ ἀρχαί. Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μὲν, φαμέν, ἦν ᾧ μαυθάνει ἄνθρωπος, τὸ δὲ ᾧ θυμοῦται· τὸ δὲ τρίτον διὰ πολυειδίαν ἐνὶ οὐκ ἔσχομεν E ὀνόματι προσεῖπεν ἰδίῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ ὃ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἶχεν ἐν αὐτῷ, τούτῳ ἐπωνομάσαμεν· ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρήματον δὴ, ὅτι διὰ χρημάτων 581 μάλιστα ἀποτε|λοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυμίαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ

¹ δὲ ἰδὲ nos: δεῖ δὲ A: δὲ δεῖ vulgo cum Ξ q.   ² δέξεται Ξ: τὸ (punctis notatum) λογιστικὸν δέξεται A.   ³ ἰδία Π: ἰδία A.

φαίμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἂν εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπεριδοίμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὅποτε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγοιμεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδὲς ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμέν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκιμεῖν αἰεὶ ὄλον ὠρμῆσθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν φιλόνικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσ- B
αγορεύοιμεν, ἢ ἐμμελῶς ἂν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἄλλὰ μὴν ᾧ γε μανθάνομεν, παντὶ δήλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅπῃ ἔχει πᾶν αἰεὶ τέταται, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἠκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἂν καλοῖμεν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μὲν τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἕτερον C
ἐκείνων, ὁπότερον ἂν τύχη; Οὕτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγομεν¹ τὰ πρῶτα τριττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνικον, φιλοκερδές; Κομιδῆ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ τρία εἶδη, ὑποκείμενα ἐν ἐκάστῳ τούτων; Πάνυ γε. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εἰ ἴθελαις τρεῖς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἐν μέρει ἕκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν βίων ἡδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἕκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται; ὅ γε² χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερδαίνειν τὴν τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονὴν D
ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγώ· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν φορτικὴν τινα ἡγεῖται, καὶ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν, ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυαρίαν; Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ, τί οἰώμεθα³ τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τὰληθὲς ὅπῃ E
ἔχει καὶ ἐν τοιοῦτῳ τινὶ αἰεὶ εἶναι μανθάνοντα τῆς ἡδονῆς⁴;

¹ λέγομεν Ξ q²: λέγωμεν A.
μεθα Graser: ποιώμεθα codd.

² Hermann cum M: τε A.

³ τί οἰώ-

⁴ τῆς ἡδονῆς A¹: punctis notavit

οὐ πάνυ πόρρω, καὶ καλεῖν τῷ ὄντι ἀναγκαίας, ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν; Εὐ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι.

VIII. "Οτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἐκάστου τοῦ εἶδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἴσχιον ζῆν μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ
 582 πρὸς αὐτὸ τὸ ἴδιον καὶ ἀλυπότερον, | πῶς ἂν εἰδῶμεν, τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. Ἄλλ' ὧδε σκόπει. τίμη χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἄρ' οὐκ ἐμπειρία τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχει ἂν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἂν; ἔφη. Σκόπει δὴ. τριῶν ὄντων τῶν ἀνδρῶν τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἶπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδής, μαθάνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἷόν ἐστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ
 B εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολύ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἐτέρων ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπη πέφυκε τὰ ὄντα μαθάνουσι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ὡς γλυκεῖά ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι οὐδ' ἐμπείρῳ γίγνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ οὐ ῥάδιον. Πολὺ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπειρία ἀμφο-
 C τέρων τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἄρα μᾶλλον ἀπειρός ἐστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; Ἄλλὰ τιμὴ μὲν¹, ἔφη, ἅνπερ ἐξεργάζονται ἐπὶ ὃ ἕκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἔπεται· καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ σοφός· ὥστε ἀπὸ γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷόν ἐστιν, πάντες τῆς ἡδονῆς ἐμπειροὶ· τῆς δὲ τοῦ ὄντος θέας, οἷαν ἡδονὴν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦσθαι πλὴν τῷ
 D φιλοσόφῳ. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἕνεκα κάλλιστα

¹ τιμὴ μὲν ν: τί μὴν Α.

τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὗτος¹. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετὰ γε φρονήσεως μόνος ἔμπειρος γεγονὼς ἔσται. Τί μὴν; Ἄλλὰ μὴν καὶ δι' οὗ γε δεῖ ὄργανον κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο ὄργανον οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων που ἔφαμεν δεῖν κρίνεσθαι. ἦ γάρ; Ναί. Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἂ ἐπῆνει ὁ φιλοκερδῆς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἂν E ἦν ταῦτα ἀληθέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκη καὶ ἀνδρεία, ἅρ' οὐχ ἂ ὁ φιλότιμός τε καὶ ὁ φιλόνομος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἔμπειρία καὶ φρονήσῃ καὶ λόγῳ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἂ ὁ φιλόσοφός τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεί, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἄρ' οὐσῶν τῶν | ἡδονῶν ἢ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, ᾧ μαθαίνομεν, 583 ἡδίστη ἂν εἴη, καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ἡδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὧν ἐπαινεί τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δεύτερον, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ἡδονὴν φησιν ὁ κριτῆς εἶναι; Δῆλον ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου· ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Ὑστάτην δὲ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ὡς ἔοικεν. Τί μὴν; ἦ δ' ὅς.

IX. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δὴ ἐφεξῆς ἂν εἴη καὶ δις B νευκικῶς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον· τὸ δὲ τρίτον Ὀλυμπικῶς τῷ σωτήρῃ τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Δίῃ, ἄθρει ὅτι οὐδὲ παναληθῆς ἐστὶν ἢ τῶν ἄλλων ἡδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου οὐδὲ καθαρὰ, ἀλλ' ἐσκίαγραφημένη τις, ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοῦναι. καίτοι τοῦτ' ἂν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ πῶς λέγεις; Ὡδ', εἶπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἅμα. Ἐρώτα δὴ, ἔφη. Λέγε δὴ, ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἐναντίον C φαμέν λυπὴν ἡδονῇ; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μῆτε χαίρειν μῆτε λυπέσθαι εἶναί τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ

¹ οὗτος II: οὕτως A.

τούτοιον ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὄν, ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὕτως, ἢ δ' ὅς. Ἐὰρ οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τῶν καμνόντων λόγους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσιν; Ποίους; Ὡς οὐδὲν ἄρα ἐστὶν ἡδίων τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κάμνειν, ἡδιστον ὄν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνία τινὶ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων, ὡς οὐδὲν ἡδίων τοῦ παύσασθαι ὀδυνώμενον; Ἄκούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἴμαι, πολλοῖς τοιοῦτοις αἰσθάνει γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιοῦτου ἐγκωμιάζουσιν ὡς ἡδιστον, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἡδὺ ἴσως καὶ ἀγαπητὸν γίγνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν παύσῃται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἢ τῆς ἡδονῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἐσται. Ἴσως, ἔφη. Ὁ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτό ποτε ἀμφοτέρα ἐσται, λύπη τε καὶ ἡδονή. Ἐοικεν. Ἐἴ καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερα ὄν ἀμφοτέρα γίγνεσθαι; Οὐ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἡδὺ ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ

584 λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστὸν. ἢ οὐ; Ναί. | Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἡδὺ οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτοιον ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὀρθῶς ἐστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἡδὺ ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἐστὶν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἡδὺ καὶ παρὰ τὸ ἡδὺ ἀλγεινὸν τότε, ἢ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἡδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. Ὡς γοῦν ὁ λόγος,

B ἔφη, σημαίνει. Ἴδὲ τοίνυν, ἔφην ἐγώ, ἡδονάς, αἱ οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῆς ἐν τῷ παρόντι οὕτω τοῦτο πεφυκέναι, ἡδονὴν μὲν παῦλαν λύπης εἶναι, λύπην δὲ ἡδονῆς. Ποῦ δὴ, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλαὶ μὲν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ θέλεις ἐνοῆσαι τὰς περὶ τὰς ὁσμὰς ἡδονάς. αὗται γὰρ οὐ προλυπηθέντι ἐξαίφνης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίγνονται παυσάμεναί τε λύπη

οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Μὴ ἄρα πειθόμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης ἀπαλλαγὴν, C
μηδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, αἶ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναὶ σχεδὸν αἱ πλείσταί τε καὶ μέγισταί τούτου τοῦ εἶδους εἰσὶ, λυπῶν τινὲς ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταῦτ' ἔχουσιν; Κατὰ ταῦτά.

X. Οἷσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἷαι εἰσιν καὶ ᾧ μάλιστα D
εὐοικασιν; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, εἶπον, ἐν τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ μέσον; Ἐγώ γε. Οἷει οὖν ἂν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον πρὸς μέσον ἄλλο τι οἷεσθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ στάντα, ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθί που ἂν ἠγεῖσθαι εἶναι ἢ ἐν τῷ ἄνω, μὴ ἑωρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἄλλως¹ οἷμαι οἰηθῆναι ἂν τὸν τοιοῦτον. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ', ἔφην, φέροιτο, κάτω τ' ἂν οἷοιτο φέρεσθαι καὶ ἀληθῆ E
οἷοιτο; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἂν πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε ὄντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον δῆ. Θαυμάζοις ἂν οὖν, εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσιν πρὸς τε ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ τούτων οὕτω διάκεινται, ὥστε ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν φέρωνται, ἀληθῆ τε | οἷονται καὶ τῷ ὄντι λυποῦνται, ὅταν δὲ ἀπὸ 585
λύπης ἐπὶ τὸ μεταξὺ, σφόδρα μὲν οἷονται πρὸς πληρώσει τε καὶ ἡδονῇ γίγνεσθαι, ὥσπερ δὲ² πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπειρία λευκοῦ, καὶ τὸ ἄλυπον οὕτω πρὸς λύπην³ ἀφορῶντες ἀπειρία ἡδονῆς ἀπατῶνται; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὡδέ γ' οὖν, εἶπον, ἐννοεῖ· οὐχὶ πείνα καὶ

¹ ἄλλως Π: ἀλλ' ὡς Α.² δὲ q: om. A.³ τὸ ἄλυπον οὕτω

πρὸς λύπην Schleiermacher: πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην codd.

- B** δίψα καὶ τὰ τοιαῦτα κενώσεις τινές εἰσιν τῆς περὶ τὸ σῶμα ἕξεως; Τί μὴν; Ἄγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἄρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν αὐτῆς ἕξεως; Μάλα γε. Οὐκοῦν πληροῖτ' ἂν ὅ τε τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν ἰσχυων; Πῶς δ' οὐ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἥττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος; Δῆλον, ὅτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλον καθαρῶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἶον σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὄψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ
- C** δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ξυλλήβδην αὐτῆς πάσης ἀρετῆς; ὧδε δὲ κρίνε· τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου ἐχόμενον καὶ ἀθανάτου καὶ ἀληθείας καὶ αὐτὸ τοιοῦτον ὄν καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον μᾶλλον εἶναι σοὶ δοκεῖ, ἢ τὸ μηδέποτε ὁμοίου καὶ θνητοῦ καὶ αὐτὸ τοιοῦτο καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου. Ἡ οὖν ἀεὶ <ἀν>ομοίου¹ οὐσία οὐσίας τι μᾶλλον ἢ <ἡ>² ἐπιστήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί δ'; ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀληθείας ἥττον, οὐ καὶ οὐσίας;
- D** Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὅλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὐτῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἥττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἶει οὕτως; Ἐγώ γε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὄντων πληρούμενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὄν ὄντως μᾶλλον πληροῦται ἢ τὸ τῶν ἥττον ὄντων καὶ αὐτὸ ἥττον ὄν; Πῶς γὰρ οὐ; Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἡδύ ἐστι, τὸ τῷ ὄντι καὶ τῶν ὄντων πληρού-
- E** μενον μᾶλλον μᾶλλον ὄντως τε καὶ ἀληθεστέως χαίρειν ἂν ποιοῖ ἡδονὴν ἀληθεῖ, τὸ δὲ τῶν ἥττον ὄντων μεταλαμβάνον ἥττόν τε ἂν ἀληθῶς καὶ βεβαίως πληροῖτο καὶ ἀπιστοτέρας ἂν ἡδονῆς καὶ ἥττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀναγκαῖο-
- 586 τατα, ἔφη. Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἄπειροι, εὐ|χίαις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀεὶ ξυνόντες, κάτω, ὡς ἔοικεν, καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονταί τε καὶ ταύτη

¹ ἀεὶ <ἀν>ομοίου nos: ἀεὶ ὁμοίου A.² <ἡ> nos: om. codd.

πλανῶνται διὰ βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω οὔτε ἀνέβλεψαν πώποτε οὔτε ἠνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ ὄντος τῷ ὄντι ἐπληρώθησαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρῆς ἡδονῆς ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω αἰεὶ βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἔνεκα τῆς τούτων **B** πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασί τε καὶ ὄπλαῖς ἀποκτινύουσι δι' ἀπληστίαν, ἕτε οὐχὶ τοῖς οὔσιν οὐδὲ τὸ ὄν οὐδὲ τὸ στέγον ἑαυτῶν πιμπλάντες. Παντελῶς, ἔφη ὁ Γλαῦκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὃ Σώκρατες, χρησμοφδεῖς βίου. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἡδοναῖς ξυνεῖναι μεμιγμέναις λύπαις, εἰδώλοισι τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως ἀποχραινομέναις, ὥστε σφοδροῦς ἑκατέρας φαίνε- **C** σθαι καὶ ἔρωτας ἑαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν καὶ περιμαχήτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἰδώλου ὑπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορος φησι γενέσθαι περιμάχητον ἀγνοία τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι αὐτὸ εἶναι.

XI. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα τοιαῦτα ἀνάγκη γίνεσθαι, ὃς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται, ἢ φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βία διὰ φιλονικίαν ἢ θυμῷ διὰ **D** δυσκολίαν πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων ἄνευ λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἢ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· θαρροῦντες λέγωμεν, ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ τὸ φιλόνικον ὅσαι ἐπιθυμίαι εἰσὶν, αἱ μὲν ἂν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἐπόμεναι καὶ μετὰ τούτων τὰς ἡδονὰς διώκουσαι, αἷς ἂν τὸ φρόνιμον ἐξηγήται, λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε λήψονται, ὡς οἶον τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν, ἕτε ἀληθείᾳ ἐπομένων, καὶ τὰς ἑαυτῶν οἰκείας, εἴπερ τὸ βέλτιστον ἐκάστῳ τοῦτο καὶ **E** οἰκειότατον; Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, οἰκειότατόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἐπομένης ἀπάσης τῆς ψυχῆς καὶ μὴ στασιαζούσης

ἐκάστῳ τῷ μέρει ὑπάρχει εἰς τε τᾶλλα τὰ ἑαυτοῦ πράττειν
καὶ δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἑαυτοῦ ἕκαστον
587 καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς τὸ δυνατὸν | τὰς ἀληθεστάτας
καρποῦσθαι. Κομιδῆ μὲν οὖν. "Ὅταν δὲ ἄρα τῶν ἐτέρων
τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μήτε τὴν ἑαυτοῦ ἡδονὴν ἐξευ-
ρίσκειν τὰ τε ἄλλ' ἀναγκάζειν ἀλλοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ
ἡδονὴν διώκειν. Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν ἂν πλείστον φιλο-
σοφίας τε καὶ λόγου ἀφέστηκεν, μάλιστα ἂν τοιαῦτα
ἐξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλείστον δὲ λόγου ἀφίσταται
οὐχ ὕπερ νόμου τε καὶ τάξεως; Δῆλον δὴ. Ἐφάνησαν
B δὲ πλείστον ἀφεστῶσαι οὐχ αἱ ἐρωτικάι τε καὶ τυραννικαὶ
ἐπιθυμίαι; Πολύ γε. Ἐλάχιστον δὲ αἱ βασιλικαὶ τε
καὶ κόσμιαί; Ναί. Πλείστον δὴ, οἶμαι, ἀληθοῦς ἡδονῆς
καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστήξει, ὁ δὲ ὀλίγιστον. Ἀνάγκη.
Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τύραννος βιώσεται, ὁ δὲ
βασιλεὺς ἡδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη. Οἷσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅσῳ ἀηδέστερον ζῆ τύραννος βασιλέως; Ἄν εἴπησ, ἔφη.
Τριῶν ἡδονῶν, ὡς ἔοικεν, οὐσῶν, μιᾶς μὲν γνησίας, δυοῖν δὲ
C νόθαιν¹, τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπέκεινα ὑπερβὰς ὁ τύραννος,
φυγῶν νόμον τε καὶ λόγον, δούλαις τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς
ξυνοικεῖ, καὶ ὀπόσῳ ἐλαττοῦται οὐδὲ πάννυ ῥάδιον εἰπεῖν,
πλὴν ἴσως ὧδε. Πῶς; ἔφη. Ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ
τρίτος πού ὁ τύραννος ἀφειστήκει· ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ
δημοτικὸς ἦν. Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἡδονῆς τρίτῳ εἰδῶλῳ
πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῖ ἂν, εἰ τὰ πρόσθεν
ἀληθῆ; Οὕτω. Ὁ δὲ γε ὀλιγαρχικὸς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ
D αὐτὸς τρίτος, εἰς τὸ αὐτὸν ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν
τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλασίου ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ἡδονῆς ἀφέστηκεν τύραννος.
Φαίνεται. Ἐπίπεδον ἄρ', ἔφην, ὡς ἔοικεν, τὸ εἶδωλον κατὰ
τὸν τοῦ μήκους ἀριθμὸν ἡδονῆς τυραννικῆς ἂν εἴη. Κομιδῆ
γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρίτην αὐξήν δῆλον δὴ ἀπόστασιν

¹ νόθαιν Π: νόθων A¹: νόθων A².

ὄσῃ ἀφεστηκῶς γίγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ. Οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας ἀληθείᾳ ἡδονῆς τὸν βασιλέα **E** τοῦ τυράννου ἀφεστηκῶτα λέγῃ ὅσον ἀφέστηκεν, ἐνεακαικαικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις ἥδιον αὐτὸν ζῶντα εὐρήσει τελειωθείσῃ τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀναιρότερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποστάσει. Ἀμηχανον, ἔφη, λογισμὸν καταπεφόρηκας¹ τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδρῶν, τοῦ τε δικαίου καὶ | τοῦ ἀδίκου, πρὸς ἡδονὴν τε καὶ λύπην. Καὶ **588** μέντοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκοντά γε, ἦν δ' ἐγώ, βίοις ἀριθμὸν, εἴπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐκοῦν εἰ τοσοῦτον ἡδονῇ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ δίκαιος τὸν κακόν τε καὶ ἀδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ πλέον² νικήσει εὐσχημοσύνη τε βίου καὶ κάλλει καὶ ἀρετῇ; Ἀμηχάνῳ μέντοι νῆ Δία, ἔφη.

XII. Εἶεν δὴ, εἶπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν, **B** ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ' ἦκομεν. ἦν δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ τελείως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νῦν δὴ, ἔφην, αὐτῷ διαλεγόμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν ἐκάτερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ, ἵνα εἰδῆ ὁ ἐκεῖνα λέγων, οἷα ἔλεγεν. Ποίαν τινά; ἢ δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷα **C** μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἣ τε Χιμαίρας καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέγονται ξυμπεφυκυῖαι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι. Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ

¹ καταπεφόρηκας A: καταπεφώρακας Ξ².

πλεῖον Λ².

² πλέον nos: πλείονι A¹:

D ἔργον· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥάω· καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥστε πη ξυμπεφυκέναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περίπλασον δὴ αὐτοῖς ἕξωθεν ἑνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τῷ

E μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὀράν, ἀλλὰ τὸ ἕξω μόνον ἔλυτρον ὀρώντι ἐν ζῶον φαίνεσθαι, ἀνθρωπον. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ὡς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ συμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίου εὐχοῦντι ποιεῖν ἰσχυρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν

589 λέοντα, τὸν δὲ ἀνθρωπον λιμοκτονεῖν | καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὄπη ἂν ἐκείνων ὀπότερον ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἐτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ φίλον ποιεῖν, ἀλλ' ἔαν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαί τε καὶ μαχόμενα ἐσθίειν ἀλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ' ἂν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν. Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ

B ἐντὸς ἀνθρωπος ἔσται ἐγκρατέστατος καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς τὰ μὲν ἡμερα τρέφων καὶ τιθασεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδῆ γὰρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ πάντα τρόπον δὴ ὁ μὲν τὰ δίκαια

C ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἂν¹ λέγοι, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ψεύδοιτο. πρὸς τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφελίαν σκοπομένῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' εἰδῶς ψέγει ὅ τι ψέγει. Οὐ μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὐδαμῆ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πρῶως,

¹ ἀληθῆ ἂν II: ἀλήθειαν A.

οὐ γὰρ ἐκὼν ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχροὶ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτ' ἂν φαίμεν γε-
 γονένοι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ **D**
 ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θεῷ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως,
 αἰσχροὶ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἡμερον δουλούμενα;
 ξυμφήσει ἢ πῶς; Ἐάν μοι¹, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν,
 εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβά-
 νειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον
 ἅμα καταδουλοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ;
 ἢ εἰ μὲν λαβὼν χρυσίον ὕδν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ **E**
 ταῦτ' εἰς ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ
 ἐλυσιτελεῖ οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ
 ἑαυτοῦ θεióτατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαρωτάτῳ
 δουλοῦται καὶ μηδὲν ἐλεεῖ, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ | πολὺν **590**
 ἐπὶ δεινότητῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ Ἐριφύλη ἐπὶ
 τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι, ἢ
 δ' ὅς ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι.

XIII. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν οἶε διὰ τοιαῦτα
 πάλαι ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινόν, τὸ
 μέγα ἐκείνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆ-
 λον, ἔφη. Ἡ δ' αὐθαδία καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν
 τὸ λεοντῶδες τε καὶ ὀφεῶδες αὐξῆται καὶ συντείνηται **B**
 ἀναρμόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυφὴ δὲ καὶ μαλθακία
 οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται,
 ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μὴν; Κολακεία δὲ καὶ
 ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμοειδὲς,
 ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς
 ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ ἐκ νέου ἀντὶ
 λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία **C**
 δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οἶε, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο
 τι φήσομεν ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου
 εἶδος ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ θρεμμάτων

¹ ἔάν μοι codd.: ἐάν ἐμοί Stobaeus.

- ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἔοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἷονπερ ὁ βέλτιστος, δούλον
- D** αὐτόν φαμεν δεῖν εἶναι ἐκείνου τοῦ βελτίστου, ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύμαχος ᾤετο τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὡς ἄμεινον ὄν παντὶ ὑπὸ θεοῦ καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκείου ἔχοντος ἐν αὐτῷ¹, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες ὅμοιοι ὦμεν καὶ φίλοι, τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ ὀρθῶς γ',
- E** ἔφη. Δηλοῖ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὁ νόμος, ὅτι τοιοῦτον βούλεται², πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμαχος ὢν, καὶ ἡ τῶν παίδων ἀρχή, τὸ μὴ εἶναι ἐλευθέρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν καταστήσωμεν καὶ τὸ βέλτιστον
- 591 θεραπεύσαντες τῷ παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῖ γάρ, ἦ δ' ὅς. Πῆ δὴ οὖν φήσομεν, ὧ Γλαύκων, καὶ κατὰ τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν ἢ ἀκολασταίνειν ἢ τι αἰσχροῦ ποιεῖν, ἐξ ὧν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρήματα ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῆ, ἦ δ' ὅς. Πῆ δ' ἀδικοῦντα λαυθάνειν καὶ
- B** μὴ διδόναι δίκην λυσιτελεῖν; ἢ οὐχὶ ὁ μὲν λαυθάνων ἔτι πονηρότερος γίγνεται, τοῦ δὲ μὴ λαυθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν θηριῶδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἡμερον ἐλευθεροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βελτίστην φύσιν καθισταμένη τιμιωτέραν ἔξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἢ σῶμα ἰσχύν τε καὶ κάλλος μετὰ ὑγείας λαμβάνον, τοσοῦτῳ ὥσπερ ψυχὴ σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασι μὲν οὖν,
- C** ἔφη. Οὐκοῦν ὅ γε νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο ξυυτείνης βιάσεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἂ

¹ οἰκείου ἔχοντος ἐν αὐτῷ Α: οἰκείου ἐνόητος ἐν αὐτῷ Madvig.

² βού-

λεται Ξ²: βουλεύεται Α.

τοιαύτην αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται¹, τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων; Δῆλον, ἔφη. Ἐπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἕξι καὶ τροφήν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει², ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγίαιαν βλέπων οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἰσχυρὸς ἢ ὑγιής ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' αἰεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἀρμονίαν τῆς ἐν τῇ **D** ψυχῇ ἔνεκα ξυμφωνίας ἀρμοττόμενος φανεῖται³. Παντά-
 πασι μὲν οὖν, ἔφη, ἐάνπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶναι. Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει ξύνταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους οὐκ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ ἀπειρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων. Οὐκ οἶομαι, ἔφη. Ἄλλ' ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν **E** καὶ φυλάττων, μὴ τι παρακινήσῃ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ διὰ πλῆθος οὐσίας ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτως κυβερνῶν προσθήσει καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἂν οἶός τ' ᾖ. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄλλὰ μὴν καὶ τιμὰς γε, εἰς ταῦτ' ἀποβλέπων, **592** τῶν μὲν μεθέξει καὶ γένσεται ἐκόν, ἃς ἂν ἡγῆται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσειν, ἃς δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἕξι, φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νῆ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἴσως ἐν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῆ τύχη. Μανθάνω, ἔφη· ἐν ἣ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ· ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. **B** Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὄρᾶν καὶ ὄρῶντι ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδέν, εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκόσ γ', ἔφη.

¹ ἀπεργάσεται Π : ἀπεργάζεται Α.

² ζήσει Ξ : ζώσει Α¹ : ζήσῃ Α².

³ φανεῖται Iamblichus (*Protrept.* 90) : φαίνεται Α.

I.

595 I. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἐννοῶ, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὀρθῶς ὠκίζομεν τὴν πόλιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῇ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὕση μιμητική. παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ B ἐναργέστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα διήρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἶδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρήσθαι—οὐ γάρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς τραγωδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμητικούς—λώβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκούοντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οἷα τυγχάνει ὄντα. Πῆ δὴ, ἔφη, διανοούμενος λέγεις; Ῥητέον, ἦν δ' ἐγώ· καίτοι φιλία γέ τίς με καὶ αἰδῶς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ὀμήρου ἀποκωλύει λέγειν. ἔοικε C μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνὴρ, ἀλλ', ὃ λέγω, ῤητέον. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄκουε δὴ, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα. Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἂν μοι εἰπεῖν ὅ τί ποτ' ἐστίν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυνοῶ, τί βούλεται εἶναι. Ἦ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ συνηοίσω. Οὐδέν γε, ἦν δ' 596 ἐγώ, ἄτοπον, ἐπεὶ πολλὰ τοι ὀξύτερον βλεπόντων ἀμ|βλύτερον ὀρώντες πρότεροι εἶδον. Ἔστιν, ἔφη, οὕτως· ἀλλὰ

σοῦ παρόντος οὐδ' ἂν προθυμηθῆναι οἷός τε εἶην εἰπεῖν, εἰ τί μοι καταφαίνεται, ἀλλ' αὐτὸς ὕρα. Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταῦτόν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μαθήνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν. οἶον, εἰ 'θέλεις, πολλάί πού εἰσι κλίνας καὶ τραπέζαι. B Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ ἰδέαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκευή δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί. Οὐκ οὖν καὶ εἰώθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἑκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων οὕτω ποιεῖ ὁ μὲν τὰς κλίνας, ὁ δὲ τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρῶμεθα, καὶ τᾶλλα κατὰ ταῦτά; οὐ γάρ που τὴν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πῶς γάρ; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ὕρα δὴ καὶ C τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὅς πάντα ποιεῖ, ὅσα περ εἰς ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὕτω γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φήσεις. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἷός τε σκευή ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἅπαντα ποιεῖ καὶ ζῶα πάντα ἐργάζεται, τὰ τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν, καὶ πρὸς τούτοις γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν Ἄιδου ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Πάνυ θαυμαστόν, ἔφη, λέγεις σοφί- D στήν. Ἄπιστέεις; ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ, τὸ παράπαν οὐκ ἂν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός, ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἂν τούτων ἁπάντων ποιητής, τινὶ δὲ οὐκ ἂν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι κἂν αὐτὸς οἷός τ' εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τίς, ἔφη, ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῆ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα δέ που, εἰ 'θέλεις λαβῶν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῆ· ταχὺ μὲν ἥλιον ποιήσεις E καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ δὲ σαυτόν τε καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ σκευή καὶ φυτὰ καὶ πάντα ὅσα νῦν δι)

ἐλέγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εἰς δέον ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἶμαι, δημιουργῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἦ γάρ; Πῶς γὰρ οὐ; Ἄλλὰ φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἢ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ γέ τιμι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἦ οὐ; Ναί, ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος.

597 II. Τί δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι | μέντοι ἔλεγες, ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δὴ φαμεν εἶναι ὃ ἔστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; Ἔλεγον γάρ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ὃ ἔστιν ποιεῖ, οὐκ ἂν τὸ ὄν ποιοῖ, ἀλλὰ τι τοιοῦτον, οἷον τὸ ὄν, ὃν δὲ οὐ; τελέως δὲ εἶναι ὄν τὸ τοῦ κλινοουργοῦ ἔργον ἢ ἄλλου τινὸς χειροτέχνου εἴ τις φαίη, κινδυνεύει οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγειν; Οὐκουν, ἔφη, ὡς γ' ἂν δόξειεν τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους διατρίβουσιν. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν, εἰ καὶ B τοῦτο ἀμυδρόν τι τυγχάνει ὄν πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τούτου, τίς ποτ' ἐστίν; Εἰ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τριτταί τινες κλῖναι αὐταὶ γίνονται· μία μὲν ἢ ἐν¹ τῇ φύσει οὐσα, ἢν φαῖμεν ἂν, ὡς ἐγῶμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἢ τίν' ἄλλον; Οὐδένα, οἶμαι. Μία δὲ γε ἦν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δὲ ἦν ὁ ζωγράφος. ἦ γάρ; Ἔστω. Ζωγράφος δὴ, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἶδεσι κλινῶν. Ναὶ τρεῖς. Ὁ μὲν δὴ θεός, εἴτε C οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις ἀνάγκη ἐπὴν μὴ πλέον ἢ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησεν μίαν μόνον αὐτὴν ἐκείνην ὃ ἔστιν κλίνη· δύο δὲ τοιαῦται ἢ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Πῶς δὴ; ἔφη. Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δύο μόνας ποιήσειεν, πάλιν ἂν μία ἀναφανείη, ἣς ἐκείναι ἂν αὐ ἀμφοτέραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ εἴη ἂν ὃ ἔστιν κλίνη ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. Ὅρθῶς, ἔφη. Ταῦτα δὴ, οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεός,

¹ ἐν II : om. A.

βουλόμενος εἶναι ὄντως κλίνης ποιητῆς ὄντως οὔσης, ἀλλὰ D
 μὴ κλίνης τινός, μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν
 ἔφυσεν. Ἐοικεν. Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν
 τοῦτον προσαγορεύωμεν ἢ τι τοιοῦτον; Δίκαιον γοῦν, ἔφη,
 ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ τᾶλλα πάντα πεποίηκεν.
 Τί δὲ τὸν τέκτονα; ἄρ' οὐ δημιουργὸν κλίνης; Ναί. Ἡ
 καὶ τὸν ζωγράφου δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιοῦτου;
 Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἢ
 δ' ὅς, ἐμοίγε δοκεῖ μετριώτατ' ἂν προσαγορεύεσθαι, μιμητῆς E
 οὐ ἐκεῖνοι δημιουργοί. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸν τοῦ τρίτου
 ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ
 μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἔσται καὶ ὁ τραγωδοποιός, εἴπερ
 μιμητῆς ἐστὶ, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας
 πεφυκώς, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν
 μὲν δὴ μιμητὴν ὠμολογήκαμεν· εἶπε δέ μοι | περὶ τοῦ 598
 ζωγράφου τόδε· πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει
 ἕκαστον δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῖν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουρ-
 γῶν ἔργα; Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη. Ἄρα οἷα ἔστιν ἢ
 οἷα φαίνεται; τοῦτο γὰρ ἔτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη.
 Ὡδε. κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεᾷ ἐάν τε κατα-
 τικρὴ ἢ ὀπηοῦν, μὴ τι διαφέρει αὐτὴ ἑαυτῆς, ἢ διαφέρει
 μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ ἀλλοῖα; καὶ τᾶλλα ὡσαύτως;
 Οὕτως, ἔφη· φαίνεται, διαφέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ B
 σκόπει. πρὸς πότερον ἢ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἕκαστον;
 πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ
 φαινόμενον, ὡς φαίνεται, φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὔσα
 μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόρρω ἄρα πού τοῦ
 ἀληθοῦς ἢ μιμητικὴ ἐστὶν καὶ, ὡς ἔοικεν, διὰ τοῦτο πάν-
 τα ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρὸν τι ἐκάστου ἐφάπτεται καὶ
 τοῦτο εἶδωλον. οἷον ὁ ζωγράφος, φαμέν, ζωγραφῆσει
 ἡμῖν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργούς,
 περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τεχνῶν¹. ἀλλ' ὅμως C

¹ τεχνῶν codd.: τεχν <ιτ> ὦν olim nos.

παῖδάς τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ ἀγαθὸς εἶη ζωγράφος, γράψας ἂν τέκτονα καὶ πόρρωθεν ἐπιδεικνὺς ἐξαπατῶ ἂν τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τί δ' οὐ; Ἄλλὰ γάρ, οἶμαι, ὦ φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων διανοεῖσθαι· ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περὶ του, ὡς ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπισταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ

D τᾶλλα πάντα, ὅσα εἰς ἕκαστος οἶδεν, οὐδὲν ὅ τι οὐχὶ ἀκριβέστερον ὅτουοῦν ἐπισταμένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἄνθρωπος, καί, ὡς ἔοικεν, ἐντυχὼν γόητί τινι καὶ μιμητῇ ἐξηπατήθη, ὥστε ἔδοξεν αὐτῷ πάσσοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἶός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἐξετάσαι. Ἀληθέστατα, ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέου τὴν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Ὅμηρον, ἐπειδὴ

E τινῶν ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν καὶ τά γε θεῖα· ἀνάγκη γάρ τὸν ἀγαθὸν ποιητὴν, εἰ μέλλει περὶ ὧν ἂν ποιῆ καλῶς ποιήσῃ, εἰδότα ἄρα ποιεῖν, ἢ μὴ οἶόν τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι, πότερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἐξηπάτηνται καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν

599 ὀρώντες οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ¹ ἀπέχοντα τοῦ ὄντος καὶ ῥάδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν ἀλήθειαν· φαντάσματα γάρ, ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦσιν· ἢ τι καὶ λέγουσιν καὶ τῷ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἴσασιν περὶ ὧν δοκοῦσιν τοῖς πολλοῖς εὖ λέγειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἐξεταστέον. Οἶει οὖν, εἴ τις ἀμφοτέρω δύναιτο ποιεῖν, τό τε μιμηθησόμενον καὶ τὸ εἶδωλον, ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων δημιουργίᾳ ἑαυτὸν ἀφεῖναι ἂν σπουδάζειν καὶ τοῦτο προστήσασθαι τοῦ ἑαυτοῦ βίου

B ὡς βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ ἔγωγε. Ἄλλ' εἶπερ γε, οἶμαι, ἐπιστήμων εἶη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι, ἥπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρότερον ἐν τοῖς ἔργοις ἂν σπουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς

¹ τριττὰ codd.: τρίτα Herwerden.

μιμήμασι, καὶ πειρῶτο ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα, καὶ εἶναι προθυμοῖτ' ἂν μᾶλλον ὁ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη· οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἢ τε τιμὴ καὶ ἡ ὠφελία. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λόγον Ὀμηρον ἢ ἄλλον ὄντιν οὖν τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες, εἰ ἰατρικὸς ἦν τις αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ C μιμητῆς μόνου ἰατρικῶν λόγων, τίνας ὑγιεῖς ποιητῆς τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός, ἢ τίνας μαθητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς ἐκγόνους, μηδ' αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ' ἐῶμεν· περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν Ὀμηρος, πολέμων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν καὶ διοικήσεων πόλεων καὶ παιδείας πέρι D ἀνθρώπου, δίκαιόν που ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· ὦ φίλε Ὀμηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς πέρι, εἰδῶλου δημιουργός, ὃν δὴ μιμητὴν ὠρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἶός τε ἦσθα γιγνώσκεις, ποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἰδία καὶ δημοσία, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σέ βέλτιον II ᾤκησεν, ὥσπερ διὰ Λυκούργου Λακεδαίμων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλαὶ μεγάλαι τε καὶ σμικραί; σέ δὲ τίς E αἰτιᾶται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγενῆσθαι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλων· σέ δὲ τίς; ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων· οὐκ οὐκ λέγεται γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὀμηριδῶν. Ἀλλὰ δὴ τίς πόλεμος ἐπὶ Ὀμήρου ὑπ' ἐκείνου 600 ἄρχοντος ἢ ξυμβουλευόντος εὖ πολεμηθεῖς μνημονεύεται; Οὐδεῖς. Ἄλλ' οἶα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἢ τίνας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεώ τε πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσία, ἰδία τισὶν ἡγεμῶν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὀμηρος γενέσθαι, οὐ ἐκείνον ἡγάπων ἐπὶ συνουσία

B καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδὸν τινὰ παρέδωσαν βίου Ὀμηρικὴν, ὡς περ Πυθαγόρας αὐτὸς τε διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἠγαπήθη, καὶ οἱ ὕστεροι ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πῃ δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὃ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὀμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἂν γελοιοτέρος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὀμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ ὡς πολλή

C τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' ¹ αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη.

IV. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οἶει, ὃ Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἶός τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὀμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμῆσθαι ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποίησατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπάτο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν παριστάναι

D ἰδίᾳ ξυγγιγνόμενοι, ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε πόλιν τὴν αὐτῶν διοικεῖν οἰοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσιν τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι. Ὀμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἴπερ οἶός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνινάναι ² ἀνθρώπους, ἢ Ἡσίοδον ραψωδεῖν ἂν περιούνας εἶων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἠνάγκαζον παρὰ σφίσις οἶκοι

E εἶναι, ἢ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπη ἦσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασις, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὃ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὀμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς ποιητικὸς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ποιοῦσιν, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἄπτεσθαι, ἀλλ' ὡς περ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ

601 ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα | εἶναι, αὐτὸς τε οὐκ

¹ ἐπ' codd. : ὑπ' Ast. (sic) A².

² ὀνινάναι Matthiacus: ὀνεῖναι (sic) A¹: ὀνίνα

ἐπαίτων περὶ σκυτοτομίας καὶ τοῖς μὴ ἐπαίτουσιν, ἐκ τῶν
 χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν.
 Οὕτω δὴ, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματα ἅττα
 ἐκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρω-
 ματίζειν, αὐτὸν οὐκ ἐπαίοντα ἀλλ' ἢ μιμῆσθαι, ὥστε
 ἐτέροις¹ τοιοῦτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, εἴν τε
 περὶ σκυτοτομίας τις λέγη ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ
 ἀρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι², εἴν τε περὶ στρατηγίας
 εἴν τε περὶ ἄλλου ὁτουοῦν· οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα B
 μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχειν. ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς
 μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν
 λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται. τεθέασαι γάρ
 που. Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικεν τοῖς τῶν
 ὠραίων προσώποις, καλῶν δὲ μὴ, οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν
 αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπη; Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Ἴθι δὴ,
 τόδε ἄθρει· ὁ τοῦ εἰδώλου ποιητῆς, ὁ μιμητῆς, φαμέν, τοῦ
 μὲν ὄντος οὐδὲν ἐπαίει, τοῦ δὲ φαινομένου· οὐχ οὕτως; C
 Ναί. Μὴ τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ῥηθέν, ἀλλ'
 ἱκανῶς ἴδωμεν. Λέγε, ἔφη. Ζωγράφος, φαμέν, ἡγίας τε
 γράψει καὶ χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ
 χαλκεύς; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν ἐπαίει οἷας δεῖ τὰς ἡγίας
 εἶναι καὶ τὸν χαλινὸν ὁ γραφεύς; ἢ οὐδ' ὁ ποιήσας, ὃ τε
 χαλκεύς καὶ ὁ σκυτεύς, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅσπερ τούτοις ἐπί-
 σταται χρῆσθαι, μόνος ὁ ἱππικός; Ἀληθέστατα. Ἄρ' οὖν
 οὐ περὶ πάντα οὕτω φήσομεν ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἕκαστον D
 ταύτας τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν,
 μιμησομένην; Ναί. Οὐκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὀρθότης
 ἐκάστου σκεύους καὶ ζώου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι ἢ
 τὴν χρεῖαν ἐστίν, πρὸς³ ἣν ἂν ἕκαστον ἦ πεπονημένον ἢ
 πεφυκόσ; Οὕτως. Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον

¹ αὐτὸν—ἐτέροις Π et in marg. A² (ubi tamen ἀλλὰ pro ἀλλ' ἢ et ἐν
 τοῖς pro ἐτέροις): om. A¹.

² ἐν μέτρῳ—λέγεσθαι Π et in marg. A²:

om. A. ³ πρὸς Π: om. A.

- ἐκάστῳ ἐμπειρότατόν τε εἶναι καὶ ἄγγελον γίνεσθαι τῷ ποιητῇ, οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ᾧ χρήται. οἷον αὐλητῆς που αὐλοποιῶ ἐξαγγέλλει περὶ τῶν αὐλῶν
- E** οἱ ἂν ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οἷους δεῖ ποιεῖν, ὁ δ' ὑπηρετήσῃ. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἐξαγγέλλει περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ πιστεύων ποιήσει; **Ναί.** Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητῆς πίστιν ὀρθὴν ἔξει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, 602 ξυνῶν τῷ εἰδότι καὶ ἀναγκαζόμενος ἀκούειν | παρὰ τοῦ εἰδότος, ὁ δὲ χρώμενος ἐπιστήμην. Πάνυ γε. Ὁ δὲ μιμητῆς πότερον ἐκ τοῦ χρήσθαι ἐπιστήμην ἔξει ὧν ἂν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μῆ, ἢ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότι καὶ ἐπιτάττεσθαι οἷα χρῆ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὐτε ἄρα εἴσεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητῆς περὶ ὧν ἂν μιμῆται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ ἔοικεν. Χαρίεις ἂν εἴῃ ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς
- B** πρὸς σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ. Οὐ πάνυ. Ἄλλ' οὖν δὴ ὅμως γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἐκάστου, ὅπῃ πονηρὸν ἢ χρηστόν· ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἷον φαίνεται καλὸν εἶναι τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν, τοῦτο μιμήσεται. Τί γὰρ ἄλλο; Ταῦτα μὲν δὴ, ὡς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγηται, τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὧν μιμεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν, τούς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἀπτομένους ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι πάντας εἶναι μιμητικὸς ὡς οἷόν τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.
- C** **V.** Πρὸς Διός, ἣν δ' ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμῆσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτον μὲν τί ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; **Ναί.** Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τί ἐστὶν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν δίναμιν, ἣν ἔχει; Τοῦ ποίου τινὸς πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. ταῦτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἴσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ ταῦτα

καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατί τε θεωμένοις καὶ ἔξω, καὶ κοιλία τε δὴ καὶ ἐξέχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώματα αὐτὴν πλάνην τῆς ὄψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δῆλη ἡμῖν ἐνούσα D αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ· ᾧ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς φύσεως ἢ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπολείπει, καὶ ἢ θαυματοποιία καὶ αἱ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἰστάναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν, ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μείζον ἢ ἕλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρήσαν ἢ καὶ στήσαν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἄλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ E λογιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι καὶ σημαίνοντι μείζω ἄττα εἶναι ἢ ἐλάττω ἕτερα ἐτέρων ἢ ἴσα τὰναντία φαίνεται ἅμα περὶ ταῦτα. Ναί. Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ ἅμα περὶ ταῦτα ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὀρθῶς γ' ἔφαμεν. | Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς 603 ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἂν εἴη ταυτόν. Οὐ γὰρ οὖν. Ἄλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτιστον ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μὴν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον τῶν φαύλων ἂν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν διομολογησασθαι βουλόμενος ἔλεγον, ὅτι ἢ γραφικὴ καὶ ὄλως ἢ μιμητικὴ πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας ὄντι τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἐταίρα καὶ φίλη B ἐστὶν ἐπ' οὐδενὶ ὑγιεῖ οὐδ' ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἢ μιμητικῆ. Ἐοικεν. Πότερον, ἢν δ' ἐγώ, ἢ κατὰ τὴν ὄψιν μόνου, ἢ καὶ ἢ¹ κατὰ τὴν ἀκοήν, ἢν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκόσ γ', ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μόνου πιστεῦσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ αὐτὸ ἔλθωμεν τῆς διανοίας τοῦτο, ᾧ προσομιλεῖ C

¹ καὶ ἢ q: om. A¹: καὶ A².

ἢ τῆς ποιήσεως μιμητική, καὶ ἴδωμεν, φαῦλον ἢ σπουδαῖον ἔστιν. Ἄλλὰ χρή. ὦδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας, φαμέν, ἀνθρώπους μιμῆται ἢ μιμητικὴ βιαίους ἢ ἔκουσίας πράξεις καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἢ εὖ οἰομένους ἢ κακῶς πεπραγῆναι καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσι ἢ¹ λυπουμένους ἢ χαίροντας. μή τι ἄλλο ἦν² παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἄρ' οὖν ἐν ἅπασιν τούτοις ὁμοιοητικῶς ἀνθρώπος διάκειται;

D ἢ ὥσπερ κατὰ τὴν ὄψιν ἐστασίαζεν καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεσι στασιάζει τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὐτῷ; ἀναμιμνήσκομαι δέ, ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς ἄνω λόγοις ἱκανῶς πάντα ταῦτα διωμολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων ἐναντιωμάτων ἅμα γιγνομένων ἢ ψυχὴ γέμει ἡμῶν. Ὁρθῶς, ἔφη. Ὁρθῶς

E γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὁ τότε ἀπελίπομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι διεξελεθῆναι. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἄνῆρ, ἦν δ' ἐγώ, ἐπεικῆς τοιᾶσδε τύχης³ μετασχών, ὕδν ἀπολέσας ἢ τι ἄλλο ὧν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥᾶστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τὸδ' ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον, **604** ἔφη, τό γε ἀληθές. | Τόδε⁴ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πότερον μᾶλλον αὐτὸν οἶει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαι τε καὶ ἀντιτενεῖν⁵, ὅταν ὁράται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὐτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁράται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγγασθαι, ἂ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ' ἄν, πολλὰ δὲ ποιήσει, ἂ οὐκ ἂν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως ἔχει, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος

¹ πᾶσιν (sive πᾶσι) ἢ II: πᾶσιν A¹: πᾶσι A². ² ἦν Ast: ἦ A. Vide sis 399 A—B. ³ τύχης II: ψυχῆς A. ⁴ τόδε Fv: τὸ δὲ Λ. ⁵ ἀντιτενεῖν g: ἀντιτείνεαι A.

καὶ νόμος ἐστίν, τὸ δὲ ἔλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸ τὸ πάθος; Β
 Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα δύο φαμέν ἐν¹ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι.
 Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον τῷ νόμῳ ἕτοιμον
 πείθεσθαι, ἧ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς; Λέγει πού ὁ νόμος,
 ὅτι κάλλιστον ὅ τι μάλιστα ἡσυχίαν ἀγειν ἐν ταῖς
 ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ
 ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν
 οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέρουσι, οὔτε τι τῶν
 ἀνθρωπίνων ἀξίον ὄν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς C
 ὅ τι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδῶν γιγνό-
 μενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἧ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλευέσθαι,
 ἧν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονός καὶ ὡσπερ ἐν πτώσει κύβων
 πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπη ὁ
 λόγος αἰρεῖ² βέλτιστ' ἂν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας
 καθάπερ παῖδας ἐχομένους τοῦ πληγέντος³ ἐν τῷ βοᾶν
 διατρίβειν, ἀλλ' αἰεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅ τι τάχιστα
 γίγνεσθαι πρὸς τῷ⁴ ἰᾶσθαι τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε D
 καὶ νοσῆσαν, ἱατρικῆ θρηνηδίαν⁵ ἀφανίζοντα. Ὁρθότατα
 γοῦν ἂν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιο.
 Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ
 ἐθέλει ἔπεσθαι. Δῆλον δὲ. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις
 τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὄδυρμους ἀγῶν καὶ ἀπλήστως
 ἔχον αὐτῶν ἄρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργόν
 καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν
 πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλῃν ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ E
 φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἦθος, παραπλήσιον ὄν αἰεὶ αὐτῷ⁶
 αὐτῷ, οὔτε ῥάδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμουμένου⁷ εὐπετέες
 καταμαθεῖν, ἄλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῦς

¹ ἐν γ: om A.² αἰρεῖ Ξ γ: ἐρεῖ A.³ πληγέντος Π: πλήπτοντος

A.

⁴ τῷ (sive τῷ) γ: τὸ A.⁵ ἱατρικῆ θρηνηδίαν Stobaeus: ἱατρικὴν
 θρηνηδίαν A²: A¹ fortasse ἱατρικὴν καὶ θρηνηδίαν.⁶ αὐτὸ in marg. A²:om. A¹.⁷ μιμουμένου Π: μιμούμενον A.

ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλληγομένοις. ἄλλοτρίου γάρ
 605 που πάθους ἢ μίμησις αὐτοῖς γίγνεται. | Παντάπασι
 μὲν οὖν. Ὁ δὲ μιμητικὸς ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ
 τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ τε καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ
 ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς,
 ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν τε καὶ ποικίλον ἦθος διὰ τὸ
 εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἂν αὐτοῦ ἤδη
 ἐπιλαμβανοίμεθα καὶ τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ
 ζῳγράφῳ· καὶ γὰρ τῷ φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν
 Β αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς ἕτερον τοιοῦτον ὁμιλεῖν τῆς ψυχῆς,
 ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ ταύτῃ ὁμοίωται. καὶ
 οὕτως ἤδη ἂν ἐν δίκη οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν
 εὐνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι τοῦτο ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει
 καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥσπερ ἐν
 πόλει ὅταν τις μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῶ
 τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριεστέρους φθειρή· ταῦτόν τε καὶ τὸν
 μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἰδίᾳ ἐκάστου
 τῆ ψυχῆ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὔτε
 C τὰ μείζω οὔτε τὰ ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ
 τοτὲ μὲν μεγάλα ἠγουμένῳ, τοτὲ δὲ σμικρά, εἶδωλα
 εἰδωλοποιούντα¹, τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόρρω πάνυ ἀφεστῶτα.
 Πάνυ μὲν οὖν.

VII. Οὐ μέντοι πῶ τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν
 αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι,
 ἐκτὸς πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τί δ' οὐ
 μέλλει, εἴπερ γε δρᾶ αὐτό; Ἀκούων σκόπει. οἱ γάρ που
 βέλτιστοι ἡμῶν ἀκροώμενοι Ὀμήρου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν
 D τραγωδοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει
 ὄντα καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὀδυρμοῖς ἢ
 καὶ ἄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἶσθ' ὅτι χαίρομέν τε καὶ
 ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπόμεθα συμπάσχοντες καὶ σπουδά-
 ζοντες ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητὴν, ὃς ἂν ἡμᾶς ὅ τι

¹ εἰδωλοποιούντα ἡ²: εἰδωλοποιούντι Δ.

μάλιστα οὕτω διαθῆ. Οἶδα· πῶς δ' οὐ; "Όταν δὲ οἰκειόν
 τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὐτὸ ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ
 καλλωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτε-
 ρεῖν, ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὄν, ἐκείνο δὲ γυναικός, ὃ τότε **Ε**
 ἐπηνοῦμεν. Ἐννοῶ, ἔφη. Ἡ καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος
 ὁ ἔπαινος ἔχει, τὸ ὀρώντα τοιοῦτον ἀνδρα, οἶον ἑαυτόν
 τις μὴ ἀξιοῖ εἶναι ἀλλ' αἰσχύνοιο ἂν, μὴ βδελύττεσθαι
 ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ
 εὐλόγῳ ἔοικεν. | Ναί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ἐκείνη γ' αὐτὸ σκοποῖης. **606**
 Πῆ; Εἰ ἐνθυμοῖο, ὅτι τὸ βία κατεχόμενον τότε ἐν ταῖς
 οἰκείαις ξυμφοραῖς καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαί τε καὶ
 ἀποδύρασθαι ἰκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὄν τοιοῦτον
 οἶον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότε ἔστιν τοῦτο¹ τὸ ὑπὸ τῶν ποιη-
 τῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτιστον ἡμῶν,
 ἅτε οὐχ ἰκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ ἔθει, ἀνίησιν
 τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἅτε ἀλλότρια πάθη **Β**
 θεωροῦν, καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν, εἰ ἄλλος ἀνὴρ
 ἀγαθὸς φάσκων εἶναι ἀκαίρως πενθεῖ, τοῦτον ἐπαινεῖν καὶ
 ἐλεεῖν· ἀλλ' ἐκείνο κερδαίνειν ἠγεῖται, τὴν ἡδονὴν, καὶ
 οὐκ ἂν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρονήσας ὅλου τοῦ
 ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ὀλίγοις τισὶν μέτεστιν,
 ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων εἰς τὰ οἰκεία·
 θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἰσχυρὸν τὸ ἐλεεινὸν οὐ ράδιον
 ἐν τοῖς αὐτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἄρ' **Γ**
 οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, ὅτι, ἂν² αὐτὸς
 αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμῆσει δὲ κωμωδικῇ ἢ καὶ
 ἰδίᾳ ἀκούων σφόδρα χαρῆς καὶ μὴ μισῆς ὡς πονηρά,
 ταῦτόν ποιεῖς ὕπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; ὃ γὰρ τῷ λόγῳ αὐτῷ
 κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν, φοβούμενος
 δόξαν βωμολοχίας, τότε αὐτὸς ἀνίης³ καὶ ἐκεῖ νεανικὸν
 ποιήσας ἔλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξερεχθεὶς ὥστε

¹ τότε ἔστιν τοῦτο Α: τοῦτό ἐστι γ.

² ἂν Schneider: ἂν codd.

³ ἀνίης Ξη: ἂν εἴης Α.

- D κωμωδοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ δὴ φαμεν πάσῃ πράξει ἡμῖν ἔπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἢ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται; τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον ἀρχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησιν, δέον ἄρχεσθαι αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων γινώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάσαι, ἢ δ'
- E ὅς. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅταν Ὀμήρου ἐπαινέταις ἐντύχης λέγουσιν, ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαιδευκεν οὗτος ὁ ποιητὴς καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιος ἀναλαβόντι μαθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτου τὸν ποιητὴν πάντα τὸν αὐτοῦ βίον κατα-
 607 σκευασάμενον ζῆν, | φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι ὡς ὄντας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ συγχωρεῖν Ὀμηρου ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγωδοποιῶν, εἰδέναι δέ, ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν ἡδυσμένην Μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἢ ἔπεσιν, ἡδονὴ σοι καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσεται ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ κοινῆ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέστατα, ἔφη.
- B VIII. Ταῦτα δὴ, ἔφην, ἀπολελογήσθω¹ ἡμῖν ἀναμνησθεῖσιν περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὔσαν· ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ἤρει. προσεῖπόμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καὶ τινα σκληρότητα ἡμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῶ, ὅτι παλαιὰ μὲν τις διαφορὰ φιλοσοφία τε καὶ ποιητικῆ· καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δεσπόταν κύων ἐκείνη κραυγάζουσα, καὶ μέγας ἐν ἀφρόνων κενεαγορίαισι, καὶ ὁ τῶν λίαν² σοφῶν
 C ὄχλος κράτων³, καὶ οἱ λεπτιῶς μεριμνῶντες ὅτι ἄρα πένονται, καὶ ἄλλα μυρία σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως

¹ ἀπολελογήσθω Ξ ρ: ἀπολελογίσθω Δ.² λίαν Herwerden: δία Α.³ κράτων nos: κρατῶν codd.

τούτων· ὅμως δὲ εἰρήσθω, ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχοι λόγον εἰπεῖν ἢ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἢ μίμησις, ὡς χρῆ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομουμένη, ἄσμενοι ἂν καταδεχοίμεθα, ὡς ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς· ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι. ἢ γάρ, ὦ φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ' αὐτῆς καὶ σύ, καὶ μάλιστα ὅταν δι' **D** Ὀμήρου θεωρῆς αὐτήν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπολογησαμένη ἐν μέλει ἢ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῖμεν δέ γέ που ἂν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοί, φιλοποιηταὶ δέ, ἄνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστιν· καὶ εὐμενῶς ἀκουσόμεθα. κερδανούμεν γάρ που, εἰ μὴ μόνον ἡδεῖα φανῆ ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη. **E** Πῶς δ' οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; Εἰ δέ γε μή, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὥσπερ οἱ ποτέ του ἔρασθέντες, εἰ ἠγήσονται μὴ ὠφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα, βία μὲν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτως, διὰ τὸν ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν πολιτειῶν τροφῆς | εὖνοι **608** μὲν ἐσόμεθα φανῆναι αὐτὴν ὡς βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἕως δ' ἂν μὴ οἶα τ' ἢ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ' αὐτῆς ἐπάδοντες ἡμῖν αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον, ὃν λέγομεν, καὶ ταύτην τὴν ἐπωδὴν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. ἀκροασόμεθα¹ δ' οὖν ὡς οὐ σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ὡς ἀληθείας τε ἀπτομένη² καὶ σπουδαία, ἀλλ' εὐλαβητέον αὐτὴν ὃν τῷ ἀκρωμένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ **B** νομιστέα ἄπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς, ξύμφημι. Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών, ὦ φίλε Γλαύκων, μέγας, οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι, ὥστε οὔτε τιμῇ ἐπαρθέντα οὔτε χρήμασιν οὔτε

¹ ἀκροασόμεθα nos: αἰσθόμεθα codd.² ἀπτομένη II: ἀπτομένη A.

ἀρχῇ οὐδεμιᾷ οὐδέ γε ποιητικῇ ἄξιον ἀμελήσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύθαμεν· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον ὄντινον.

C IX. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα ἐπίχειρα ἀρετῆς καὶ προκείμενα ἄθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα. Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς γὰρ οὗτός γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς πάντα ὀλίγος πού τις ἄν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οἶει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου
D ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ¹ ὑπὲρ τοῦ παντός; Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ἤσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; καὶ ὃς ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας εἶπε· Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ γ', ἔφη. οἶμαι δὲ καὶ σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπὸν. Ἔμοιγ', ἔφη· σοῦ δ' ἂν ἠδέως ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο. Ἀκούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη.

E Ἀγαθὸν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς; Ἔγωγε. Ἄρ' οὖν ὥσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν εἶναι, τὸ δὲ σῶζον καὶ ὠφελούν τὸ ἀγαθόν. Ἔγωγ', ἔφη. Τί δέ; κακὸν ἐκάστῳ τι καὶ² ἀγαθὸν λέγεις; οἶον ὀφθαλμοῖς
609 | ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι νόσον σίτῳ τε ἐρυσίβην σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἰόν, καί, ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἐκάστῳ κακὸν τε καὶ νόσημα; Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῷ τι τούτων προσγένηται, πονηρὸν τε ποιεῖ ᾧ προσεγένετο, καὶ τελευτῶν ὅλον διέλυσεν καὶ ἀπώλεσεν; Πῶς γὰρ οὐ; Τὸ ξύμφυτον ἄρα κακὸν ἐκάστου καὶ ἡ πονηρία ἐκαστου ἀπόλλυσιν, ἢ εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἂν ἄλλο γε αὐτὸ ἔτι
B διαφθεῖριεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μὴ ποτέ τι ἀπολέσῃ,

¹ οὐχ Π et in marg. A²: om. A¹.

² τι καὶ Π: τί A¹: τί δὲ καὶ A².

οὐδὲ αὖ τὸ μῆτε κακὸν μῆτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Ἐὰν ἄρα τι εὐρίσκωμεν τῶν ὄντων, ᾧ ἔστι μὲν κακόν, ὃ ποιεῖ αὐτὸ μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἶόν τε αὐτὸ λύνει ἀπολλύον, οὐκ ἤδη εἰσόμεθα, ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως ὄλεθρος οὐκ ἦν; Οὕτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ψυχῇ ἄρ' οὐκ ἔστιν ὃ ποιεῖ αὐτὴν κακὴν; Καὶ μάλα, ἔφη· ἂ νῦν¹ δὴ διῆμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία καὶ C δειλία καὶ ἀμαθία. Ἡ² οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννοεῖ μὴ ἐξαπατηθῶμεν οἰθηέντες τὸν ἀδικὸν ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν, τότε ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὔσης ψυχῆς. ἀλλ' ὧδε ποιεῖ· ὥσπερ σῶμα ἢ σώματος πονηρία νόσος οὖσα τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἂ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας τῷ προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης εἰς τὸ μὴ εἶναι D ἀφικνεῖται—οὐχ οὕτω; Ναί. Ἴθι δὴ, καὶ ψυχὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει. Ἄρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν καὶ μαραίνει, ἕως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος χωρίση; Οὐδαμῶς, ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλὰ μέντοι ἐκεῖνό γε ἄλογον, ἦν δ' ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι τι, τὴν δὲ αὐτοῦ μὴ. Ἄλογον. Ἐννοεῖ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ὧ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων πονηρίας, ἢ ἂν ἦ E αὐτῶν ἐκείνων, εἴτε παλαιότης εἴτε σαπρότης εἴτε ἡτισοῦν οὖσα, οὐκ οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμποιῇ ἢ αὐτῶν πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι σώματος μοχθηρίαν, φήσομεν αὐτὸ δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας νόσου οὔσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλλων ὄντων ἄλλο | ὃν τὸ σῶμα, ὑπ' ἄλλοτρίου κακοῦ μὴ ἐμποιή- 610 σαντος τὸ ἔμφυτον κακόν, οὐδέποτε ἀξιόσομεν διαφθεῖρεσθαι. Ὅρθότατα³, ἔφη, λέγεις.

¹ ψυχῇ—νῦν Π et in marg. A²: om. A¹.   ² ἦ Π: ἦ Λ.   ³ ὀρθότατα Stephanus: ὀρθότατ' ἂν codd.

X. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν μὴ
 σώματος πονηρία ψυχῇ ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῇ, μὴ ποτε
 ἀξιῶμεν ὑπὸ ἀλλοτρίου κακοῦ ἄνευ τῆς ἰδίας πονηρίας
 ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ ἑτέρου κακῷ ἕτερον. Ἐχει γάρ,
 ἔφη, λόγον. Ἡ τοίνυν ταῦτα ἐξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς
 B λέγομεν, ἢ ἕως ἂν ᾗ ἀνέλεγκτα, μὴ ποτε¹ φῶμεν ὑπὸ πυρε-
 τοῦ μηδ' αὖ ὑπ' ἄλλης νόσου μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδ' εἴ-
 τις ὅ τι σμικρότατα ὄλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἕνεκα τούτων
 μηδὲν μᾶλλον ποτε ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἂν τις
 ἀποδείξῃ, ὡς διὰ ταῦτα τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτῇ
 ἐκείνη ἀδικώτερα καὶ ἀνοσιωτέρα γίνεταί· ἀλλοτρίου δὲ
 κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἐκάστῳ μὴ
 C ἐγγιγνομένου, μήτε ψυχὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι
 τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γε οὐδεὶς
 ποτε δείξει, ὡς τῶν ἀποθνησκόντων ἀδικώτεροι αἱ ψυχαὶ
 διὰ τὸν θάνατον γίνονται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ,
 ὁμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ ἵεναι καὶ λέγειν, ὡς πονηρότερος καὶ
 ἀδικώτερος γίνεταί ὁ ἀποθνήσκων, ἵνα δὴ μὴ ἀναγκάζεται
 ἀθανάτους τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιόσομέν που, εἰ ἀληθῆ
 λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ
 D ἔχοντι ὡσπὲρ νόσον, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου² ἀποκτινύντος
 τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἀποθνήσκειν τοὺς λαμβάνοντας αὐτό,
 τοὺς μὲν μάλιστα θάπτον, τοὺς δ' ἦττον σχολαίτερον, ἀλλὰ
 μὴ ὡσπερ νῦν διὰ τοῦτο³ ὑπ' ἄλλων δίκην ἐπιτιθέντων
 ἀποθνήσκουσιν οἱ ἄδικοι. Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐκ ἄρα
 πάνδεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ
 λαμβάνοντι· ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν· ἀλλὰ μᾶλλον
 E κτιννῦσαν, εἴπερ οἶόν τε, τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν
 παρέχουσαν, καὶ πρὸς γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον· οὕτω
 πόρρω που, ὡς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος εἶναι.
 Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ὅποτε γὰρ δὴ μὴ ἱκανὴ ἢ γε

¹ μὴ ποτε II: μήτε Λ.² τούτου γ: τοῦ Λ.³ τοῦτο γ: τούτου Λ.

οἰκεία πονηρία καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπολέσαι ψυχὴν, σχολῇ τό γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένον κακὸν ψυχὴν ἢ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ᾧ τέτακται. Σχολῇ γ', ἔφη, ὡς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὁπότε μῆδ' ὑφ' ἐνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκεῖου μήτε ἄλλο|τρῖου, δήλον 611 ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἀεὶ ὄν εἶναι· εἰ δ' ἀεὶ ὄν, ἀθάνατον. Ἀνάγκη, ἔφη.

XI. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως ἐχέτω· εἰ δ' ἔχει, ἐννοεῖς, ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἂν που ἐλάττους γένοιτο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης οὔτε αὐ πλείους. εἰ γὰρ ὅτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἶσθ' ὅτι ἐκ τοῦ θνητοῦ ἂν γίγνοιτο καὶ πάντα ἂν εἴη τελευτῶντα ἀθάνατα. Ἀληθῆ λέγεις. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, μήτε τοῦτο οἰώμεθα· ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἐάσει· μήτε γε αὐτῇ ἀληθεστάτῃ B φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχὴν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸ πρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ράδιον, ἦν δ' ἐγώ, αἰδῖον εἶναι σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεχρημένον συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχὴ. Οὐκοῦν εἰκός γε. Ὅτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχὴ, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἂν· οἶον δ' ἐστὶν τῇ ἀληθείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸ θεύσασθαι ὑπὸ τε τῆς τοῦ σώματος C κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμεθα, ἀλλ' οἶόν ἐστιν καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἱκανῶς λογισμῶ διαθεατέον¹, καὶ πολὺ κάλλιον αὐτὸ εὐρήσει καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόψεται καὶ πάντα ἂ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ, οἶον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι διακείμενον αὐτό, ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὀρώντες οὐκ ἂν ἔτι ραδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ D τὰ τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκεκλάσθαι², τὰ δὲ συντετριφθαι καὶ πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων,

¹ διαθεατέον Ξ q: διαθετέον Α.

² ἐκκεκλάσθαι Η: κεκλάσθαι Α.

ἄλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὄστρεά τε καὶ φυκία καὶ πέτρας, ὥστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ εἰκέναι ἢ οἶος ἦν φύσει, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν. ἀλλὰ δεῖ, ὦ Γλαύκων, ἐκείσε βλέπειν. Ποῖ; ἢ δ' **Ε** ὅς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ ἐννοεῖν ὧν ἄπτεται καὶ οἶων ἐφίεται ὀμιλιῶν, ὡς ξυγγενῆς οὔσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ αἰεὶ ὄντι, καὶ οἷα ἂν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ὀρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ νῦν ἐστίν, καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας **612** τε καὶ ὄστρεα, ἃ νῦν αὐτῇ ἄτε γῆν ἐστιωμένη | γεηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἐστιάσεων. καὶ τότε ἂν τις ἴδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε πολυειδῆς εἴτε μονοειδῆς, εἴτε ὅπη ἔχει καὶ ὅπως. νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἶδη, ὡς ἐγῶμαι, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

XII. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα¹ ἐν **Β** τῷ λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης ἐπηνέγκαμεν², ὥσπερ Ἡσιόδον τε καὶ Ὀμηρον ἡμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἄριστον ἠύρομεν καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, εἴαν τ' ἔχῃ τὸν Γύγου δακτύλιον, εἴαν τε μή, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν "Αἶδος κυνην; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, νῦν ἤδη ἀνεπίφθονόν ἐστιν πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἀπο- **С** δοῦναι, ὅσους τε καὶ οἴους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἔδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; Ἔδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν ἄδικον δίκαιον. ἡμεῖς γὰρ ἠγείσθε³, καὶ εἰ μὴ δυνατὸν εἶη ταῦτα

¹ ἀπελυσάμεθα A: ἀπεδυσάμεθα Ξ.   ² ἐπηνέγκαμεν II: ἐπηνεγκαμεν (sic) A. Cf. 363 A.   ³ ἠγείσθε II: ἠτείσθε A.

λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἕνεκα, ἵνα αὐτῇ δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἄδικοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ D μῆ. Ἐπειδὴ¹ τοίνυν κεκριμένοι εἰσίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτω, ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσηται, ἀ² ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δίδωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς τῷ ὄντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἰτεῖ. Οὐκοῦν, ἦν E δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι θεοὺς γε οὐ λανθάνει ἐκάτερος αὐτῶν οἷός ἐστιν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὁ μὲν θεοφιλῆς ἂν εἴη, ὁ δὲ θεομισῆς, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ὠμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα³. Τῷ δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε⁴ ἀπὸ θεῶν | γίγνεται, 613 πάντα γίνεσθαι ὡς οἶόν τε ἄριστα, εἰ μὴ τι ἀναγκαῖον αὐτῷ κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπῆρχεν; Πάνυ μὲν οὔν. Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενία γίγνηται ἐάν τ' ἐν νόσοις ἢ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσῃ ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπὸ γε θεῶν ποτὲ ἀμελεῖται, ὃς ἂν προθυμείσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι B θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τάναντία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἄρ' οὐχ ὧδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὄν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε καὶ ἄδικοι δρῶσιν ὅπερ

¹ ἐπειδὴ Flor. C: ἐπειδὴ ἦν A¹. Pro ἐπειδὴ—ἐγὼ praebet in marg. A² ἐπειδὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, κεκριμένοι εἰσί.

² ἀ ἀξ q: om. A¹, sed ante δίδωσι reposuit A².

³ In verbis ἐστι ταῦτα desinit II.

⁴ γε ξ q et corr. A²: τε A¹.

οἱ δρομῆς, ὅσοι ἂν θέωσιν εὐ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μῆ; τὸ μὲν πρῶτον ὀξέως ἀποπηδῶσιν, τελευτῶντες
 C δὲ καταγέλαστοι γίνονται, τὰ ὧτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος ἐλθόντες τὰ τε ἄθλα λαμβάνουσιν καὶ στεφανοῦνται. οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ συμβαίνει; πρὸς τέλος ἐκάστης πράξεως καὶ ὀμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιοῦσί τε καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται; Καὶ μάλα. Ἄνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων ἄπερ αὐτὸς ἔλεγεσ περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ δῆ,
 D ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένωνται, ἐν τῇ αὐτῶν πόλει ἄρχουσί τε, ἂν βούλωνται, τὰς ἀρχάς, γαμοῦσί τε ὀπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκδιδοῦσίν τε εἰς οὓς ἂν ἐθέλωσι· καὶ πάντα, ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε· καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἰρεθέντες καταγέλαστοί εἰσιν, καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπηλακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστών, μαστιγοῦμενοι καὶ
 E ἢ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων¹. πάντα ἐκεῖνα οἴου καὶ ἐμοῦ ἀκηκοῆναι ὡς πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω, ὅρα εἰ ἀνέξει. Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

XIII. Ἄ μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ
 614 θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων | ἄθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίνεσται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἷς αὐτὴ παρέιχετο ἢ δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἂν εἴη. Καὶ μάλ', ἔφη, καλά τε καὶ βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελευτήσαντα ἐκάτερον περιμένει. χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἐκάτερος² αὐτῶν ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι³. Λέγοις ἂν, ἔφη,
 B ὡς οὐ πολλὰ ἄλλ'⁴ ἥδιον ἀκούοντι. Ἄλλ' οὐ μέντοι σοι,

¹ λέγων Ast: λέγων εἶτα στρεβλώσονται (στρεβλήσονται q) καὶ ἐκκαυθήσονται codd.

² ἐκάτερος Ξ²: ἐκάτερον A.

³ ἀκοῦσαι A: secludit

Stephanus.

⁴ ἄλλ' Ξ q¹: ἄλλ' A.

ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίμου γε ἀπόλογον ἐρώ, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν ἀνδρός, Ἡρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὅς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων τῶν νεκρῶν ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιῆς μὲν ἀνηρέθη, κομισθεὶς δ' οἴκαδε μέλλων θάπτεσθαι δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβιούς δ' ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι. ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὐ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς τε γῆς δὴ εἶναι χάσματα ἐχομένω ἀλλήλοιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα¹ καταντικρύν· δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὓς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιήψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὀπίσθεν σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν, ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ καὶ διακελεύειντο οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὄραν δὲ ταύτη μὲν καθ' ἑκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς, ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθεῖν, κατὰ δὲ τῷ ἐτέρῳ ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἐτέρου καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαρὰς. καὶ τὰς αἰὲ ἀφικνουμένας ὡς περ ἔκ πολλῆς πορείας φαίνεσθαι ἤκειν καὶ ἀσμένας εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας οἶον ἐν πανηγύρει κατασκηναῖσθαι καὶ ἀσπάζεσθαι τε ἀλλήλας ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι τὰς τε ἐκ τῆς γῆς ἠκούσας παρὰ τῶν ἐτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ παρ' ἐκείναις. διηγείσθαι δὲ ἀλλήλαις τὰς μὲν ὀδυρομένας τε καὶ κλαούσας, ἀναμιμνησκομένας | ὅσα τε καὶ οἷα πάθουεν καὶ ἴδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς 615 πορείᾳ—εἶναι δὲ τὴν πορείαν χιλιέτη—τὰς δ' αὐτὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπαθείας διηγείσθαι καὶ θεᾶς ἀμηχάνους τὸ

¹ ἄλλα Ξ γ: ἄλλα Δ.

κάλλος. τὰ μὲν οὖν πολλά, ὧ Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ δ' οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτε τινα ἠδίκησαν καὶ ὅσους ἕκαστοι, ὑπὲρ ἀπάντων δίκην δεδωκέναι ἐν μέρει, ὑπὲρ ἑκάστου δεκάκις· τοῦτο δ' **B** εἶναι κατὰ ἑκατονταετηρίδα ἑκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσούτου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτίνοιεν, καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν¹ θανάτων ἦσαν αἴτιοι, ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα, καὶ εἰς δουλείας ἐμβεβληκότες ἢ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων τούτων δεκαπλασίας ἀλγηδόνας ὑπὲρ ἑκάστου κομίσαιντο, καὶ αὖ εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι γεγονότες εἶεν, κατὰ ταυτὰ τὴν ἀξίαν **C** κομίζουσιντο. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων² καὶ ὀλίγου χρόνου βιούντων πέρι ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὐσεβείας καὶ γονέας καὶ αὐτόχειρος³ φόνου μείζους ἔτι τοὺς μισθοὺς διηγείτο. ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἐτέρῳ ὑπὸ ἐτέρου, ὅπου εἴη Ἄρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἄρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἐν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἥδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ **D** πρεσβύτερον ἀδελφὸν καὶ ἄλλα δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, οὐχ ἦκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἤξει δεῦρο.

XIV. Ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων. ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἡμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τᾶλλα πάντα πεπουθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδομεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἦσαν δὲ καὶ ἰδιώται τινες τῶν μεγάλα ἡμαρ- **E** τηκότων· οὓς οἰομένους ἥδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκάτο, ὅποτε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ

¹ πολλῶν Ξ: πολλοὶ A.² γενομένων A: ἀπογενομένων Cobet.³ αὐτόχειρος Ast: αὐτόχειρας codd.

ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἰδεῖν,
 παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν
 διαλαβόντες ἦγον, τὸν δὲ Ἄρδιαῖον καὶ ἄλλους συμποδί-
 σαντες χεῖράς τε καὶ πόδας | καὶ κεφαλὴν, καταβαλόντες 616
 καὶ ἐκδείραντες, εἰλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἰσπαλάθων
 κνάπτουτες¹ καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες, ὧν ἕνεκί
 τε καὶ ὅτι εἰς² τὸν Τάρταρον ἐμπεσοῦμενοι ἄγοιντο. ἔνθα
 δὴ φόβων ἔφη πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφίσι γεγυρότων
 τοῦτον ὑπερβάλλειν, μὴ γένοιτο ἐκάστῳ τὸ φθέγμα, ὅτε
 ἀναβαῖνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον σιγήσαντος ἀναβῆναι.
 καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι B
 καὶ αὖ τὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους. ἐπειδὴ δὲ τοῖς
 ἐν τῷ λειμῶνι ἐκάστοις ἐπτὰ ἡμέραι γένοιτο, ἀναστάντας
 ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὁγδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρ-
 ταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς
 τεταμένον φῶς εὐθύ, οἶον κίονα, μάλιστα τῇ ἴριδι προσ-
 φερές³, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρώτερον· εἰς δ' ἀφικέσθαι
 προελθόντας⁴ ἡμερησίαν ὁδὸν καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον
 τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν C
 τεταμένα· εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ,
 οἶον τὰ ὑποζῶματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν συνέχον τὴν
 περιφορὰν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον,
 δι' οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὗ τὴν μὲν
 ἠλακίτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ
 σφόνδύλον μεικτὸν ἕκ τε τούτου καὶ ἄλλων γενῶν· τὴν δὲ
 τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάυδε· τὸ μὲν σχῆμα οἷα περ D
 ἢ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγεν, τοιοῦνδε αὐτὸν
 εἶναι, ὡσπερ ἂν εἰ ἐν ἐνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ καὶ
 ἐξεγλυμμένῳ διάμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάττων ἐγκέοιτο
 ἀρμόττων, καθάπερ οἱ κίδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἀρμόττοντες·
 καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέττα-

¹ κνάπτουτες Ξ q²: κνάμπτουτες Α.

² ὅτι εἰς Ξ q: εἰς ὄ, τι Α.

³ προσφερές Ξ et corr. Α²: προσφερῆ Α¹.

⁴ προελθόντας q: προελθόντες Α.

ρας. ὁκτῶ γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν
E ἀλλήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἄνωθεν τὰ χεῖλη φαίνοντας,
 νῶτον συνεχῆς ἐνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν
 ἡλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὀγδοοῦ διαμπερὲς
 ἐληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἔξωτάτῳ σφόνδουλον
 πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ
 ἔκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τέταρτου, τέταρτον δὲ
 τὸν τοῦ ὀγδοοῦ, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἐβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν
 τοῦ πέμπτου, ἑβδομον δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὀγδοον δὲ τὸν τοῦ
 δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ
 ἐβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὀγδοοῦ τὸ χρῶμα ἀπὸ
 617 τοῦ ἐβδόμου ἔχειν | προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου
 καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων,
 τρίτον δὲ λευκότερον χρῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέρυθρον,
 δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ δὴ
 στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὄλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν, ἐν
 δὲ τῷ ὄλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἑπτὰ κύκλους τὴν
 ἐναντίαν τῷ ὄλῳ ἡρέμα περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τούτων
B τάχιστα μὲν ἰέναι τὸν ὀγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἅμα
 ἀλλήλοις τὸν τε ἑβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον, τρίτον¹ δὲ
 φορᾶ ἰέναι, ὡς σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμενον τὸν
 τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον.
 στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ
 δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἐκάστου βεβηκέναι
 Σειρήνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἰείσαν, ἕνα τόνου·
 ἐκ πασῶν δὲ ὁκτῶ οὐσῶν μίαν ἄρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας
C δὲ καθημένας πέριξ δι' ἴσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἐκάστην,
 θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, στέμ-
 ματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθῶ
 καὶ Ἀτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἄρμονίαν,
 Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθῶ δὲ τὰ ὄντα, Ἀτροπον
 δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθῶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ

¹ τρίτον q: τὸν τρίτον A.

ἐφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφορὰν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ Ἄτροπον τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὐτῶν ὡσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει D ἐκατέρας ἐκατέρα τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι.

XV. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινὰ σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστήσαι, ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπὶ τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, E ἄλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἰρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἰρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· ἦν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἔξει. αἰτία ἐλομένου· θεὸς ἀνάτιος. ἡ ταῦτα εἰπόντα ῥίψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὗ. ἐ δὲ¹ οὐκ ἔαν. τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὅπόστος εἰλήχει. | μετὰ δὲ τοῦτο αὐθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα 618 εἰς τὸ πρόσθεν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν παρόντων· εἶναι δὲ παντοδαπά· ζῶων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἶδесιν καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσιν καὶ προγόνων B ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταῦτά· ὡσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν. ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι, διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλον ἐλομένην βίον ἀλλοίαν γίγνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δ' ὑγίαις μεμῖχθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα

¹ ε δὲ E: εδε (sic) A¹: εδει A².

- δή, ὡς ἔοικεν, ὧ φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν
- C τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος καὶ ζητητῆς καὶ μαθητῆς ἔσται, εἴαν ποθεν οἶός τ' ἦ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατόν καὶ ἐπιστήμονα, βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα, τὸν βελτίῳ ἐκ τῶν δυνατῶν αἰεὶ πανταχοῦ αἰρεῖσθαι, ἀναλογιζόμενον πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα, καὶ ξυντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ διαιρούμενα, πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι¹ τι
- D κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ κραθὲν καὶ μετὰ ποίας τινὸς ψυχῆς ἕξωσ κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι καὶ δυσγένειαι καὶ ἰδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχύες καὶ ἀσθένειαι καὶ εὐμαθίαι καὶ δυσμαθίαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν φύσει περὶ ψυχῆν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἀλλήλα ἐργάζεται, ὥστε ἐξ ἀπάντων αὐτῶν δυνατόν εἶναι συλλογισάμενον αἰρεῖσθαι, πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τὸν τε χεῖρῳ
- Π καὶ τὸν ἀμείνω βίον χεῖρῳ μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκείσε ἄξει, εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ δικαιωτέραν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐάσει· ἐωράκαμεν γάρ, ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἴρεσις.
- 619 ἀδαμαντίνῳ δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς Ἄιδου ἰέναι, ὅπως ἂν ἦ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπροσθὲν εἰς τυραννίδας καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσῃται καὶ ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθῃ, ἀλλὰ γινῶ τὸν μέσον αἰεὶ τῶν τοιούτων βίον αἰρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ ὑπερβάλλοντα ἐκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐν παντί τῷ ἔπειτα· οὕτω γὰρ εὐδαιμονέστατος
- B γίγνεται ἄνθρωπος.

XVI. Καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἀγγελος ἠγγελλε τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίῳ ἐπιόντι,

¹ καὶ εἰδέναι X q: εἰδέναι A.

ξὺν νῶ ἔλομένῳ, συντόνως ζῶντι κεῖται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἰρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθύς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἐλέσθαι καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἐλέσθαι, ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν ἐνοῦσαν εἰμαρ- C
μένην παίδων αὐτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαι τε καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἴρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προρρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιάσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ πάντα μᾶλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτεία ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας ἀρετῆς μετεिल्φότα. ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι D
ἐν τοῖς τοιούτοις ἀλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δ' ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας ἄλλους τε ἐωρακότας, οὐκ ἔξ ἐπιδρομῆς τὰς αἰρέσεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις αἰεὶ, ὅποτε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῖ, καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἰρέσεως μὴ ἐν E
τελευταίοις πίπτοι, κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην¹ γὰρ δὴ ἔφη τὴν θεῶν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυχαὶ ἠροῦντο τοὺς βίους. | ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι 620
καὶ γελοῖαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖσθαι. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τὴν ποτε Ὀρφέως γενομένην κύκνου βίον αἰρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους διὰ τὸν ὑπ'

¹ ταύτην—μὲν γινῆσθαι (620 D) om. η.

ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἰδεῖν δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδόνος ἐλομένην· ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρώπινου βίου αἴρεσιν, B καὶ ἄλλα ζῶα μουσικὰ ὡσαύτως. εἰκοστὴν¹ δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἀνθρωπον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὄπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἔχθρα δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρώπινου γένους διὰ τὰ πάθη αἰετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ C δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν· πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου πίθηκον ἐνδυομένην. κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἶρησομένην ἰέναι, μνήμη δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν ζητεῖν περιουσοῦσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος καὶ μόγις εὐρεῖν κείμενόν που D καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξεν καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἰσμένην ἐλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἰέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἡμέρα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἡρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Δάχεσιν· ἐκείνην δ' ἐκάστῳ ὃν εἴλετο δαίμονα, E τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἰρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθῶ, ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἦν λαχὼν εἴλετο μοῖραν· ταύτης δ' ἐφαψάμενον αὐθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα· ἐντεύθεν δὲ

¹ ὡσαύτως. εἰκοστὴν F: ὡσαύτως εἰκός. τὴν· A.

δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς | Ἀνάγκης ἵεναι θρόνον, 621
καὶ δι' ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διήλθον,
πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίου διὰ καύματός
τε καὶ πνίγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων
τε καὶ ὅσα γῆ φύει. σκηναῖσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἐσπέρας
γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ
ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος
πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν· τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σφζο-
μένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ αἰεὶ πίνοντα πάντων B
ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας νύκτας
γενέσθαι, βροντὴν τε καὶ σεισμόν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν
ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλη φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν,
ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος
κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπη μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα
ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν
ἔωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

καὶ οὕτως, ὃ Γλαῦκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο,
καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς C
Λήθης ποταμόν εὖ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ
μιανθησόμεθα. ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες
ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι,
πάντα δὲ ἀγαθὰ, τῆς ἄνω ὁδοῦ αἰεὶ ἐξόμεθα καὶ δικαιοσύνην
μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν
αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε,
καὶ ἐπειδὴ τὰ ἄθλα αὐτῆς κομιζόμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι D
περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορεία, ἣν
διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.

6479

HW

